

JALKAVÄEN

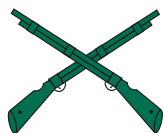
**VUOSIKIRJA
2015 - 2016**

**Teemana jalkaväen
perinteet**

JALKAVÄEN VUOSIKIRJA
XXX
2015–2016

JALKAVÄEN VUOSIKIRJA

XXX

2015-2016

Toimituskunta

Everstiluutnantti Riku Mattila, puheenjohtaja
Everstiluutnantti Asko Kopra, varapuheenjohtaja
Eversti evp Hannu Liimatta, Jalkaväen säätiön
hallituksen jäsen
Majuri Petteri Juvakka, sihteeri
Majuri evp Pentti Vainikka, toimittaja ja layout

Kannet: Lauri Paju, Maavoimien esikunta
Kuvat: Puolustusvoimat tai erikseen mainittu

SISÄLLYS

MAAVOIMIEN KOMENTAJAN TERVEHDYS	
Kenraaliluutnantti Seppo Toivonen	6
JALKAVÄEN TARKASTAJAN KATSAUS	
Eversti Jukka Valkeajärvi	8
I OSA	
JALKAVÄEN HISTORIA JA PERINTEET	
SUOMALAISEN JALKAVÄEN PERINTEET	
Markku Palokangas	11
JÄÄKÄRIT 100 VUOTTA – SAKSALAISVAIKUTUS SUOMALAISEN JALKAVÄEN PERUSTANA	
Jukka Pennanen	20
1920–1930 LUVUN JALKAVÄEN TAKTIikka OHJESÄÄNTÖJEN VALOSSA	
Hannu Liimatta	36
II OSA	
JALKAVÄEN SUORITUSKYVYN KEHITTYMINEN	
MAANPUOLUSTUKSEN TAISTELUJÄRJESTELMÄN KEHITTÄMISOHJELMA	
Asko Kopra	46
III OSA	
JALKAVÄEN SÄÄTIÖ	
JALKAVÄKIJOUKKO-OSASTOT JA -YKSIKÖT	
JALKAVÄEN SÄÄTIÖ – JALKAVÄEN HYVÄKSI	
Vesa Tervo	56
JALKAVÄEN SÄÄTIÖN NAISTOIMIKUNTA	
Heidi Aho	60
JALKAVÄKIJOUKKO-OSASTOT JA -YKSIKÖT	63
PYHÄ MAURITIUS JALKAVÄEN SUOJELUSPYHIMYS	126

Maavoimien komentajan tervehdys

Puolustusvoimien uusi organisaatio mahdollistaa maavoimien keskittymisen päätehtäviinsä, eli maapuolustukseen ja sen valmisteluihin, muiden viranomaisten tukemiseen sekä osallistumiseen sotilaalliseen kriisinhallintaan. Joukko-osastot ovat suoraan maavoimien komentajan alaisuudessa ja maavoimien esikunnan merkitys operatiivisena johtoportana ja suorituskykyjen käyttäjänä on vahvistunut. Kokemukset puolustusvoimien uudesta kokonaisuudesta ovat myönteisiä ja maavoimat on saanut tarvitsemansa tuen ja palvelut muilta organisaatioilta.

Euroopan valtiot tekivät asevoimissaan merkittäviä muutoksia kylmän sodan päätymisen jälkeen. Suomessa puolustusratkaisun perusteita ei ole ollut tarvetta muuttaa. Jo toista vuotta jatkunut Ukrainan kriisi on osoittanut, että turvallisuuskehitys voi muuttua nopeasti myös Euroopassa. Meidän osaltamme turvallisuusympäristön muutos korostaa entisestään valmiuden ja ennaltaehkäisevän puolustuskyvyn merkitystä. Suomen valmiusjärjestelmän perusta on vahva. Maavoimissa joukkotuotanto ja harjoitukset kytketään kustannustehokkaasti valmiuden vahvistamiseen ja ylläpitoon. Uudistuksen avulla puolustusvoimien toiminnan taso on kyetty palauttamaan. Maa-

*Maavoimien komentaja,
kenraaliluutnantti
Seppo Toivonen*

voimissa hyvä perusta myös jatkovuosiin on 35 sotaharjoitusvuorokautta viisi ja puoli kuukautta palveleville varusmiehille sekä 12 000 reserviläisen koulutus kertausharjoituksissa vuosittain. Jokainen maavoimien harjoitus on merkittävä tapahtuma suorituskyvyn rakentamisen kannalta. Johtamisessa tulee kaikilla tasoilla kehittää päätöksentekoa nopeasti muuttuvissa tilanteissa ja ripeää toi-

meenpanokykyä, jolla varmistetaan aloitteen säilyminen.

Maavoimien alueellisten joukkojen kokonaisuudistuksesta saadut kokemukset ovat lupaavia. Paikallisjoukkojen pataljoonarakenne ja tehtävien selkeyttäminen ovat myös tuottaneet hyviä tuloksia. Työn alla on operatiivisten joukkojen suorituskyvyn turvaaminen. Maavoimat ei rakennu yhden taistelujärjestelmän ympärille. Kehitystyössä on monia säikeitä. Meidän on tehokkaasti yhdistettävä laaja materiaalikirjo, alueemme mahdollisuudet ja historiamme kokemukset, ammattisotilaiden ja reserviläisten osaaminen sekä eri joukkotyypin taktinen käyttö. Tutkimuksella ja kokeiluilla on tässä erityinen merkitys.

Maavoimien keskeisimmät materiaaliset tavoitteet liittyvät lähitulevaisuudessa vanhan ja suorituskykynsä menettävän kaluston korvaamiseen. Merkittävin hankkeista on maavoimien digitaalinen taistelunjohtojärjestelmä, joka ensimmäistä kertaa tuo mah-

dollisuuden liittää kaikki taistelualueen eri joukot sekä toimijat joustavasti yhteen ja yhtenäiseen tilannekuvaan.

Jalkaväen tarkastajan johdolla toteutetut hankkeet turvaavat merkittävällä ja kustannustehokkaalla tavalla maavoimien liikkuvuutta ja iskuvoimaa. On tärkeää, että myös uuden kaluston hankinnoissa on edistytty. Näin on kyetty aloittamaan muun muassa ilmatorjunnan ja panssarintorjunnan poistuvan kyvyn korvaaminen.

Jalkaväen merkitys taistelukentällä on edelleen keskeinen. Viimeaikaiset konfliktit ovat jälleen osoittaneet maa-alueen hallinnan merkityksen. Yhteisoperaatio on keskeinen, mutta ”boots on the ground” ratkaisee.

Kiitän Jalkaväen Säätiötä jalkaväen hyväksi tehdystä arvokkaasta työstä. Tervehdin Jalkaväen vuosikirjan lukijoita ja yhteistyötahoja sekä toivotan parhainta menestystä pääaselaajimme jalkaväen sotilaille niin kotimaassa kuin ulkomailla. □

Jalkaväen tarkastajan katsaus

– Historiasta nykypäivään –

Aikojen halki jalkaväki on ollut armeijoiden keskeisin osa. Muinaisina aikoina merkittävimmät sotilasmuodostelmat olivat Kreikassa käytetyt falangit ja hienopiirteisemmät roomalaiset legioonat.

Keskiajalla ratsuväen ajateltiin olevan ylivoimainen jalkaväkeen nähden. 1350-luvulta lähtien ritarit alkoivat jalkautua taisteluun vastakeinona jalkaväen pitkäjousimiehiä vastaan. Myöhemmin kurinalaiset jalkaväkimuodostelmat alkoivat hallita taistelukenttää yhdessä ratsuväen kanssa. Tilanne pysyi ennallaan, kunnes tuliaseiden käyttöön ottaminen mullisti sodankäynnin.

Teollistumisen myötä jalkaväki hallitsi yhä taistelukenttää. Ratsuväki oli kevyempää ja panssarimatonta. 1800-luvulla jalkaväki marssi taistelukentälle kävellen tai siirtyi sotanäyttämölle laivoilla. 1900-luvun taitteessa eräät maat ottivat käyttöön polkupyörin liikkuvan jalkaväen. Todellinen vallankumous liikkuvuudessa tapahtui 1920-luvulla, kun moottoriajoneuvoja ryhdyttiin massamaisemmin käyttämään joukkojen siirroissa. Toisen maailmansodan ja sitä edeltäneen kehityksen myötä syntyivät panssarijoukot sekä panssaroitu jalkaväki, joka liikkui taistelukentällä panssaroiduilla ajoneuvoilla. Samoihin aikoihin nähtiin ensimmäistä kertaa laajassa käytössä lentokoneilla siirrettävää ja laskuvarjoilla taistelukentälle pudotettavaa jalkaväkeä.

Muut aselajit ja toimialat tukevat jalkaväkeä taistelukentällä. Taistelukentän eri elementeistä jalkaväki on se osa, jolla on kyky vallata maaleita sekä pitää niitä hallussaan. Ritarien ja ratsuväen hevoset ovat vaihtuneet panssari-vaunuiksi. Pitkäjousimiesten perilliset on varustettu nykyaikaisilla käsi- ja ryhmäaseilla ja liikkuvat taistelukentällä taisteluajoneuvoilla. Jalkaväki on säilynyt ja tulee säilymään oleellisena tekijänä modernissa sodankäynnissä.

*Jalkaväen tarkastaja,
eversti Jukka Valkeajärvi*

PERINTEET

Puolustusvoimain komentaja on hyväksynyt jalkaväkiaselajin vuosipäiväksi 18. marraskuuta. Samassa puolustusvoimain komentajan esittelyssä on hyväksytty aselajin kunniamarssiksi Sillanpään marssilaulu. Jalkaväkiaselaji vaalii Suomen sotien 1939–1945 jalkaväkijoukkojen perinteitä.

Perinteiden taustalla on se, että 18.11.1555 perustettiin ensimmäinen suomalainen lippukunta. Kyseinen päivämäärä ja peruste sisältyvät jo kenraalimajuri Ekmanin johtaman Puolustusvoimien perinnetyöryhmän 14.7.1952 päivätyyn kokonaisesitykseen, jota jalkaväkiaselajin osalta ei aikanaan syystä tai toisesta tuolloin vahvistettu. Jalkaväkiaselajin kunniamarssiksi jo vuonna 1952 esitettyä Sillanpään marssilaulua pidettiin yleisesti ottaen hyvänä ja rasisiteista vapaana. Sen ainoaksi korrektiusrajoitteeksi katsottiin marssilaulun vakiintumi-

nen viime vuosikymmeninä Suomen Sotaveteraaniliiton kunniamarssiksi.

Marssilaulun käytöstä on käyty neuvottelu Suomen Sotaveteraaniliiton kanssa. Liitto ei nähnyt estettä Sillanpään marssilaulun vahvistamiselle jalkaväkiaselajin kunniamarssiksi. Marssilaulun valinta tukee osaltaan sotiemme veteraanien perinnön jatkuvuutta. Perinnejoukkojen osalta jalkaväkiaselaji vaalii suomalaisen jalkaväen perinteitä ja Suomen sotien 1939–1945 jalkaväkijoukkojen perinteitä. Perusteluna edellä mainituille perinteille on, että talvisotaa edeltäneiden joukko-osastojen perinteet jaettiin sotien jälkeen perustetuille rauhan ajan joukko-osastoille uudelleen. Tämän lisäksi sodan ajan kenttäarmeijan jalkaväkijoukkojen perinteitä ei vaalita systemaattisesti ja perinteet liittyvät itsenäisyyden aikaiseen lähihistoriaan, jonka perintö on yleisesti hyväksytty ja tärkeä.

JOUKKORAKENNE JA SEN KEHITTÄMINEN

Joukkorakenteen kehittämisen haasteita ovat alati kallistuva sotavarustus sekä yhä lyhytjäteisemmäksi muuttuva toimintaympäristö. Nämä maailmanlaajuiseen kehitykseen liittyvät yleiset haasteet on tunnistettu muuallakin. Ilman maapuolustuksen kehittämisen lisärahoitusta sodan ajan joukkojen varustamistilannetta voidaan parantaa sekä joukkorakennetta tiivistämällä että uudelleen organisoimalla. Tämä mahdollistaa sekä varustamistason että suorituskyvyn nostamisen, mutta samalla se saattaa tarkoittaa yhä pienempää joukkomäärää.

Lyhytjäteisemmäksi muuttuneeseen toimintaympäristöön vastataan nopeasti toimeenpantavilla joukoilla. Periaate on tuttu jo 1930-luvulta, jolloin suorituskykyisillä ja ketterillä jääkäripataljoonilla valmistauduttiin suojaamaan liikekannallepano sekä muiden joukkojen perustaminen. 2010-luvun nopeasti toimeenpantavilla joukoilla hallitaan yllättävästi kehittyvät uhkat ja luodaan välitön torjuntakyky. Nämä joukot varustetaan ja koulutetaan sekä niiden perustaminen järjestetään siten, että torjuntakyky saavutetaan tarvittaessa nopeasti.

MATERIAALINEN SUORITUSKYKY

Maapuolustuksen taistelujärjestelmän kehittämisohjelman alakehittämisohjelma ”Joukot” tuottaa resursseihin sopeutetun suorituskyvyn jalkaväen taisteluosastoille ja pataljoonille, mukaan lukien niiden alajohtoportaat ja erillisyyksiköt. Keskeisimpiä käynnissä olevia hankkeita ovat Leopard 2 A6 -hankinta Hollannista ja kotimaisen teollisuuden toteuttama BMP-2 -rynnäköpanssarivaunun elinjakson jatkaminen. Edellä mainituilla hankkeilla varmistetaan mekanisoitujen joukkojen ajantasaisen kohtaamistaistelukykyyn ylläpitäminen aina 2030-luvulle saakka.

Nyt jo yli 30 vuoden ikään ehtineiden XA-180 -panssariajoneuvojen elinjakson jatkamisella varmistetaan kaluston käytettävyys aina 2030-luvulle saakka. Panssarintorjunta-asejärjestelmien täydennyshankinnoilla turvataan iskuportaan ajantasaisen torjuntakykyyn ylläpitäminen lähi-, keski- sekä kaukotorjunta-alueilla.

Jalkaväkiaselajissa edellytykset suorituskyvyn käytölle luodaan maapuolustuksen taistelujärjestelmän alakehittämisohjelman tuottamalla sotavarusteilla ja järjestelmillä sekä joukko-osastojen toteuttamalla koulutuksella.

KOULUTUS JA TUTKIMUS – JALKAVÄKIKOULU JA PANSSARIKOULU SEKÄ JALKAVÄKIASELAJIN TUTKIMUS MAAVOIMIEN TUTKIMUSKESKUKSESSA

Vuoden 2015 alusta alkaen jalkaväellä on ollut kaksi aselajikoulua – Jalkaväkikoulu sekä Panssarikoulu. Molemmat koulut kuuluvat Maasotakoulun koulutuskeskuksen kokoonpanoon. Jalkaväkikoulun perustaminen oli merkittävä virstanpylväs aselajin kannalta, koska pääaselajilta oli puuttunut oma aselajikoulu.

Jalkaväkikoulu vastaa jääkäri-, panssarintorjunta-, kranaatinheitin-, sotilaspoliisi- sekä tiedustelukoulutushaarojen ammattisotilaiden taisteluteknisestä, taktisesta sekä perus- ja täydennyskoulutuksesta.

Panssarikoulu vastaa panssarikoulutushaaran ammattisotilaiden taisteluteknisestä, taktisesta sekä teknisestä panssariperus- ja täydennyskou-

lutuksesta. Panssarikoulun vastuulla on lisäksi panssarireserviupseerikurssien koulutus.

Jalkaväkikoulu ja Panssarikoulu osallistuvat tutkimus- ja kehittämistoimintaan Koulutuskeskuksen johtajan käskemällä tavalla ja Maasotakoulun tutkimuskeskuksen johtajan ohjaamana.

Maavoimien ja sen myötä myös aselajien tutkimustoiminta on organisoitu uudelleen. Maasotakouluun kuuluva Maavoimien tutkimuskeskus koostuu maataistelukeskuksesta sekä tutkimus- ja kehittämisosastosta. Jalkaväkeen kohdistuvan tutkimuksen näkökulmasta keskeisiä toimijoita ovat maataistelukeskuksen kokoonpanoon kuuluvat jalkaväkitytkimusala, panssari- ja mekanisoitu tutkimusala sekä rakennetun alueen taistelun tutkimusala. Tutkimusalojen keskeisin tehtävä on operatiivis-taktisten tutkimuksien toteuttaminen.

Jalkaväkeen kohdistuvan kehittämis- ja kenttäoetoinnin näkökulmasta keskeisiä toimijoita ovat tutkimus- ja kehittämisosaston kokoonpanoon kuuluvat jalkaväen ja tiedustelun sektori sekä panssarisektori. Sektorit vastaavat hankkeita, hankintoja, suorituskykyjen käyttöä sekä koulutusta tukevasta tutkimuksesta ja kehittämisestä. Lisäksi sektorit johtavat ja toteuttavat niille käsketyt taistelutekniikkaan sekä välineiden ja sotavarusteiden kehittämiseen liittyvät tutkimus- ja kehittämistehtävät sekä kokeilut.

Jalkaväkiaselajin kannalta sekä ammattisotilaiden koulutuksen että tutkimustoiminnan uudelleen järjestämiseen liittyvät ratkaisut ovat tarkoituksenmukaisia ja jäntevöittävät entisestään aselajin roolia osana maavoimia.

KOULUTUKSEN LÄHTÖKOHDAT JA PÄÄMÄÄRÄ

Jalkaväen keskeisin kokoonpano on perusyhtymä eli taisteluosasto alajohtoportaineen ja taistelua tukevina aselajeineen.

Jalkaväen koulutus rakentuu nousujohtoisesti ryhmä – joukkue – komppania – pataljoona/taisteluosasto -rakenteelle. Maavoimien har-

joitusjärjestelmän tulee tukea edellä mainittua nousujohteisuutta. Operaatiotaidon näkökulmasta taisteluosastoihin ja pataljooniin luotu suorituskyky sekä osaaminen ovat keskeisissä rooleissa taistelujen voittamisessa taktisella tasalla. Armeijakuntien, sotilasalueiden ja prikaatien suorituskyky muodostuu hyvin varustetuista sekä koulutetuista taisteluosastoista ja pataljoonista.

Asevelvollisten koulutuksessa sekä ammattisotilaiden perus-, jatko- ja täydennyskoulutuksessa on otettava huomioon taisteluosasto keskeisimpänä perusyhtymänä. Opetuksessa ja koulutuksessa on otettava huomioon kalustoltaan erilaisten taisteluosastojen käyttömahdollisuudet ja -rajoitukset eri taistelulajeissa alueelliset erot huomioiden. Ammattisotilaiden tulee harjoitella säännönmukaisesti omissa sodan ajan tehtävissään. Riittäväällä harjoittelulla taataan osaamisen ylläpito sekä kyky reagoida nopeasti kehittyvissä ja ennakoimattomissa tilanteissa. Johtava ohjenuora on ”Train hard – fight easy”. Koulutus tulee toteuttaa periaatteella opeta – harjoituta – vaadi.

Jalkaväkijohtajalle on keskeisintä nopea toimeenpanokyky, jonka edellytyksenä on kyky johtaa nopeasti sekä kyky käskä lyhyesti ja selkeästi. Tämän lisäksi jalkaväkijohtajan tulee kyetä antamaan vaatimuksia tukemisesta sekä sovittamaan yhteen iskuportaan ja sitä tukevien aselajien sekä toimialojen toiminta siten, että haluttu loppuasetelma saavutetaan. □

TAHTO – TAITO – PERINTEET

Jukka Varkkijärvi

Suomalaisen jalkaväen perinteet

Vuonna 2015 toteutettavan puolustusvoimauudistuksen valmistelutyön käynnistyttyä kävi selväksi, että joukko-osastorakenteen suuret muutokset tulevat vaikuttamaan merkittäväällä tavalla myös vakiintuneisiin sotilasperinteisiin. Tällöin todettiin, että maavoimien pääaselajilla ei ole vahvistettuja tai virallisesti voimassa olevia sotilasperinteitä. (Viitteet ovat tekstin lopussa.)

Teksti: Markku Palokangas

Tehdyissä selvityksissä kävi ilmi, että maavoimien aselajeilla kylläkin on monenlaisia merkkipäiviä ja traditioita, mutta ainoastaan pioneeriaselajille on kenraali Lauri Sutelan komentajakaudella vahvistettu omat aselajiperinteet.

Jalkaväen tarkastaja, eversti Jukka Valkeajärvi päätti syksyllä 2012 esittää perustettavaksi työryhmän laatimaan kokonaisesityksen jalkaväen aselajiperinteiksi. Tämän seurauksena Maavoimien esikunnassa tehtiin lokakuun lopulla päätös työryhmän perustamisesta ja sen tarvitseman rahoituksen järjestämisestä.¹

TYÖRYHMÄN KOKOONPANO

Työryhmän puheenjohtajaksi nimettiin Sotamuseon johtajan virasta vuonna 2010 eläkkeelle siirtynyt valtiotieteen maisteri Markku Palokangas ja jäseniksi oman suostumuksensa mukaisesti:

- kenraaliluutnantti Ilkka Aspara (entinen Maavoimien komentaja),
- eversti Kari Kokkonen (Jalkaväen säätiön hallituksen entinen puheenjohtaja),
- eversti Kimmo Lehto (Maasotakoulun johtaja),

– everstiluutnantti Kalevi Salovaara (Jalkaväkimuseon entinen johtaja),

– dosentti, majuri res Pasi Tuunainen (reserviläisten edustaja).

Työryhmän asiantuntijajäseniksi nimettiin:

– majuri Ilpo Karvinen Pääesikunnan henkilöstöosastolta

– kapteeni Ilpo Reinikainen Maavoimien esikunnasta.

Sihteeriksi työryhmä kutsui everstiluutnantti Pasi Helmisen Maavoimien esikunnasta.

Työryhmän tuli saada ehdotuksensa valmiiksi marraskuuhun 2013 mennessä. Työnsä aikana se on pitänyt kolme varsinaista kokousta: 21.11.2012 Mikkelissä, 21.2.2013 Helsingissä ja 19.8.2013 Lappeenrannassa. Kokouksissa on aluksi määritelty toimeksiantoon liittyvät seikat, käyty läpi asiassa aiemmin tehtyjä valmisteluja ja pohdittu erilaisia ratkaisuvaihtoehtoja esityksen pohjaksi.

Toimeksiannon mukaiset tarkennetut tehtävät olivat:

- esityksen tekeminen jalkaväen vuosipäiväksi,
- esityksen tekeminen jalkaväen perinnemarssiksi,
- esityksen tekeminen Jalkaväkikoulun perinteistä 2015 lukien.

Näiden lisäksi työryhmä päätti jalkaväen tarkastajan pyynnöstä käsitellä myös muita perinteisiin liittyviä asioita (tunnukset, palkitsemisesineet ym.) ja niiden yhteensopivuutta laadittavien uusien esitysten kanssa. Näiden määrääjäksi jätettiin marraskuu 2013, mutta ”raskaamman käsittelyn edellyttävien esitysten” valmistumista päätettiin aikaistaa niin, että ne saataisiin ylempien johtoesikuntien käsittelyyn jo ennen kesälomakautta 2013.

Pääesikunnan henkilöstöosaston kautta työryhmä sai puolustusvoimien johdon evästyksenä ohjeen suhtautua erityisellä pie- teetillä jääkäri- ja ratsuväkiperinteisiin.

AIHEEN AIEMPI VALMISTELU JA TOTEUTUMATTOMAT EHDOTUKSET

Asian aiemmasta, mutta toteutumatta tai vahvistamatta jääneestä valmistelusta oli saadun toimeksiannon kannalta merkittävin kenraalimajuri T. E. Ekmanin johtaman Puolustusvoimien perinnetyöryhmän 14.7.1952 valmistunut kokonaisesitys, johon sisältyy myös ehdotus aselajien perinteiksi. Tässä vahvistamattomaksi jääneessä esityksessä

jalkaväkiaselajin vuosipäiväksi on ehdotettu 18. marraskuuta (18.11.) vuonna 1555 perustetun ensimmäisen suomalaisen lippukunnan mukaan ja kunniamarsiksiksi Sillanpään marssilaulua.² Työryhmä pohti näitä esityksiä perusteellisesti ja kävi läpi lukuisia muita sekä jäsentensä piiristä että ulkopuolisilta asiantuntijoilta saatuja vaihtoehtoisia ehdotuksia.

Työryhmän kokoonpanon todettiin muodostavan erittäin kattavan asiantuntemuksen aiheen käsittelemisessä. Erityisesti kenraaliluutnantti Ilkka Asparan kokonaisnäkemykset entisenä prikaatin komentajana ja maavoimien komentajana sekä hänen lukuisat ehdotuksensa erilaisiksi ratkaisuvaihtoehtoiksi toivat työhön runsaasti miettimisen aiheita.³

Mielenkiinnolla huomioitiin myös Pääesikunnan jalkaväkosaston 13.10.1952 Ekmanin työryhmän esityksistä antama lausunto. Siinä mainittiin, että myös ratsuväki- ja panssarijoukot tulee ottaa kokonaisuudessa huomioon. Lisäksi pohdittiin, onko koulutusajan ja asevelvollisten perinnemotivaation kannalta tarkoituksenmukaista lisätä perinnepäivien määrää aselajin piirissä.⁴

Työryhmässä päädyttiinkin siihen johtopäätökseen, että jalkaväkijoukko-osastojen vahvat ja vakiintuneet vuosipäiväperinteet olivat aikanaan aiheuttaneet sen, ettei Ekmanin työryhmän aselajivuosispäiväesitys edennyt vahvistamiseen asti.

Kenraalimajuri Ekmanin työryhmän aselajin vuosipäiväksi ehdottama 18.11.1555 katsottiin työryhmässä liian kaukaiseksi ja siten nykypolville vieraaksi. Siksi vuosipäivä haluttiin hakea itsenäisyyden ajalta.

Puolustusvoimien perustamiseen liittyvät ajankohdat vuodel-

ta 1918 katsottiin ristiriitaisiksi, koska perinteiden tehtävänä on yhdistää eikä jakaa kansalaisia erilaisten taustojen, elämäntapojen ja vakaumusten vuoksi. Myös poliittisiksi mielletävät tapahtumat haluttiin rajata pois vuosipäivän vaihtoehtoista. Viime sodissamme vuosina 1939–1945 käydyistä taisteluista oli vaikeaa nimetä puhdasta jalkaväkitaistelua. Toisaalta yhden taistelun nostamisen muiden yläpuolelle ei katsottu tekevän oikeutta sotilaille, jotka muilla sotatoimialueilla myös täyttivät tehtävänsä.

KUNNIAMARSSI

Jalkaväkiaselajin kunniamarssiksi vuonna 1952 esitettyä Sillanpään marssilaulua pidettiin yleisesti ottaen hyvänä ja rasitteista vapaana. Sen ainoaksi korrektiusrajoitteeksi katsottiin marssilaulun vakiintuminen viime vuosikymmeninä Suomen Sotaveteraaniliiton kunniamarssiksi.

Suomen Sotaveteraaniliiton puheenjohtajan, prikaatikenraali Finn-Göran Wennströmin ja toiminnanjohtaja Markku Sepän kanssa 21.2.2013 pidetyssä neuvottelussa päädyttiin yksimielisesti siihen, ettei Sillanpään marssilaulun vahvistamiselle jalkaväkiaselajin kunniamarssiksi ole estettä. Päinvastoin, sotaveteraanien piirissä oli pidetty arvokkaana asiana, että heidän riviensä harvenemisen jälkeen pääaselaji jää kunniamarssilla jatkamaan veteraanien muistoa ja perinnettä.

JALKAVÄEN VUOSIPÄIVÄ

Sillanpään marssilaulun todettiin liittyvän vahvasti Suomen talvisodan henkeen ja sotaan varautumiseen ylimääräisten harjoi-

tusten (YH) aikana syksyllä 1939. Tästä päädyttiin johtamaan talvisodan liikekannallepanon ensimmäinen suorituspäivä 10. loka-kuuta (10.10.)⁵ jalkaväkiaselajin vuosipäiväksi ja Jalkaväkikoulun perinnepäiväksi. Talvisodan liikekannallepanossa muodostettiin itsenäisen Suomen siihen asti suurimmat sotavoimat, joista yli 80% koostui jalkaväkijoukoista. Noilla sotavoimilla onnistuttiin torjumaan suurvalta-armeijan hyökkäys ja säilyttämään valtiollinen itsenäisyys.

Esitetyssä YH:n päivässä 10.10. työryhmä ei nähnyt poliittisia tai yhteiskunnallisia rasitteita. Yhdistihän Neuvostoliiton hyökkäyksen uhka ja käyty talvisota Suomen kansaa vuoden 1918 luokkakautumisen jälkeen.

JALKAVÄKIKOULUN PERINNEPÄIVÄ

Tehdyissä selvityksissä ilmeni myös, että 10. lokakuuta on aikanaan ollut Taistelukoululle vahvistettu vuosipäivä. Perusteena vuosipäivälle oli, että 10.10.1927 Markovillan sotakoulussa Viipurissa alkoi ensimmäinen upseerien täydennyskurssi. Markovillan sotakoulussa järjestettiin jalkaväen komppanianpäällikkö- ja joukkueenjohtajakursseja sekä annettiin kanta-alipuseerikoulutusta. Taistelukoulu oli käyttänyt kyseistä päivää jo ennen sotia epävirallisena vuosipäivänä. Virallisesti se on vahvistettu Pääesikunnan käskylehdessä n:o 5/12.12.1956. Maanpuolustuskorkeakoulun perustamisen jälkeen 1.1.1993 lähtien Taistelukoululla ei ole ollut omaa vuosipäivää.

Työryhmän käsityksen mukaan Taistelukoulun, joka oli samalla jalkaväen aselajikoulu, entinen vuosipäivä sopii jalkaväkiaselajin vuosipäiväksi ja Jalkaväkikoulun perinnepäiväksi.

TYÖRYHMÄN ESITYS

Selvitystensä pohjalta jalkaväen perinnetyöryhmä esitti:

- jalkaväkiaselajin vuosipäiväksi ja Jalkaväkikoulun perinnepäiväksi 10.10.,
- jalkaväkiaselajin kunniamarsiksi ja Jalkaväkikoulun perinnemarssiksi Sillanpään marssilaulua,
- jalkaväkiaselajin vaalittaviksi Suomen sotien 1939–1945 jalkaväkijoukkojen perinteet,
- Jalkaväkikoulun vaalittavaksi itsenäisen Suomen jalkaväen päällystön koulutuksen perinteet.

Työryhmä päätti jättää syksyn 2013 aikana lausuntonsa Jalkaväen tarkastajan pyytämistä muista mahdollisista perinteisiin liittyvistä asioista.

ESITYKSEN JATKOKÄSITTELYSTÄ

Jalkaväen perinnetyöryhmän 21.2.2013 jalkaväen tarkastajalle tekemä esitys kiersi Maavoimien Esikunnassa kevätkaudella 2013 monen korkean päättäjän tarkastettavana. Marginaaliin tehdyillä merkinnöillä sen hyväksyivät eteenpäin vietäviksi prikaatikenraali Petri Hulkko 11.3., maavoimien esikuntapäällikkö, kenraalimajuri Juha-Pekka Liikola 4.4. ja maavoimien komentaja, kenraaliluutnantti Raimo Jyväsjärvi 13.6. Jalkaväen säätiön valtuuskunnan puheenjohtaja, kenraaliluutnantti Vesa Kämäri hyväksyi sen 26.3. ja puolustusvoimien henkilöstöpäällikön sijainen prikaatikenraali Jukka Ojala 19.6. Hyväksymiskierroksen jälkeen ehdotus katsottiin voitavan viädä puolustusvoimain komentajan esittelyyn.

Asia esiteltiin kenraali Ari Puheloiselle 20.6.2013. Esitteli-

jöinä olivat jalkaväen tarkastajan lisäksi työryhmän puheenjohtaja, Pääesikunnan komentopäällikkö, prikaatikenraali Jukka Ojala sekä maavoimien esikuntapäällikkö, kenraalimajuri Juha-Pekka Liikola.

Esittely sujui asiallisissa ja miellyttävissä merkeissä. Puolustusvoimain komentaja luki esityksen tarkkaan ja perusteellisesti lävitse, teki eräistä yksityiskohdista ja valintojen perusteista täsmällisiä kysymyksiä. Saatuaan niihin vastaukset hän ilmoitti olevansa valmis hyväksymään paperin jatkokäsittelyn pohjaksi yhdellä ehdolla. Jalkaväkikoulun perinteistä tuli poistaa sana ”päällystö.” Komentaja katsoi, ettei aselajin sisällä eri ammattiryhmiä tulisi rajata toisistaan, koska aliupseeristokin on taas palaamassa osaksi kanta-henkilöstöä. Kirjoitettuaan tästä merkinnän asiakirjaan ja vahvistettuaan sen nimikirjoituksellaan kenraali Puheloinen ilmoitti, että asia on hänen puolestaan selvä jatkokäsittelyyn. Näin työryhmä oli saanut työnsä ensimmäisen vaiheen valmiiksi yli puoli vuotta etujassa tavoiteaikataulusta.⁶

MUIDEN PERINNEASIOIDEN VALMISTELU

Jalkaväen tarkastaja oli toivonut, että työryhmä käsittelee varsinaisen tehtävänsä ohella myös jalkaväkiaselajin tunnuksia, palkitsemis- ja lahjaesineitä, pöytästandaaria sekä tulevan Jalkaväkikoulun mahdollista lippua.

Käytännön valmistelutyöhön tulivat mukaan everstiluutnantti Petteri Soini ja majuri Teemu Hokkanen Maavoimien esikunnasta. Myös Jalkaväen säätiön hallituksen uusi puheenjohtaja eversti Vesa Tervo osallistui viimeisiin kokouksiin perehtyäkseen asioihin Jalkaväen säätiön

näkökulmasta. Tällä kokoonpanolla pidettiin kaksi kokousta, 19.8.2013 Lappeenrannassa ja päätöskokous 26.11.2013 Mikkelissä.

Jalkaväen yleistunnuksesi päätettiin esittää perinteistä kahta ristikkäin olevaa kivääriä, mutta aiemmasta poiketen siten, että ne olisi tyylytelty esittämään suomalaista ”Ukko-Pekka” -sotilaskivääriä m/39. Maavoimien esikunnan ja aselajitarkastajien käyttämä leijonavaakunakilpi vaalealla pohjalla muodostaisi ristikkäisten kiväärien kanssa jalkaväen tarkastajan oman tunnuksen.

Jalkaväen yleiseksi pöytästandaariksi päätettiin esittää ristikkäisiä kiväärejä vihreässä kaksielekkeisessä kentässä, jonka reunoissa olisivat vaaleanharmaat pystyraidot. Kiväärien keltainen väri ja niitä reunustava musta symboloivat jääkärijoukkojen, ratsuväen ja panssarijoukkojen asemaa osana jalkaväkeä.

Jalkaväkiaselajin piirissä toimivat, standaariin oikeutetut eri tahot voisivat liittää standaarin vasempaan yläkenttään oman yksilöllisen tunnuksensa, esimerkiksi jalkaväen tarkastaja Maavoimien esikunnan vaaleapohjaisen leijonakilven.

Muiksi jalkaväen tarkastajan palkitsemis- ja muistoesineiksi työryhmä esitti plakettia, puukkoa ja kolikkoa, joissa uudet tunnuskuviot ilmenisivät kuhunkin tyyllillisesti sopivalla tavalla.⁷

Luonnosehdotukset työryhmän viimeisen kokouksen käsiteltäviksi laati majuri Teemu Hokkanen. Jalkaväen yleistunnuksista, pöytästandaaria ja Jalkaväkikoulun lippua koskevissa asioissa heraldisena asiantuntijana toimi lisäksi graafikko Liisa Kontiainen Sotamuseosta.⁸

JALKAVÄKIKOULUN LIPPUKYSYMYKSIÄ

Kysymys tulevan Jalkaväkikoulun lipusta oli muita asioita monisärmäisempi. Kun Maasotakoululla on oma joukko-osastolippunsa, Jalkaväkikoulun lipun status tulisi olemaan joukkoyksikkölipun tai perinnelipun tasoa. Koska kaikilla muilla maavoimien aselajikouluilla entisinä joukko-osastoina on omat perinnelippunsa, ei pääaselaajan kouluakaan haluttu jättää täysin liputtomaksi. Vaihtoehtoisiksi jäivät tällöin perinnelipun löytäminen entisistä joukko-osastolipuista tai uuden joukkoyksikkölipun suunnitteleminen. Sitä ei yleisesti voida pitää toivottavana, koska vala vannotaan kuitenkin aina ja vain joukko-osastolipulle. Ongelmaksi koettiin vielä sekin, että vuonna 2001 suunnitellun ja käyttöön vahvistetussa Maasotakoulun lipussa on leimallisesti jalkaväen värit ja olemus. Maavoimien muiden aselajikoulujen Maasotakouluun liittäminen oli kuitenkin laajentanut aselajikoostumuksen koko maavoimien piiriin, johon kuuluvat myös kenttätykistö, pioneerit ja viesti omine tunnusväreineen.

Eräänä vaihtoehtona oli Maasotakoulun lipun pienentäminen rykmenttilippukoosta (120x142 cm) pataljoonalippukokoon (80x95 cm) ja siirtäminen Jalkaväkikoulun lipuksi. Tällöin tulisi uudistuneelle Maasotakoululle suunnitella uusi useampia maavoimien aselajeja symboloiva rykmenttikokoinen lippu, joka vahvistettaisiin joukko-osastolipuksi.

Toisena vaihtoehtona katsottiin olevan uuden joukkoyksikkölipun suunnitteleminen Jalkaväkikoululle. Kun sotakoulujen lipussa on perinteisesti ollut keskuskuviona valtakunnan vaakunaleijona,

pitkään noudatetun käytännön mukaisesti se tulisi jalkaväkiaselajin vihreälle pohjalle ja muistuttaisi yleisilmeeltään siten erehdyttävästi Maasotakoulun lippua ja myös entistä Taistelukoulun lippua, joissa kummasakin on sama pääaihe.

Mahdolliseksi perinnelipuksi todettiin soveltuvan ainoastaan entisen Taistelukoulun lipun, joka menetti joukko-osastolipun asemansa Maanpuolustuskorkeakoulun perustamisen yhteydessä. Toisaalta todettiin, että näin menetellen yhteys olisi varsin luonteva, koska jalkaväkiaselajin ja Jalkaväkikoulun suunnitelmissa perinteissä Taistelukoulua edeltänyt Markovillan sotakoulu on jo näkyvästi ja perustellusti olemassa. Näin ollen Jalkaväen perinneyöryhmä päätti esittää, että Maavoimien esikunta tekisi Pääesikunnalle esityksen saada entinen Taistelukoulun lippu Jalkaväkikoulun lipuksi pataljoonalippukokoon uusittuna.⁹ Tällöin Taistelukoulun vanha rykmenttikokoa (120x142 cm) oleva, vuonna 1967 käyttöön otettu lippu voisi edelleenkin jäädä Taistelukoulun perinnetiloihin tai muuhun perinteiseen paikkaan.

Tätä ratkaisua puoltaisivat useat työryhmän jo esittämät ja perustelemaat liittämiskohdat Markovillan sotakoulun, Taistelukoulun ja perustettavan Jalkaväkikoulun välillä. Epävarmuustekijän asialle tuo kuitenkin se, että Kadettikoulusta eriytyvässä oleva Maanpuolustuskorkeakoulun ”maisterikurssi” tietävästi haluaa vuoden 2015 uudistuksissa itselleen Taistelukoulun lipun ja perinteiden vaalimisen.¹⁰

Aivan toinen asia kuitenkin on, millä perusteilla lippuoikeus ”maisterikurssille” voitaisiin perustella vahvemmin argumentein kuin Jalkaväkikoululle. Tässä asiassa ratkaisun tekee Pääesikunta

ja Maavoimien esikunnan tehtäväksi jää ratkaista, lähdetäänkö Taistelukoulun vanhaa lippua esittämään Jalkaväkikoulun lipuksi, vai aloitetaanko suunniteltu puhtaalta pohjalta.

Lopuksi todettakoon, että jalkaväkiaselajin perinteiden kokonaisvaltainen tarkistaminen ja vahvistettaviksi valmistaminen herätti Maavoimien esikunnassa eräät muutkin aselajitarkastajat havaitsemaan puutteita käytännössä vakiintuneissa, mutta vaille virallista vahvistamista jääneissä perinneasioissa. Vuoden 2015 uuteen organisaatioon astumisen katsottiin tarjoavan luontevan ajankohdan perinteiden tarkistamiselle ja vahvistamiselle. Tässä asiassa jalkaväki oli maavoimien pääaselaajina toiminut edelläkävijänä ja tiennäyttäjänä.

JÄLKIKIRJOITUS

Jalkaväkiaselajin perinteet vahvistettiin esittelyssä puolustusvoimain komentajalle 19.12.2014. Työryhmän hyväksytystä esityksestä poiketen jalkaväkiaselajin vuosipäiväksi vahvistettiin kuitenkin jo vuonna 1952 ehdolla ollut 18. marraskuuta. Jalkaväkikoulun perinteiden osalta vahvistaminen siirtyi syksyyn 2015, koska ne haluttiin käsitellä samassa esittelyssä Maasotakoulun perinteiden kanssa. □

Kirjoittaja on Sotamuseon johtajan virasta vuonna 2010 eläkkeelle siirtynyt valtiotieteen maisteri. Hän on Jalkaväen säätiön valtuuskunnan jäsen.

Jalkaväen perinnetyöryhmän puheenjohtaja Markku Palokangas luovutti kokonaisesityksen jalkaväen tarkastaja, eversti Jukka Valkeajärvelle Mikkelissä 26.11.2013. Taustalla työryhmän jäsenet eversti Kari Kokkonen (vas.), kenraaliluutnantti Ilkka Aspara, everstiluutnantti Kalevi Salovaara ja everstiluutnantti Pasi Helminen. Taimmaisena keskellä Jalkaväen Säätiön hallituksen puheenjohtaja, eversti Vesa Tervo.

VIITTEET

¹ MAAVE:n käsky MI32047, 3766/55.07/2012, 22.10.2012.

² Perinnetoimikunnan mietintö, 14.7.1952, jäljennös Sotamuseossa.

³ Kenrl Ilkka Asparan sähköpostiviestit Markku Palokankaalle 20.11.2012. Jalkaväen perinnetyöryhmän arkisto.

⁴ PvPE/Jv-osasto N:o 1613/Jv.tsto/2 c, 13.10.1952, Sotamuseo.

⁵ Talvisodan historia, 1. osa, s. 104.

⁶ Jv:n perinnetyöryhmän esitys jv:n tarkastajalle 21.2.2013, tarkastusmerkinnöin 26.2.–20.6.2013.

⁷ Jv:n perinnetyöryhmän esitys jvtark:n palkitsemis- ja muistoesineistä, 26.11.2013.

⁸ Jv:n perinnetyöryhmän jatkoesitys 26.11.2013

⁹ Sama.

¹⁰ Keskustelut pj. Markku Palokangas – prof. Vesa Tynkkynen – kaptl. Juuso Säämänen 20.11.2013.

Jääkärikoulutuksesta 100 vuotta

– Saksalaisvaikutus suomalaisen jalkaväen perustana –

”Ohjesääntö sisältää määräykset opetusta varten sekä jalkaväen taistelun johtavat näkökohdat. Koska tämä pääaselaji kuitenkin melkein aina taistelee yhdessä muiden aselajien kanssa, on näidenkin toiminta otettu huomioon, mikäli sillä on merkitystä jalkaväen taistelulle...”

”Sodassa on ainoastaan mutkattomilla muodoilla menestystä. Sen vuoksi on ainoastaan sellaisia opetettava ja käytettävä...”

”Rekryytin virheellinen ja epätäydellinen opettaminen vaikuttaa vahingollisesti hänen toimintaansa useimmissa tapauksissa koko palvelusajan.”

Yllä olevat lainaukset ovat Saksan jalkaväen harjoitusohjesäännön koulutusosan suomenoksesta, joka referoitiin ja käännettiin suomeksi syksyllä 1915, vain puolisen vuotta aikaisemmin Saksaan saapuneiden jääkäreiden toimesta. ”Ohjesääntöä” käytettiin yhdessä vastaavasti suomennetun Jalkaväen käsikirjan kanssa laajennetun jääkärijoukon, ns. suuren värvyyksen aikana saapuneiden jääkärien koulutuksessa.

Jalkaväen 109-sivuinen harjoitusohjesääntö on ensimmäinen suomalaisten itse laatima kirjallinen suomenkielinen jalkaväen ”ohjesääntö”, jota tulevan itsenäisen Suomen asevoimien sotilaat ovat lukeneet ja josta he ovat ensimmäiset sotilasoppinsa ammentaneet. Jalkaväen ehdoilla ja ohjeilla aloitettiin ja koulutus-taitoakin painotettiin.

Helmikuun lopussa vuonna 2015 vietettiin usean sadan suomalaisen ja saksalaisen paikalla ollessa Hohenlockstedtissa, entisessä Lockstedter Lagerissa, lähellä Hampuria ensimmäisten Saksaan sotilaskoulutukseen saapuneiden suomalaisten vapaaehtoisten 100-vuotisjuhlallisuuksia.

Paikalla oli myös vankka suomalainen sotilasedustus puolustusvoimain komentajasta eri jääkäripataljoonien varusmiehiin. Euroopassa täysin poikkeuksella tavalla juhlivat jonkin maan sotilaat ja siviilit toisen valtion alueella erinomaisessa yhteisymmärryksessä paikallisten sotilaiden ja väestön kanssa.

Tämän kirjoituksen tarkoituksena on selvittää saksalaisvaikutusta Suomen asevoimiin ja erityisesti jalkaväkeen jääkärien saaman koulutuksen kautta tarkasteltuna. Jotta ymmärrämme paremmin jääkärien saaman koulutuksen sisältöä ja jääkärien saamien oppien merkitystä Suomessa, on hyvä tuntee strategisen tilanteen ohella jääkärien koulutuksen lähtökohtana olleen saksalaisen sotataidon yleiset perusteet ja saksalaisten jalkaväen osaamisen taso I.maailmansodan aikana.

Nuori jääkäri kenttävarustuksessa. Kiväärinä puukkopistemellä varustettu Saksan armeijan jalkaväen perusase m 98/05, jotka jaettiin jääkäreille venäläisten sotasaaliskiväärien m91:n sijaan rintamalla lähdetessä.

Teksti: Jukka Pennanen
Kuvat: Jääkärikanalia

SAKSALAISEN SOTATAIDON KEHITYS ENSIMMÄISEEN MAAILMASOTAAN

Preussin ja Itävallan välinen hegemoniaistelu saksankielisen Euroopan hallinnasta päättyi Preussin voittoon Itävallasta vuonna 1866. Viisi vuotta myöhemmin käyty sota Ranskaa vastaan liitti saksalaiset yhtenäiseksi Saksan keisarikunnaksi. Tämän kehityksen merkittävänä syynä oli 1800-luvun toisella vuosikymmenellä alkanut Preussin vahvistuminen ja sen saavuttama alueellinen johtoasema saksankielisessä Euroopassa. Tähän kehitykseen myötävaikutti, politiikan välineenä, voimakkaasti edistynyt ja yleiseen asevelvollisuuteen perustunut sotalaitos.

Keskeisiä henkilöitä Preussin sotilaalliselle kehitykselle olivat 1800-luvun alussa Napoleonille kärsittyjen sotien jälkeen asevoimia uudistaneet kenraalit ja sotateoreetikot Gerhard von Scharnhorst ja Carl von Clausewitz. Muutama vuosikymmen myöhemmin tätä kehitystyötä jatkoi tomerasti pitkäaikainen yleisesikunnan päällikkö kenraali, myöhempi sotamarsalkka Helmuth Karl Bernhard von Moltke (Moltke vanhempi) yhdistyneen Saksan valtakunnankansleriksi nousseen Otto von Bismarckin johdolla ja kuninkaasta keisariksi muuttuneen valtionpäämiehen tuella. Preussin kehittyneestä sotataidosta oli tullut koko yhdistyneen Saksan keisarikunnan käyttövoimaa niin kansakuntaa yhdistävänä tekijänä kuin politiikan käsikassaranakin. Clausewitzin keskeinen periaate ”*sota on politiikan jatkamista toisin keinoin*” pätee myös asevoimien rauhan aikaiseen vaikuttamiseen. Perustellusti voidaan todeta, että asevoimat olivat poliittisen tahdon ohjaamana ensin synnyttä-

neet keisarillisen Saksan ja toimivat 1870-luvulta alkaen *uuden valtion kansainvälisen vahvistumisen poliittisena vipuvartena. Asevoimat olivat keskeinen strateginen tekijä, joka vaikutti teollisesti ja tieteellisesti vahvistuvan Saksan toimintaa seuraavat 70 vuotta.*

Sodissa Tanskaa, Itävaltaa ja Ranskaa vastaan saksalaisen (preussilaisen) menestyksen perustana oli ollut onnistunut sotilasstrategia ja operatiiviset liikkeet, joissa ratkaisevaa roolia näytteli aktiivinen ja hyvin koulutettu jalkaväki. Tulivoiman kasvaessa väheni ratsuväen merkitys selvästi 1800-luvun loppua kohden. Jalkaväen taktisen ja taisteluteknisen osaamisen ja hengen ohella saksalaiset hyödynsivät paremmin myös asetekniset uudistukset ja tykistön käytön.

Ranskan sodan jälkeen seurasi Euroopassa 40 rauhan vuotta. Saksalaiset keräsivät kokemuksia ja kehittivät edelleen omaa osaamistaan yhä suuremmaksi kasvavassa asevelvollisuusarmeijassaan. Erityisesti Venäjän-Japanin sodalla 1900-luvun alussa oli kehityksen kannalta suuri merkitys. Tuolloin Saksa-Ranska sodasta alkaen kiihtynyt tekninen kehitystrendi vahvistui ja antoi suuntaviivat sille sodankäynnille, joka leimasi 1. maailmansodan alkupuolen taisteluja.

Samanaikaisesti Moltke vanhemman armeijaan luoma tehtävätaktiikan henki yhdisti ja vahvisti asevoimia ja sen johtamiskulttuuria kaikilla tasoilla. Tehtävätaktiikan, ”Auftragstaktik”, perusteet luotiin Saksassa yhdistymissotien jälkeen saatujen sotakokemusten perusteella. Tehtävätaktiikan periaate yleistyi 1900-luvun alkuun mennessä ryhmätasolle asti, joka tulee selvästi näkyviin aikakauden eri ohjesäännöissä. Sotajoukkojen

koon kasvaessa ei joukkojen komentajan ollut enää mahdollista päättää kaikkea itse. Tehtävätaktiikan ideana oli antaa käsky, jossa käskettiin *mitä* tuli tehdä, mutta alijohtajalle annettiin vapaus päättää *miten* hän tehtävän toteutti komentajan hengessä. Tehtävätaktiikka omaksuttiin ensimmäisenä Saksan maavoimien johdossa 1870-luvulla, josta se levisi nopeasti kaikille tasoille ja dokumentoitiin eri ohjesääntöihin jo 1880-luvulla. Termiä ”Auftragstaktik” alettiin käyttää vasta 2.maailmansodan jälkeen.

Tehtävätaktiikan olemus tulee hyvin esille jääkärien kääntämästä, kirjoituksen alussa mainitusta Saksan jalkaväen harjoitusohjesäännön koulutus -osasta, jonka ”johdatuksen” kohdassa 4 todetaan: ”Jokainen päällikkö, komppanianjohtajasta ylöspäin, on alaiensa sääntöjenmukaisesti opetuksesta vastuunalainen; *keinojen valinnassa on hänelle annettava mahdollisimman suuri vapaus*”.

Sotilaallisena edellytyksenä tälle voimakkaalle kehitykselle oli pätevän johdon sekä analyttisen tutkimuksen ohella Napoleonin sodista lähtien toimeenpantu systemaattinen yleisesikuntaopseerikoulutus. Ylin sotilasjohto keskitettiin jo aikaisessa vaiheessa yleisesikuntaan, jonka tuloksena asevoimien suunnittelu ja käyttö yhdistyivät samoille henkilöille. Näin asevoimat kykenivät vaikuttamaan keskitetysti resursointiin, henkilöstön käyttöön, ohjeistukseen, koulutukseen, operatiiviseen suunnitteluun ja johtamiseen. Saksa oli ennen kaikkea mannervaltio ja tämä rooli vaati massamaiset maavoimat, joiden ytimen muodostivat jalkaväkidiivisionat. Jalkaväki oli ehdoton ”taistelukentän kuningas”, jota asemaa konetuliaseiden kasvava määrä ja strategiset ja operatiivi-

set siirrot mahdollistanut rautatieverkon laajeneminen vahvistivat.

SAKSAN STRATEGISET TAVOITTEET JA AKTIVISTIEN TARPEET KOHTAAVAT – SOTILASKOULUTUS SAKSASSA ALKAA

1900-luvun alussa Saksa koki olevansa vihollismielisten suurvaltojen; Englannin tukeman Ranskan ja epävakaa Venäjän ympäröimä. Vahvistuvien asevoimien käyttö Clausewitzin sotateorioiden mukaisesti politiikan jatkona nähtiin olevan väistämätöntä edessä. Moltke vanhemman jälkeen merkittävin saksalainen yleisesikunnan päällikkö oli sotamarsalkka Alfred Graf von Schlieffen. Sotahistorian esimerkiksi, Cannan taistelusta virikkeitä sotataidolliseen ajatteluunsa saaneen Schlieffenin perusratkaisu näköpiirissä olevaan kahden rintaman sotaan oli hyökätä välittömästi lännessä ja lyödä Ranska. Tämän jälkeen joukot keskitettiin suurten joukkojen siirrot mahdollistavilla rautateillä itään ja lyötäisiin liikekannallepanossa hitaammin taistelukuntoiseksi tuleva Venäjän armeija.

Kun 1. maailmansota alkoi, toteutettiin yleisesikuntaa Schlieffenin jälkeen vuodesta 1906 johtaneen kenraaliversti Helmuth Johannes Ludwig von Moltken (Moltke nuorempi) johdolla Schlieffenin suunnitelman ensimmäinen osa lähes täydellisesti, kuitenkin oikean puoleista, Schlieffenin painottamaa siipeä kohtalokkaasti keventäen. Huolimatta loistavasta alkumenes-tyksestä, ei Saksan kannalta ratkaisevaa voittoa ranskalaisista kyetty saavuttamaan ja taistelut jähmettyivät vuosikausiksi asemasodaksi. Samalla jo etukäteen pelätty ja erikoisesti jälkikäteen kritisoitu strateginen tappio, eli

puolueettoman Belgian valtaamiseen liittynyt Iso-Britannian liittyminen ympärysvaltoihin toteutui. *Jälleen osoittautui todeksi se, että taktinen ja operatiivinen osaaminen tai menestys sodassa ei riitä, vaan voitto ratkaistaan strategisella tasolla. Tätä epäkohtaa Saksan 1900-luvun sodanjohdon toiminnassa on tuotu esille monissa alan tutkimuksissa.*

Tuossa tilanteessa ei Venäjän asevoimien lyöminen länsirintamalle sitoutuneiden saksalaisten joukkojen takia ollut mahdollista. *Siksi saksalaiset joutuivat tyytymään itärintamalla vastustajan joukkojen sitomiseen ja epäsuo- ran sodankäynnin keinovalikoimaan. Saksan kannalta tähän muuttuneeseen tilanteeseen sopivat hyvin levottomuudet Venäjän reuna-alueiden kansallisuuksien kuten suomalaisten parissa, jolloin valtion sisäinen järjestyksenpito sitoi tsaarin sotilaita pois varsinaisilta rintamilta.*

Saksalaisten katseet olivat kääntyneet Suomeen ensi kertaa

jo sodan alussa. Tuolloin saksalaiset tosin vielä tarkastelivat yhtenä Schlieffenin operaation jälkeisenä vaihtoehtona hyökäystä Suomen kautta Venäjän silloiseen pääkaupunkiin Pietariin. Sodan alusta alkaen Saksan yhtenä keskeisenä tavoitteena oli saada myös Ruotsi mukaan keskusvaltojen puolelle ja vähimmäistavoitteena katkaista Venäjän länsiyhteydet. Tässä suurstrategiassa Suomen alue ja suomalaiset näyttelivät merkittävää roolia. *Saksan sotilaallisen johdon kannalta tarkasteltuna suomalaisille saattaisi siis olla todellista sotilaallista käyttöä ja heitä kannattaisi sotilaallisesti kouluttaa tulevan varalle.*

Samanaikaisesti, Saksan suunnitelmista tietämättä, haettiin yksittäisten suomalaisten aktivistien osalta tukea Saksasta, jotta voitaisiin hyödyntää syttyneitä sotaa Suomen irrottamiseksi Venäjästä. Jotta irrottautuminen olisi ylipäättänsä mahdollista, katsottiin tarvittavan Saksan in-vaasio Suomeen sekä siihen liit-

Nykyisin huolella ja asianmukaisella kunnioituksella vaalitussa jääkärihuoneessa Ostrobotniassa eli Pohjois-Pohjalaisen osakunnan 1912 valmistuneen talon kassahuoneessa Helsingissä pidettiin 20.11.1914 kokous, josta Suomen itsenäistymiseen tähdännyt jääkäri- liike sai alkunsa. Kuva: Marko Kaisto

tyen edeltävää sotilaskoulutusta suomalaisille. Myös aktivistien piirissä ymmärrettiin Ruotsin strateginen merkitys Suomen kannalta. Haparoivan alkuvaiheen jälkeen syksyllä 1914, jolloin oli käännytty turhaan myös Ruotsin puoleen, vahvistui ajatus avunsaannista Saksasta.

Pohjois-Pohjalaisen osakunnan kassahuoneessa pidetyssä kokouksessa 20.11.1914 akateemisista piireistä koostuneet aktivistit päättivät yhdistää voimansa ja ryhtyä toimeen. Pian kokouksen jälkeen tehtiin päätös kääntyä konkreettisella avunpyynnöllä Saksan puoleen Tukholmassa olevan Saksan suurlähetystön sotilasasiamiesten kautta. Suomalaisen pyyntö sopi Saksan strategiseen tilanteeseen. Tukholman tapaamisten jälkeen tapahtumat etenivät nopeasti. Tammikuun lopussa pitivät saksalaiset laajapohjaisen toimeenpanokokouksen Berliinissä ja päättivät antaa sotilaskoulutusta lyhyellä neljän viikon kurssilla 200:lle ”hyvistä perheistä tuleville sivistyneille ja luotettaville nuorille saksaa osaaville ylioppilaille”. *Suuren Saksan sotilasjohdon ja ministeriöiden sekä pienen Suomen aktivistien tavoitteet yhtyivät yllättävästi ja kauaskantoisella tavalla.*

Torstaina helmikuun 25. päivänä 1915 astuivat ensimmäiset 50 vapaaehtoista junasta Lockstedtin Lagerin asemalle ja heidät marssitettiin saksalaisten kouluttajien johdolla tulevaan kasarmiinsa. Koska kurssitus annettiin vihollismaan kansalaisille, se naamioitiin salaamissyistä partionjohtajakurssiksi. Kurseille osallistuneista, ensimmäisistä jääkäreistä, käytettiin saksankielistä pfadfinder-nimitystä.

MILLAISEEN ARMEIJAAN JÄÄKÄRIT MENIVÄT – SAKSAN KENTTÄARMEIJA I.MAAILMANSODAN AIKANA

Saksan armeija lähti 1. maailmansotaan jo muutoksen ilma-
piirissä, jossa kehittynyt asetekniikka ja aikaisempien sotien kokemukset oli edellä kerrotulla tavalla pyritty ottamaan huomioon. Saksan asevoimissa ylivoimainen pääosa 1. maailmansodan ajan kenttäarmeijasta oli jalkaväkeä. Saksan maavoimat käsittivät vuoden 1914 liikekannallepanossa yhteensä noin 100 divisioonaa, joista lähes 90% oli jalkaväkidivisioonia. Ennen sotaa käytössä ollut Saksan jalkaväen harjoitusohjesääntö vuodelta 1906 määrittää jalkaväen keskeisen aseman seuraavasti: *”Jalkaväki on pääaselaji. Yhdessä tykistön kanssa tulta käyttäen se nujertaa vihollisen. Yksin jalkaväki murtaa vihollisen vastarinnan. Se kantaa taistelun päävastuun ja sen tappiot ovat suurimmat... Jalkaväen ja konekiväärien tulituksen yhdessä tykistön tulen kanssa tulee pitää vihollinen suojissaan niin pitkään, että esteet on raivattu ja voidaan käydä rynnäkköön.”*

Jalkaväen merkitys keskeisenä, taisteluja ratkaisevana aselajina kasvoi tykistön ohella koko sodan ajan. Myös jalkaväen ja tykistön tuli olla erottamattomat. Tämä tarkoitti sitä, että tykistön liikkuvuuden piti olla samaa tasoa kuin jalkaväen. Huolimatta valtavista tappioista lisääntyi jalkaväkidivisioonien lukumäärä sodan aikana jatkuvasti ja oli sodan lopussa jo 241.

Kun jalkaväkidivisioonien määrä kasvoi, muuttui myös divisioonan kokoonpano sotakemusten ja teollisen tuotannon mukana. Merkittävimmät muutokset olivat konekiväärien luku-

määrän lisääntyminen noin kymmenkertaiseksi, konetuliaseiden jakaminen yhä alemmaksi organisaatioissa ja kranaatinheittimistön laajamittainen käyttöönotto. Sodan alussa vuonna 1914 oli Saksan maavoimilla vain 160 kranaatinheitintä ja sodan lopussa neljä vuotta myöhemmin peräti 16 000. Myös pioneeri- sekä viestiosat vahvistuivat moninkertaisesti ja ilmatorjunta liitettiin uutena aselajina armeijakuntien organisaatioon. Yksilötasolla sotilaiden varustus lisääntyi kaasunaamarilla ja kenttäläpion merkitys korostui. Lähi-
taistelua varten otettiin jalkaväkisotilaan käyttöön erilaiset käsikranaatit. Kehittyneet ja monipuolistuneet viestivälineet helpottivat johtajien tilannekuvan luomista, mutta pakottivat heidät pysymään aikaisempaa enemmän esikunnissa. Yhdessä harventuneiden jalkaväen ryhmitysten kanssa tämä lisäsi alijohtajien vastuuta ja korosti tehtävätaktiikan merkitystä.

Jalkaväen rinnalla vahvistui tykistö kaliiberin kasvun, kaluston uudistumisen ja erillisten tykistöjoukkojen lisääntymisen kautta. Kevyiden kenttäkanuunoiden ja raskaiden haupitsien osuus oli keskeinen. Tykistökaluston ja ampumamenetelmien kehittämisen myötä lisääntyi keskitetyn tulen käyttö ja tulen tarkkuus. Tämä helpotti ja paransi tykistön ja jalkaväen yhteistoimintaa sekä teki mahdolliseksi taktiikan ja taistelutekniikan muutoksen pienipiirteisemmän iskuosastotoiminnan suuntaan. Panssarivaunujen ilmestyttyä taistelulentille syntyi jalkaväen tueksi sodan loppuvaiheessa panssarintorjuntatykistö, josta tuolloin käytettiin nimeä jalkaväkitykistö. Kaasun käytöllä pyrittiin saamaan hyökkäysliikkeelle, mutta kaasujen käyttö aiheutti ongelmia myös käyttä-

jälle tuulen suunnan vaihtumisen ja omien joukkojen altistumisen johdosta.

Muutokset organisaatiossa ja kalustossa muuttivat sodan aikana myös taktiikkaa ja koulutusta. Tosin jo sotaan oli lähdetty muutoksen ilmapiirissä, jossa kehitynyt asetekniikka, lisääntynyt liikkuvuus ja aikaisempien sotien kokemukset oli pyritty ottamaan huomioon, mutta muutokset olivat olleet aikalaisille liian perustavanlaatuisia eikä vanhoista kaavoista päästy ennen sotaa riittävän hyvin eroon. Niinpä eri maiden jalkaväki aloitti sodan tiheissä avoriveissä yhteislaukauksia ampuen ja kohtalokkaan suuria tappioita konekivääri- ja tykkitulessa kärsien.

Hyökkäystä pidettiin ehdottomana päätaistelulajina. Puolustus oli ajan käsityksen mukaan vain väliaikainen taistelutapa ja jääminen puolustukseen antoi aloitteen viholliselle. Strategisella tasolla korostettiin sitä, että vain hyökkäys saattoi tuoda ratkaisun. *Sotilasstrategisten periaatteiden keskeinen vaikutus sotataitoon näkyy hyvin siinä, että kun strategiana on hyökätä, painotetaan tietysti myös operaatiotaidossa, taktikassa ja taistelutekniikassa hyökkäystä.*

Huolimatta puolustuksen vähäisemmästä painoarvosta saksalaisessa 1. maailmansodan alun

sotataidossa, oli suomalaisten koulutuksessa alusta alkaen pioneeri-toiminnalla suuri merkitys, kuten pioneerikouluttajienkin suuri määräkin osoittaa. Syynä tähän olivat tuoreet sotakokemukset länsirintamalta, jossa ”jokaisesta miehestä tuli pioneeri”. Syyskuussa 1914 saksalaiset olivat joutuneet länsirintamalla Marnen taistelun jälkeen keskeyttämään hyökkäyksensä ja siirtymään puolustukseen. Alkoi vuosia kestänyt asemasota, jossa asemien syvyyttä lisättiin ja pioneeritoimintaa vahvistettiin. Pioneeritoiminta tuli samalla jokaisen rintamasotilaan päivittäiseksi ”aselajityöksi” ja myös aselajin merkitys kasvoi. Suomalaisten koulutuksessa pioneerikouluttajien ja pioneerikoulutuksen suhteellisen suuri määrä liittyi myös erääseen kurssin koulutustavoitteista, eli kouluttaa suomalaisia tuholaistoimintaan venäläisten keskitysarsireittejä ja huoltolaitoksia sekä ankkuroitua laivastoa vastaan. Samalla suomalainen sissikoulutus sai aineosia tulevaisuuteen.

Koulutus Saksan maavoimissa tapahtui maantieteellisen aluejaon mukaisesti 25:ssä eri armeijakunnassa, joista Preussin maavoimiin kuulunut IX armeijakunnan esikunta joukkoineen sijaitsi Pohjois-Saksassa¹. IX AK:n tärkein pysyvä harjoitusalue oli Lockstedter Lager vajaa 100 km

Hampurin pohjoispuolella. AK:n joukot harjoittelivat rotaation mukaisesti alueella lähinnä kesäaikaan. 45km² laajuisella alueella oli majoitustilaa 8700 sotilaille ja tallit lähes 2000 hevoselle. Siellä kyettiin ampumaan kaikilla aseilla, myös tykistöllä. Ennen 1. maailmansotaa ehdittiin harjoitusalueella kouluttaa 30 vuoden aikana noin 1,2 miljoonaa sotilasta. Maailmansodan aikana armeijakunta ja sen aktiivijoukot sekä liikekannallepanossa perustamat osat keskitettiin länsirintamalle esikunnan osien jäädessä selustaesikuntana huolehtimaan joukkojen täydentämisestä ja alokkaiden koulutuksesta alaisinaan mm. koulutuskeskukset. Jääkärien koulutukseen ja sen järjestelyihin vaikutti suuresti se, että koulutus tapahtui sota-aikana, jolloin koulutuksen pituus ja menetelmät erosivat rauhan vastaavista. Saksalaisten sotilaiden rauhan ajan koulutus pääasialajeissa jalkaväessä ja tykistössä oli kestänyt vuodesta 1893 alkaen kaksi vuotta ja se lyhennettiin sota-aikana kahden-kolmen kuukauden pituiseksi.

JÄÄKÄRIKOULUTUKSEN NELJÄ ERI VAIHETTA

Kun ensimmäiset suomalaiset vapaaehtoiset saapuivat Lockstedtiin, ei kukaan voinut aavistaa, että kestäisi peräti kolme vuotta ennen kuin jääkärit pääsivät takaisin kotimaahansa. Kolmen vuoden aika voidaan jakaa selkeästi neljään eri koulutusvaiheeseen.

Paratimarssiharjoitus Lockstedtissä, preussilainen kuri oli kova.

¹ Saksan maavoimat koostuivat 1.maailmansodan loppuun asti Preussin, Beyerin, Saksin ja Würterbergin ”kontingenttiarmeijoista”, joista Preussin armeija oli ylivoimaisesti suurin

Ensimmäinen oli em. pfadfinder -vaihe, joka kesti puoli vuotta elokuun 1915 loppuun. Vaihetta leimasi koulutuksen jatkumisen epävarmuus, joka vaikeutti kurssin ohjelman suunnittelua ja läpivientiä. Kurssin kouluttajina toimivat saksalaiset upseerit ja aliupseerit ja opetuskielenä oli saksa. Kurssin loppuvaiheessa heinäkuussa 1916 pfadfindereistä tuli musketöörejä ja he saivat Saksan asevoimissa virallisen sotilaallisen statuksen ja sotilaspuvun.

Saksan keisari Wilhelm II teki 28.8.1915 päätöksen kurssin laajentamisesta 2000 miehiseksi. Tällöin perustettiin Lockstedtin koulutusjoukko, ”Ausbildungstruppe Lockstedt”, ja suomalaisten sotilasarvoksi tuli jääkäri. Tämä toinen vaihe kesti yhdeksän kuukautta seuraavan vuoden toukokuun loppuun. Kurssin koulutuskieleksi muuttui suomi pl. komentosanat. Koulutusvas- tuu siirtyi pitkälti suomalaisil-

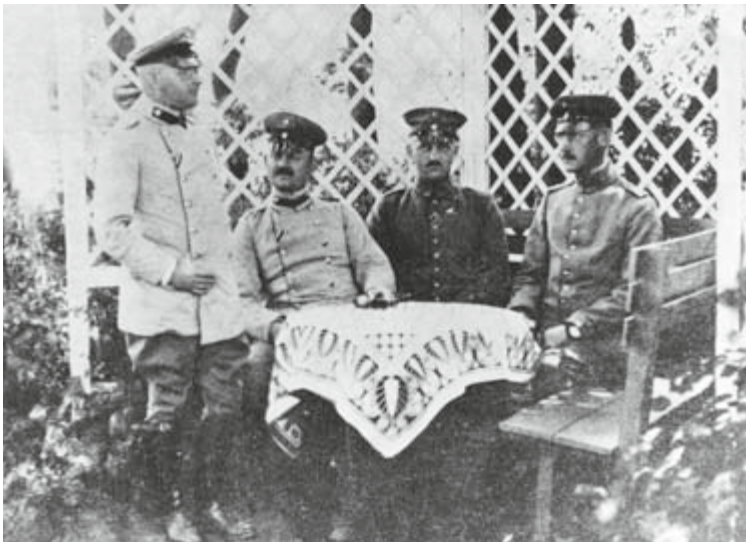
le pfadfindereille. Koulutus oli hyvin systemaattista ja tähtäsi sotakelpoisen jääkäripataljoonan syntyyn.

Koulutusjoukon nimi muuttui jälleen, kun siitä perustettiin toukokuussa 1916 *Kuninkaallinen Preussin Jääkäripataljoona 27*² ja joukko siirrettiin Saksan itärintamalle. Seurasi noin 8 kuukauden pituinen kolmas vaihe, joka tapahtui vaihtelevissa asemasotaolosuhteissa rintaman eri osissa.

Neljäs vaihe kesti lähes vuoden. Koulutus tähtäsi jo selkeästi tuleviin tehtäviin Suomessa ja koulutuksen tavoitteena oli antaa kaikille jääkäreille vähintään ryhmänjohtajakoulutus. Jalkaväkikoulutuksen ohella lisääntyi

Jääkäriristi.

aselajikoulutus. Käytännön toiminta ja johtaminen siirtyi yhä enemmän suomalaisille.

SAKSALAISISTA KOULUTTAJISTA

Suomalaisten aloittaessa koulutuksensa talvella 1915, oli sotaa käyty puoli vuotta ja turhauttavat kokemukset länsirintamalta olivat jo muuttamassa jalkaväenkin osalta niin kokoonpanoja kuin koulutusta. Pfadfinder-kurssin suomalaisia johtaneet ja kouluttaneet saksalaiset upseerit ja osa aliupseereistakin olivat sotakokemusta saaneita ja heillä oli lähtökohtaisesti ehdoton auktoriteetti koulutettaviin. Voidaan kuitenkin perustellusti arvioida, että uudistusten jalkauttamisessa suomalaisille oli ongelmia, joista neljä tekijää olivat keskeisiä.

Ensinnäkin koulutuksesta ja järjestelyistä vastanneet 25-40-vuotiaat saksalaiset upseerit olivat täysin *kouluttamattomia ja valmistautumattomia kouluttamaan vieraasta maasta saapuvia siviilimiehiä.*

Toiseksi saksalainen päällystö oli ehtinyt saada sotilaallisen peruskoulutuksensa pääosin vuosisadan alussa, *eivätkä he kyenneet välittämään uusia, kehittyneitä maailmansodan oppeja kovin-kaan tehokkaasti.*

Kolmanneksi kouluttajavaihtuvuus oli suhteellisen vähäistä ja monet kouluttajista, kuten myös

Saksalaisia komppanianpäälliköitä ja kouluttajia, kolme aktiiviupseeria ja yksi reserviläinen.

² *Das Königlich Preussische Jägerbataillon 27. Nimi liittyy siihen, että jääkärit koulutettiin Preussin asevoimissa ja Saksan keisari Wilhelm II oli samalla Preussin kuningas, josta pataljoonan nimeen tuli toinen adjektiivi; kuninkaallinen. Arvostettuja kuninkaallisia jääkäripataljoonia oli Saksassa vain muutamia. Numero 27 oli tuohon aikaan sattumalta vapaana ja myös numero 28 varattiin mahdollista toista suomalaista jääkäripataljoonaa varten.*

joukon komentaja majuri Bayer, toimivat *samoissa tehtävissä useita vuosia*.

Neljäskin syy liittyy koulutamiseen, mutta on yleisempi. Rintamakokemusten aiheuttamien uudistusten kouluttaminen levisi koulutuskeskuksiin suuremmissa määrin vasta vuoden 1916 aikana. Tuolloin jääkärien kouluskieleksi oli jo tullut suomi ja koulutusvastuu uusien suomalaistulokkaiden osalta siirtyi pääosin vanhemmille jääkäreille, pfadfindereille. Nämä opettivat tietysti nuorempiaan saamansa koulutuksen oppien ja periaatteiden sekä mainittujen ohjesääntöjen mukaisesti, eli pääosin sotaa edeltävän ajan opeilla.

PFADFINDEREIDEN KOULUTUS LOCKSTEDTER LAGERISSA

Suomalaisten vapaaehtoisten saksankielinen koulutus, joka painottui jalkaväkikoulutukseen, aloitettiin välittömästi ensimmäisten vapaaehtoisten saapumisen jälkeen helmikuun lopussa 1915. Kurssilaisten määrä kas-

voi päivittäin, mutta ei noussut missään vaiheessa suunniteltuun 200 vapaaehtoiseen. Pfadfinderit oli organisoitu kahteen jääkäri-komppaniaan, joita johtivat kapteenien arvoiset jalkaväkipuseerit ja rintamakokemusten perusteella molemmissa komppanioissa oli myös pioneeriupseerit. Upseerien tukena oli kymmenkunta aliupseeria ja muutamia pioneereja. Lisäksi kurssilaisia auttoi ja palveli koko pfanfinder-ajan pari kymmentä toimitussotilasta, ”ordonanssia”, jotka harjoituksissa toimivat lähinnä maaliosastona.

Lyhyen kurssin aikana piti koulutettaville antaa mahdollisimman laaja sotilaallinen koulutus. Koulutus suunniteltiin palvelemaan silloisten tavoitteiden mukaisesti tilannetta, jossa suomalaiset nousivat kapinaan ja toimisivat oppaina Saksasta tai Ruotsista tuleville joukoille. Koulutustavoitteena oli yleisten ns. vapaajoukoille tyypillisten sotilastaitojen opettaminen eli sotilashengen omaksuminen, ampumataidon oppiminen, pienten yksiköiden taistelutoiminta, tiedustelu- ja varmistustoiminta, kenttälinoittaminen, rautateiden,

satamalaitteiden ja muiden rakenteiden sekä laivojen tuhoaminen ja sissitoiminta. Sulkeisjärjestyksen harjoittelu ”aksiisi” oli koulutuksen perustamiskäskyn mukaan rajoitettava vähimpään mahdolliseen.

Koulutuksen ehdoton painopiste oli tässä vaiheessa jalkaväki- sekä sitä tukevassa pioneeri-koulutuksessa ja se toteutettiin hyvin käytännön läheisenä kenttäkoulutuksena, joita saksalaisten upseerien pitämät oppitunnit ja luennot kevensivät. Ryhmäinteyden merkitys oli suuri ja sen ohella korostettiin henkilökohtaisten taitojen merkitystä. Jääkäreiden omien kuvausten mukaan aloitettiin jalkaväkikoulutus ”äärimmäisen huolellisella alokaskoulutuksella”. Yksilökoulutuksesta siirryttiin suhteellisen nopeasti ja vaiheittain ryhmä-, joukkue- ja komppaniaharjoitukseen.

Mielenkiintoista ja alkuvaiheen koulutukselle kuvaavaa on, että jo ensimmäisten viikkojen aikana vaihteli kenttäkoulutus normaaleista opetusaiheista, ku-

Aseet yhteen - pane! Tauko paikalla.

ten yksittäisen taistelijan syöksyn oppimisesta ja marssiharjoituksesta aina jalkaväkidivisioonan kärkenä toimineen jalkaväkirykmentin kosketuksenottoon. Pioneeritoiminnan rasittavuudesta ja perusteellisuudesta johtuen on siitä jäänyt varsinkin toistuva asemien kaivaminen hyvin jääkärien muistiin ja tästä on säilynyt paljon kuvauksia. Myöhempi kenraali Aarne Sihvo kirjoittaa muistelmissaan: ”Jalkaväenkoulutusta tuettiin hyvin tehokkaasti pioneerikoulutuksella. Kapteenit Just ja Heldt pitivät luentojen lisäksi oppitunteja, joilla asiat käytiin ensin perusteellisesti teoriassa läpi ja sitten käytännöllisinä suorituksina maastossa. Kun esim. puolustusasemat oli ensin huolellisesti suunniteltu ja sitten rakennettu maastoon, suoritettiin niiden äärellä erilaisia taktillisia harjoituksia, niin hyvin puolustusmielessä kuin hyökkäyksessäkin. Tällöin rakennettiin myös konekivääri- ym. korsuja, maanalaisia käytäviä, erimallisia esteitä, vesistöjen ylimenoa varten erilaisia siltoja ja laitureita,

taktillisten harjoitusten puiteissa suoritettiin ponttonikuljetuksia jne. Saksalaisista tuntui vallan uskomattomalta meidän soutu-, uinti- ja myöhemmin hiihtotaitomme.” Myös em. rykmenttiharjoituksen käskyrunko on säilynyt 1930-luvulla jalkaväen tarkastajana toimineen jääkärikenraalimajuri Aarne Heikinheimon jääkäriaikaisissa muistiinpanoissa.³

Kurssin alkupäivinä jaetuilla venäläisillä ”kolmenlinjan” kivääreillä m/91 ammuttiin ensi kertaa jo maaliskuussa ja suomalaiset osoittivat myöhemmin monissa ammunnoissa erinomaista osaamista ja luontaista kykyä. Ampumaharjoituksiin liittyivät tuohon aikaan kiinteästi tähtäsharjoitukset ja itse ammuksia oli jopa 2-3 kertaa viikossa. Ampumakoulutus erosi tämän päivän koulutuksesta siinä, että se oli selvästi muodollisempaa ja patruunoita käytettiin säästeliäästi. Myös apuaseen eli pistimen käyttöä harjoitettiin. Perusteellinen tähtäys- ja tähtäsharjoittelu liittyi keskieurooppalaiseen maastoon ja pitkiin ampumatai-

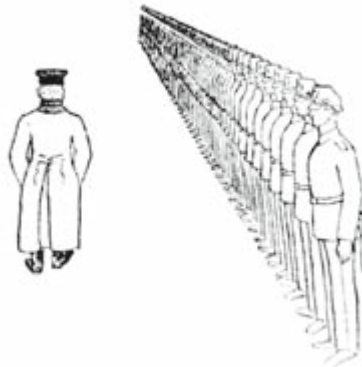
syyksiin sekä jalkaväen kivääritulen tähtästytyyn ja usein kootuunkin käyttöön. Tähtästyksen ja ympäristön tarkkailun merkitystä koulutettaville korostettiin heti alusta lähtien voimakkaasti. Edes pimeässä ei saanut katsoa jalkoihinsa ja koulutettavilta kysyttiin havaintoja marssireitin varrella.

Koulutus sai selkeämmän sotilaallisen leiman ja kiinteyden huhtikuun lopulla, jolloin kurssia jälleen pidennettiin. Kasarmipalvelus sekä komppanian päälliköiden johtama harjoittelu tulivat monipuolisemmaksi ja sotilaskurin merkitys lisääntyi. Aikaisempi kevyempi ”partiolaisoiminta” muuttui normaaliksi sotilaalliseksi koulutukseksi. Saksalaisia ohjesääntöjä luettiin ja kouluttajakoulutusta harjoitettiin, kun ensimmäiset ylennetyt pfafinderit saivat tehtäväkseen pitää saksankielisiä oppitunteja eri aiheista. Konekiväärit tulivat mukaan harjoitteluun huhtikuussa ja koulutus annettiin venäläisillä Maxim-konekivääreillä. Kevään aikana marssiharjoitukset pitivät ja kesällä suoritettiin jo yli 30

1915

1916

Muutos oli melkoinen.

Pioneerikomppanian uuden vuodenjuhlan 1916 ohjelmassa ollut pila-piirros.

³ Jääkärikenraalimajuri Aarne Heikinheimo aloitti yhtenä ensimmäisistä koulutuksensa Lockstedter Lagerissa 25.2.1915. Hän toimi pataljoonan komentajana jo vapaussodassa ja myöhemmin jalkaväen tarkastajana jalkaväen kehittämisen kannalta merkittävässä vaiheessa vuosina 1934-1938. Kenraalimajuri Heikinheimo kuoli tapaturmaisesti Helsingin edustalla Harakan saarella 1938, kun koeammunnassa kraanainheittimelle tapahtui putkiräjähdyks.

km:n päivämarsseja. Osaamisen lisääntyessä myös taistelukoulutus monipuolistui ja harjoitukset muuttuivat kestoltaan pidemmiksi, jolloin myös pimeäharjoittelu tuli mukaan koulutukseen.

Pfadfinderit totuttelivat johdamaan joukkoja ja laatimaan suunnitelmia toimiessaan eri asemassa olevina johtajina taistelu- ja taktillisissa harjoituksissa. Jalkaväkitaktiikkaa opetettiin kurssin johtajan majuri Bayerin ja komppanian päälliköiden johdolla. Taktiikan opetus tapahtui paitsi käytännön harjoituksissa myös luennoilla ja kirjallisia tehtäviä tekemällä. Pfadfindereiden käytössä olivat Saksan asevoimien seikkaperäiset ohjesäännöt, jotka koskettelivat taktiikkaa, johtamista ja kenttäpalvelua. Eri harjoituksissa koulutettiin jääkäreiden mukaan myös palautteen antamista ja jokainen harjoitus päätettiin säännönmukaisesti palautetilaisuuteen/keskusteluun, mikä osoittaa koulutuksen edistyneisyyttä. Koulutuskauden loppuvaiheessa pidettiin jopa useampi päiväisiä taktisia sota-pelejä. Koulutuksen eräänlaisena huipentumana voidaan pitää elokuun loppupuolella suoritettua harjoitusta, jossa tulevat jääkärit saivat komentaa saksalaisia meri-

jalkaväen sotilaita.

Sotataitoja osaamattomista, mutta hyvän siviilikoulutuksen saaneista ja motivoituneista pfadfindereistä oli koulutettu puolessa vuodessa monipuolisen sotilastaidon omaksuneita, mutta vielä tottumattomia alijohtajia. Kursilaisten saamaa koulutusta ja sen tehoa voidaan verrata tämän päivän RUK:sta joukko-osastoon saapuvan upseerioppilaan läpi-käymään koulutukseen.

JOUKKO KASVAA – KOULUTUSYKSIKÖ ”AUSBILDUNGSTRUPPE LOCKSTEDT”

Suuri muutos koulutuksessa tapahtui, kun alkoi koulutuksen toinen vaihe ja perustettiin Lockstedtin koulutusjoukko elokuun vaihteessa 1915. Nyt jääkäreiksi nimetyillä alkoi kiireellinen valmistautuminen ottamaan vastaan ja aloittamaan uusien suomalaisten vapaaehtoisten koulutus. Vajaalle puolelle entisistä pfadfindereistä se merkitsi toimimista ryhmän varajohtajana, ryhmänjohtajana ja joukkueenjohtajana. Koulutuksen pituutta ei nytkään varmasti osattu määrittää, sillä tässä vaiheessa kukaan ei tiennyt milloin joukkoa kyettäisiin käyttämään ja

missä.

Koulutusjoukon perustamisasiakirjassa määrättiin organisaatio, upseerit ja tärkeimmät aliupseerit eri tehtäviin, jääkärien jako arvoluokkien mukaan ja tarvittavat hallinnolliset ohjeet, mutta koulutuksesta mainittiin ainoastaan ”*Koulutus tapahtuu saksalaisten palvelusohjesääntöjen mukaan komentokielenä saksa*”. Tämä tarkoitti käytännössä sitä, että uusien tulokkaiden koulutussuunnitelma tuli vastaamaan saksalaisten sodanaikaista lyhennettyä peruskoulutusta sekä sitä täydentävää suomalaisille suunniteltua tehtäväkohtaista erikoiskoulutusta.

Koulutusjoukon organisaatio kasvoi siten, että muodostettiin koulutuspataljoona, jossa oli aluksi esikunta, kaksi jääkärikomppaniaa, konekiväärikomppania ja pioneerikomppania. Komppanioiden alijohtajien ja miehistön rungon muodostivat vanhemmat jääkärit. Saksalaiset upseerit toimivat edelleen pataljoonan ja komppanioiden johtotehtävissä, aliupseerit väepeleinä ja kouluttajina ja saksalaiset sotamiehet eri tukitehtävissä. Organisaatiomuutos aiheutti sen, että koulutus perusyksiköissä eriytyi aikaisempaa enemmän. Jääkärikomppanioiden koulutus painottui luonnollisesti jalkaväkikoulutukseen ja samalla aikaisemmin merkittävässä roolissa ollut pioneerikoulutus pl. taisteluhautojen rakentaminen väheni. Konekiväärikoulutus keskitettiin vastaavasti konekiväärikomppaniaan ja konekiväärien määrä lisääntyi komppanian miesmäärän kasvaessa, ollen koulutusvaiheen lopulla sodan ajan vahvuuden mukainen eli kuusi konekivääriä.

Konekivääri asemassa Kuurinmaalla.

Koulutusjoukkoa varten aloitettiin Suomessa ns. suuri värväys ja joukko kasvoi suhteellisen nopeasti syksyn aikana. Vielä vuoden 1915 aikana perustettiin 3. ja 4. jääkärikomppania, jolloin myös tarvittiin uusia alijohtajia ja jääkärit saivat lisää ylennyksiä.

Jääkärit jaettiin osaamisen tason mukaan A- ja B-luokkaan. Uudet jääkärit olivat saapumista seuraavan, vähintään 8-viikkoisen peruskoulutusvaiheen ajan B-luokan jääkäreitä. Pioneerien koulutus vastasi peruskoulutuksen osalta täysin jalkaväen koulutusta. Jääkäreiden suorittua perusjakson loppukokeen ja osoitettuaan hallitsevansa sotilaan perustaidot ml. saksankielisen komentosanaston, heidät korotettiin A-luokkaan. Koulutusvaatimuksiin kuului tiukan sisäpalveluksen ja suljetun järjestyksen hallitseminen sekä taistelukoulutuksen ja ampumaopin osaaminen. *Peruskoulutuskauden eli kansanomaisesti alokasajan koulutuksen pituus ja osin myös koulutustavoitteet ovat säilyneet lähes samoina 100 vuoden ajan!*

Harjoitukset A-luokan jääkäreille jatkuivat nousujohteisesti ja painopiste siirtyi taistelukoulutukseen, kenttäpalvelukseen eli entistä pidempiin marsseihin ja kenttälinnoitteiden rakentamiseen sekä erilaiseen erikoiskoulutukseen. Taistelukoulutus painottui täysvarustuksessa suoritettuun konekiväärien tukemaan hyökkäysharjoitteluun. B-luokan jääkärit toimivat harjoituksissa usein puolustavana vihollisena. Suurempia pataljoonan taisteluharjoituksia pidettiin tämän koulutusvaiheen aikana kaikkiaan 8 kappaletta, joista kolme viimeistä olivat vahvennetun pataljoonan harjoituksia huhti-toukokuussa 1916 ennen rintamalle lähtöä, kun pataljoona oli jo määrävahvuinen.

Näissä harjoituksissa suomalaiset alijohtajat saivat arvokasta johtajakoulutusta toimiessaan jopa pataljoonan komentajan tehtävässä.

Ampumakoulutuksen huipentuma pidettiin taisteluammuntoja, osin jopa pimeällä. Ampumatarvikemäärät harjoitusta kohden lisääntyivät. A-luokan jääkärit harjoittelivat saksalaisilla konekivääreillä m/08 ja venäläiset Maximit jäivät B-luokan jääkäreiden harjoitusaseiksi. Myös polkupyörien käyttöä saksalaisen mallin mukaan harkittiin, mutta laajempaan käyttöön pyörät eivät tulleet. Kuitenkin vähäisilläkin polkupyörillä jääkärit saivat jonkinlaista kokemusta ja esimerkkiä tuleville suomalaisille polkupyörin liikkuville ”nopeille joukoille”.

Koulutuksen kannalta merkittävin tapahtuma kevättalvella 1916 oli kenttähaupitsijaoksen perustaminen. Tykkimies-jääkärit valittiin vapaaehtoisuuden perusteella, jolloin moni kykenevä jalkaväkimies siirtyi teknisesti kiinnostavaan tykistöön. Kun toukokuussa perustettiin Lockstedtin koulutusjoukosta Kuninkaallinen Preussin Jääkäripataljoona 27, oli joukko ainoa ”saksalainen pataljoona” I. maailmansodassa, johon kuuluivat jalkaväkiyksiköiden lisäksi pioneerikomppania ja tykistöjaos. *Sekalaisesta koulutusjoukosta oli tullut reilussa puolessa vuodessa tehokas jääkäripataljoonan taisteluosasto, joka monipuolista jääkäreiden osaamista oman aselajinsa ulkopuolelle. Tavoiteltu koulutustaso ja sodan ajan valmius oli saavutettu kaikilta osin.*

Vertaamalla jääkärien toimintaa tämän koulutusvaiheen lopussa tämän päivän asevelvollisten saamaan koulutukseen, voidaan perustellusti arvioida, että koulutustaso vastasi johtajien osalta vähintään nykyisten kotelaiden

tasoa kotiutuessa ja nuorempien jääkärien taso nykyisten kotiutuvien jääkärien tasoa.

OPIT JA JOUKON HENKI TESTATAAN

Rintamalle lähdön valmistelut toteutettiin esimerkillisenä kokonaisuutena ja koulutustapahtumana, josta jääkäreille jäi varmasti heidän myöhempään toimintaansa vaikuttavia kokemuksia ja muistikuvia. Saksan keisarin käskettyä suomalaisjoukon liikekannallepanon toukokuun alussa tapahtui valmistautuminen ja itse siirtyminen saksalaisella täsmällisyydellä. Viikon kuluttua liikekannallepanosta perustettiin koulutusjoukosta saksalainen sodan ajan joukko Jääkäripataljoona 27, kaksi viikkoa ennen pääjoukon rautatiekuljetuksia lähti vahva etuosasto tulevalle alueelle tiedustelemaan ryhmitysaluetta ja viikko tästä pioneeriosasto valmistelemaan majoitusta. Ennen pääjoukkoa lähti vielä puhelinryhmä valmistelemaan tulevia viestiyhteyksiä. Pataljoonan pääjoukon siirto suoritettiin kolmen junan rautatiekuljetuksena toukokuun vaihteessa. Tarpeellista oppia oli sekini.

Samalla kun pataljoonan materiaalista ja siirron valmiutta kohotettiin toukokuussa, pidettiin joukolle ampumakoulutusta liikekannallepanossa jaetuilla saksalaisilla aseilla sekä annettiin taistelukoulutusta kootusti pataljoonan taisteluosastona. Ennen rintamalle lähtöä filmasivat saksalaiset pataljoonan marssimassa maantiellä yksiköittäin täydessä vahvuudessa hevosvetoinen huolto mukana. *Säilyneessä filmissä näkee jääkärien ilmeistä ja ryhdistä, että joukko oli täysin sotavalmis; hyvähenkinen ja sotilaallinen.*⁴

⁴Kyseinen filmi on Jääkärisäätiön omaisuutta ja kopioita filmistä on CD:llä jääkärikanliassa.

Saksan Yleisesikunta toteutti Jääkäripataljoona 27:n rintamapalveluksen kolmen, suomalaisille sopivan ja samalla joukon motiivia vahvistavan periaatteen mukaisesti: Joukkoa käytetään itärintamalla vain venäläisiä joukkoja vastaan, rintamaosa valitaan mahdollisimman läheltä Suomea ja rintamaosan on oltava suhteellisen rauhallinen, jotta suomalaiset eivät kärsi kohtuuttomia tappioita.

Saavuttuaan Kuurinmaalle ryhmittyi jääkäripataljoona viikon lepo- ja koulutusvaiheen sekä jalan jatkuneen keskitysmarssin jälkeen puolustukseen Missejoen rintamalla. Rintamavastuun vaihto tapahtui suunnitelmallisesti ja kahdessa vuorokaudessa noin 4 km:n levyinen soistunut rintamaosa oli suomalaispataljoona vastuulla. Rintamaosalla sijaitsi vihollisen puolustuslinja melko etäällä, 600-1000 metrin päässä jääkärien asemista. Pataljoona ryhmittyi siten, että kaikki

neljä jääkärikomppaniaa olivat numerojärjestyksessä rintamassa, konekiväärikomppanian joukkueet oli alistettu joukkueittain tai ryhmittäin jääkärikomppanioille ja pioneerikomppania oli 2 km:n päässä, keskimmäisten jääkärikomppanioiden takana reservissä. Tykistö ryhmitettiin rintaman läheisyyteen joukon taakse ja liitettiin osaksi saksalaisten tykistöryhmää. Tykistön tulenjohto ryhmittyi etulinjaan. Pataljoonan esikunta jakaantui rintaman läheiseen taktiseen etukomentopaikkaan sekä taaempaan selustan komentopaikkaan. Myös huollon osat olivat ryhmitetty tilanteen mukaisesti.

Rintamavaihe Missejoella kesti elokuun loppupuolelle, kunnes pataljoona siirrettiin Saksan itärintaman pohjoisimmaksi joukoksi Riianlahden rannalle ulottuviin aseisiin. Maasto oli enemmän suomalaisten mieleen, osin meren rannan hiekkatörmien kuivaa mäntykangasta. Vaihto uusiin

aseisiin tapahtui joustavasti ja koska vastuualueen vasemmalla puolella ei ollut meren takia naapurina, jouduttiin ryhmityksessä ottamaan huomioon myös sivustauha mereltä. Taisteluasemien kaivaminen ja parantaminen oli huomattavasti helpompaa kuin Missejoella, eivätkä itikkaparvet ja aseisiin nouseva vesi ollut samanlaisena harmina. Vihollinen oli täällä selvästi aktiivisempi kuin Missejoella. Etäisyys sen lähimpiin aseisiin oli vain 200-300 m. Riianlahden rannalla jääkärit pysyivät asemissa joulukuuhun asti.

Näiden kahden asemasotavaiheen aikana jääkärit oppivat ja kokivat paljon, mutta samalla pataljoonan henkeä heikensivät ja sen toimintaa häiritsivät sisäiset ongelmat. Myös karkuruutta esiintyi neljän jääkäriin loikatessa venäläisten puolelle. Sisäiset kurinpidolliset ongelmat johtuivat heikon muonituksen sekä raskaan ja tylsän palveluksen lisäksi pää-

Paluu harjoituksesta – ”aseen kantotapa vapaa.”

asiassa siitä, että Suomen vapauden puolesta koulutettua joukkoa ei kaikkien jääkäreiden mielestä olisi tullut käyttää saksalaisten rinnalla. Karkureiden osalta kaikkia syitä ei ole saatu selvitettyä. Joukon henkeen negatiivisesti vaikuttaneita henkilötappioita oli myös tullut, kun puolen vuoden puolustusvaiheen aikana oli rintamalla kaatunut 12 ja haavoittunut 49 jääkäriä. Pääosa tappioista oli tullut venäläisen tykistön keskityksissä. Lisäksi oli moni jääkäri menehtynyt eri sairauksiin.

Asemasotavaiheella oli suuri merkitys jääkärien koulutuksessa. Puolustuksellisesta tehtävästä huolimatta jääkärit taistelivat myös aktiivisesti. Pienimuotoisia tiedustelu- ja iskuosastohyökkäyksiä suunniteltiin ja toteutettiin useita, kuten myös joitain rintaman oikaisuhyökkäyksiä. Merkittävintä oli heinäkuun 25. päivänä pioneerikomppanian yhdessä saksalaisten kanssa suorittama iskuosastohyökkäys rintaman oikaisemiseksi Schmardenissa. Suomalaiset pioneerit olivat

tuolloin alistettuna 2-3 miehen partioina saksalaisen jääkäripataljoonan ryhmille. Hyökkäykseen liittyi eteneminen pimeällä ja isku venäläisten aseisiin sekä edelleen hyökkäyksen jatkaminen syvyyteen. Taistelu onnistui hyvin ja suomalaiset osoittivat sen eri vaiheissa erinomaista iskukykyä sekä taisteluhenkä ja saivat siitä runsaasti kiitosta jopa saksalaiselta kenraalilta. Tällöin suomalaisille myönnettiin myös ensimmäiset rautaristit. Pioneerille päivä on edelleen merkittävä, sillä siitä tuli itsenäisessä Suomessa pioneerien vuosipäivä⁵. Myös jääkärien haupitsijaos osallistui koviin, useampipäiväisiin tykistötaisteluihin ja sai arvokasta kokemusta tulenkäytössä ja yhteistoiminnasta osana suurempaa tuliyksikköä. Jaos laajennettiin syksyllä sotaministeriön päätöksellä patteriksi.

Eri lähteissä on usein vähätelty asemasotavaiheen merkitystä jääkärien koulutuksen kannalta, mutta on vaikea löytää parempaa

ja vähemmän tappioita tuottavaa tapaa antaa joukolle rintamakokemusta kuin tämä noin puolen vuoden jakso. Kaikki tämä tapahtui toisin kuin harjoituskentällä, osana suurempaa kokonaisuutta ja saksalaisten joukkojen naapurina. Teoreettisen opin saaneista jääkäreistä tuli kokeneita rintamasotilaita ja -johtajia. Asemasotavaiheen oppien puutteena voidaan tosin pitää, toisin kuin oli käytäntö jo länsirintamalla, puolustusryhmittymisen vähäistä syvyyttä.

Vaikka asemasotavaiheessa ei erillistä koulutusta juurikaan annettu on mielenkiintoinen yksityiskohta, että saksalaisen jalkaväen 1. maailmansodan ehkä innovatiivisinta taisteluteknistä uudistusta, *iskuryhmätaktiikkaa* – ”*Stosstruppentaktik*”, koulutettiin jo välittömästi rintamalle siirron jälkeen, vuoden 1915 kesäkuun loppupuolella, noin 80:lle jääkärikomppanian sotilaille. Schmardenin taisteluun osallistuneet saivat taistelutavasta lisää kokemuksia, ja myöhemmin Riianlahden asemassa pitivät 3. jääkärikomppanian koulutetut jääkärit iskuryhmätaktiikasta näytöksen muille. Vuotta myöhemmin, kesällä 1917 Liepajassa koulutettiin lähes kaikki jääkärit iskuosastotoiminnan erikoiskurssilla.

Se, että koko suomalaiselle jääkäripataljoonalle annettiin tätä erikoiskoulutusta osoittaa jääkäreiden saaman koulutuksen muuttumista ajankohtaisemmaksi ja ehkä myös saksalaisten ymmärrystä siitä, että kotimaassa ei jääkäreitä tai heidän kouluttamiaan joukkoja voi käyttää massamaisesti, vaan iskuosastotyypisesti.

Kuurinmaalla saadut kokemukset vaikuttivat vuosia myöhemmin kirjoitettuihin jalkaväen

Vastahyökkäysharpjoittelua suksin. Jääkärit vetävät hiihtäen konekivääriä m08.

⁵Schmardenissa paljastetaan 25.7.2016 pioneerien muistomerkki.

ohjesääntöihin ja esim. vyörytyksen tekniikka on todennäköisesti lähtöisin jääkärien iskuosastokoulutuksen kokemuksista.

Riianlahden asemasotavaiheen päätyttyä joulukuussa 1916 siirrettiin Jääkäripataljoona 27 lepoon ja jatkokoulutukseen rintaman taakse. Venäläisten aloittaessa seuraavan vuoden tammikuussa hyökkäyksensä rintamalinjalla, käskettiin jääkärit kuitenkin rintamanosan reservitehtäviin. Pataljoona oli reservissä ryhmitystä vaihdellen parin kuukauden ajan. Raskaat siirtomarssit ja vastahyökkäysvalmistelut tapahtuivat osin yli 30 asteen pakkasessa ja niihin liittyi myös harjoittelua talvivarustuksessa ja lumipuvuissa norjalaismallisin suksin. Tuolloin jääkäripataljoonaa oli tarkoitus käyttää rintaman vastahyökkäyksessä syvyyteen työnnettävänä nopealiikkeisenä hiihtojoukkona. Kokonaistilanteen muutos aiheutti kuitenkin sen, että tästä vaativasta, suksin suoritettavasta jalkaväkitehtävästä luovuttiin. Jääkäreiltä jäi kokematta vahvoimmin tehty hyökkäys, mutta samalla säästyttiin hyökkäyksen aiheuttamilta todennäköisiltä tappioilta. Vaihe kuitenkin antoi lisäkokemuksia ja valmisti jääkäreitä myöhemmin eteen tuleviin, kotimaan talvisiin erikoisolosuhteisiin.

Asemasotavaiheen jälkeen jääkärit olivat saavuttaneet koulutustason, jonka tähän päivään verrattuna voidaan sanoa olevan tasolla, jonka reserviläiset ovat saavuttaneet oltuaan varusmiespalvelun jälkeen noin vuoden vaativassa kriisinhallintatehtävässä.

VIIMEINEN KOULUTUSVAIHE – KOULUTUS KOTIMAAN TEHTÄVIIN

Rintamapalvelun päätyttyä keväällä 1917 aloitettiin alussa hiukan haparoiva, mutta kesästä alkaen systemaattisempi koulutus kohti kotimaan haasteita. Pataljoona irrotettiin reservitehtävistä ja siirrettiin rintaman selustaan Liebajaan, joka entisenä venäläisenä varuskuntakaupunkina harjoitusalueineen ja ampu-maratoineen sopi hyvin tulevaan koulutuskäyttöön. Samanaikaisesti pataljoonan suomalaiselle päällystölle ja myös osalle saksalaisia alkoi selvitä, minkä tyyppiin tehtäviin suomalaisia tuli kouluttaa; *eri aselajin johtajiksi ja kouluttajiksi sekä Suomen tulevien puolustusvoimien upseeri- ja aliupseerikaaderiksi* ⁶.

Ennen varsinaista Suomeen tähtäävää koulutusta jatkettiin muutaman kuukauden ajan pataljoonan taistelukyvyyn kehittämiseen tähtäävää ”saksalaista koulutusta”. Jalkaväkikoulutusta annettiin iskuosasto- ja konekiväärkursseilla. Molempien, kolmen-neljän kuukauden pituisten kurssien oppilasvahvuus oli noin 200 jääkäriä. Osa jääkärikomppanioiden jääkäreistä sai myös pioneerikoulutusta. Aliupseerikoulutusta annettiin perusyksiköittäin niille, joita ei ollut määrätty muille kursseille. Kurssien ohessa pidettiin vahvennetun pataljoonan erilaisia taisteluharjoituksia osin yhdessä varuskunnassa olleen reserviupseerikurssin kanssa. Näissä jokaviikkoisissa harjoituksissa sai suomalainen päällystö olla toimivina johtajina saksalaisen päällystön ollessa kouluttajien ja erotuomareiden roolissa. Jääkärit saivat näistä harjoituksista paljon uutta oppia, sillä kurssilla opetus tapahtui ”kaikkein tuoreimpien länsirintamalla saavutettujen ko-

kemusten mukaan ja kaikilla teknisillä apukeinoilla”.

Kotimaahan tähtäävä koulutus tehostui edelleen elokuussa 1917. Koulutusta suunniteltaessa selvitettiin jääkärien halukkuudet, osaaminen sekä siviilikoulutus ja soveltuvuus eri tehtäviin, mikä osoittaa saksalaisten käyttäneen varsin moderneja keinoja saadaakseen ”oikean miehen oikeaan paikkaan”.

Koulutuksen ehdoton painopiste tuli olemaan suomenkielisessä käytännön jalkaväkikoulutuksessa sekä lisäksi kaikki jääkärit tuli kouluttaa vähintään ryhmänjohtajiksi.

Kursseja oli kaikkiaan yhdeksän erilaista. Yhtenä uutena kurssina oli salainen, noin 100 jääkärielle pidetty, lähes puolen vuoden pituiseksi venynyt ”räjäytyskomennuskunta” Polangenissa. Kurssin tavoitteena oli kouluttaa ennen pääjoukon lähtöä Suomeen lähetettäviä ja siellä venäläisiin joukkoihin epävarmuutta aiheuttavia, selustassa toimivia tiedustelijoita ja räjäytystöiden moniosajia. Liebajassa laajennettuna koulutushaarana annettiin viestikoulutusta sekä pidettiin erilaisia kursseja erikoishenkilöstölle kuten henkilö- ja kuorma-auton sekä moottoripyörän kuljettajille, asesepille, muonitus- ja varusmestareille sekä komppanian vääpeleille. Konekiväärin koulutusta jatkettiin ja lopulta noin 70 % jääkäreistä oli saanut koulutuksen sekä saksalaiselle että venäläiselle konekiväärille. Kurssien ohessa taisteluharjoitukset pitenivät ja tulivat yhä vaativammiksi ja monipuolisemmiksi. Olipa erään harjoituksen aiheena maihinnousu ”Hankoon” ja toinen kesti viisi päivää ja siinä käytettiin johtamiseen radioita ja moottoripyöriä. Lisäksi ryhmä jääkäreitä teki Riian valtauksen jälkeen opintomatkan, jossa pol-

⁶ Venäjällä tapahtunut ns. maaliskuun vallankumous muutti poliittis-strategista tilannetta ja samalla Suomen itsenäisyys alkoi näyttää aikaisempaa todennäköisemmältä.

kukupyörin tutustuttiin venäku-
pyörin tutustuttiin venäläisten
puolustusjärjestelyihin oman
asemasotavaiheen rintamalla.
Myöhemmin näitä havaintoja
syvennettiin luennoimalla teh-
dyistä havainnoista ja johtopää-
töksistä muille jääkäreille.

Suomalaiset kritisoivat kuiten-
kin edelleen erityisesti sitä, että
johtajakoulutus oli puutteellista.
Seurauksena tästä kritiikistä oli
vihdoin vuoden vaihteessa 1917-
1918 aloitetut A- ja B-kurssit sa-
dalle päällystään kuuluvalla jää-
kärille. Koulutus A-ryhmälle oli
hyvin samantapaista kuin rinta-
malla oli aloitettu pitää päteville,
nuorille saksalaisille upseereille
korvaamaan liian vähäistä yleis-
esikuntaupseerien määrää.

Vahvasti teoreettisen koulu-
tuksen painopiste oli taktiikassa.
Opiskeluun kuului myös ”kotitöi-
tä”, joissa laadittiin divisioonan
taistelukäsikirja. B-kurssi vastasi
saksalaista reserviupseerikurssin
opetusta. Valitettavasti kurssit
aloitettiin liian myöhään eikä lä-
heskään kaikki sopivat ehtineet
saada tätä lyhyttäkään kurssitusta.

Jääkäripataljoona 27:n joh-
tajina ja kouluttajina toimi eri
vaiheissa lähes poikkeuksetta
rauhan ajan määrävahvuinen
määrä saksalaisia aktiiviupsee-
reita eli komppanianpäällikkö ja
varapäällikkö / yksi kouluttaja.
Saksalaisissa jalkaväkijoukoissa
aktiiviupseerien määrä maail-
mansodan suurten tappioiden ja
joukkojen lukumääräisten kasvun
johdosta laski koko sodan ajan.
Saksalaisten oman toteamuksen
mukaan Jääkäripataljoona 27:ssä
oli aktiiviupseereita enemmän
kuin normaalissa saksalaisessa
jalkaväkirykmentissä.

Koulutuksen ongelmana oli
erityisesti se, että saksalaiset up-
seeritkin oli koulutettu lähinnä
vain alokkaiden ja oman aselajin-
sa asevelvollisten koulutukseen

ja johtamiseen, ei vaativampien
kurssien, saati sitten tulevien am-
mattiupseerien koulutukseen.

Tämän päivän sotilaskou-
lutukseen rinnastaen voitaisiin
jääkärien koulutustasoa kotiinpä-
luun aikana talvella 1918 verrata
pfadfindereiden osalta vähintään
Kadettikoulun käyneisiin, tais-
telukokemusta saaneisiin upsee-
reihin ja koko joukon keskimää-
räistä tasoa ammattiarmeijan
sotilaisiin. Rungas koulutus ja
kenttäkokemus takasivat hyvän
osaamisen lisäksi luottamuksen
omiin taitoihin.

SUOMALAINEN SOTILASKÄSIKIRJA

Kurssien ja harjoitusten ohel-
la jääkärit tekivät kirjallisia töitä
ja käänsivät, kokosivat, kirjoitti-
vat ja myös latoivat juuri ennen
paluutaan Suomeen ensimmäi-
set suomenkieliset ohjesäännöt.
Työhön osallistui useamman
kuukauden aikana noin 30 eriar-
voista jääkäreitä omaa sotilas- ja
siviiliasiantuntemustaan hyödyn-
täen. Viisiosaiseksi ja yli 1500
sivuiseksi paisuneen ohjesääntö-
sarjan nimeksi tuli ”Suomalainen
sotilaskäsikirja”. Kirjasarja koos-
tettiin kymmenistä erilaisista sak-
salaisista ohjesäännöistä, jotka
jääkärit olivat saaneet käyttöönsä.
Työ oli mittava; oli löydettävä
valtavasta saksalaisesta aineis-
tosta tarpeellinen ja oleellinen
sekä yhdistettävä se toimivaksi
ohjesääntötekstiksi. Tekstiin oli
saatava myös kotimaista tuntua
historian ja maaston esimerkein,
kaikki kommentosanat ja lukemat-
tomat taktiikan ja aseopin ym.
kokonaisuuksien vaikeat termit
oli suomennettava.

Suomalaisen sotilaskäsikirjan
sisältö painottuu ymmärrettävästi
jalkaväkeen, mutta sisältää omat
ohjesäännöt myös pioneereille ja
kenttätykistölle. Jalkaväen tais-

lua käsitellään 1., 2. ja 5. osassa.
1.osa sisältää sisäpalveluksen ja
suljetun järjestyksen ohjeistuk-
sen lisäksi ase- ja ampumaopin
sekä kouluttamisen, vapaajouk-
kojen ja hevospalvelun ohjeis-
tusta. Onpa teoksen tämän osan
lopussa omat ”suomalaiset” luvut
suksijoukoille ja porojen käy-
tölle. 1. osassa käsitellään myös
lyhyesti pataljoonaa, rykmenttiä
ja prikaatia. Sotilaskäsikirjan 2.
osa on konekivääriohjesääntö ja
ohjeistaa aseiden sekä ampumisen
lisäksi perusteellisesti myös tais-
telun ja koulutuksen. 5. osa on
laaja kenttäpalveluksen ja taktii-
kan kokonaisuus, jossa annetaan
kiväärijalkaväen lisäksi myös ko-
nekiväärin ja konekiväärijoukko-
jen osalta taktisia ohjeita. Tämä
osa on 570-sivuinen järkäle ja
alkaa kuvauksella sotajoukon
kokoontumisesta ja päättyy lyhy-
een lukuun strategiasta ja taktii-
kasta. Teoksen monipuolinen
sisältö antaa ohjeistusta käskyjen
jakeluun ja ilmoituksiin, siinä on
lähes 100-sivuinen luku partio-
tiedustelusta ja varmistuksesta
sekä seikkaperäinen ohjeistus
marssista ja majoituksesta. Oh-
jeistus käsittelee myös erilais-
ten maastotyyppien luonnetta ja
vaikutusta taisteluun. Se sisältää
myös laajat luvut huollon eri la-
jeista hevoshuolto ml. sekä mit-
tavan kokonaisuuden ”taistelusta
erikoisissa olosuhteissa”, kuten
paikkakunta-, yö- ja metsätais-
teluista. Valitettavasti kirjaan ei
ehtinyt saksalaisten vuoden 1917
lopussa ja vuoden 1918 alkupuolella
julkaisemien sotakokemus-
ohjesääntöjen runsaat tarkennuk-
set ja korostukset.

Jääkärien koulutuksessa ei
Suomalaista sotilaskäsikirjaa
ehditty käyttää kuin osin, mutta
jääkärien mukana Suomeen tul-
lut käsikirja oli vapaussodassa
jo kovassa käytössä, kun muuta
alan kirjallisuutta ei pienimuo-

toisia ohjeita lukuun ottamatta juurikaan ollut. Vanhoista, Venäjän vallan aikaisista ja Suomen vanhan sotaväen käyttämistä, jo tuolloin vanhentuneista ohjesäännöistä ei ollut silloisessa sodassa suurta arvoa, eivätkä valkoisen armeijan sotilaat niitä halunneet muutenkaan Venäjäkielteisyyden takia käyttää. *Tosin uuden käsikirjan osista pääsivät hyötymään vain lähinnä pääjoukon mukana tulleet jääkärit sekä heidän jääkäriprikaateihin kouluttamansa henkilöstö.*

Suomalaisesta sotilaskäsikirjasta otettiin Suomessa toinen, osittain muutettu painos Yleisesikunnan toimesta syksyllä 1918, jolloin ohjesääntösarja muuttui samalla 8-osaiseksi. Jääkäreiden tekemän laajan käsikirjan toimintuuden arvoa ja myös sille annettua arvostusta osoittaa se, että Suomalaisen sotilaan käsikirja oli pitkälle 1920-luvulle myös jalkaväen tärkein ohjesääntö, joka antoi suuntaviivat myös tuleville ohjesäännöille sekä suomalaisen jalkaväen kehitykselle.

JÄÄKÄRIKOULUTUKSEN MERKITYKSESTÄ SUOMEEN PALUUN JÄLKEEN

Jääkärit eivät suuremmin kritisoineet itse opetuksen sisältöä, vaan sitä, että samoja asioita koulutettiin yhä uudelleen ja että kaikki kouluttajat eivät täyttäneet hyvän kouluttajan kriteerejä. Jääkärien saama koulutus, joka painottui jalkaväkikoulutukseen, oli kuitenkin perusteellista. Se oli ymmärrettävästi ”saksalaistyyppistä”, tai kuten silloin sanottiin ”preussilaista”. Joka tapauksessa se oli varmasti parasta, mitä tuolloin oli saatavissa. *Koulutuksen tuloksena jääkärijoukko oli pätevää ja motivoitunutta siihen tehtävään, mihin se joutui va-*

paussodassa; kouluttamaan ja johtamaan suomalaisia miehiä vaikeissa sisällissodan olosuhteissa.

Vajaa 1300 jääkäriä osallistui vapaussotaan, heistä upseereina palveli 440 jääkäriä ja lopuista noin 90% aliupseereina. Jääkärien osa kaikista vapaussodan upseereista oli reilusti yli puolet ja aliupseereista noin 3/4. Jääkäriaika myös yhdisti upseereja, aliupseereja ja miehistön jäseniä, olivathan he kokeneet yhteisen kohtalon Saksassa sekä Kuurinmaalla ja saivat vihdoinkin toimia yhteisen tavoitteen puolesta.

Vapaussodan jälkeen jääkärit ottivat 1920-luvun puolivälissä johtoonsa itsenäisen Suomen puolustusvoimien keskeiset komentajatehtävät, mutta taktiikan ja taistelutekniikan kehittämisessä heidän roolinsa oli ehkä vieläkin merkittävämpi. Kehittämisen ruohonjuuri-tasolla pataljoonissa, perusyksiköissä ja sotakouluissa olivat jääkäriupseerit ja –aliupseerit avaintehtävissä. Kahdenkymmen vuoden ajan he kantoivat päävastuun puolustusvoimien kehittämisestä sille tasolle, joka kykeni pysäyttämään puna-armeijan hyökkäyksen talvisodassa ja kesällä 1944. Jalkaväen, tykistön ja muiden ase-lajien yhteistoimintaan oli kasvettu jo Kuurinmaan rintamalla ja Liebajan harjoituskentillä. Kuten jääkärit ovat itse ilmaisseet, ”*Oli hyvin suurimerkityksellinen seikka pataljoonan kehitykselle sen pysyttäminen yhtenäisenä koulutuspataljoonana, missä sen jäsenillä oli tilaisuus tutustua eri aselajien yhteistoimintaan siirtymättä toisiin joukko-osastoihin.*”

Mikäli jääkärit olisivat tänään elossa, he varmasti olisivat hyvillään siitä, että maavoimien uuden taistelutapa 2015:n johtavana periaatteena on vuoden 2007 Tais-

telijan oppaan lause: ”*Sotilaskoulutus ei saa tuottaa massamaisia suorittajia, vaan monitaitoisia, ajattelukykyisiä ja vastuullisia sotilaita*”. Näin erityisesti siksi, että he olivat itse opiskelleet tasan 100 vuotta sitten Saksan jalkaväen harjoitusohjesäännön suomenkielistä käännöstä ja lukee sen sivulta 5: ”*Erikoisesti tarvitaan taistelussa ajattelevia, itsenäisyyteen kasvatettuja johtajia sekä omintakeisesti toimivia miehiä... harjoitusten päämäärä on miehen kasvattaminen itsenäisesti ajattelevaksi ja tunnolliseksi sotamieheksi.*”

Kirjoittaja on kenraalimajuri, joka jäi reserviin Itä-Suomen sotilasläänin komentajan tehtävästä syksyllä 2012. Palveltuaan aikaisemmin virkauralla viisi vuotta Saksassa ja oltuaan JP 27:n perinneyhdistyksen puheenjohtajana on hänellä varsin läheinen suhde jääkäreihin ja heidän saamaansa saksalaiseen koulutukseen. Tällä hetkellä kenraalimajuri Pennanen on mukana Maanpuolustuskorkeakoulun tohtoriohjelmassa ja tutkii saksalaisvaikutusta suomalaiseen sotataitoon.

ARTIKKELIN KESKEISIMMÄT LÄHTEET

Jääkäriajan perusteokset; pääosin jääkärien itsensä kirjoittama ja toimittama ”Suomen Jääkärit”, joka ilmestyi 2-osaisena heti vapaussodan jälkeen sekä professori Matti Lauerman 1966 julkaistu perusteellinen tutkimus ”Kuninkaallinen Preussin jääkäripataljoona 27”. Lisäksi kirjoittajan käytössä on ollut Jääkärisäätiön hallussa oleva kattava jääkäri -kirjallisuuden kokoelma sekä saksalaista ohjesääntö- ja tutkimuskirjallisuutta.

Kenraali Mannerheim tarkastaa jääkäripataljoonan Vaasassa sen palattua kotiin 25.2.1918.

Jääkärilippu liehuu jääkärijoukkoyksiköiden lippulinnan edessä jääkärimuistomerkillä Lockstedtissa helmikuun lopussa 2015

Talvisotaa edeltäneen ajan jalkaväen ohjesäännöt

Varttuneemmat jalkaväkiupseerit muistanevat, kuinka varsinkin nuorena upseerina itse kullakin oli tapana vähätellä Puolustusvoimien ohjesääntöjä. Yleensä niitä pidettiin lähinnä järjen korvikkeena, joihin turvauduttiin vasta äärimmäisessä hädässä. Todellisuudessa ohjesäännöt ovat aina olleet yksi suorituskykyisen armeijan peruspilareista. On kovin vaikea kuvitella esimerkiksi eri aselajien välisen yhteistoiminnan onnistuvan, ellei kaikilla osapuolilla ole samoja ”nuotteja”, joiden mukaan toimitaan. Menestyksenkäs taktiikka edellyttää luovuutta ja innovaatiota, mutta soveltamaan sitä voidaan ryhtyä vasta sen jälkeen, kun ohjesääntöissä esitetyt perusmenetelmät ovat täysin hallinnassa. Tässä artikkelissa tarkastellaan sotia edeltävän ajan tärkeimpien ohjesääntöjen syntyä ja niissä esitettyjä taktisia periaatteita.

Teksti: Hannu Liimatta

Kuvat: Kirjoittajan kokoelmat

Erityisen hyvin ohjesääntöjen merkitys on huomattu sellaisina aikoina, jolloin niitä ei ole ollut tai ne eivät ole olleet ajan tasalla. Vapaussodan alkaessa vuonna 1918 Suomi oli ollut toistakymmentä vuotta ilman omaa sotaväkeä, joten myös kukaan kotimaisia ohjesääntöjä ei tuolloin luonnollisestikaan ollut olemassa.

Saksassa koulutuksessa olleiden jääkärien johdolla oli syksyllä 1917 kirjoitettu peitenimellä *Voima 1906* julkaistu opaskirjanen, joka oli tarkoitettu vapaussotaa varten perustettavien joukkojen koulutusohjeeksi. Opas perustui saksalaisten jalkaväen ohjesääntöjen suomennoksiin ja osittain myös ruotsalaiseen lähdeaineistoon. Venäjän armeijassa palvelleet ja marraskuussa 1917 Suomeen palannut eversti P. von Gerich uudisti ja täydensi opasta, joka sittemmin julkaistiin nimellä *Vapaa joukkojen ohjesääntö*. Mo-

lemmat opaskirjat olivat suppeita ja osin puutteellisiakin, mutta niillä oli kuitenkin suuri merkitys, kun perustettaville suojeluskunnille ryhdyttiin opettamaan sotilaallisen toiminnan alkeita. Oppaita käytettiin apuna myös Vimpelin sotakoulun opetuksessa.

JÄÄKÄRIT KIRJOITTAVAT SOTILASKÄSIKIRJAN

Tärkein itsenäisyytemme alkuajan armeijan ohjesääntö oli jääkärien laatima ja Berliinissä painattama, pääosin ensimmäistä maailmansotaa edeltäneen ajan saksalaisiin ohjesääntöihin perustunut *Suomalainen Sotilaskäsikirja*. Sen kirjoittaminen alkoi lokakuussa 1917 ja kirjan viimeinen osa painettiin helmikuussa 1918 juuri ennen jääkärien paluuta Suomeen. Viisiosainen ja yhteensä noin 1500-sivuinen kirjasarja muodosti kokonaisu-

den, jossa yleisen palveluksen, ase- ja ampumakoulutuksen ja kenttäpalveluksen lisäksi käsiteltiin myös muun muassa tykistön ase- ja ampumaoppia, pioneeri-toimintaa, konekiväärien käyttöä sekä huoltoa ja kuljetuksia.

Jalkaväkitaistelun näkökulmasta sotilaskäsikirjan suurimpana puutteena voi pitää sitä, ettei siinä jääkärien alkuperäisestä suunnitelmasta poiketen käsitelty lainkaan kompanian eikä pataljoonan taktiikkaa. Esimerkiksi hyökkäys- ja puolustustaistelua kirjassa käsiteltiin lähinnä ainoastaan joukkuetasoisen toiminnan yhteydessä. Ensisijaisesti tämä lienee johtunut kiireestä, sillä olihan kirjan laatiminen muutenkin suuri urakka. Lisäksi ensimmäisen maailmansodan länsirintaman sotakokemukset olivat aiheuttaneet muutostarpeita myös Saksan armeijan taktiikkaan, eivätkä saksalaisetkaan ohjesäännöt välttämättä olleet kaikilta osin ajan

tasalla, saati jääkärien käytettävissä. Tiedossa olleet tuoreetkin sotakokemukset pyrittiin kyllä mahdollisimman hyvin ottamaan kirjassa huomioon, josta osoituksena on esimerkiksi syöksyjoukkojen toimintaa käsittelevä luku. Saksalaisen tehtävätaktiikan mukaisesti käsikirjassa korostettiin erityisesti toiminnan aktiivisuutta ja oma-aloitteisuutta.

Jääkärien alkuperäisenä tavoitteena oli ollut, että kirjan ohjeet soveltuisivat nimenomaan toimintaan suomalaisissa olosuhteissa, mutta tätä tavoitetta ei saavutettu. Esimerkiksi metsätaistelu mainittiin kirjassa vain erikoisolosuhteissa tapahtuvan toiminnan yhteydessä.

Vapaussodan jälkeen kirjaan tehtiin joitakin sisältöä ja aineiston ryhmittelyä koskevia uudistuksia. Uusi painos julkaistiin kahdeksanosaisena vuonna 1918.

Taktisista puutteistaan huolimatta Suomalainen Sotilaskäsikirja oli jo pelkkänä kokoamis-, käänös- ja toimitustyönä merkittävä jääkärien aikaansaannos. Se oli itsenäisen Suomen ensimmäinen suomenkielinen ohjesääntö ja armeijan joukkoja koulutettiin sen esittämien periaatteiden mukaisesti vielä vapaussodan jälkeisinäkin vuosina.

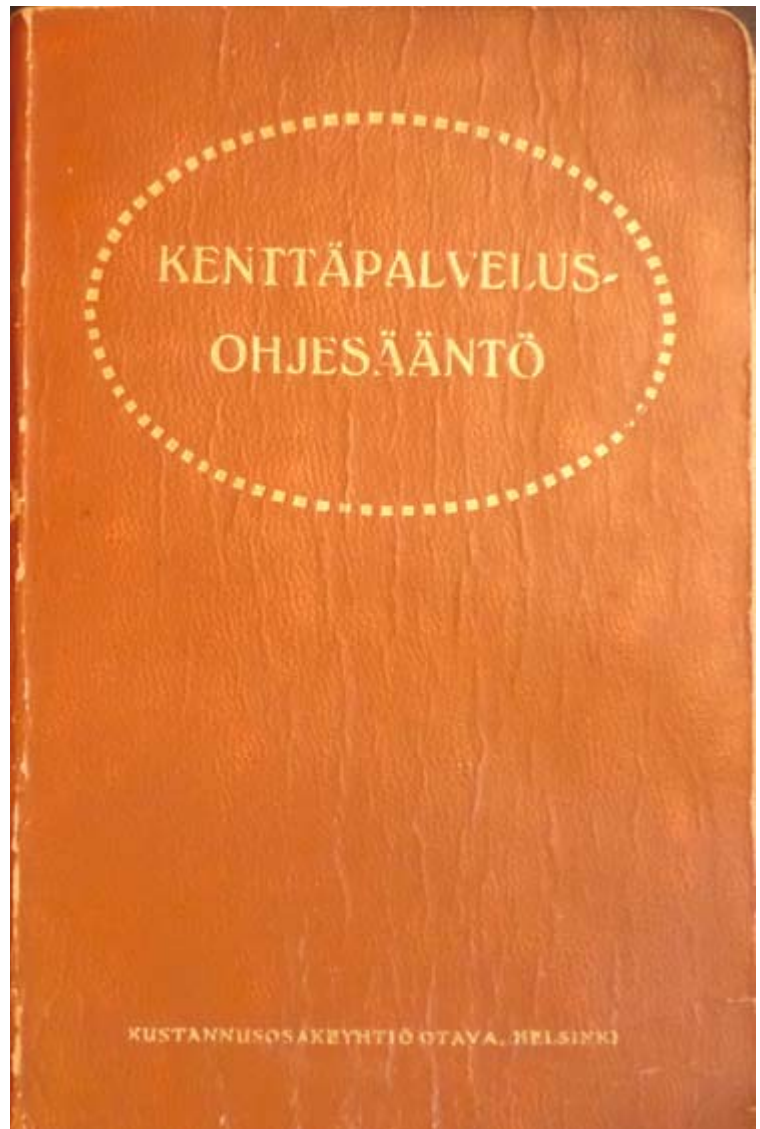
Vapaussodan päätyttyä ryhdyttiin armeijalle laatimaan uusia ohjesääntöjä Suomeen jääneiden saksalaisten asiantuntijoiden johdolla. Tavoitteena oli kääntää suomeksi noin kolmisenkymmentä saksalaista ohjesääntöä. Kääntämisen lisäksi ohjesääntöjen periaatteita tuli samalla muokata vastaamaan suomalaisten olosuhteiden ominaispiirteitä ja sotavarustusta. Kenttäohjesääntö ja jalkaväen ohjesääntöjen lisäksi tarkoituksena oli kirjoittaa keskeisimmät ohjesääntö myös tykistölle, pioneereille ja ratsuväelle. Majuri von Hagenin joh-

tama työ jäi kesken, kun saksalaiset poistuivat maasta joulukuussa 1918.

KENTTÄPALVELUSOHJESÄÄNTÖ 1920 JA SEN UUDISTAMISYRITYS

Vuonna 1918 aloitetun *Kenttäpalvelusohjesääntö* luonnos kuitenkin valmistui seuraavan vuoden syyskuussa ja sotaministeri vahvisti sen ohjesäännöksi

21. huhtikuuta 1920. Kirjan pääluvuissa käsiteltiin muun muassa armeijan sotajaotusta, tiedustelua ja etuvartiopalvelusta, marsseja ja kuljetuksia sekä huoltoa. Varsinaisia sotateoimia ohjesäännössä ei käsitelty. Kirjan käsikirjoitus perustui vuodelta 1906 peräisin olevaan saksalaiseen kenttäohjesääntöön, joten se oli vanhentunut jo ilmestyessään. Jälkipolvien näkökulmasta ohjesääntö suurin merkitys lieneekin siinä,

Vuonna 1920 julkaistu Kenttäpalvelusohjesääntö perustui ennen ensimmäistä maailmansotaa laadittuun saksalaiseen ohjesääntöön ja se oli vanhentunut jo ilmestyessään.

sotatoimien perusteita käsittelevä virallinen suomenkielinen kenttäohjesääntö.

Seuraavan *Kenttäpalvelusohjesäännön* laatiminen aloitettiin jo kahden vuoden kuluttua. Sotaväen päällikkö, kenraaliluutnantti K. F. Wilkmanin (vuoteen 1919 saakka Wilkman) esityksestä puolustusministeriö asetti 19. toukokuuta 1923 kenttäohjesääntökomitean, jonka puheenjohtaja toimi jalkaväen tarkastaja, kenraaliluutnantti E. Löfström ja jäsenenä kenraalimajuri A. Tunzelmann von Adlerflug, everstiluutnantti H. Öhquist, majuri A. E. Martola, Suojeluskuntain yliesikunnan edustaja majuri V. Palojärvi sekä Kadettikoulun taktiikan opettaja, kenraalimajuri P. von Gerich. Ainakin komitean kokoonpanossa yritettiin siis varsin mielenkiintoisella tavalla yhdistää vanhaa venäläistä sekä uudempaa ranskalaista, saksalaista ja ruotsalaista taktista ajattelua.

Karjalan Kaartin Rykmentin komentaja, everstiluutnantti H. Öhquist oli jo noin vuotta aikaisemmin ollut komennettuna Sotaväen esikunnassa tehtävään uuden kenttäohjesäännön valmistelu. Öhquist oli laatinut perusteellisen suunnitelman ohjesäännön sisällöstä, sisällyttäen suunnitelmaan myös luettelon käytettävistä saksalaisista, ranskalaisista ja ruotsalaisista lähte-teoksista.

Kokouksessaan 1. kesäkuuta 1923 komitea päätti, että ohjesääntö kirjoitetaan Öhquistin tekemän suunnitelman mukaisesti. Kirjoittajaksi valittiin kenraalimajuri von Gerich, jolla katsottiin olevan kirjoitustyöhön eniten aikaa ja joka ainakin komitean pöytäkirjan mukaan oli itsekin halukas ryhtymään tehtävään. Tuotteliaana kirjoittajana tunnettu von Gerich oli julkaissut

vuosina 1919–1923 toistakymmentä koulutusta ja taktiikkaa käsittelevää opasta. Niistä ehkä merkittävin oli kaksiosainen *Taktiikan oppikirja*, jossa tarkasteltiin laajasti sekä muodollisen että sovelletun taktiikan perusasioita.

Pöytäkirjamerkintä von Gerichin halukkuudesta ohjesäännön kirjoittajaksi osoittautui hieman ennenaikaiseksi, sillä jo kesäkuun lopussa hän ilmoitti jalkaväen tarkastajalle, ettei hän enää voinut jatkaa ohjesäännön kirjoittamista. von Gerichin mielestä Öhquistin suunnitelma näytti teoriassa hyvältä, mutta käytännössä sitä oli mahdotonta toteuttaa, varsinkin kun yleisesikunnan päällikkö, kenraalimajuri O. Enckell oli useimmista asioista eri mieltä. von Gerich ehti kuitenkin kirjoittaa joukkojen johtamista käsittelevän luvun luonnoksen, joka lähetettiin lausunnolle heinäkuun alussa. Varsinkin Enckell otti omassa lausunnossaan jyrkästi kantaa sekä ohjesääntöluonnoksen rakenteeseen ja taktillisiin periaatteisiin että kirjoittajan ”epäohjesääntömäiseen” ilmaisu-tapaan. Enckellin suhtautumista von Gerichin luonnokseen kuvaa hyvin lausunnon loppukaneetti, jossa ohjesääntökomiteaa moitittiin siitä, ettei yleisesikunnan päällikön näkemyksiä oltu riittävästi kuultu luonnoksen valmistelussa. Mielenkiintoista asiassa on se, että Enckellin lausunnon oli varmentanut operatiivisen toimiston päällikkö majuri A. E. Martola, joka itsekin oli ohjesääntökomitean jäsen.

Yrityksistä huolimatta ohjesäännölle ei löydetty uutta kirjoittajaa. Työtä tarjottiin muun muassa Venäjän armeijasta vuonna 1920 Suomeen palanneelle kenraalimajuri A. Appelgrenille, joka kuitenkin myöhemmin kieltäytyi tehtävästä. Samoin teki Viipurin Rykmentin komentaja-

na toiminut everstiluutnantti K. L. Oesch, joka siirtyi opiskelemaan Ranskan Sotakorkeakouluun kesäkuussa 1923.

Vuoden 1924 vuosikertomuksessa jalkaväen tarkastaja mainitsi ohjesääntötyön pysähtymisen suurimmaksi syyksi sen, että kokeneimmat upseerit olivat opiskelemassa joko kotimaassa tai ulkomailla. Oma osuutensa asiaan lienee kuitenkin myös ollut tuolloin varsin pinnalla olleilla Venäjällä palvelleiden ja jääkäritaustaisten upseerien keskinäisellä kaunalla ja sotaväen johdon erimielisyyksillä taktiikan kehittämisen suuntaviivoista.

ERIMIELISYYS RYHMÄN KOKOONPANOSTA KONKREETISOITUU JALKAVÄEN HARJOITUSOHJESÄÄNNÖSSÄ

Suomalaisten jalkaväkijoukkojen kokoonpanot oli vapaussodan jälkeen muodostettu saksalaisten periaatteiden mukaisesti siten, että jalkaväkijoukkueessa oli kaksi kivääri- ja kaksi kevytkonekivääriryhmää. Ryhmään kuului johtaja ja kahdeksan miestä. Taistelutilanteessa kivääriryhmien liikettä ja konekivääriryhmien tulta tahditti joukkueenjohtaja. Sen sijaan Euroopan maista esimerkiksi Ranskassa oli käytössä taisteluryhmäperiaate, jossa tuli ja liike yhdistyivät jo ryhmätasolla. Joukkueen kaikki ryhmät olivat samanlaisia ja johtajan lisäksi ryhmään kuului kaksitoista miestä. Sen ensimmäisen puoliryhmän aseena oli pikakivääri ja toinen puoliryhmä muodostui kiväärimiehistä. Tulen ja liikkeen sovittaminen yhteen tapahtui siis jo ryhmätasolla.

Yleisesikunnan keskeisimmissä tehtävissä palvelevista upseereista ranskalaisen mallin puolestapuhujia olivat Ranskan sotakorkeakoulussa opiskelleet

majurit A. E. Martola sekä A. F. Airo. Myös kenraalimajuri O. Enckell kannatti ranskalaista näkemystä. Sen sijaan divisioonien ja joukko-osastojen komentajat eivät sitä juurikaan kannattaneet vaan kokivat, että vapaussodan jälkeisissä olosuhteissa jo entistenkin kokoonpanojen vakiinnuttamisessa ja kouluttamisessa oli aivan tarpeeksi työtä. Sotaväen päällikön oma kanta asiaan näyttää aluksi olleen epäroivä, mutta kääntyneen sittemmin kuitenkin yleisesikunnan näkemystä vastaan.

Vaikka erimielisyys jalkaväkijoukkueen ja -ryhmän kokoonpanosta tuntuu kovin pieneltä asialta sotaväen ylimmän johdon kiistakapulaksi, sen taustalla oli myös laajempi kysymys siitä, kehitettäisiinkö suomalaista jalkaväkitaktiikkaa jatkossa yleisemminkin saksalaisten vai ranskalaisten oppien mukaisesti.

Erimielisyys nousi pintaan jalkaväen automaattiasetuksen uusimishankkeen yhteydessä. Vapaussodan jäljiltä jalkaväen käytettävissä oli noin viitisensataa saksalaista kevytkonekivääriä. Lähes kahdeksantoista kilon painoinen ase oli yhden miehen kuljettavaksi raskas ja lisäksi siinä käytettiin erilaista patruunaa kuin kivääriässä. Vuosina 1919–1920 suoritettujen kokeilujen perusteella Suomeen päätettiin hankkia ryhmän tulitukiaseeksi kevyempi, noin kymmenen kiloa painava tanskalainen Madsen-pikakivääri, jolla voitiin ampua tavallista kiväärinpatruunaa. Ase oli laajalti käytössä sekä Euroopassa että sen ulkopuolella. Ensimmäinen erä usia aseita saatiin maahan syksyllä 1920.

Sotaministeriön taisteluvälineosasto oli jo kesällä pyytänyt lausuntoa ehdotukseensa armeijan varustamisesta uusilla pikakivääreillä. Siinä esitetyt

laskelmat aseiden määrävahvuudesta perustuivat luonnollisesti voimassa oleviin saksalaisperäisiin kokoonpanoihin. Kullekin komppanialle jaettiin kuusi pikakivääriä. Käytännössä tämä olisi siis tarkoittanut vain sitä, että jalkaväkijoukkueen kaksi kevytkonekivääriä olisi vaihdettu pikakivääreiksi. Wilkama hyväksyi ehdotuksen, mutta Enckell oli asiasta eri mieltä. Hänen mukaansa uuden pikakivääriasetuksen myötä armeijassa oli siirryttävä myös ranskalaismallisiin kokoonpanoihin ja otettava käyttöön niiden mukainen taisteluryhmätaktiikka. Jalkaväkikomppanialle tuli jakaa kaksitoista pikakivääriä eli yksi ase joukkueen jokaiselle ryhmälle. Enckellin lausuntoon tehtyjen reunamerkitöiden perusteella Wilkamakin näyttää vielä tässä olleen asiassa kahden vaiheilla, sillä hän näyttää jopa pohdineen asian viemistä ylipäällikön ratkaistavaksi.

Noin vuotta myöhemmin, joulukuussa 1921, Sotaväen esikunta asetti ohjesääntökomitean laatimaan ehdotusta jalkaväen harjoitusohjesäännöksi. Seuraavana keväänä valmistunut ohjesääntöluonnos ei sinällään ollut erityisen merkittävä teos, sillä siinä käsiteltiin lähinnä mies-, ryhmä- ja joukkuekohtaista muodollista harjoittelua. Jatkon kannalta luonnos oli kuitenkin merkittävä siksi, että se oli suora lyhennelmä ranskalaisesta jalkaväkiohjesäännöstä. Sen mukaisesti myös ryhmän kokoonpanoksi esitettiin ranskalaistyyppistä johtajan ja kahdentoista miehen muodostamaa taisteluryhmää.

Ohjesääntöluonnoksessa esitetty siirtyminen saksalaisperäisestä ajattelusta ranskalaisiin toimintaperiaatteisiin oli niin perustavaa laatua oleva kysymys, että luonnoksen hyväksyminen vietiin korkeimmalle mahdoli-

selle päätöksentekotasolle eli tasavallan presidentille. Presidentti K. J. Ståhlberg hyväksyi puolustusministerin esittelystä *Jalkaväen harjoitusohjesäännön I osan* ehdotuksena käyttöön otettavaksi 23. toukokuuta 1922. Täysin ehdoton ei ylipäällikön päätös kuitenkaan ollut, sillä allekirjoituslehden tekstin mukaan ohjesäännössä esitetyt periaatteet tuli ottaa käyttöön ”*sotaväen päällikön lähemmin määräämässä järjestyksessä ja laajuudessa*”.

Sotaväen päällikkö käyttikin ylipäällikön hänelle jättämää toimivaltuutta. Jo ennen ohjesäännön allekirjoittamista kenraalimajuri Wilkama oli käskenyt joukko-osastoja käynnistämään kokeilun, jonka tarkoituksena oli vertailla uusien ja vanhojen kokoonpanojen keskinäistä paremmuutta. Jokaisen kokeiluun nimetyt jalkaväkirykmentin yhdessä komppaniassa tuli kokeilla pikakivääri- ja kivääripuoliryhmistä muodostuvia kahdentoista miehen ryhmiä. Vastaavasti toisessa komppaniassa tuli kokeilla entisenlaisia kahdeksanmiehisiä ryhmiä, joista puolella oli pikakiväärit ja muilla kivääriasetus. Erityisesti tuli pyrkiä löytämään vastauksia kysymykseen ”*Mikä suhde elävän voiman ja koneellisen tulivoiman välillä soveltuu parhaiten meikäläiseen maastoon, jälkikuljetus- ja yhteysmahdollisuuksiin?*”

Kokeilujen tueksi joukoille lähetettiin myös ranskalaisista ohjesäännöstä käännettyä puolustus- ja hyökkäystaktiikkaa käsittelevät ohjeet. Kokeiluihin annettiin aikaa noin puoli vuotta.

Yleisesikunta piti Sotaväen päällikön käynnistämää kokeilua täysin tarpeettomana. Sen mielestä armeijan järjestely ja taktiikan kehittäminen olivat niin keskeisiä asioita, että sotaväen johdon olisi

pitänyt pystyä päättämään niistä ilman, että asiaa kysyttäisiin joukko-osastoilta. Taktiikan uudistamisessa ei yleisesikunnan mielestä ollut ranskalaisen taktiikan paremmuudesta vaan siitä, että kaksitoistamiehinen taisteluryhmä soveltui suomalaiseen maastoon ja olosuhteisiin paremmin kuin aikaisempi kahdeksanmiehinen ryhmä.

Uudenaikaisessa sodankäynnissä jalkaväen toiminta perustui ensisijaisesti automaattiasoiden tulenkäyttöön. Sen vuoksi aseiden ympärille oli muodostettava yhtenäiset, suurehkot ja siten entistä paremmin tappioita sietävät

taisteluryhmät, joissa yhdistyivät sekä tuli että liike. Kahdeksanmiehiset ryhmät, joista osa edusti tulta ja osa liikettä, olivat yleisesikunnan mielestä taistelukunnonaltaan heikkoja, eivätkä ne pystyneet yhdessäkään taistelemaan tehokkaasti suomalaisissa olosuhteissa.

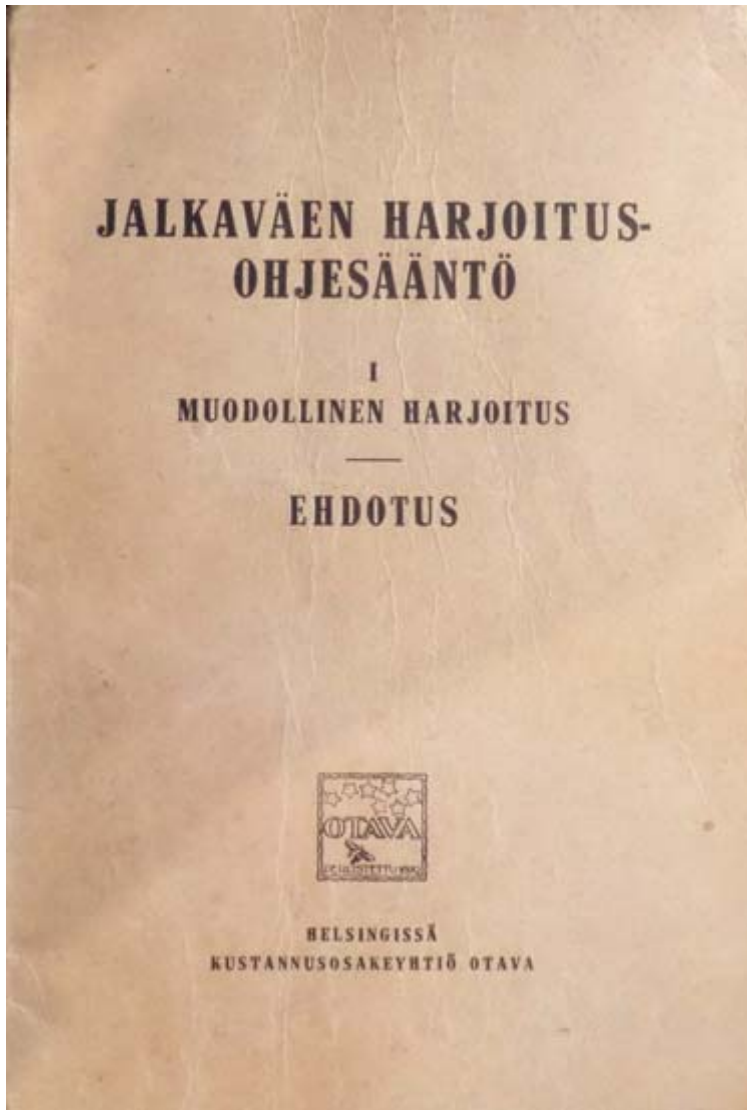
Jälkeenpäin asiaa tarkasteltuna yleisesikunnan arvio kokeilun tarpeettomuudesta osoittautui oikeaksi ainakin siinä mielessä, ettei sillä saavutettu kovinkaan konkreettisia tuloksia. Kokeilusta saadut lausunnot perustuivat ehkä enemmänkin laatijoidensa mielipiteisiin ja olivat lisäksi

keskenään ristiriitaisia. Pikakiväärien puute oli haitannut kokeilujen suorittamista, samoin käytännössä neljään kuukauteen supistuneen kokeiluajan todettiin jääneen liian lyhyeksi. Sen perusteella oli ollut vaikea tehdä todellisia johtopäätöksiä uudentyyppisestä taktiikasta, jota edes joukko-osastojen henkilökunta ei entuudestaan tuntenut.

Ehkä selkeimmin asiaan otettiin kantaa 1. ja 2. Divisioonan lausunnoissa. Niiden komentajat pitivät taktiikan uudistamista tarpeellisena, mutta katsoivat perinteisen kahdeksan miehen ryhmän kuitenkin soveltuvan paremmin suomalaisiin olosuhteisiin. Kaksitoistamiehistä ryhmää pidettiin liian isona asevelvollisen ryhmänjohtajan johdettavaksi ja lisääntyvän pikakiväärimäärän edellyttämää patruunatäydennystä hankalasti toteuttavana. Varsinkin rikkonaisen ja peitteisen suomalaisen maaston nähtiin suosivan pienikokoisempia ryhmiä. Ryhmäkoon muuttamisen arvioitiin aiheuttavan suuria muutoksia myös koulutusjärjestelmään ja -ohjeisiin.

Sotaväen esikunta ei näytä edes laatineen kokeiluista mitään varsinaista yhteenvetoa. Voi olettaa, että tuskinpa kokenut Sotaväen päällikkö todellisuudessa itsekään odotti lyhyeltä kokeilulta todellisia konkreettisia tuloksia. Ehkäpä kyse enemmänkin oli siitä, että niiden avulla ranskalaisperäisen taktiikan puolesta voimakkaasti argumentoivalle yleisesikunnalle voitiin osoittaa,

Tässä vuonna 1922 julkaistussa ohjesäännössä esitetty jalkaväkiryhmän kokoonpano johti sotaväen johdon linjaerimielisyyteen, joka viivästytti ohjesääntötyötä 1920-luvulla.

että asiaan oli paneuduttu ja ettei suuriin muutoksiin ollut aihetta eikä mahdollisuuksia.

Sotaväen päällikkö ilmoitti 18. marraskuuta 1922 päättäneensä kokeilun perusteella, että ryhmän koko säilytetään kahdeksanmiehisenä. Taisteluryhmäperiaatetta sovellettaisiin käytäntöön siten, että taistelutilanteessa ryhmistä muodostettaisiin tarvittaessa puolijoukkueita, joiden ensimmäisellä ryhmällä oli pikakivääri- ja toisella ryhmällä kivääriaseistus.

Majuri A. E. Martolalla täydennetty ohjesääntökomitea määrättiin joulukuussa 1922 korjaamaan harjoitusohjesääntöä Sotaväen päällikön päätöksen mukaiseksi. Uusi käsikirjoitus valmistui alkuvuodesta 1924. Suojeluskuntajärjestö julkaisi jo tammikuussa käsikirjoituksen pohjalta laaditun suojeluskuntaohjesäännön. Se poikkesi komitean käsikirjoituksesta lähinnä aseistuksen osalta, sillä pikakiväärien sijasta suojeluskuntajoukot käyttivät edelleen kevytkonekivääreitä ja kiväärijoukkueen kahdella miehellä oli aseinaan konepistoolit.

Puolustusvoimien puolella asia edistyi hitaammin. Yleisesikunta piti edelleen kiinni omasta näkökannastaan ja perusteli kaksitoistamiehisen ryhmän ja sen mukaisen taisteluryhmätaktiikan paremmuutta niin virallisissa asiakirjoissa kuin Sotilasaikakauslehden artikkeleissakin. Vielä marraskuussa 1924 yleisesikunnan päällikön sijainen, everstiluutnantti E. Heinrichs esitteli Wilkaman sijaisena toimineelle kenraalimajuri V. Nenoselle ryhmäkokoontalon ratkaisemiseksi kolmea vaihtoehtoa, joissa kaikissa ryhmän koko oli kaksitoista miestä. Nenonen ei kuitenkaan hyväksynyt Heinrichsin esittelemiä vaihtoehtoja, vaan pitäytyi sotaväen päällikön aiemmassa

päätöksessä. Puolustusministeri L. Malmbergin johtama neuvottelukunta käsitteli asian ja esitteli korjatun *Jalkaväen harjoitusohjesäännön* tasavallan presidentin hyväksyttäväksi 23. helmikuuta 1925.

Ryhmän kokoonpanoa lukuun ottamatta uusi *Jalkaväen harjoitusohjesäännön I osa* oli sisältöltään pitkälti aiemman version kaltainen. Uutena osana ohjesääntöön oli lisätty muodollista hiihto-harjoittelua koskeva liite. Mielipide-eroavaisuuden päätteeksi yleisesikunta ilmoitti 24. huhtikuuta 1925 korjanneensa myös sodan ajan määrävahvuudet harjoitusohjesäännössä esitetyn kokoonpanon mukaiseksi.

Puolenkymmentä vuotta kestänyt erimielisyys taktiikan suuntaviivoista oli tältä osin saanut ratkaisunsa. Kiistan näkyvimpään osaan – jalkaväkiryhmän ja joukkueen kokoonpanoon – palattiin kyllä useita kertoja vielä myöhempinäkin vuosina.

KENTTÄOHJESÄÄNTÖ I VALMISTUU LOPULTAKIN

Linjaerimielisyyksien ja sotaväen johdon johtosuhdemuutosten jälkeen myös kesken jäänyt kenttäohjesääntötyö sai uutta vauhtia. Seuraavan käsikirjoituksen kirjoitti Saksan Sotakorkeakoulusta yleisesikunnan koulutustoimistoon palannut suojeluskuntataustainen kapteeni M. Wichman (vuodesta 1933 alkaen Vihma). Ohjesääntökomitea kenttäohjesääntöä varten asetettiin kesäkuussa 1927. Sen nimittämistä voidaan pitää kahdessakin mielessä konkreettisenä osoituksena uuden sukupolven esiinmarssista puolustusvoimien merkittävimpiin johto- ja suunnittelutehtäviin. Ensinnäkin komitean tehtävämääräyksen allekirjoitti kenraalimajuri A.

Sihvo, joka oli ensimmäinen jääkäritaustainen kenraali ja Sotaväen päällikkö. Toinen merkittävä seikka oli, että kaikki komitean varsinaiset jäsenet, eli puheenjohtaja everstiluutnantti P. Talvela sekä majurit E. Mäkinen, U. Poppius ja W. Oinonen, olivat valmistuneet yleisesikuntaupseereiksi suomalaisesta Sotakorkeakoulusta. Asiantuntijaksi komiteaan määrättiin saksalainen majuri W. Brückner.

Yleisesikuntaupseerien siirroista johtuen ohjesääntökomiteassa tapahtui useita henkilövaihdoksia ja ajoittain se jakautui useampaan osaan valmistelemaan ohjesääntöjen eri lukujen luonnoksia. Sotatoimien perusteita käsittelevän *Kenttäohjesääntö I:n* kirjoittivat lopulliseen muotoonsa everstiluutnantti (15.6.1928 alkaen eversti) P. Talvelan johdolla majurit A. Svensson, K. Heiskanen ja P. Palkén (vuodesta 1934 alkaen Paalu). Nopean lausuntokierroksen jälkeen ohjesääntö valmistui esiteltäväksi Sotaväen päällikölle, joka vahvisti sen 22. elokuuta 1927.

Lyhentyneen nimen lisäksi uusi kenttäohjesääntö oli myös sisällöllisesti vuoden 1920 kenttäpavelusohjesääntöä selkeämpi. Sodan ajan joukkojen muodostamista käsiteltiin aikaisempaa yksityiskohtaisemmin ja kokonaan uusina asioina ohjesäännössä esitettiin muun muassa johtajan vaatimuksia sekä tilanteen arvostelun ja päätöksenteon yleisperiaatteita. Uutta oli myös ohjesäännön liitteenä oleva koonnos keskeisimmistä taktisista käsitteistä ja määritelmistä. Huoltoon liittyviä asioita kirjassa ei käsitelty, sillä niistä oli myöhemmin tulossa oma erillinen ohjesääntö. Myös muita aselajitoimintoja käsiteltiin pelkistetympin kuin vanhassa ohjesäännössä.

TAKTINEN KIRJALLISUUS OHJESÄÄNTÖJEN KORVIKKEENA

Vaikka sotatoimien perusteita käsittelevä kenttäohjesääntö oli lopulta saatu valmiiksi, varsinkin upseerikoulutusta haittasi edelleenkin se, ettei käytettävissä ollut yhtään kotimaista taktiikkaa ja taistelulajeja käsittelevää ohjesääntöä. Ulkomaisten – lähinnä saksalaisten ohjesääntöjen lisäksi – puutetta yritettiin korvata muulla ulko- ja kotimaisella kirjallisuudella. Esimerkiksi vuoden 1929 koulutusohjeissa sotaväen päällikkö käski käyttämään oppikirjoina ”*tarkoitukseen sopivaa kirjallisuutta*”, jollaiseksi hän nimesi muun muassa vuonna 1928 julkaistun everstiluutnantti H. Olkkosen oppikirjan *Taktiikan perusteet*.

Olkkosen kirja käsitteli varsin laajasti sodankäynnin perusteita, taistelun suunnittelua ja johtamista sekä jalkaväen ja muiden aselajien taktiikkaa hyökkäys-, puolustus- ja viivytystaistelussa. Kirja sai aikalaisiltaan varsin hyvät arvioinnit ja sitä käytettiin taktiikan oppikirjana muun muassa Olkkosen vuosina 1927–1931 johtamassa Taistelukoulussa.

Lähdemerkintöjen mukaan everstiluutnantti Olkkonen oli käyttänyt kirjansa sotatoimien yleisiä periaatteita käsittelevien lukujen lähteenä Kenttäohjesääntöä, mutta taktiikkaa ja taistelulajeja käsittelevien lukujen lähteitä hän ei paljastanut. Myöhemmin eversti W. H. Halsti (vuoteen 1936 saakka Hagman) väitti vuonna 1973 julkaistuissa muistelmissaan Olkkosen käyttäneen kirjassaan luvatta hänen tekemäänsä käännöstä saksankielisestä teoksesta *Grundriss der Taktik – Auf Grund der Erfahrungen des Weltkrieges* vuodelta 1925.

Olipa Halstin väittäämä totta

tai ei, on mainittu vuonna 1925 julkaistu teos selvästikin ollut Olkkosen keskeisenä lähteenä. Vielä mielenkiintoisemmaksi asiayhteyden tekee se, että mainitun alkuperäisen saksalaisen teoksen kirjoitti todennäköisesti Venäjän armeijassa sotilasuransa luonut kenraaliluutnantti K. Adaridi. Viipurin läänissä syntyneen ja venäläisestä taktiikasta oppinsa ammentaneen upseerin saksaksi kirjoittaman teoksen suomennoksen käyttäminen suomalaisten upseerien opetuksen perustana kuvaa varsin konkreettisesti myöskin sitä,

ettei 1920-luvun lopun suomalainen taktillinen ajattelu ollut vielä kovinkaan kansallisella pohjalla.

KENTTÄOHJESÄÄNTÖ II – ENSIMMÄINEN TAKTINEN OHJESÄÄNTÖ

Samaan aikaan oli kuitenkin jo valmistumassa myös itsenäisyyden ajan ensimmäinen taktinen ohjesääntö. Yhdistettyjen aselajien taistelutoimintaa divisioonan puitteissa käsittelevä *Kenttäohjesääntö II* valmistui vuonna 1929, eli noin yksitoista

Tämä vuonna 1929 julkaistu Kenttäohjesääntö II oli ensimmäinen suomalainen taktinen ohjesääntö.

vuotta vapaussodan päättymisen jälkeen. Käsikirjoituksen laati virkatyönä majuri W. Oinonen, joka lienee aloittanut työn jo syyskuussa 1927 ollessaan vielä Sotakorkeakoulun oppilaana. On hyvin luultavaa, että myös Sotakorkeakoulun opettajat olivat mukana tuottamassa ohjesäännön sisältöä. Esimerkiksi ohjesäännön luku ”Puolustuksen järjestyksen metsässä” on varsin yhtenevä opettajana toimineen everstilutnantti E. Hanellin vuonna 1926 Sotilasaikakauslehdessä julkaiseman artikkelin kanssa.

Oinosen laaja ja kaikkia taistelulajeja käsittelevä käsikirjoitus valmistui helmikuun 1928 loppussa, minkä jälkeen ohjesääntöluonnoksen viimeistely jatkui jalkaväen tarkastajan ja operatiivisen toimiston toimistoupseeri majuri K. Vaalan johdolla. Lopullisessa ohjesäännössä oli kolme lukua: yleistä, hyökkäystaistelu ja puolustustaistelu. Sotaväen päällikkö, kenraalimajuri Sihvo vahvisti *Kenttäohjesäännön II osan* 22. helmikuuta 1929.

Aluksi uutta kenttäohjesääntöä jaettiin vain 75 kappaleen oikovedoksena divisioonien ja joukko-osastojen komentajille sekä sotakoulujen johtajille. Elokuussa 1929 yleisesikunta lähetti komentajille Sihvon ja tuolloin jalkaväen tarkastajana toimineen eversti H. Östermanin allekirjoittaman kirjelmän, jossa perusteltiin ohjesäännön rakennetta. Kirjelmän mukaan täydellisen ohjesäännön laatiminen olisi kestänyt vielä niin kauan, että kipeimmän ohjesääntöpuutteen poistamiseksi oli katsottu parhaaksi julkaista mahdollisimman pian valmiina olevat keskeisimpiä taistelulajeja käsittelevät osat. Muun muassa viivytystä ja taistelua erityisolosuhteissa (rannikko-, vesistö-, asutuskeskus-, talvi- ja pimeätaistelut) käsittelevät osat aiottiin

julkaista vasta myöhemmin.

Ohjesäännön kerrottiin perustuvan saksalaisten ja skandinaavisten ohjesääntöjen taktisiin periaatteisiin, joita oli pyritty soveltamaan suomalaisiin olosuhteisiin ja resursseihin. Sen jakamista alkuvaiheessa vain komentajille perusteltiin ohjesäännön väliaikaisuuden lisäksi sillä, että näin ehkäistiin uudentyyppisen ohjesäännön aiheuttamia nuorten upseerien vääriä tulkintoja taktisista peruseriaateista. Väärinkäsitysten välttämiseksi komentajien oli henkilökohtaisesti valvottava ohjesääntöön tutustumista ja opetettava sen periaatteet alaisilleen sovellusesimerkkien avulla. Lopullinen ohjesääntö jaettiin normaalina ohjesääntöjakeluna joukoille vuonna 1931.

Ohjesäännön neljäs luku vahvistettiin vasta 27. lokakuuta 1930 ja julkaistiin erillisenä ohjesääntövihkona nimellä *Kenttäohjesääntö II₂ viivytystaistelu*. Viivytystaistelun taktisiin periaatteisiin tehtyjen muutosten vuoksi tämä osa kenttäohjesääntöä uusittiin jo vuonna 1937. Molemmat viivytystä käsittelevät ohjesääntöversiot lienee kirjoittanut everstilutnantti W. Oinonen. Muita yleisesikunnan suunnitelmassa mainittuja kenttäohjesäännön täydennysosia ei saatu valmiiksi suunnitellussa aikataulussa, eikä niitä sellaisenaan julkaistu myöhemminkään. Kenttäarmeijan kokonaistoimintaa käsittelevä *Kenttäohjesäännön yleinen osa* vahvistettiin heinäkuussa 1931 ja huoltoä käsittelyä *Kenttäohjesääntö III* ke-säkuussa 1934.

JALKAVÄKI SAA OMAN ASELAJIOHJESÄÄNNÖN

Myöskään jalkaväellä ei luonnollisesti ollut ajantasaisia koti-

maisia aselajiohjesääntöjä. Yleisesikunnan huomio oli 1920-luvun jälkimmäisellä puoliskolla ollut kenttäohjesäännöissä, eikä jalkaväen taktisten ohjesääntöjen laatimisen katsottu olevan järkevää ennen kuin kenttäohjesääntöjen antamat peusteet olivat käytettävissä.

Suojeluskuntajärjestön puolella toimittiin nopeammin. Jalkaväen ohjesääntöjen puutteen korvaamiseksi Suojeluskuntajärjestössä aloitettiin oman ohjesääntökirjallisuuden tuottaminen, joka kylläkin tehtiin ainakin osittain yhteistyössä Puolustusvoimien kanssa. Monissa merkittävässä tehtävässä suojeluskuntajärjestössä toiminut N. Sigell (vuodesta 1935 Hersalo) kirjoitti vuosina 1919–1929 useita käytännön läheisiä suojeluskuntakirjoja, joista jalkaväkitaktiikan kannalta merkittävimpinä voidaan mainita muun muassa *Suojeluskuntamiehen oppi- ja käsikirja II* (1922) sekä kolmiosainen *Jalkaväen taistelutaito I-III* (1927–1929).

Varsinkin *Jalkaväen taistelutaito* -kirjan syntyhistoria on mielenkiintoinen, sillä sen käsikirjoitus oli alun perin tarkoitettu viralliseksi Puolustusvoimien jalkaväen ohjesäännöksi. Ohjesääntökomitean arkistosta ei löydy virallista päätöstä Suojeluskuntain Päälystökoulun taktiikan opettajana ja johtajana vuosina 1925–1928 toimineen Sigellin pyytämästä ohjesäännön kirjoittajaksi, mutta hän viittaa tämänkaltaiseen tehtävänantoon yleisesikunnan kanssa käymässään kirjeenvaihdossa.

On hyvinkin mahdollista, että Sigell sai tehtävän suoraan Suojeluskuntain ylipäällikkö eversti L. Malmbergilta, joka toimi vuonna 1925 lyhyen aikaa myös Sotaväen väliaikaisena päällikkönä. Sigellin tehtävänä oli kirjoittaa jalkaväen ohjesääntö, jossa kä-

siteltiin taistelun yleisiä periaatteita, hyökkäys-, puolustus- ja viivytystaistelua sekä takaa-ajoa, perääntymistä ja toimintaa erikoisissa taisteluolosuhteissa.

Taistelun yleisiä periaatteita käsittelevän luvun valmistuttua yleisesikunta lähetti sen lausunnolle maaliskuussa 1927. Saaduissa lausunnoissa Sigellin käsikirjoitusta pidettiin varsin käyttökelpoisena, vaikkakin sen yksityiskohdissa ja kieliasussa todettiin olevan paljon korjattavaa. Käsikirjoitusta myös arvosteltiin esimerkiksi siitä, että Sigell oli käyttänyt tekstissään paljon ruotsalaisista ja saksalaisista ohjesäännöistä poimittuja lainauksia, joiden ei katsottu sellaisenaan täysin soveltuvan suomalaisiin olosuhteisiin.

Toukokuussa 1927 Sigell lähetti yleisesikunnalle käsikirjoituksen jatko-osan, jossa käsitteli kohtaamishyökkäystä ja puolustustaistelua. Saatekirjelmän mukaan käsikirjoituksesta jäivät vielä puuttumaan valmisteltua hyökkäystä, viivytystaistelua sekä takaa-ajoa ja perääntymistä koskevat osat. Kesäkuussa Sigell lähetti yleisesikunnalle ilmeisesti edellä mainittujen lausuntojen perusteella viimeistellyn taistelun perusteita koskevan tekstin, mutta sen jälkeen ohjesääntökomitean arkistosta ei löydy asiakirjoja, jotka osoittaisivat Sigellin virallisesti jatkaneen ohjesäännön luonnostelua. Tämä lienee johtunut siitä, että kesäkuussa asetettu Talvelan ohjesääntökomitea halusi ensin saada valmiiksi kenttäohjesäännön ja Puolustusvoimien puolella Sigellin käsikirjoitus jätettiin odottamaan sen valmistumista.

Kun Puolustusvoimissa asia ei edistynyt käsikirjoitus julkaistiin vielä samana syksynä Suojeluskuntajärjestön kirjana nimellä *Jalkaväen taistelutaito I*. Kirjan

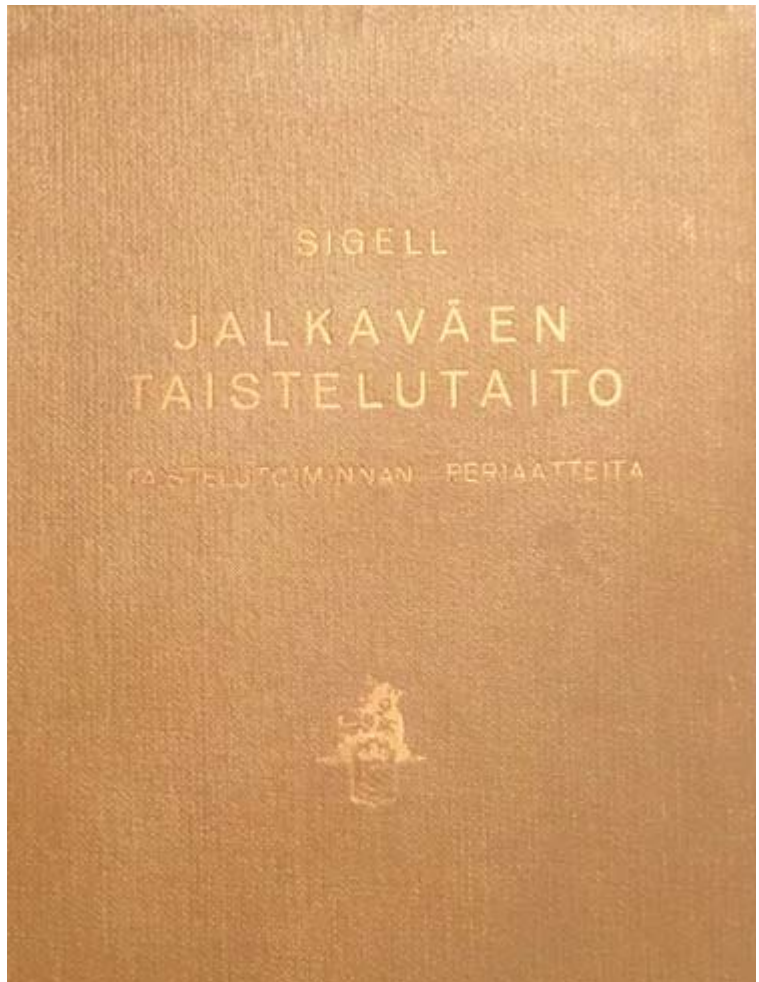
esipuheessa Sigell mainitsee, että yleisesikunta oli tarkastanut kirjan ja että hän oli saanut kehotuksen kirjan julkaisemisesta. Seuraavina vuosina Sigell täydensi kirjaansa kahdella jatko-osalla, jotka käsittelivät taistelun johtamista sekä joukkueen ja sen osien taistelutoimintaa ja koulutusta.

Ohjesääntökomitea jalkaväen ohjesääntöjä varten asetettiin 24. helmikuuta 1930. Sen puheenjohtajaksi määrättiin jalkaväen tarkastaja, eversti (10.7.1930 alkaen kenraalimajuri) H. Österman ja jäseniksi everstit K. L. Oesch, J. Ahlroth (vuodesta 1935 Arajuuri) sekä V. Tuompo, everstilutnantti K. A. Tapola sekä majurit A.

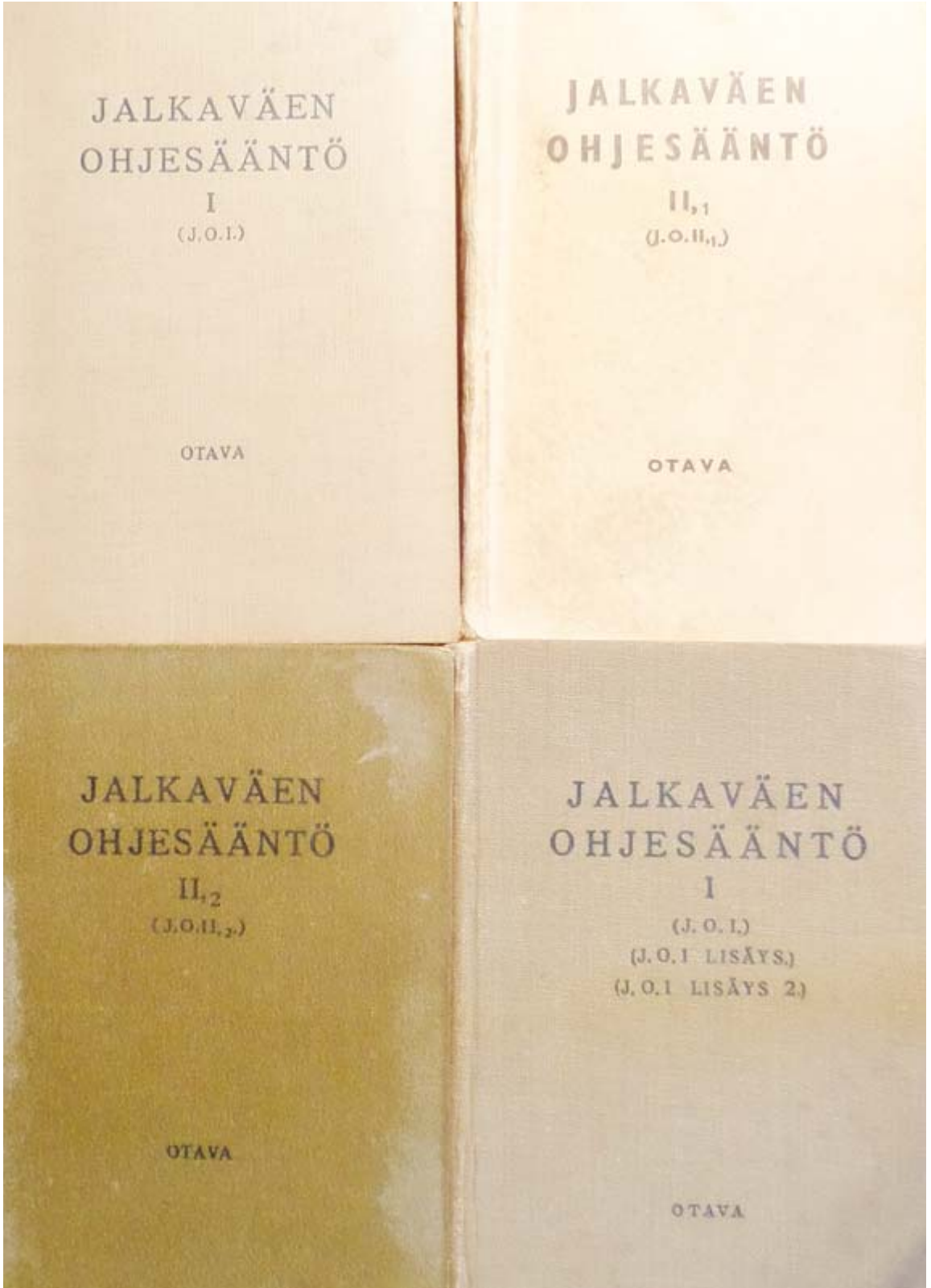
Qvist (Kuistio) ja K. Vaala.

Kaksiosainen *Jalkaväen ohjesääntö* oli kokonaisuudessaan varsin laaja ohjesääntö, yhteensä 940 sivua. Sotaväen päällikkö vahvisti sen ensimmäisen osan (J.O.I.) 27. helmikuuta 1932. Ohjesäännössä esiteltiin vuonna 1931 vahvistetut jalkaväen kokoonpanot ja käsiteltiin yleisiä koulutusperiaatteita sekä muodollista koulutusta.

Ohjesäännön toinen osa vahvistettiin 1. heinäkuuta 1932. Se julkaistiin kahtena kirjana, joista ensimmäisessä (*Taistelun yleiset perusteet, J.O.II,1*,) käsiteltiin hyökkäys- ja puolustustaistelun yleisiä periaatteita sekä huoltoa

Niilo Sigellin (Hersalo) käsikirjoitus Jalkaväen ohjesäännöksi julkaistiin kolmeosaisena Suojeluskuntakirjana.

Vuonna 1932 julkaistu kolmeosainen Jalkaväen ohjesääntö ja sen lisäosa antoivat perusteet jalkaväen taitelulle talvi- ja jatkosodassa.

ja yhteistoimintaa muiden aselajien kanssa. Myös ilmatorjuntaa ja kemiallisia taisteluvälineitä tarkasteltiin varsin laajasti, sen sijaan esimerkiksi panssaritorjuntaa käsiteltiin ainoastaan hyvin lyhyesti hyökkäysvaunujen ja panssariautojen yhteydessä. Toinen kirja (*Yksikköjen taistelu J.O.II,2.*) käsittelee laajasti taisteluun liittyviä toimenpiteitä, alkaen yksittäisen miehen toiminnoista ja päätyen jalkaväkirykmentin hyökkäys- ja puolustustaisteluun. Kiväärijalkaväen lisäksi siinä oli ohjeet pikakivääriyryhmän sekä konekiväärikomppanian ja kranaatinheitinkomppanian taistelusta.

Suurimman osan ohjesäännöstä lienee kirjoittanut Porin rykmentin komentajan tehtävästä ohjesääntötyötä varten vapautettu eversti J. Ahlroth (Arajuuri). Huoltoa käsittelevät osat kirjoitti Uudenmaan rykmentissä palveleva majuri U. Tähtinen. Yleisesikunnan asiakirjoissa ei kirjoitajaksi mainita N. Sigelliä, mutta varsinkin taistelun yleisiä perusteita käsittelevän osan (J.O.II,1.) Kirjoitustyylistä on pääteltävissä, että ainakin sen pohjana on ollut hänen vuonna 1927 laatimansa käsikirjoitus. Myös vuoden 1932 Sotilasaikakauslehdessä nimimerkillä N.S. julkaistu ohjesääntöä yksityiskohtaisesti käsittelevä artikkeli viittaa siihen, että Sigell on ainakin jollakin tavalla ollut mukana ohjesäännön laatimisessa, vaikkei hän virallisesti ohjesääntökomiteaan kuulunutkaan.

Luultavasti ohjesäännön valmistumisen kiireellisyydestä johtuen sen luonnosta ei ilmeisesti lainkaan käytetty tavanmukaisella lausuntokierroksella. Ohjesääntöön tehtiin jälkepäin joitakin korjauksia, jotka julkaistiin aluksi erillisinä lisälehtisinä ja sittemmin korjattiin ohjesäännön myöhempisiin painoksiin. Ennen

talvisotaa Jalkaväen ohjesäännön I osaan tehtiin vielä kaksi lähinnä muodolliseen koulutukseen liittyvää lisäystä. Ensimmäinen, 9. helmikuuta 1935 vahvistettu lisäys (J.O.I Lisäys) käsittelee harjoittelua suksin. Toinen lisäys (J.O.I Lisäys 2) koski harjoittelua polkupyörillä ja se vahvistettiin 6. toukokuuta 1938.

OHJESÄÄNTÖJEN TAKTIikka

Vaikka 1920 ja 1930 -lukujen vaihteen molemmin puolin kirjoitettujen kenttäohjesääntöjen ja jalkaväen ohjesääntöjen taktiset periaatteet olivat pääosin yhteneviä, niissä ilmeni myös muutamia periaatteellisia eroavuuksia. Siinä missä kenttäohjesäännön mukaan ratkaisevan voiton edellytyksenä oli hyökkäys ja vastustajan lopullinen tuhoaminen, määritteli kolme vuotta tuoreempi jalkaväen ohjesääntö taistelun tarkoituksiksi vastustajan materiaalisen ja moraalisen voiman murtamisen, jonka seurauksena saavutettiin kulloinkin asetettuun päämäärän ratkaisevasti vaikuttava voitto.

Toinen ohjesääntöjen periaatteellinen eroavuus liittyi hyökkäystaistelun suoritustapaan. Molemmissa ohjesäännöissä hyökkäysmuodoiksi määritettiin saarostava hyökkäys, rintamahyökkäys ja sivustahyökkäys. Kenttäohjesääntö piti ensisijaisena hyökkäysmuotona saarostusta. Sen mukaan rintamahyökkäys tuli kyseeseen lähinnä vain silloin, kun vihollisen sivustat nojasivat naapurijoukkoihin tai kun luonnonesteet estivät saarostushyökkäyksen. Myös jalkaväen ohjesääntö korosti sivustavaikutukseen pääsemistä, mutta siinä lopullinen hyökkäysmuoto ja -tapa jätettiin komentajan päätettäväksi kulloisenkin tilanteen ja tehtävän perusteella.

Painotuseroa voidaan selittää ohjesääntöjen erilaisella tarkoituserällä. Kenttäohjesäännössä käsiteltiin yhtymän taistelua, kun taas jalkaväki ohjesääntö oli tarkoitettu antamaan perusteita pataljoonan ja sen alayksiköiden toiminnalle. Vaikka operaatio divisioonan ”suurella kartalla” näyttäytyikin saarostuksena, saattoi se rykmentin osana taistelevan pataljoonan kohdalla kuitenkin käytännössä tarkoittaa jokseenkin suoraa rintamahyökkäystä, joka kylläkin pyrittiin suuntaamaan vihollisen sivustaan. Toinen syy saattoi olla se, että erityisesti jalkaväen ohjesäännössä pyrittiin kaikin tavoin välttämään ”valmiita” toimintamalleja ja sellaista kaavaamaisuutta, jonka katsottiin olevan tyypillistä nimenomaan puna-armeijan taktiikalle.

Suomessa tiedettiin varsin hyvin, että venäläisten käyttämän vuoden 1929 kenttäohjesäännön mukaan puna-armeijan taisteluryhmitys muodostui neljästä taktisesta ryhmästä, jotka olivat iskuryhmä, sitova ryhmä, reservi ja tuliryhmä. Painopistesuunnassa toimivaan iskuryhmään kuului noin kaksi kolmasosaa taisteluvoimasta ja sen tehtävänä oli vihollisen elävän voiman ja taisteluvälineiden tuhoaminen. Kolmannes taisteluvoimasta kuului sitovaan ryhmään, jonka tehtävänä oli nimensä mukaisesti sitoa taisteluun hyökkäyksen painopisteen ulkopuolelle jäävät vihollisen voimat ja siten estää niiden käyttäminen iskuryhmää vastaan.

Iskuryhmän joukot porrastettiin syvyyteen 2–3 perättäiseen portaaseen. Ensimmäisen portaan tehtävänä oli murtaa aukko vihollisen puolustusryhmitykseen, minkä jälkeen toinen ja mahdollinen kolmas portas työnnettiin syntyneestä aukosta syvyyteen. Kaikille hyökkäysportaille käs-

kettiin tehtävät ja tavoitteet jo ennen hyökkäyksen liikkeellelähtöä.

Suomalaisten arviointien mukaan puna-armeijan taktiikka sekä joukkojen, tulen ja materiaalin suuri määrä mahdollistivat sille selkeän ylivoiman hyökkäyksen painopistesuunnassa. Venäläisten taistelutavan arvioitiin kuitenkin muodostuvan raskasliikkeiseksi ja kaavamaiseksi, koska iskuryhmän eri portaille etukäteen käskettyjä tehtäviä ei voitu juuri enää muuttaa sen jälkeen, kun hyökkäys oli kerran lähtenyt liikkeelle.

Vihollisen kaavamaiseen toimintaan katsottiin parhaiten voitavan vastata joustavalla taistelutavalla ja sivustavaikutuksella, joka aikaansaatiiin tulella ja liikkeellä tai niiden molempien yhteisvaikutuksella. Omien joukkojen liike tuli näin ollen suunnata peitteistä maastoa hyväksikäyttäen vihollisen sivustaan ja ensimmäisen portaan joukkojen taakse.

Suomalaisen jalkaväen ohjesäännön mukaan hyökkäyksessä liike oli tulta tärkeämpi, sillä sen avulla hyökkäysjoukot ja aseet saatiin siirrettyä vaikuttamaan vihollisen sivustaan mahdollisimman iskuvoimaisina. Sen sijaan puolustustaistelussa tärkeämpi oli tuli, jolla vihollisen hyökkäys torjuttiin, tai ainakin luotiin jalkaväelle edellytykset hyökkäyksen torjumiseksi. Sivustavaikutuksen, tulen ja liikkeen lisäksi taistelun muina keskeisinä tekijöinä pidettiin muun muassa painopisteen muodostamista, yllätyksellisyyttä sekä maaston ja sääolosuhteiden hyödyntämistä.

Hyökkäys toteutettiin tilanteesta riippuen joko kohtaamistaisteluna tai hyökkäyksenä puolustukseen järjestynyttä vihollista vastaan. Kohtaamistilanteessa etumaisten joukkojen oli pyrittävä tempaamaan aloite viholliselta aloittamalla hyökkäys mahdollisimman nopeasti suoraan liikkeestä ja yleensä pelkästään jal-

kaväen omien raskaiden aseiden tukemana. Vihollinen oli pyrittävä lyömään silloin, kun se vielä oli liikkeessä tai juuri pysähtynyt. Tehtävä muuttui huomattavasti hankalammaksi, jos tulivoimainen vihollinen ehti ryhmittyä ja kaivautua puolustusasemiin. Eriytyisen vaativa hyökkäystehtävä oli siinä tapauksessa, että vihollinen oli puolustuksessa kenttälinnoitetuissa asemissa.

Ohjesääntö määritteli kompanian hyökkäyskaistan leveydeksi noin 400 metriä. Hyökkäystä varten joukot jaettiin taisteluosaan ja reserviin. Taisteluosa jakautui tulinportaiseen ja tulikantaan, joista tulinportalla tarkoitettiin etulinjan jalkaväkikomppanioiden muodostamaa hyökkäyksen iskevää osaa. Tulikannalla puolestaan tarkoitettiin raskaista konekivääreistä, pikakivääreistä ja muista tulivoimaisista aseista koottua tulitukiosastoa, joka toimi pataljoonan komentajan johdossa. Sen tehtävänä oli

Kenttäohjesääntö II:n mukainen divisioonan hyökkäysperiaate. (K. V. Grün, Kenttäpalveluksen opas kuvin ja sanoin I, 1931.

oli suojata tuliportaan liikettä tulittamalla vihollista oman ryhmittymyksen yli, sivuitse tai jalkaväikijohdajan kanssa sovittavalla tavalla ryhmittymyksen väliin jäte-tyistä aukoista.

Hyökkäys puolustukseen ryhmittynyt vihollista vastaan alkoi lähestymisvaiheella, jonka aikana lyötiin vihollisen eteentönnetty tiedustelu- ja varmistusosastot ja otettiin kosketus vihollisen päävastarinta-asemaan. Tiedustelulla saatujen tietojen perusteella komentaja teki päätöksen ja suunnitelman joukkojen ja tulen käytöstä. Hyökkäys aloitettiin mahdollisemmin yhtenäisesti ja yllättäen. Varsinkin nopeita ratkaisuja vaativissa tilanteissa voitiin jopa hyökkäyksen tulivalmistelu jättää ampumatta, jottei sen valmisteluilla olisi paljastettu omaa hyökkäysaikomusta. Tykistön ja raskaiden aseiden tulivalmistelun suojassa komppaniat aloittivat etenemisen tulitaisteluun ja siitä edelleen rynnäkköön ja lähitaisteluun. Hyökkäyksen edettyä läpimurroksi, saavutettu menestys turvattiin kehittämällä hyökkäys vihollisen takaa-ajoksi.

Puolustustaistelun tarkoituksena oli vihollisen etenemisen pysäyttäminen ja sen hyökkäyksen torjuminen määrätysmäisesti maastonkohdassa. Ohjesääntöjen henki oli ehdottoman torjuva: puolustava joukko sai luopua asemistaan ja perääntyä vain ylemmän johtajansa käskystä. Puolustusasema käsitti etuvartioasemat sekä toisiinsa liittyvistä syvyyteen porrastetuista tukikohdista ja erillisistä pesäkkeistä muodostuvan päävastarinta-aseman. Päävastarinta-aseman etureuna muodosti pääpuolustuslinjan, joka taistelun päätyttyä oli oltava omien joukkojen hallussa. Lisäksi päävastarinta-asemaan kuului puolustuslohkon takaosassa sijaitseva tukilinja sekä syvyyssuuntaisia

sulkulinjoja, joilla rajoitettiin vihollisen murtoa ja mahdollistettiin suojainen etenemisreitti omille vastaiskuille ja -hyökkäyksille. Komppanian puolustuslohkon leveys oli noin 800 metriä.

Puolustustaistelun tärkein elementti oli tuli. Hyökkäävän vihollisen elävän voiman kuluttaminen aloitettiin tykistön vasta- valmistelulla ja etuvartioasemien taistelulla. Pääpuolustuslinjan edessä olevalle päätulivyöhykkeelle edennyt vihollinen joutui ristiin ampuvien konekiväärien, pikakiväärien ja tykistön torjuntamuntonien tulen muodostamaan tuliverkkoon. Murtoon päässyt vihollinen oli pysäytettävä viimeistään tukilinjalla. Menetetty asema tai sen osa oli vallattava takaisin reservien vastaiskuilla ja -hyökkäyksillä.

Viivytystäistelua varten joukolle määrättiin viivytyslohko, jonka takarajasta se ei saanut luopua ennen annettua määräaika tai ylemmän johdon lupaa. Vihollisen etenemistä hidastettiin taistellen peräkkäisissä, edullisiin maastonkohtiin sijoitetuissa etuvartioissa, tukikohdissa ja viivytysasemissa ensisijaisesti tulella, mutta myös etenevän vihollisen sivustaan suunnatuilla iskuilla ja ylläköillä.

OLIVATKO JALKAVÄEN TAKTISET OHJESÄÄNNÖT AJAN TASALLA?

On paljon keskusteltu siitä, oli vato jalkaväen ohjesäännöt ajan tasalla, kun talvisota alkoi 30. marraskuuta 1939. Kysymykseen lienee mahdotonta antaa oikeaa vastausta. Ohjesäännöstössä oli varmasti puutteita, mutta itsenäisyyden ajan ensimmäisten kahden vuosikymmenen kuluessa oli kuitenkin saatu hyvin paljon asioita kuntoon. Taktiikka – olkoonkin, että monilta osin se oli vielä ul-

komaista lainatavaraa – oli saatu dokumentoitua kotimaisiin ohjesääntöihin ja oppaisiin.

Jälkikäteen arvioituna ohjesääntöjen ehkä pahin puute oli panssarintorjunnan merkityksen lähes täydellinen unohtaminen. Vielä 1930-luvulle tultaessa Suomessa oli vallalla virheellinen käsitys siitä, ettei puna-armeijalla olisi kykyä eikä mahdollisuuksia käyttää suuria panssarivaunumääriä edes Karjalankannaksella, puhumattakaan muista rintamasuunnista. Kuvaavaa ajattelulle on, että 1930-luvun ohjesäännöissä panssarintorjuntaa käsiteltiin jopa niukemmin mitä von Gerich oli tehnyt 1920-luvun alussa julkaisemissaan taktiikan oppikirjoissa.

Pahinta asiassa ei tietystikään ollut se, ettei asiaa käsitelty ohjesäännöissä vaan se, ettei jalkaväellä talvisodan alkaessa ollut edes aseita torjumaan panssarivaunuja, joita puna-armeija käytti kaikilla rintamilla. Tilapäisvälineiden, pikakoulutusohjeiden ja nopeasti koulutettujen ja varustettujen panssarintorjuntatykkijoukkueiden ansiosta pahin onneksi vältettiin.

Talvisotaa edeltäneen ajan ohjesääntöjä kuulee myös arvosteltavan siitä, että ne olivat yleisluontoisia eivätkä käsitelleet riittäväällä tarkkuudella toimintaa suomalaisissa olosuhteissa. Näin saattoi ollakin, mutta tältäkin osin voidaan jälkikäteen todeta, etteivät talvi ja metsä sittenkään olleet talvisodassa suomalaisten pahin ongelma. Talvitoimintakoikeilut oli aloitettu jo 1920-luvulla ja ne olivat jatkuneet aina talvisodan alkamiseen saakka. Koikeilujen tuloksena oli saatu kehitettyä muun muassa talvisodassa kullannarvoisiksi osoittautuneet hiihtovälineet sekä telttä, kamiina ja ahkio, joiden jalostuneimmat versiot ovat käytössä vielä tänä-

kin päivänä. Talvitoiminnan periaatteista oli julkaistu myös kolme ohjesääntöä: *Talvisotakäsikirja* (1928), *Talvitaktiikka* (1929) ja *Talvisotaopas* (1939).

Ohjesäännöissä esitettyjen taktisten periaatteiden yksityiskohdainen arvioiminen vaatisi oman artikkelinsa. Pelkistäen voidaan ehkä todeta, että talvisodassa suomalaisten hyökkäystaktiikka – pyrkimys sivustavaikutukseen – tuotti hyviä tuloksia kaikkialla muualla paitsi puna-armeijan painopistesuunnassa Karjalannaksella, jossa siihen ei oikein ollut tilaa. II armeijakunnan hyökkäyksen epäonnistumisen syitä joulukuussa 1939 voitaneen kuitenkin hakea ehkä enemmänkin operaation suunnittelusta sekä johdon ja joukkojen tottumattomuudesta kuin taktisten peruseriaatteiden huonoudesta.

Puolustustaktiikan ongelmana oli syvyyden puute, johon joukkojen vähyyden lisäksi vaikutti myös ohjesääntöjen määräys puolustuksen ehdottomasta torjuvuudesta. Vaatimukset vihollisen torjumisesta pääpuolustuslinjalla ja menetetyt asemanosan takaisin valtaamisesta aiheuttivat tarpeetomiakin tappioita ja kuluttivat vähäiset reservit loppuun ennen aikojaan. Viivytystaistelun haasteeseen, irtautumisen oikeaan ajoittamiseen, eivät ohjesäännöt silloin – josko nytkään – kyenneet antamaan selkeää ratkaisua.

Seuraava sota alkaa aina liian aikaisin, eikä siihen koskaan ehditä varautua riittävästi. Sotaa ei voiteta pelkillä ohjesäännöillä, mutta se voidaan kyllä hävitä, ellei joukoilla ole yhtenäisiä toimintaperiaatteita ja taktiikkaa, joka on kirjattu omiin ohjesääntöihin. Talvisodan lopputulos osoitti, ettei välillä tuskaiseltakin tuntunut 1920-1930-luvuilla tehty ohjesääntötyö ollut mennyt hukkaan. □

Kirjoittaja on eversti evp. Hän valmistelee laajempaa tutkimusta jalkaväkitaktiikan kehitymisestä maamme itsenäisyyden aikana.

KESKEISIMMÄT LÄHTEET

Kansallisarkisto:

- Jalkaväen tarkastaja
- Järjestelytoimisto
- Ohjesääntökomitea 1918-1927
- Operatiivinen toimisto
- Koulutustoimisto

Artikkelissa mainitut ohjesäännöt, oppaat ja oppikirjat.

Väitöskirjat ja diplomityöt:

- Tynkkynen, V. Hyökkäyksestä puolustukseen. Taktiikan kehittymisen ensimmäiset vuosikymmenet Suomessa. Väitöskirja. Maanpuolustuskorkeakoulun Taktiikan laitoksen julkaisusarja 1. 1/96. Joutsa 1996.
- Haario, S. Jääkärien toimittama suomalainen sotilaskäsikirja ja sen merkitys itsenäisen Suomen puolustusvoimille. Yleisesikuntaupseerikurssin 36 diplomityö, 1981.
- Liimatta, H. Suomalaisen pataljoonan taktiikan kehitys jatkosodasta alueelliseen puolustukseen. Yleisesikuntaupseerikurssin 42 diplomityö, 1993.
- Raunio, A. Suomalainen taktiikka suuntaa etsimässä – taktiikan kehittämisen vaikeudet 1920-luvulla. HY:n poliittisen historian pro gradu-tutkielma, 1989.

Kirjallisuus:

- Halsti, W. H. Mies elää aikaansa. Muistelmat 1 1905-1939. Keuruu 1973.
- Itsenäisen Suomen kenraali-

kunta 1918-1996. Biografiat. Porvoo 1997.

- Puolustusvoimien rauhan ajan historia, osa 2. Maanpuolustuskorkeakoulun Sotahistorian laitos 2006.
 - Suomen jääkärien elämänkerasto 1975. Sotatieteen Laitoksen julkaisuja XIV. Vaasa 1975.
 - Suomen puolustuslaitos 1918-1939. Puolustusvoimien rauhan ajan historia. Porvoo 1988.
 - Kadettiupseerit 1920-1985. Kajaani 1985.
- Artikkelit:

Sotilasaikakauslehti:

- Airo, A. F. Taisteluryhmästä. 1924.
- Hanell, E. Mietteitä puolustuksen järjestelystä metsämaastossa. 1926.
- Martola, A. E. Jalkaväen taistelu. 1924.
- Nimimerkki N. S. (ilmeisesti Niilo Sigell). Jalkaväen ohjesääntö. 1924.
- Tomson, J. Puna-armeijan taisteludoktriini virallisten ohjesääntöjen ja sotilaskirjallisuuden valossa. 1930.

Tiede ja Ase:

- Järvinen, Y. A. Puolustuslohkojen leveydet meikäläisillä yksiköillä ja yhtymillä, n:o 2. Helsinki 1934.
- Oinonen, V. Viivytystaistelu, n:o 6. Helsinki 1938.

Jalkaväen vuosikirja:

- Raunio, A. Suomalainen taktiikka suuntaa etsimässä 1920-luvulla. Pieksämäki 1991.

Maapuolustuksen taistelujärjestelmän kehittämisohjelma

Maapuolustuksen taistelujärjestelmän kehittämisohjelma sisältää kuvauksen kehitettävistä joukoista ja järjestelmistä sekä kehittämiseen liittyvistä tutkimustarpeista. Tämän lisäksi kehittämisohjelma sisältää eri kehittämisohjelmien välisten liityntöjen kuvauksen, arvion ja kehittämisen seurannaisvaikutuksista ja periaatteet suorituskykyjen kehittämisestä. Kehittämisohjelma sisältää arvion loppuasetelmasta sekä huonommassa että paremmassa taloudellisessa tilanteessa ja liitynnät kansainväliseen yhteistyöhön.

Maapuolustuksen taistelujärjestelmän kehittämisohjelma jakautuu alakehittämisohjelmiin. Jalkaväen tarkastaja vastaa maapuolustuksen taistelu-

järjestelmän ”Joukot” -alakehittämisohjelmasta, joka puolestaan jakautuu useisiin eri hankkeisiin. Yksittäinen hanke saattaa sisältää useita eri projekteja.

Teksti: Asko Kopra

Maapuolustuksen taistelujärjestelmän kehittämisohjelmalla

Taistelupanssarivaunu Leopard 2 A 6

Käyttö

- Kalusto on sijoitettu mekanisoiituihin taisteluosastoihin ja panssarijääkäripataljooniin
- Taistelupanssarivaunujen tuhoaminen ja jalkaväen taistelun tukeminen suora-ammuntatulella

Miehistö ja aseistus

- Miehistö: vaunun johtaja, ajaja, ampuja ja lataaja
- Aseistus: pääase 120 mm:n kanuuna

panssarivaunun kanuuna, 7,62 mm:n panssarivaunokonekivääri sekä suojasavuheitinjärjestelmä

Ominaisuudet

- Pituus: 10,97 m (putki edessä)
- Leveys: 3,76 m
- Korkeus: 2,99 m
- Taistelupaino: 59 900 kg
- Valmistusmaa: Saksa. Kansalliset muutostyöt tehdään Suomessa (Millog Oy)

Rynnäköpanssarivaunu BMP-2M

muodostuvan suorituskyvyn rakentaminen on organisoitu alakehittämishjelmiin sekä niiden alaisiin hankkeisiin ja projekteihin. Maapuolustuksen taistelujärjestelmän alakehittämishjelma ”Joukot” muodostuu liikkuvuus-, tulivoima-, taistelija 2020- sekä erillisyyksiköt -hankkeista. Kukin edellä mainituista hankkeista jatkautuu useisiin eri projekteihin.

LIKKUVUUS

Leopard 2 A 6 -hankkeen päämääränä on mekanoitujen joukkojen ajantasaisen kohtaamisaistelukyvyn ylläpitäminen 2030-luvulle. Taistelupanssarivaunujen lisäksi hankinta sisältää muun muassa materiaalin kuljetukset Suomeen, dokumentaation käännöstyöt, simulaattoripäivitykset, koulutusvälineistön asennukset, ampumatarvikkeita, vaunukohtaiset kansalliset varustesarjat, radioasennukset ja puhelulaitteet sekä välttämättömät kansalliset muutostyöt.

BMP-2 MLU -hankkeen elinjakso-päivityksellä turvataan BMP-2 -rynnäköpanssarivaunun suorituskyvyn ylläpito 2030-luvulle. Elinjakso-päivitys keskittyy yksittäisten vanhentuvien osajärjestelmien kehittämiseen ja korvaamiseen sekä vaunun käytettävyyden parantamiseen liittyviin toimenpiteisiin. Keskeisimpinä kehitettävänä osajärjestelminä ovat ampujan pimeätähtäin ja vaunun häiveominaisuudet.

Käyttö

- Kalusto on sijoitettu mekanoituihin taisteluosastoihin
- Rynnäköpanssarivaunujen ja hitaiden ilma-alusten tuhoaminen sekä jalkaväen taistelun tukeminen suora-ammuntatulella

Miehistö ja aseistus

- Miehistö: vaunun johtaja, ajaja, ampuja ja miehistötilassa 6 panssaririjäkärä ja yksi paikka ajajan takana rungon etuosassa
- Aseistus: pääase 30 mm:n panssarivaununakuuna, 7,62 mm:n panssarivaununokoneväri sekä suojasavuheitinjärjestelmä

Ominaisuudet

- Pituus; 6,74 m
- Leveys; 3,15 m
- Korkeus; 2,45 m
- Taistelupaino: 14 300 kg
- Valmistusmaa: Neuvostoliitto. BMP-2M on modernisoitu Suomessa (Conlog Oy)

XA-180 MLU –hankkeen elinjaksopäivityksen päämääränä on turvata olemassa olevien panssariajoneuvojen suorituskyky ja käytettävyys 2030-luvulle. Elinjaksopäivityksen painopiste on ajoneuvon johdettavuuden parantamisessa sekä teknisen eliniän jatkamisessa. Elinjaksopäivityksessä uusitaan ajoneuvon puhelulaite- ja sähköjärjestelmät, alustaan tehdään ajettavuutta parantavia muutoksia sekä miehistötilaan tehdään istuinmuutoksia.

Suojattu tela-ajoneuvo BV308 –hankinta tuottaa tavanomaisen tela-ajoneuvon liikkuvuuden lisäksi, suojan käsiaseita ja sirpalevaikutusta vastaan. Hankitun tela-ajoneuvon suojaustaso on lähellä käytössämme olevan panssariajoneuvokaluston tasoa. Hankinta tuottaa miehistönkuljetus-, viesti- ja materiaalinkuljetusversioita. Ajoneuvon tekniikka perustuu Norjasta hankittuihin BV206 D6N –ajoneuvoihin.

Panssariajoneuvo XA-180M

Käyttö

- Kalusto on sijoitettu jääkäripataljooniin ja panssariajoneuvotaisteluosastoihin
- Jääkäriyhmän kuljettaminen sekä ryhmän taistelun tukeminen

Miehistö ja aseistus

- Miehistö: vaunun johtaja ja ajaja, sekä istuimilla 9 henkilöä miehistötilassa
- Aseistus: kehälavetissa kiinnitysnahdollisuus 12,7 mm:n ilmatorjuntakonekiväärille

Ominaisuudet

- Pituus: 7,35 m
- Leveys: 2,90 m
- Korkeus: 2,77 m
- Taistelupaino: 20 000 kg
- Valmistusmaa: Suomi, XA-180M on modernisoitu Suomessa (Patria Land Oy)

Suojattu tela-ajoneuvo BV308

Käyttö

- Kalusto on sijoitettu Pohjois-Suomen taisteluosastoihin
- Jääkäriryhmän kuljettaminen sekä ryhmän taistelun tukeminen

Miehistö ja aseistus

- Miehistö: ajaja ja johtaja sekä versiosta riippuen 2-10 henkilöä
- Aseistus: kiinnitysnahdollisuus 12,7 mm:n konekiväärille

Ominaisuudet

- Pituus: 6,86 m
- Leveys: 2,00 m
- Korkeus: 2,27 m
- Kokonaismassa: 7 000 kg
- Valmistusmaa: Ruotsi

Kevyt lähipanssarintorjunta -hankkeella ylläpidetään panssarintorjunta määrällisen suorituskyvyn osalta uhkaa vastaavana siten, että kyetään kustannustehokkaasti tuhoamaan rynnäköpanssarivaunu tai miehistönkuljetusvaunu lähitorjuntaetäisyydeltä valoisalla sekä pimeällä ilman ulkopuolista valaisua. Lisäksi hanke tuottaa kyvyn tuhota kenttälinnoitteeseen tai asutuskeskusrakenteeseen linnoittautunut asepesäke/partio.

Raskas lähipanssarintorjunta -hankkeella ylläpidetään operatiivisten ja kehitetään alueellisten joukkojen panssarintorjuntakykyä hankkimalla jatkohankintana lisää raskaita NLAW-lähipanssarintorjuntaohjuksia sekä pimeästähtäimiä. Lisäksi hankkeella täydennetään koulutusvälineistöä.

Kranaatinheitinpanssariajoneuvo XA-361 –hanke (AMOS) on tuottanut kaiken hankittavan sotavarustuksen. Järjestelmän koulutus on käynnissä. Hankkeen puitteissa kranaatinheitinpanssariajoneuvoihin tehdään vielä viimeisiä pienehköjä muutostöitä. Kranaatinheitinyksiköiden varustamisen hanke sisältää kranaatinheitinkomppanioiden järjestelmäajoneuvojen hankinnan ja johtamispaikkojen varustamisen. Lisäksi hanke tuottaa kranaatinheitinkomppanioille paikantamislaitteita, asepäätteitä, kranaatinheittimien suojailevia, radioita sekä iskuportaan yksiköiden tulitukiryhmien kevyiden kranaatinheittimien kuljetustelineitä.

Käyttö

- Rynnäköpanssarivaunujen ja kevyesti panssaroitujen ajoneuvojen tuhoaminen lähietäisyydelle.
- Kaikille taistelijoille koulutettava ase.

Ominaisuudet

- Ampumaetäisyys: 25-300 m
- Kalliiperi: 66 mm
- Singon paino: 3,3 kg
- Singon pituus: 780 mm / 983 mm
- Onteloraketti on varustettu ontelotaistelukärjellä
- Voidaan kiinnittää heijastintähtäin tai punapistetähtäin
- Valmistusmaa: Norja

Kranaatinheitintela-ajoneuvo (81 mm)

Käyttö

- Kalusto on sijoitettu Pohjois-Suomen taisteluosastoihin
- Jääkärikomppanian taistelun tukeminen epäsuoralla tulella

Miehistö ja aseistus

- Miehistö: ajaja ja johtaja sekä kranaatinheitinryhmä (yhteensä 6)
- Aseistus: 81 mm:n kevyt kranaatinheitin

Ominaisuudet

- Pituus: 7,25 m
- Leveys: 1,87 m
- Korkeus: 2,40 m
- Kokonaismassa 6 540 kg
- Valmistusmaa: Ruotsi (etuvaunu) ja Norja (takavaunu)

Taistelija 2020 –kehittämishankkeella parannetaan taistelija- ja ryhmäkohtaista suorituskykyä hankkimalla Taistelija 2020 –varustusta. Hankkeella varustetaan osa joukoista johtamis-, tulenjohto- ja paikantamislaitteilla. Samalla hankitaan tiedonsiirtoon sekä tilannekuvan välittämiseen soveltuvia järjestelmiä. Hankkeeseen kuuluva pimeätoimintavälineet -projekti tuottaa pimeätähystimiä sekä käsi- ja ryhmäaseiden pimeätähtäimiä. Hankkeeseen sisältyy myös lukuisia tutkimusprojekteja, joiden tuotokset tähtäävät 2020 –luvun jälkeisellä ajalla toteutettaviin taistelijan varusteiden hankintoihin.

Käyttö:

- Edistynyt taistelijan kypäräjärjestelmä, johon on integroitu liityntä viestijärjestelmiin, aktiivikuulonsuojaus ja stereopimeänäkölaitteet
- Kypärä on suunniteltu yhteensopivaksi myös NH90 –helikopterin oviampujan ja rynnäkköpanssarivaunun johtajan käyttöön

Ominaisuudet:

- Suoja: Sama kuin 2000 -komposiittikypärässä. Ballistinen kuori voidaan vaihtaa kevyempään tai paremman suojautason antavaan
- Pimeänäkölaitteet: 40 o, 50o tai 60 näkökenttä
- Virta: Virransyöttö mahdollista kiinnitetyille lisälaitteille kiskotuksen välityksellä
- Modulaarisuus mahdollistaa osien helpon vaihtamisen
- Koostuu: Ballistinen kuori, ulkoiset osat (kiskotus, joka mahdollistaa virran syötön ja kiinnitykset)
Aktiivikuulonsuojaimet ja sisäosa (ml. kallomikrofoni)
- Valmistusmaa: Suomi

Konekivääri 7,62 KK PKM

Kiväärikaukoputki 2014

Käyttö: PKM -konekiväärin optinen tähtäin

Ominaisuudet:

- Paino: 625 g (paristoilla ja kiinnitysjalalla)
- Koko 138 x 75 x 70 mm
- Suurennus: 4 x 30
- Valmistusmaa: Saksa

Käyttö

- Jalkaväkijoukkojen ryhmäkohdainen tulitukiase

Ominaisuudet

- Kaasurekyyliperiaatteella toimiva sarjattulta ampuva vyösyöttöinen automaattiasse
- Kaliiperi: 7,62 x 53R
- Pituus: 116 cm
- Paino: ase ilman vyölaatikkaa 7,8 kg, vyölaatikko 3,4 kg (täynnä) 100 patruunaa
- Tulinopeus: teoreettinen 700 ls/min, yön vaihdot mukaan luettuna 250 ls/min
- Tehokas ampumaetäisyys: pintamaalit 400 m, ilmamaalit 600 m
- Aseeseen on asennettu NATO Accessory rail -standardin mukainen kiinnityskisko. Aseeseen voidaan kiinnittää kiväärikaukoputki tai VV3X -valonvahvistintähtäin.
- Valmistusmaa: Venäjä (ase) ja Sveitsi (kisko)

Rynnäkkökivääri 7,62 RK 62M

7.62 RK 62M

Käyttö:

- Jalkaväkijoukkojen perusase. Kaikkien taistelijoiden henkilökohtainen ase. M-version muutokset lisäävät taistelijan tulenavausnopeutta ja aseiden käytettävyyttä.

Ominaisuudet:

- Kaasurekyyliperiaatteella toimiva sarjatuliase, jolla vaihdinta käyttäen voidaan ampua joko kerta- tai sarjatulta. • Kaliiperi: 7,61 x 39 • Pituus: 94 cm • Paino: ase ilman lipasta noin 4,0 kg, lipas 0,8 kg täynnä (30 patr.)
- Tulinopeus kertatulella: 20-30 tähdätyä laukausta minuutissa • Luodin lähtönopeus: 715 m/s
- Tehokas ampumaetäisyys 300 m asti • Valmistusmaa: Suomi

M-versio:

- Teleskooppiperä - mahdollistaa perän säädön taistelijan pituuden ja varustuksen mukaan
- Optisen tähtäimen jalka mahdollistaa punapistetähtäimen, kiväärinkaukoputken ja valonvahvistimen kiinnittämisen
- Lisälaitteadapteri - mahdollistaa taktisen valaisimen ja laserosoittimen kiinnittämisen
- Lopullista kokoonpanoa ei ole vielä päätetty

ERILLISYKSİKÖT

Erillisyyksiköiden kehittämisen hankkeella parannetaan maakunta-, rajajääkäri-, sotilaspoliisi- ja hajautettujen komppanioiden suorituskykyä hankkimalla yksiköiden keskeistä aseistusta, johtamisvälineitä sekä suoja- ja sirpaleliivejä. Hankkeessa luodaan edellytykset kiinnittää tähtäimiä ja lisälaitteita rynnäkkökivääriin ja konekivääriin sekä parannetaan rynnäkkökiväärin käytettävyyttä.

LOPUKSI

Jalkaväkiaselajin kannalta lopputuotteena on maapuolustus-

seen integroitu ja asetetut vaatimukset täyttävä sekä annetuilla resursseilla ja reunaehdoilla ylläpidettävä ja käytettävissä oleva suorituskykyinen järjestelmä tai joukko sekä perusteet joukkotuotannolle operatiivisen suorituskyvyn saavuttamiseksi.

Maapuolustuksen taistelujärjestelmän kehittämissuunnitelman Joukot-alakehittämissuunnitelma tuottaa resursseihin sopeutetun suorituskyvyn jalkaväkirykmenttien taisteluosastoille ja pataljoonille, mukaan lukien niiden alajohtoportaat sekä erillisyyksiköt. Jalkaväkiaselajissa edellytykset

maapuolustuksen suorituskyvyn käytölle luodaan Joukot-alakehittämissuunnitelman hankkeiden tuottamilla sotavarusteilla ja järjestelmillä sekä joukko-osastojen toteuttamalla koulutuksella. □

Kirjoittaja on everstiluutnantti, joka palvelee osastoiesiupseerina Maavoimien esikunnassa.

III OSA

JALKAVÄEN SÄÄTIÖ JALKAVÄKIJOUKKO-OSASTOT JA -YKSIKÖT

JALKAVÄEN SÄÄTIÖ – JALKAVÄEN HYVÄKSI	
Vesa Tervo	56
JALKAVÄEN SÄÄTIÖN NAISTOIMIKUNTA	
Heidi Aho	62
JALKAVÄKIJOUKKO-OSASTOT JA -YKSIKÖT	64

Jalkaväen säätiö – jalkaväen hyväksi

Jalkaväen säätiö on perustettu vuonna 1957. Säätiön tarkoituksena on jalkaväen kehityksen edistäminen ja sen historiallisten perinteiden säilyttäminen. Säätiö ylläpitää Jalkaväkimuseota Mikkelissä. Säätiö toteuttaa valtuuskunnan syyskokouksessaan 2013 hyväksymää strategiaa vuosille 2014 - 2018.

Säätiö pyrkii olemaan arvostettu ja tunnettu jalkaväen kehityksen edistäjä ja sen historiallisen perinteen säilyttäjä sekä vakava-rainen säätiö, jota ylläpidetään ja kehitetään kustannustehokkaalla tavalla.

Jalkaväen säätiö tukee ja edistää jalkaväen koulutus-, opinto- ja reserviläistoimintaa sekä jalkaväen tutkimusta ja kehittämistä. Säätiö myös tukee ja edistää jalkaväen historiallisen perinteen kokoamista, tallentamista ja vaalimista sekä julkaisutoimintaa. Edellä mainitut kokonaisuudet muodostavat samalla säätiön neljä ydinprosessia, joita tukevat kolme tukiprosessia: talouden, viestinnän ja hallinnon suunnittelu ja toteutus.

Jalkaväen säätiön asiakkaita ovat jalkaväen tarkastaja, jalkaväkijoukko-osastot ja -yksiköt, sotilasopetuslaitokset, Jalkaväkimuseo sekä jalkaväen reserviläiset ja muut maanpuolustusaatteelliset yhteisöt ja yritykset.

Säätiön hallintoelimiä ovat valtuuskunta ja hallitus. Valtuuskunnassa on 15 - 30 jäsentä, jotka edustavat eri yhteiskunta-alojen ja yritysten johtoa sekä kenraalikuuntaa. Valtuuskunta ohjaa ja

tukee hallitusta, jolla on operatiivinen vastuu. Hallituksessa on kuusi jäsentä, jotka valitaan kolmeksi vuodeksi kerrallaan.. Säätiön toimihenkilöitä ovat sihteeri, Jalkaväkimuseon johtaja ja apulaisjohtaja sekä muita toimijoita naistoimikunta sekä talousvaliokunta.

Säätiö jakaa palkintoja ja apurahoja lahjakkaille ja ansioituneille jalkaväkeen kuuluville henkilöille joukko-osastojen ja sotilaslaitosten esitysten perusteella. Palkitsemisen kohteina ovat Maanpuolustuskorkeakoulun ja Maasotakoulun koulutuskeskuksen eri kurssit, sekä RUK:n sissikomppania. Stipendien lisäksi valmistuvien kadettikurssien parhaat jalkaväkiopiskelijat palkitaan Säätiön hopeoidulla mitalilla ja kaikille kurssinsa päättävälle jalkaväen upseereille lahjoitetaan Jalkaväen vuosikirja.

Reserviupseerikurssien paras jalkaväkimies palkitaan säätiön lautasella. Lisäksi reserviupseerikurssin jalkaväkiyksiköiden parhaat palkitaan säätiön pronssisella mitalilla. Varusmiehiä sekä reserviläisiä palkitaan säätiön pronssisella mitalilla joukko-osastojen esitysten perusteella.

Jalkaväen tarkastaja myönsi säätiön ansioristitoimikunnan esityksestä ansioituneille henkilöille vuonna 2013 147 Jalkaväen ansioristiä, joista soljen kera 15 ja vuonna 2014 137 ristiä, joista soljen kera 29.

Jalkaväen tutkimus- ja kehittämistoimintaa säätiö tukee jakamalla palkintoja ja apurahoja

lahjakkaille ja ansioituneille tutkijoille ja kehittäjille sekä erillisiin projekteihin. Tärkeimmät stipendeillä palkittavat ovat ”Jalkaväen vuoden kehittäjät”, sekä vuoden jalkaväkikouluttajat. Lisäksi erillisanomuksesta voidaan myöntää apurahoja ja tukia. Vuoden 2014 Jalkaväen kehittäjä oli kapteeni Pekka Määttänen (KAART-JR), joka palkittiin merkittävistä ansioista jalkaväkikoulutuksen kehittäjänä. Jääkäriprikaati palkittiin arktisen osaamisen ja koulutuksen pitkäaikaisesta kehittämisestä prikaatin vuosipäivänä 1.10.2014.

Jalkaväen koulutusta ja reserviläistoimintaa sekä tutkimus- ja kehittämistoimintaa tukeviin stipendeihin ja palkitsemisesineiden hankintaan käytettiin vuonna 2013 14 900 euroa ja vuonna 2014 7 900 euroa.

Jalkaväen säätiö ylläpitää Mikkelissä sijaitsevaa Jalkaväkimuseota. Jalkaväkimuseo on Sotamuseon yhteistyömuseo, johon sijoitettava museomateriaali on pääosin Sotamuseon omaisuutta. Yhteistoiminta perustuu elokuussa 2015 allekirjoitettuun yhteistyösopimukseen. Jalkaväkimuseon toimintaa koordinoi syksyllä 2013 nimetty museotoimikunta, joka ohjaa museon pitkän tähtäimen toimintastrategian ja kehittämissuunnitelman laatimista,

toteuttamista sekä näyttelyiden kehittämistä.

Jalkaväkimuseon toimintamenoit mitoitetaan siten, että museo kykenee perusnäyttelyjen osalta tulemaan toimeen perusbudjetillaan. Museon toimintamenoihin sisältyvät Opetus- ja kulttuuriministeriön tuki toimintaan ja museon henkilöstön palkkamenoihin, Mikkelin kaupungin tuki sekä pääsylipputulot ja museokaupan myyntitulot. Lisäksi Puolustusministeriö tukee toistaiseksi museon kiinteistöjen ylläpitoa. Museon erikoisnäyttelytoiminnan kehittäminen edellyttää pääsääntöisesti lisäjärjestelyjä ja voi jatkossa perustua vain erikseen eri säätiöiltä ja yhteistyökumppaneilta anottuun ulkopuoliseen tukeen sekä Jalkaväen säätiön hyvin rajalliseen tukeen.

Vuonna 2014 käynnistyi Mikkelissä Sotahistoriakeskus Mikkelin -hanke, jonka esiselvitysvaiheessa säätiö ja museo ovat olleet aktiivisesti mukana. Lisäksi Jalkaväen säätiö on osallistunut jalkaväen tarkastajan johtamaan jalkaväen perinneyöhön.

Säätiön julkaisutoiminnan tavoitteena on jalkaväen nykyisen toiminnan, sen perinteiden ja historian esittäminen, tutkiminen, tallentaminen ja vaaliminen. Syksyllä 2013 uusittujen julkaisutoiminnan sääntöjen mukaisesti julkaisu jaetaan Jalkaväen säätiön julkaisuihin ja Jalkaväkimuseon julkaisuihin. Jalkaväen säätiön julkaisuja ovat Jalkaväen vuosikirjat. Museon julkaisuja ovat tieteelliset julkaisut ja henkilöhistoriat, näyttelyjulkaisut, verkkojulkaisut sekä videojulkaisut. Museon ensimmäinen julkaisu, Pentti Airion ”Walter Horn – Ensimmäinen jääkäri ja kylmän sodan Pohjola-aktivisti” ilmestyi syksyllä 2013. Mikko Laihon ”Viirin pataljoona jatkosodassa” julkistettiin kesäkuus-

sa 2015 ja Vesa Määtän ”K. L. Oesch – Ylivoimaa vastassa” lokakuussa 2015. Lisäksi säätiö on tukenut muitakin henkilö- ja joukko-osastohistorioiden tuottamista kuten Jarkko Kempin ”Albert Puroma – Huutolaispojasta kenraaliksi” vuonna 2013 ja ”Hämeen Rykmentti, Ilveslipun alla” -historiikki vuonna 2014.

Kahden vuoden välein ilmestyvän Jalkaväen vuosikirjan toimitusta ohjaa säätiö yhteistyössä jalkaväen tarkastajan kanssa. Säätiön hallitus nimeää toimituskuntaan edustajansa.

Säätiön taloushallinnan tavoitteita ovat tuottava varainhankinta ja vakaa taloudenpito. Tukitoimenpiteet perustuvat varallisuudesta vuosittain kertyviin tuottoihin. Säätiö vastaanottaa lahjoituksia, avustuksia ja testamentteja sekä hankkii tuottoa myös julkaisutoiminnan avulla. Säätiön naistoimikunnan perinteinen aiemmin vuosittain helmikuussa järjestetty kahvikonsertti Maanpuolustuskorkeakoulun juhlasalissa muodostaa merkittävän tulolähteen. Konsertin ajankohta muutettiin jalkaväen perinteiden tarkistamisen yhteydessä syksyyn.

Säätiön viestintämenetelmiä ovat säätiön ja museon yhteiset kotisivut, edunvalvonta- ja sidosryhmätapahtumat, Jalkaväkimuseon näyttelyt, jalkaväen ja museon julkaisutoiminta sekä sanoma- ja aikakauslehtiartikkelit.

Säätiön hallitus kokoontuu noin kymmenen kertaa vuodessa. Valtuuskunnan vuosikokous pidetään maaliskuun lopulla ja syystapaaminen syys-lokakuussa. Hallitus nimeää edustajat edunvalvonta- ja sidosryhmätilaisuuksiin.

Säätiön hallintoelinten vastuujaon selkeyttäminen ja tehtäväkierto ovat tärkeitä. Vuoden 2015 joulukuun alussa voimaan tuleva

uusi säätiölaki edellyttää myös jalkaväen säätiön sääntöjen tarkistamista.

Teksti: Jalkaväen säätiön hallituksen puheenjohtaja, eversti Vesa Tervo

JALKAVÄEN SÄÄTIÖN VALTUUSKUNTA

Puheenjohtajana ovat toimineet kenraaliluutnantti Vesa Kämäri (25.3.2014 asti), kenraalimajuri Vesa Tynkkynen (25.3.2014 –24.3.2015) ja kenraalimajuri Juha-Pekka Liikola 10.10.2015 alkaen)

Varapuheenjohtajana on toiminut eversti Jukka Valkeajärvi.

Valtuuskunnan jäseninä ovat toimineet:

Kenraaliluutnantti Ilkka Aspara
Toimitusjohtaja Harri Broman
Varatuomari Harri Christensen
Toimitusjohtaja Bernt Ehrnrooth
Varatuomari Ensio Hakkarainen
Teollisuusneuvos Erkki Kajander

Rakennusneuvos Eero Kaitainen
Teollisuusneuvos Kari Kallonen
Toimitusjohtaja Kim Kaskiaro (24.3.2015 alkaen)

Kenraaliluutnantti Jaakko Kaukanen (25.3.2014 asti)

Prikaatikenraali Pasi Kostamo-vaara (25.3.2014 alkaen)

Oikeustieteen kandidaatti Henri Kuitunen

Kauppaneuvos Ilkka Lantto (25.3.2014 asti)

Toimitusjohtaja Timo Leppänen (25.3.2014 alkaen)

Professori Ohto Manninen (25.3.2014 asti)

Vuorineuvos Esko Muhonen
Kaupunginjohtaja Hannu Muho-

nen
Kenraalimajuri Jaakko Oksanen
Valtiotieteen maisteri Markku Palokangas

Kenraaliluutnantti Mika Peltonen

Varatoimitusjohtaja Jukka Perttula

Toimitusjohtaja Jarmo Puputti
Kauppaneuvos Pekka Räihä
(25.3.2014 asti)
Kauppaneuvos Jouko Tuunainen
(24.3.2015 asti)
Hallituksen puheenjohtaja Björn
Wahlroos (24.3.2015 asti)

Säätiön *talousvaliokunta*
Varatoimitusjohtaja Jukka Pert-
tula
Varatuomari Magnus Savander
Kauppaneuvos Jouko Tuunainen
(24.3.2015 asti).

JALKAVÄEN SÄÄTIÖN HALLITUS

Puheenjohtajana ovat toimi-
neet
eversti Kari Kokkonen (26.3.2013
asti) ja eversti Vesa Tervo.

Varapuheenjohtajana ovat
toimineet everstiluutnantti Kari
Nisula (25.3.2014 asti) ja evers-
tiluutnantti Asko Kopra.

Hallituksessa ovat lisäksi
toimineet professori Kari Heis-
kanen (24.3.2015 asti), eversti
Timo Lehtonen ja eversti Risto
Muurman (25.3.2014 asti), evers-
ti Markku Manninen ja eversti
Hannu Liimatta (25.3.2014 al-
kaen) sekä toimitusjohtaja Veli-
Heikki Saari.

TOIMIHENKILÖT

Säätiön *sihteerinä* ovat toimi-
neet eversti Markku Manninen
(1.10.2013 asti) ja everstiluut-
nantti Kari Sainio.

Talouhallintopalveluista on
vastannut Tarja Takala (1.3.2014
asti) ja Tilipalvelu Rantalainen
Oy.

Jalkaväkimuseon johtajana on
toiminut filosofian maisteri Janne
Pajunen ja *apulaisjohtajana* ma-
juri Pekka Vauhkonen ja eversti
Markku Riittinen 1.9.2015 alka-
en.

Jalkaväen kehittäjä v. 2014

Jalkaväen tarkastaja, eversti Jukka Valkeajärvi nimitti 13.3.2014 tekemällään päätöksellä kapteeni Pekka Määttäsän Kaartin jääkä-
rirykmentistä pääaselajin, jalkaväen vuoden 2014 kehittäjäksi.

Perustelut:

Kapteeni Pekka Määttänen on työskennellyt pitkään Kaartin jää-
kärrykentissä tutkimus- ja kehittämistehtävissä. Määttäsellä on
laaja-alainen kokemus asetekniikasta, taistelijan varusteista sekä
ennen kaikkea ase- ja ampumakoulutuksesta. Kapteeni Määttänen
on tehnyt pitkäjänteistä työtä yksittäisen taistelijan taistelutekni-
ikan ja erityisesti asekasittelykoulutuksen kehittämiseksi. Kapteeni
Määttäsän kehittämä asekasittelyn tekniikka on otettu valtakunnal-
liseen käyttöön uuden Taistelijan oppaan 2013 myötä.

Kapteeni Määttänen on lisäksi osallistunut useisiin jalkaväen
tutkimus- ja kehittämistehtäviin liittyen sotamateriaalin kehittämi-
seen. Näitä ovat muun muassa 7.62 RK 62:n modernisointihanke
sekä eri aseiden tähtäin- ja lisälaitteentäkokeet. Kehittämishank-
keiden ohella Määttänen on osallistunut useiden jalkaväen oppai-
den ja ohjesääntöjen kirjoitustyöhön.

Koulutustehtävissä Määttänen on johtanut lukuisia Kaartin
jääkärrykenttien valtakunnallisia henkilökunnan täydennyskou-
lutuskursseja. Kurseille on osallistunut henkilöstöä myös Puo-
lustusvoimien ulkopuolelta ja ulkomaiden asevoimista. Määttäsän
johtamat kurssit ovat saaneet säännönmukaisesti kiitettävää palau-
tetta koulutettavilta.

Kapteeni Pekka Määttäselle luovutettiin asiaan kuuluva palkin-
to Jalkaväen Säätiön kevätkokouksessa Santahamainan Perinneta-
lossa 25.3.2014.

Jalkaväen ansioristi

Everstiluutnantti **Juhani Ruudun** suunnittelema Jalkaväen ansioristi hyväksyttiin otettavaksi käyttöön 1.2.2001. Risti on kulu-
neen kymmenen vuoden aikana vakiinnuttanut paikkansa arvostettuna palkitsemisesineenä ja se on myönnetty kaikkiaan 2047 henkilölle. Vuonna 2014 ansioristejä myönnettiin 137 ja 10.10.2015 mennessä 68 kappaletta.

Ansioristin sääntöjen mukaan Jalkaväen ansioristiä voi esittää henkilölle, joka on toiminut joko puolustusvoimissa jalkaväen tehtävissä ansiokkaasti vähintään kuuden vuoden ajan tai vapaaehtoisessa maanpuolustusjärjestössä jalkaväen hyväksi vähintään kymmenen vuoden ajan. Ansioristiä voidaan esittää myös muulle maanpuolustustyössä toimivalle tai toimineelle tai toimintaa tukevalle suomalaiselle tai ulkomaalaiselle henkilölle, jonka ansiot ovat jalkaväen kannalta merkittävät. Erityisistä ansioista Jalkaväen ansioristi voidaan myöntää kantonauhaan kiinnitetävän soljen kera. Solki voidaan myöntää myös aiemmin myönnettyyn ristiin. Ohjeet ristesityksen laatimisesta ja postittamisesta löytyvät osoitteesta: www.jalkavaensaatio.fi

Ansioristit myöntää Jalkaväen tarkastaja säätiön hallituksen jäsenistä koostuvan ansioristi-toimikunnan esityksestä. Toimikunnalla on oma sihteeri, jonka toimipaikka on Maavoimien esikunnassa Mikkelissä.

Kuvan Jalkaväen ansioristi soljen kera luonnollisessa koossa.

Jalkaväen säätiön palkitsemat vuoden 2015 jalkaväkikouluttajat

Jalkaväen Säätiö valitsee joka toinen vuosi joukko-osastojen esitysten perusteella kouluttaja- tai opetustehtävissä erityistä ammattitaitoa sekä kyvykkyyttä osoittaneen upseerin, opistoupseerin tai aliupseerin vuoden jalkaväkikouluttajaksi. Valittavilta edellytetään edellä esitettyjen vaatimusten lisäksi moitteettomia ja esimerkillisiä henkilökohtaisia ominaisuuksia sekä palveluksessa että vapaa-aikana.

Vuoden jalkaväkikouluttajiksi on vuodesta 1989 alkaen valittu: 1989 Yliluutnantti Jouni Tuominen (SAVPR), vääpeli Esa Kokko (JPR)

1991 Kapteeni Jukka Ojala (RUK), vääpeli Jari Pantsari (PKARPR)

1993 Yliluutnantti Kari Toivonen (PORPR), luutnantti Per-Erik Håkans (UUDPR)

1995 Kapteeni Vesa Virtanen (MPKK), kapteeni Pekka Saksala (PSPR)

1997 Majuri Esko Raaterova (JPR), yliluutnantti Jouni Halonen (KAIPR)

1999 Yliluutnantti Klaus Luotola (UTJR), luutnantti Vesa Hartikainen (KARPR)

2001 Majuri Lauri Sipari (RUK), yliluutnantti Sauli Asikainen (Raja- ja MerivK)

2003 Kapteeni Marko Lahtinen (PORPR), luutnantti Jorma Hok-

kanen (SAVPR)

2005 Kapteeni Jami Virta (KAARTJR), yliluutnantti Ari Kurppa SLMEPA

2007 Kapteeni Juha Martiskainen (MPKK), yliluutnantti Heikki Tiainen (UTJR)

2009 Majuri Kari Anttila (RUK), kapteeni Teijo Heinonen (PORPR)

2011 Yliluutnantti Tapio Kiiskinen (P-KR), luutnantti Arno Huhtilainen (KAARTJR)

2013 Kapteeni Jari Kokkonen, (P-KR), kapteeni Jarmo Keskitalo (PSPR), ylikersantti Thor-Erich Wiksten (UUDPR)

Vuonna 2015 jalkaväkikouluttajiksi valitut

*Kapteeni Antti Parviainen
(Porin prikaati)*

Kapteeni Antti Parviainen on toiminut Porin Prikaatissa 2. Jääkärikomppanian päällikkönä 2013–2015. Hän on esimerkki päälliköstä, joka johtaa edestä omalla

esimerkillään ja toimii ennen muuta yksikkönsä pääkouluttajana. Parviainen on suoriutunut tehtävästään poikkeuksetta erinomaisin tuloksin ja hänen toimintansa työyhteisössä on ollut esimerkillistä niin tehtävien hoitamisen, muutoksiin suhtautumisen kuin oman fyysisen ja psyykkisen suorituskyvyn ylläpidon osalta.

Parviainen on omalla aktiivisella esimerkillään luonut yksikkönsä tasapainoisen, yritteliään ja avoimen työskentelyilmapiirin. Yksikön varusmiesvahvuuden noustessa ajoittain jopa 340 sotilaaseen, ovat sen toiminnan ja resurssien suunnittelu olleet verrattavissa pienen joukkoyksikön vastaaviin tehtäviin. Parviainen on ollut Satakunnan jääkäripataljoonassa ja Porin prikaatissa

arvostettu joukkuepelaaja. Itseen säästelemättömänä, yhteistyökykyisenä ja lojaalina upseerina hän ei ole etsinyt ongelmia vaan tarjonnut niihin ratkaisuja. Varusmiesten keskuudessa kapteeni Parviaista pidetään vaativalta, rehtinä ja oikeudenmukaisena komppanian päällikkönä.

Kapteeni Parviainen on aktiivisesti kehittänyt hyökkävään taisteluosaston jääkärikomppanian taktiikkaa ja taistelutekniikkaa osana Porin prikaatin harjoitusjärjestelmän kehitystyötä. Hän on suunnitellut uuden taistelutavan mukaisesti hyökkävälle jääkärikomppanialle nousujohtaisen koulutuksen, jossa yhdistyy sekä johtajakoulutus että eri koulutuskausien vaatimukset. Parviainen

on oman toimensa ohella osallistunut myös jääkärikomppanian oppaan kirjoitustyöhön.

Kapteeni Parviainen palvelee marraskuusta 2015 alkaen tiedustelukomppanian päällikkönä suomalaisessa kriisinhallintajoukossa Libanonissa. Kriisinhallintatehtävään hakeutuminen kuvaa kapteeni Parviaisen kehityshakuisuutta ja omistautumista jalkaväkiupseerin ammattiin.

*Yliluutnantti Jari Pylkkänen
Kainuun prikaati*

Yliluutnantti Jari Pylkkänen suoritti varusmiespalveluksensa Ivalossa rajajääkärikomppaniassa, jonka jälkeen hän hakeutui maanpuolustusopistoon opistoupseerin peruskurssille 57. Yliluutnantti Jari Pylkkänen on palvellut Kainuun Jääkäripataljoonassa vuodesta 2002 lähtien. Pylkkänen tunnetaan ammattitaitoisena ja motivoituneena jalkaväen kouluttajana.

Pylkkänen on toiminut vuodesta 2005 lähtien jalkaväen aliupseerikurssien kouluttajana sekä linjanjohtajana ja on saanut tehtävissään aikaan erinomaisia tuloksia. Lisäksi Pylkkäsellä on kokemusta jalkaväkiyksikön vääpelin tehtävästä. Johtamiinsa koulutuksiin ja työtehtäviin Pylkkänen valmistautuu huolellisesti.

Pylkkäsen pitämistä koulutuksista näkyy hänen erinomainen ammattitaitonsa jalkaväki taistelijoitten kouluttajana.

Nykyisessä tehtävässään jalkaväen aliupseerikurssinjohtajana Pylkkänen on kehittänyt aktiivisesti aliupseerikurssin koulutusta ja kehittänyt kurssin sisältöä vastaamaan maavoimien taistelu 2015 mukaista toimintaa. Lisäksi toimiessaan kurssinjohtajana Pylkkänen opastaa nuorempia kouluttajia aliupseerikurssilla koulutettavissa aiheissa ja tukee linjojen koulutusta omalla toiminnallaan esimerkillisesti.

*Vääpeli Timo Kallio
(Jääkäriprikaati)*

Hämärtyvää taivasta vasten erottuu pakkaslumisessa metsässä hoikka ja harteikas kouluttaja, joka sissipipo takaraivollaan kouluttaa varusmiehiä. Siinä on monen kollegan ja nykyisen reserviläisen ensimmäinen mielikuva vääpeli Timo Kalliosta.

Timo Kallio suoritti varusmiespalveluksensa vuosituhanen alussa ja hakeutui sen jälkeen sopimusotilaaksi. Palvelupaikka löytyi Lapin Lennostosta kesällä 2001. Sotilasammatti kiinnosti ja Kallio pyrki Kadettikurssille 88 valmistuen määrä-

aikaisen reserviupseerin virkaan Jääkäriprikaatiin vuoden 2003 alussa.

Nuoren sotilaan varovaisen muodollinen käytös on muuttunut luontevaksi ja vääpeli Kallio nostaa asiallisesti ja selkeästi esille koulutukseen liittyvät ajatuksensa ja parannusesityksensä. Totuttujen toimintatapojen kyseenalaistaminen ja uusien, tehokkaampien toimintatapojen etsintä on osa Kallion luonnetta. Samanaikaisesti hän on kaivanut jo unhoon jääneitä sotilas- ja erätaitoja esille. Suksisyytykset ja ikivanha tieto lumisessa erämaassa suksilla liikkumisesta ovat kokeneet uuden tulemisen vääpeli Kallion kollegoineen tekemän työn ansiosta.

Työnsä Kallio on hoitanut suurella antaumuksella, sekä ripauksella ehdottomuutta. Asiat on tehtävä perusteellisesti ja oikein, niin sanottua punaisella lipulla kuvaamista Kallio on aina vierastanut. Erityisesti Kallio on painottanut sodan ajan tehtävien asettamia vaatimuksia ja varusteita.

Virkarakenteen muuttuessa Kallio otti vastaan aliupseerin viran kesällä 2008 toimien kouluttajana helmikuuhun 2012 saakka, jolloin hän siirtyi Jääkäriprikaatin esikuntaan. Siellä hänen työtehtävänsä liittyivät talvisodankäynnin taitojen kehittämiseen ja suksien testaukseen. Kallio palasi kouluttajan tehtävään vuoden 2015 alusta.

Vääpeli Timo Kallio on kouluttajana itsensä likoon laittava persoona, jonka varusmiehet muistavat pitkään. Samalla hän on luotettava työkaveri, joka oman alansa syvällisen tuntemuksen kautta toimii hyvänä esikuvana nuoremmille kouluttajille. Sinnikkäästi toteutettujen hiihtovälineiden kenttäkokeiden kautta Kallio on profiloitunut sotilashiihdon ja sotilassuksien valtakunnalliseksi kärkiasiantuntijaksi.

Jalkaväen säätiön naistoimikunta 2014-2015

Vuosi 2014 oli Jalkaväen säätiön naistoimikunnan juhluvuosi. Syyskuussa 2014 tuli kuluneeksi 40 vuotta naistoimikunnan perustamisesta. Juhlavuotta vietettiin perinteisellä kynttiläpäivän konsertilla 5.2.2015 Maanpuolustuskorkeakoululla Santahaminassa.

Konsertissa esiintyi jälleen Kaartin soittokunta kapellimestari Ville Paakkunaisen johdolla esittäen täysilukuisen yleisön suuresti arvostamaa perinteistä sotilasmusiikkia. Ohjelmisto koostui musiikkikavalkadista naistoimikunnan toiminnan eri vuosikymmeniltä.

Konsertin avajaisanoissaan naistoimikunnan puheenjohtaja Heidi Aho kertoi naistoimikunnan toiminnasta kuluneiden vuosikymmenten aikana. Historiaan on kuulunut kahvikonsertteja, teatterinäytöksiä, viihdekonsertteja. Jalkaväen ystävät ovat kokoontuneet monissa merkeissä naistoimikunnan kutsumana.

Jalkaväen naistoimikunnan konsertti on monelle jo vuosikymmeniä jatkunut perinne. Siellä kuulee perinteistä ja uudempaakin sotilasmusiikkia ja tapaa jalkaväen ystäviä. Konsertti oli helmikuussa 2014 jälleen loppuunmyyty. On ilahduttavaa, että uskollisten vieraiden lisäksi kahvikonsertti kiinnostaa myös uusia vieraita. Kiinnostusta lisää myös varmasti se, että konsertti järjestetään Maanpuolustuskorkeakoulun juhluvissa tiloissa

Puolustusvoimien suosiollisella myötävaikutuksella.

JALKAVÄKILEIVOS

Konsertin kahvitilaisuudessa nautittiin ensi kertaa kahvin kera Jalkaväkileivos. Se suunniteltiin yhdessä Santahaminan Sotilaskotiyhdistyksen kanssa, joka myös valmisti leivokset. Leivoksen suunnittelussa ajatuksena oli käyttää säätiön ansioristin muotoa ja värejä. Väreinä ovat musta, vihreä, kulta ja hopea. Heraldisen selityksen mukaan värit ovat seuraavat:

”Jalkaväen ansioristi ja sen värit kuvastavat jalkaväen perinteikästä historiaa, monipuolisuutta sekä nykyaikaa. Ansioristin nauhasta kuvastuvat perinteisen jalkaväen vihreän lisäksi jääkäreiden, ratsuväen sekä tiedustelijoiden keltainen väri. Nauhan väreistä löytyvät lisäksi panssari-vaunumiesten, panssarintorjuntamiesten sekä panssarijääkäreiden perinteikkäät värit. Perinteisistä ristikkäin olevista kivääreistä ansioristin kantaja tunnustetaan jalkaväen ansioista palkituksi.

Ristin värit kuvastavat myös taistelulentän olosuhteiden monipuolisuutta jalkaväessä. Maaston väreistä metsän vihreän ja aukeiden sekä asutuskeskusten keltaisen lisäksi hopeanharmaat kalliot ovat osa jalkaväen taistelumaastoa. Yön musta ja aurinگون keltainen kuvastavat tarvetta toimia vuorokauden ajasta riippumatta. Hopeanharmaa halla ja jää sekä syksyn ruska kuvaavat vuodenaikojen vaihtelua”.

Heraldiikan selvittelyssä oli suurena apuna eversti Eero Lauri Haminasta.

Näin muodostui leivos, jonka sisällä oli mustikkahilloa metsiemme makuna. Jalkaväen logosta oli tasaiselle alustalle sommiteltu pelkistetty kuva kahdesta ristikkäin olevasta kivääristä. Piippu ja tukki oli muotoiltu selvästi, mutta tähtäimet ja liipasinkaarit oli leipomisteknisistä syistä jätetty pois.

JALKAVÄKIPÄIVÄN JUHLAKONSERTTI 2015

18.11.2015 vietetään jalkaväkiaselajin vuosipäivää. Päivää juhlistettiin jo etukäteen 10.10.2015 Naistoimikunnan konsertilla Maanpuolustuskorkeakoululla. Konsertissa esiintyi Kaartin soittokunta. Konsertti oli oivallinen tilaisuus viestittää jalkaväkiaselajin vuosipäivästä ja kertoa näin pääaselajimme historiasta ja nykypäivästä yleisölle.

TEKIJÄT VAIHTUVAT – TYÖ JATKUU

Naistoimikuntaan kuuluivat vuonna 2014 puheenjohtaja Heidi Aho ja jäsenenä Sirkka Hälikkä, Auli Jaakkola, Marja-Leena Komulainen, Leena Luukko, Anna-Maija Muromaa, Pirkko Niemi (sihteeri), Päivi Ojala ja Arja Raade. Hälikkä, Luukko ja Raade luopuivat jäsenyydestä vuonna 2014. Uutena jäsenenä mukana aloitti loppuvuodesta 2014 Soilikki Viljanen.

Tammikuussa 2014 naistoimikunta sai suruviestin pitkä-

Helmikuun 2015 kahvikonsertin kahvitilaisuudessa tarjottiin ensimmäistä kertaa kahvin kera jalkaväkileivos.

aikaisen toimijansa ja entisen puheenjohtajansa Lea Vanosen poismenosta. Naistoimikunta kunnioittaa hänen muistoaan.

TAVOITTEET ENNALLAAN

Naistoimikunta kerää tavoitteidensa mukaan konsertin lipputuuloilla varoja Jalkaväen säätiön toiminnan tukemiseksi, maanpuolustuksen hyväksi ja maanpuolustustahdon kohottamiseksi. Varat luovutetaan lyhentämättömänä Jalkaväen säätiölle. Arpajaisia ei enää järjestetä vuoden 2015 konsertissa.

Yhteistyö Jalkaväen säätiön hallituksen ja valtuuskunnan kanssa toimii erinomaisesti. Nais-

toimikunnan jäsenet ovat aina kutsuttuina Valtuuskunnan kokousten yhteydessä järjestettyihin tilaisuuksiin ja tutustumiskäyn-teihin. Näihin myös osallistutaan suurella mielenkiinnolla. Näin naistoimikunta myös saa selkeän käsityksen työn tuloksista ja lahjoitettujen varojen käytöstä.

Naistoimikunta haluaa kiittää Puolustusvoimia, erityisesti Maanpuolustuskorkeakoulua siitä, että konsertti voidaan järjestää sen tiloissa, sekä Kaartin soittokuntaa jo vuosikymmeniä jatkuneesta yhteistyöstä konserttimusiikkiin tarjoamisessa.

Kahvikonsertti yhdistää ihmisiä vuodesta ja vuosikymmenestä toiseen. Konsertissa voi tavata saman perheen jäseniä jopa neljässä polvessa. Haasteenamme ja kunniaakkaana velvollisuutenamme on jatkaa naistoimikunnan pitkiä perinteitä ja näin tehdä

maanpuolustustyötä. Konsertilla tuetaan säätiötä, viestitetään sen olemassaolosta ja tehtävistä ja aktivoidaan ihmisiä toimimaan tärkeiden asioiden puolesta.

Naistoimikunta jatkaa toimintaansa periaatteidensa mukaisesti unohtamatta entisen kunniapuheenjohtajansa, rouva Maire Pöyhösen kenraaliluutnantti Jaakko Pajulalta saamiaan kannustavia sanoja mennessään jännittyneenä esittämään tervehdys sanoja ensimmäisen naistoimikunnan lokakuussa 1974 Kansallisteatterin pienellä näyttämöllä järjestämässä yleisötilaisuudessa, teatterinäytöksessä: ”Muista, pääaselaji – jalkaväki”. □

*Teksti: Heidi Aho
Jalkaväen säätiön naistoimikunnan puheenjohtaja*

JALKAVÄKIJOUKKO-OSASTOT JA -YKSIKÖT

MAAVOIMAT

MAANPUOLUSTUSKORKEAKOULU	65
MAASOTAKOULU	67
KAINUUN PRIKAATI	71
KARJALAN PRIKAATI	75
PORIN PRIKAATI	79
PANSSARIPRIKAATI	83
JÄÄKÄRIPRIKAATI	89
UUDENMAAN PRIKAATI	93
UTIN JÄÄKÄRIRYKMENTTI	99
KAARTIN JÄÄKÄRIRYKMENTTI	103

RAJAVARTIOLAITOS

RAJAJOUKKOJEN TULEVAISUUDEN NÄKYMÄÄ	107
RAJA- JA MERIVARTIOKOULU	111
KAAKKOIS-SUOMEN RAJAVARTIOSTO	114
POHJOIS-KARJALAN RAJAVARTIOSTO	116
KAINUUN RAJAVARTIOSTO	120
LAPIN RAJAVARTIOSTO	123

Uudessa kuosissa – Maanpuolustuskorkeakoulu 2015

Maanpuolustuskorkeakoulu aloitti toimintansa uudessa kokoonpanossa vuoden 2015 alussa. Puolustusvoimien kansainvälinen keskus liitettiin korkeakouluun, kun taas Tuotanto-osasto liitettiin osaksi Puolustusvoimien palvelukeskusta. Uudistuksen jälkeen Kruunuhaassa sijaitsevaa Sotamuseota lukuun ottamatta Maanpuolustuskorkeakoulun kaikki tulosyksiköt sijaitsevat nyt Santahaminassa. Tutkinto-opetuksen kannalta keskeisin muutos oli kenties uuden Sotataidon laitoksen muodostaminen. Käsillä olevassa katsauksessa keskitytään uuden laitoksen organisaatioon ja toimintamalleihin.

KOLMELLA LAITOKSELLA YHTEISET TEHTÄVÄT

Maanpuolustuskorkeakoulun laitosorganisaatio muuttui merkittävästi vuoden 2015 alussa. Opetuksen toimeenpanee nyt kolme laitosta: Johtamisen ja sotilaspedagogiikan laitos, Sotatekniikan laitos sekä Sotataidon laitos. Näistä viimeksi mainittu muodostettiin yhdistämällä Taktiikan, Sotahistorian ja Strategian laitokseksi Sotataidon laitokseksi, joka sijaitsee nyt kokonaisuudessaan Santahaminassa. Kaikkien laitosten yleiset tehtävät ovat opetus, tutkimus ja yhteiskunnallinen vaikuttaminen.

YHDISTÄMISEN EDUT

Uusi, reilu 60 hengen kokoinen Sotataidon laitos opettaa operaatiotaitoa ja taktiikkaa, strategiaa

ja sotahistoriaa. Yhdistettyjen laitosten oppiaineet eivät siis kadonneet minnekään. Huoli siitä, että pienet oppiaineet katoaisivat opetussuunnitelmien ja organisaatioiden mustaan aukkoon on turha. Laitoksen kaikilla oppiaineilla on yhä oma identiteettinsä ja tutkimustraditionsa.

UUDISTUKSELLE PYRITÄÄN USEAAN PÄÄMÄÄRÄÄN.

Kolmen laitoksen yhdistämisellä karsittiin niin johtotehtäviä kuin tukitehtäviäkin. Laitoksen päätehtäviin – opetus ja tutkimus – on käytössä lähes sama määrä henkilöstöä kuin ennen uudistustakin. Kaikkien jalkaväkiupseereiden hyvin tuntemalle saarelle keskittämällä saavutetaan myös se, että opettajat ja opiskelijat ovat samalla yhteisellä alueella. Tämä on erityisen tärkeää opinäytetöiden ohjaamisen kannalta.

OPETUS

Laitos on organisoitu opetusryhmiin. Maa-, meri- ja ilmasotapetusryhmien vastuulla on operaatiotaidon ja taktiikan opetus joka toinen vuosi käynnistyvillä yleisesikuntaupseerikursseilla sekä nykyisin jo täydennyskoulutukseksi laskettavilla esiupeerikursseilla. Niistä ensimmäinen käynnistyy vuoden 2017 alussa. SK/SM- opetusryhmän opetusvastuulla ne sotatieteen kandidaatin ja sotatieteen maisterin tutkintoon sisältyvät taktiikan opinnot, jotka sisältyvät Maanpuolustuskorkeakoulun opetustarjontaan. Merkittävä osa taktiikan opin-

*Teksti ja kaavio:
Petteri Jouko*

noista annetaan edelleen puolustushaara- ja aselajikouluissa. Esitetty kokoonpano tarjoaa paljon mahdollisuuksia erityisesti puolustushaarojen välisen yhteistyön kehittämiseen. Sen kehittämisen lähtökohtana on toisen puolustushaaran toimintakulttuurin ja suorituskykyjen tunteminen. Paljon puhuttu JOINT on pelkistetysti kykyä tehdä kompromisseja ja hyödyntää veljespuolustushaaran eri suorituskykyjä yhteisesti tunnistettujen päämäärien saavuttamiseksi. Kolmen puolustushaaran ja rajavartiolaitoksen upseereiden toiminta samassa työyksikössä tarjoaa opettajille merkittävän mahdollisuuden oppia toistensa toiminnasta.

Operaatiotaidon ja taktiikan opetus toteutetaan pääosin karttatarjoitusten muodossa. Karttatarjoitukset kattavat koko valtakunnan alueen. Harjoituksia järjestetään muun muassa Sodankylässä ja Kajaanissa, joissa tukeudutaan maavoimien joukko-osastoihin. Opetus huipentuu vuosittain kesäkuussa järjestettävään esikunta- ja johtamisharjoitukseen, jossa opiskelijat sijoitetaan eri tasoisiin esikuntiin.

Strategian ja sotahistorian opetusryhmien opetustarjontaan kuuluu oman oppiaineen opettaminen kaikilla kurssitasoilla. Opetuksen laajuus vaihtelee kaikille pakolli-

sista muutaman opintopisteen kokonaisuuksista maisteriopintojen syventäviin opintoihin, jotka ovat laajuudeltaan 15 opintopistettä. Simulaattori- ja sotapeliryhmä on pieniin laitoksen opetusryhmistä. Se palvelee ensisijaisesti puolustusvoimien eri joukko-osastoja toimeenpanemalla miltei 20 sotapeliviikkoa komentaja- ja esikuntasimulaattorillaan.

TUTKIMUS

Sotataidon laitoksen tutkimus on organisoitu tutkimusryhmään, jonne on sijoitettu myös laitoksen viisi professoria. Operaatiotaidossa ja taktiikassa on tällä hetkellä kolme sotilasprofessuuria: sotataidon teoria, tulevaisuuden sotataito ja suomalainen sotataito. Sotahistorian ja strategian tutkimusta luotsaavat oppiaineiden omat professorit.

Korkeakoulun keskeisimpiä tehtäviä tutkimusalalla on ollut integroida oma tutkimus osaksi puolustusvoimien tutkimusta. Näin ollen merkittävä osa tutki-

mustarpeista tulee Pääesikunnan johtaman T/K-prosessin kautta. Tätä kautta jalkaväenkin kehittämistarpeita päätyy koulussa opin- näytteiden aiheiksi.

Laitoksen oman toiminnan kehittämisen kannalta on keskeistä muodostaa laajan läpileikkaavia tutkimuksia, jotka nivovat laitoksen kaikki kolme oppiainetta yhteen. Sotahistoria tuottaa tutkimuksellaan tiedon menneisyydestä, strategia luo laajemman kehyksen ja operaatiotaito ja taktiikka pureutuu varsinaiseen ongelmaan: mitä on tehtävä, jotta taistelu voitetaan.

YHTEISKUNNALLINEN VAIKUTTAMINEN

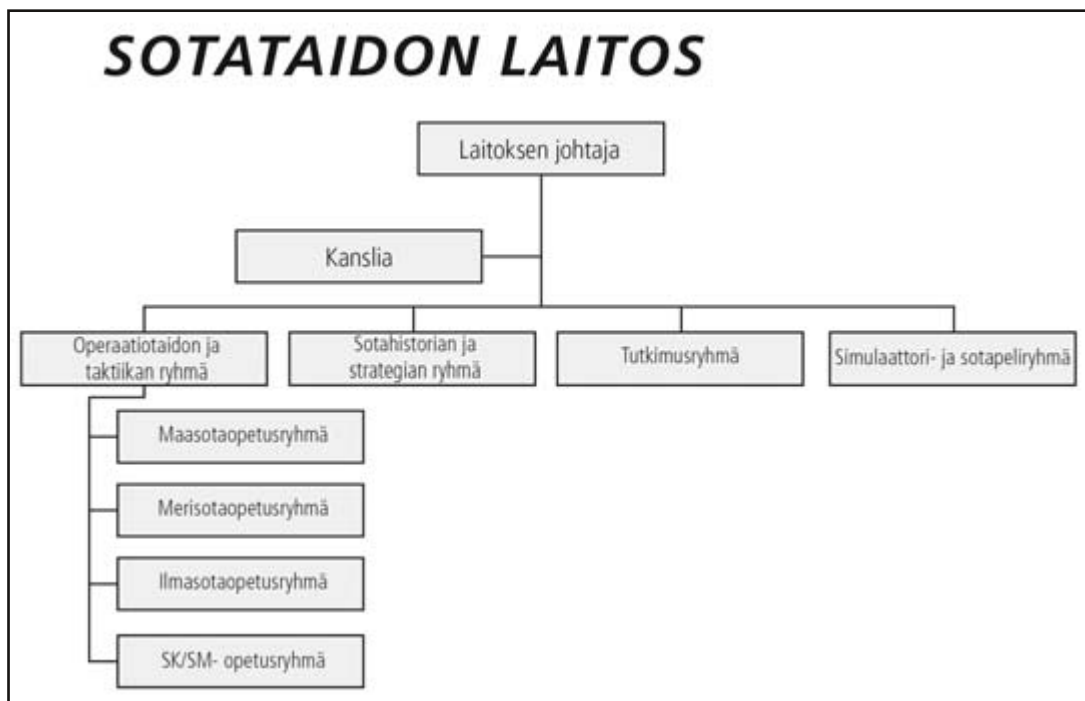
Yhteiskunnallinen vaikuttaminen toteutetaan ensisijaisesti osana korkeakoulun asiantuntijapoolia, jonka tehtävänä on antaa lausuntoja viranomaisille ja medialle. Lausuntoja annetaan jatkuvasti. Niiden määrä vaihtelee muutamista useisiin kymmeneen viikossa. Pääosan laitoksen lau-

sunnoista antavat strategian opettajat. Professorit sekä puolustushaara- ja aselajiohettajat antavat lausuntoja omilta erityisosaamisalueiltaan.

AJANKOHTAISET HAASTEET

Vuodelta 2008 oleva laki Maanpuolustuskorkeakoulusta on osin vanhentunut. Uuden lain valmistelu puolustushallinnon eri toimijoiden kanssa on vaikuttavuudeltaan keskeisiä tehtäviä tulevan vuoden aikana. Opetuksessa koulun keskeisimmät tehtävät ja haasteet liittyvät juuri uudistettujen SK-tutkinnon ja yleisesikuntauseeritutkinnon toimeenpanoon. Opetus ja tutkimus joutuvat puntariin ensi vuonna, kun korkeakouluarviointi toteutetaan toisen kerran koulusamme.

Kirjoittaja on eversti ja toimii Sotataidon laitoksen johtajana.

Maasotakoulu

Maavoimien tulevaisuuden tekijä

JOHTAJIEN OPINAHJO KEHITTYY

Palkatun henkilöstön ja reservin upseerien koulutukselle luotiin aiempaa paremmat edellytykset yhdistämällä Maasotakoulu, Reserviupseerikoulu ja aselajikoulu yhdeksi joukko-osastoksi. Tavoitteena on saada maavoimallinen näkökulma kaikkeen toimintaan. Tämä ei vähennä aselajien merkitystä, mutta nykyaikana esimerkiksi jo jääkärijoukkueessa on kaikkien aselajien toimintaa. Aselajien ja toimialojen kiinteä yhteistoiminta on edellytys taistelun onnistumiseksi.

Yhden joukko-osaston sisällä saadaan helposti parhaat osajat opettamaan eri kursseille. Samoin voidaan keskittää koko koulun tuki kunkin kurssin pääharjoituksiin ja ruuhkahuippuihin. Myös materiaali, harjoitusalueet ja muut resurssit saadaan kaikkien käyttöön joustavasti. Tutkimustulosten hyödyntäminen on helppoa, kun tutkijatkin ovat samaa joukkoa. Vastaavasti tutkijoilla pysyvät jalat tiukasti maan pinnalla, kun kenttämiesten kokemukset ovat saatavissa käyttöön läheltä, omasta joukosta. Työtaakkaa voidaan jakaa tasaisemmin. Esimerkiksi oppaiden ja käsikirjojen kirjoittaminen sekä varomääräystyöt voidaan jakaa aiempaa paremmin, hyödyntäen jälleen parhaita osajia. Mahdol-

Vuoden 2015 alusta Maasotakoulun vastuulle on kuulunut lähes kaikkien maavoimien aselajien johtajien opetus upseerioppilaista sotatieteen maisterikurssilaisiin asti. Samalla Maasotakoulu on maavoimien tutkimus- ja kehittämiskeskus.

Maasotakoulun pääprosessit ovat tutkimus, koulutus ja valmius, joilla tehdään maavoimien ja puolustusvoimien tulevaisuutta. Tutkimuksella hankitaan perusteita maavoimien johdon päätöksille, erilaisille hankkeille ja koulutukselle. Maasotakoulun koulutus taas antaa perusteet joukkotuotannon käytännön toteuttamiselle ja valmiudelle. Hieman yleistäen voisi sanoa, että maavoimien joukot taistelevat niin kuin Maasotakoulussa on tutkittu ja opetettu.

TUTKITTUA TIETOA KOULUTUKSEN JA VALMIUDEN PERUSTAKSI

Maavoimien tutkimuskeskuksen perustaminen oli uudistuneen Maasotakoulun suurin muutos. Maavoimien esikunta johtaa maavoimien tutkimusta. Aiemmin tutkimus- ja kehittämistoiminta oli hajautettu useaan joukko-osastoon eri puolille Suomea. Kukin aselaji tai toimiala on pystynyt kehittämään omaa toimintaansa, mutta yhteistoiminta on ollut liian vähäistä. Nyt keskitytään siihen, että aselajit tukevat ja jopa ”sparraavat” toisiaan jo tutkimus- ja kehitystöissään. Taktiikan tutkimuksessa tätä on tehty maataistelukeskuksessa hyvin

tuloksiin. Pääosat uudesta Maavoimien tutkimuskeskuksesta on sijoitettu Haminaan. Osa tutkijoista jatkaa työtään siellä, missä heidän tarvitsemansa kalusto on koulutuksessa. Myös tutkimustulosten jalkauttamista käytännön koulutukseen kehitetään. Maasotakoulu eri kursseineen antaa tähän erinomaiset puitteet.

Maavoimien tutkimuskeskus jakautuu maataistelukeskukseen, joka kehittää maavoimien taktiikkaa sekä tutkimus- ja kehittämisosastoon, joka palvelee hankkeita ja kehittää koulutusta. Maataistelukeskuksen noin 20 upseeria on tutkimusorganisaation runko ja ydin. Tulevaisuudessakin sotapeleihin ja osaan operaatioanalyysistä osallistuu huomattavasti suurempi joukko, joka koostuu eri joukko-osastoista ja asian tuntijaorganisaatioista. Suurin osa aselajien ja toimialojen tutkimusalajohtajista on sijoitettu maataistelukeskukseen. Tutkimus- ja kehittämisosasto puolestaan on organisoitu sektoreittain, joissa tehdään erityisesti sotavarukseseen ja sen käyttöön liittyvää tutkimusta ja kehitystyötä. Maavoimien johdon hyväksytyä tutkimustulokset, opettaa maavoimien tutkimuskeskuksen henkilöstö ne Maasotakoulun operatiivista suunnittelua tekeville ja kouluttavalle henkilöstölle. Näin saadaan tutkimustulokset nopeasti käyttöön.

lisuus taakanjakoon korostuu kun kertausharjoitusten määrässä on päästy normaaliin rytmiin vuodesta 2015 alkaen. Maasotakoulu johtaa myös joukkojen kertausharjoituksia, mutta painopiste on tehtäväkohtaisissa kertausharjoituksissa.

Edellä kuvattu toiminta on edellyttänyt tietenkin myös rakenteellisia muutoksia verrattuna aiempaan sekä joidenkin toimintojen siirtämistä paikkakunnalta toiselle. Rakuunasoittokunta Lappeenrannassa aloitti vuoden 2014 alusta ensimmäisenä uudistettuna organisaationa toimintansa maavoimien soittokuntana. Maasotakoulun esikunta suunnittelee ja valmistele päätöksiä sekä palvelee henkilöstöä, joka on sijoitettu viidelle paikkakunnalle: Lappeenrantaan, Haminaan, Niinisaloon, Hattulaan ja Riihimäelle. Toimintaa Maasotakoululla on lähes koko Suomen alueella. Joukko-osaston ja sen osien johtaminen on muuttunut merkittävästi aiemmasta. Kaikilla tasoilla työssä korostuvat ymmärrys kokonaisuudesta ja luottamus. Yhdistettyjen joukkojen henkilöstössä tuota kokonaisuuden ymmärtämistä ja luotta-

muksen arvoista työtä on nähty kiitettävästi jo uuden koulun valmistelun yhteydessä.

Muutos koski myös aluejärjestelmää. Kaakkois-Suomen alueen asevelvollisuusasiat hoitaa Karjalan prikaatiin kuuluva Kaakkois-Suomen aluetoimisto Kouvolassa, kun Etelä-Karjalan aluetoimisto ja Kymenlaakson aluetoimisto lakkautettiin. Vapaaehtoista maanpuolustus-koulutusta tuetaan jatkossakin Lappeenrannassa ja Haminassa. Samoin reserviläis- ja maanpuolustusjärjestöjä tuetaan edelleen kaikilla toimipaikkakunnilla.

OSAAMISTA RESERVIIN

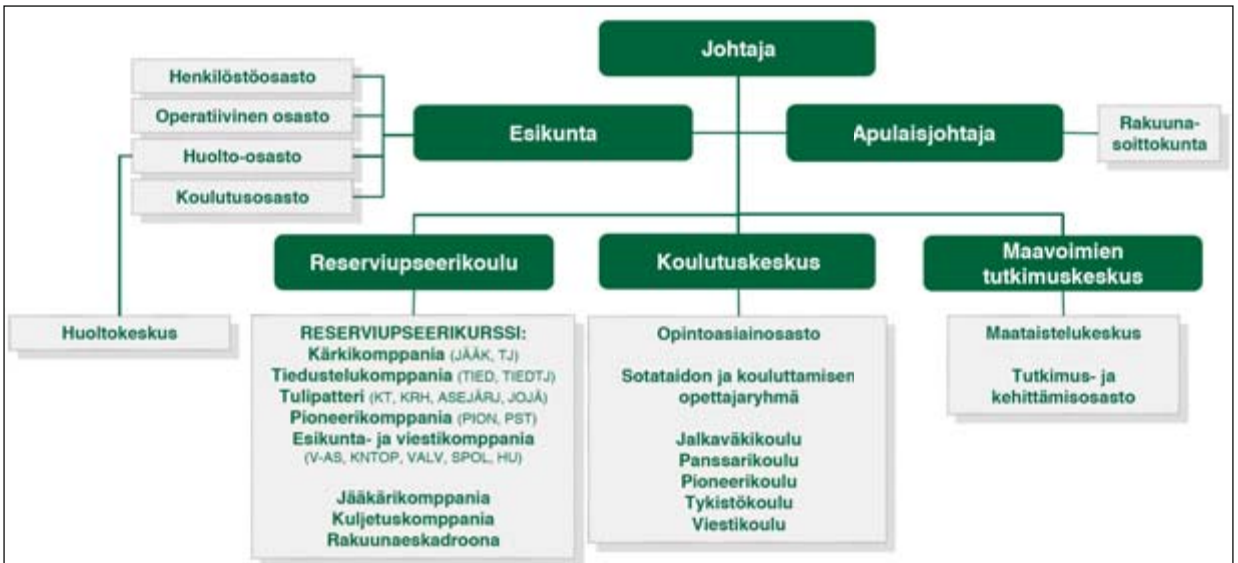
Reserviupseerikoulu jatkaa toimintaansa Haminassa Suomen suurimpana joukkoyksikkönä. Kaikki viisi tapaa tulla reserviupseeriksi säilyvät, eivätkä ”rukkilaiset” päästä koulutuksen korkeaa tasoa laskemaan. Reserviupseerikurssien linjat pidetään kurssista 245 alkaen viidessä perusyksikössä, joiden kokoonpanot on suunniteltu erityisesti yhteistoiminnan ja koulutuksen järjestelyjen näkökulmasta.

Keskitetyn reserviupseerikurs-

sin etuna on, että suomalaiset reserviupseerit saavat yhtenäisen johtajan peruskoulutuksen ja asennepohjan. Myös aselajien yhteistoimintaa voidaan harjoitella jo aivan alusta lähtien. Reserviupseerikoulu on myös arvostettu suomalainen instituutio, jolla on suuret vaikutukset yhteiskuntaamme, jopa maanpuolustusta laajemmin. Haasteena koulutukselle ovat lukuisat erilaiset sodan ajan organisaatiot ja kalustot. Reserviupseerikursseilla keskitytään oppimaan ihmisten ja asioiden johtamisen perusteita. Kunkin joukon erityispiirteet opitaan upseerikokelasaikana.

Piikkeuksena edellisestä on Panssarikouluun kuuluva reserviupseeriosasto kurssineen. Mekanisoitujen joukkojen reserviupseerikoulutus on niin integroitu Panssariprikaatin joukkotuotantoon, kalustoihin ja infrastruktuuriin, että sen siirtäminen pois Hattulasta olisi erittäin kallis ja koulutustuloksia heikentävä ratkaisu. Panssarikoulussa aselajien yhteistoiminta on ollut jo pitkään aikaa olennainen osa toimintaa.

Maasotakoulun joukkotuotanto, peruskoulutuksesta joukkokoulutuskautteen sekä aliup-

seerikurssit, tehdään kolmessa yksikössä: jääkärikomppaniassa, kuljetuskomppaniassa ja rakuunaeskadroonassa. Sodan ajan tehtävien koulutuksen lisäksi nämä yksiköt tukevat Maasotakoulun muiden osien toimintaa.

PALKATUN HENKILÖSTÖN KOULUTUS

Vuodesta 2015 alkaen Maasotakoulun koulutuskeskus on vastannut pääosasta maavoimien palkatun henkilöstön perus- ja täydennyskoulutuksesta yhteistoiminnassa Maanpuolustuskorkeakoulun, Ilmasotakoulun (ilmatorjunta), Logistiikkakoulun (huolto) ja Elektronisen sodankäynnin keskuksen kanssa. Uuden koulutuskeskuksen rakentamisen yhteydessä perustettiin Jalkaväkikoulu Lappeenrantaan ja keskuksen liitettiin neljä muuta aselajikoulua. Pioneer- ja suojelukoulu siirrettiin Lappeenrantaan ja sen tutkijat maavoimien tutkimuskeskukseen Haminaan elokuussa 2014. Koulun nimi muuttui Pioneerikouluksi vuoden

2015 alusta. Pioneer- ja suojelukoulutusta eri kursseille annetaan myös Porin prikaatissa (suojaus), Karjalan prikaatissa (raivaus) ja Kainuun prikaatissa (tienpito, ylimenon varmentaminen ja suluttaminen). Tykistökoulu, Panssarikoulu ja Viestikoulu jatkavat työtään entisillä sijoituspaikkakunnillaan. Koulutuskeskukseen kuuluva sotataidon ja kouluttamisen opettajaryhmä antaa taktiikan, johtamisen, koulutustaidon, liikunnan ja sotatekniikan opetusta tarvittaessa kaikille kursseille.

Keskeisenä kehittämistehtävänä on saada jokaiselle johtamisasolle jo koulutusvaiheessa opetusta ja harjoituksia, joissa käytännössä harjaannutaa, n aselajien yhteistoimintaan. Sotatieteen maisterien opetuksessa tämä jo toteutuu Maasotakoulun esikunta- ja johtamisharjoituksessa. Kadettien osalta etsitään vastaavia ratkaisuja. Hyvän alustan yhteistoiminnan opetukselle voisivat antaa esimerkiksi Maavoimien vaikuttamisharjoitukset Rovajärvellä. Aliupseerien koulutuksessa yhteistoimintaa opitaan sekä pe-

rus- että yleiskurssien maavoimainopinnoissa.

Sotatieteen kandidaattien (kadettien) koulutusta kehitetään niin, että ensimmäiset puolitoista vuotta opiskellaan Maanpuolustuskorkeakoulussa, sitten noin puoli vuotta puolustushaarakouluissa ja viimeinen vuosi aselajikouluissa. Sotatieteen maisterien koulutuksen perusjärjestelyihin puolestaan ei ole nähty kiireellistä muutostarvetta.

Kirjoittaja, eversti evp. Kimmo Lehto, toimi Maasotakoulun johtajana 1.7.2011–30.6.2015.

Maasotakoulun perinteet

Udistunut Maasotakoulu haluaa säilyttää koulun ja siihen liitettyjen yksiköiden historialliset ja kunniaakkaat perinteet. Näillä on suuri vaikutus sekä Maasotakoulun sisäiseen toimintaan että Maasotakoulua ympäröivän yhteiskunnan maanpuolustustahtoon kuten myös veteraanijärjestöjen, reserviläisten, maanpuolustusjärjestöjen ja muiden sidosryhmien maanpuolustustyön tukemiseen.

Maasotakoulun joukko-osastotunnus, jota käyttävät Maasotakoulussa palvelevat ammattisotilaat ja asevelvolliset.

Perinnejoukko-osastot

Maasotakoulu vaalii Maanpuolustusopiston ja sen edeltäjien perinteitä mukaan luettuna lakkautetun Uudenmaan Rakuunapataljoonan perinteet, jotka siirrettiin vaalittavaksi Päälystöopistolle 1.1.1990.

Maasotakoulun vuosipäivä on 19.10.

Maasotakoulun kunniamarssi on ”Nuoret sankarit”

Reserviupseerikoulun tunnusta käyttävät Reserviupseerikoulussa palvelevat ammattisotilaat ja asevelvolliset

Rakuunatunnusta käyttävät Rakuunasoittokunta ja Rakuunaeskadroona perinneasuissaan.

Laguksen nuolet -merkkiä käyttävät Maasotakoulun koulutuskeskuksen Panssarikoulussa palvelevat varusmiehet ja sotilaat loma- ja paraatipuvussa sekä taisteluasussa. Merkki kiinnitetään maastotakin m/05 oikeaan hihaan ensisidetaskun yläpuolelle.

Maasotakoulun joukko-osasto-risti

Perinnepäivät

Breitenfeldinpäivä 7.9.
Reserviupseerikoulu 1.4.
Jalkaväkikoulu 18.11.
Panssarikoulu 2.4.
Pioneerikoulu 25.7.
Tykistökoulu 7.2.
Viestikoulu 1.9.
Rakuunasoittokunta 24.11.

Perinnemarssit

Rakuunat: ”Suomalaisen ratsuväen marssi 30-vuotisessa sodassa”
Reserviupseerikoulu: ”Heros pugnate”
Jalkaväkikoulu: (avoin)
Panssarikoulu: ”Parolan marssi”
Tykistökoulu: ”Isänmaalle”
Viestikoulu: ”Suomalaisen ratsuväen marssi 30-vuotisessa sodassa”
Rakuunasoittokunta: ”Marssi n:o 9”

Perinteiden vaaliminen

Reserviupseerikoulu vaalii Reserviupseerikoulun perinteitä.

Maasotakoulun yksiköt vaalivat aselajiensa koulutuksen perinteitä.

Rakuunaperinteiden vaalimiselle perusteena ovat muun muassa Maasotakoulun nykyisin vaalimat perinteet sekä niiden historia Lappeenrannassa.

Rakuunasoittokunta vaalii omien perinteidensä lisäksi Savon Sotilassoittokunnan ja Karjalan Sotilassoittokunnan perinteitä.

Maasotakoulun lippu

Maasotakoulun vihreäpohjaisessa lipussa on keltavalkoinen puolustusvoimien tunnuskuva leijona. Lipun vasemmassa yläkulmassa on keltainen heraldinen ruusu. Perinteisesti sotilasopetuslaitoksen joukko-osastolipussa on käytetty valtakunnan leijonaa. Heraldinen ruusu viittaa upseerikoulutukseen. Vihreä väri symboloi maavoimia ja kertoo edeltävien oppilaitosten, Aliupseerikoulun, Päälystööpiston ja Maanpuolustusopiston lipuista.

Sotamuseon graafikko Liisa Kontiaisen 21.5.2001 suunnittelema ja 27.7.2001 hyväksytty lippu vihittiin tasavallan presidentin linnassa 29.11.2001.

Lipun koko on 120 x 142 cm ja tangon kärkenä on leijonakärki.

Kainuun prikaati

Kainuun jääkäripataljoona - kehittämisen kärjessä

Kainuun prikaatin rooli alueellisena toimijana kasvoi merkittävästi puolustusvoimauudistuksen myötä. Kun sotilasläänit lakkautettiin vuoden 2014 lopussa, otti prikaati entiset sotilasläänille kuuluneet tehtävät vastuulleen.

Organisaatiokaaviossa suurimpana näkyvänä muutoksena näkyy kolme aluetoimistoa. Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun aluetoimistot yhdistettiin, sekä Pohjois-Savon että Pohjois-Karjalan aluetoimistot liitettiin osaksi prikaatia. Kainuun prikaatin toiminta-

ja vaikutusalue kattaa neljä maakuntaa; Kainuun, Pohjois-Pohjanmaan, Pohjois-Savon ja Pohjois-Karjalan, yhteensä 72 kuntaa. Prikatissa palvelee 505 palkattuun henkilökuntaan kuuluvaa ja noin 2700 varusmiestä, saapumiserävahvuuden ollessa reilut 2000 alokasta.

Kainuun prikaatin viidestä joukkoyksiköstä kolmessa annetaan jalkaväen koulutusta. Varsinainen jalkaväenjoukkoyksikkö on Kainuun jääkäripataljoona. Kainuun jääkäripataljoonaan kuuluu 1., 2. ja 3. jääkärikomppania sekä tiedustelukomppania. Kainuun tykistörykmentin jalkaväenjoukkoyksikkö on kranaatinheitinkomppania. Prikatien sotilaspo-

liisit koulutetaan Pohjois-Suomen viestipataljoonan esikuntakomppaniassa.

Kainuun jääkäripataljoonassa aloittaa kaksi kertaa vuodessa palveluksensa noin 550 alokasta. Kun mukaan lasketaan vanhemman saapumiserän johtajat, kuljettajat ja lääkintämiehet, päästään yli seitsemänsadan soturin vahvuuteen. Alokkaat sijoitetaan peruskoulutuskaudeksi kaikkiin neljään perusyksikköön. Yksiköistä 1. ja 2. jääkärikomppania sekä tiedustelukomppania ovat joukkotuotantoyksiköitä. 3. jää-

kärikomppania vastaa peruskoulutuskauden jälkeen Kainuun jääkäripataljoonan jalkaväen aliupseerien kouluttamisesta. Osa aliupseerikurssille valituista oppilaista suorittaa kurssinsa muissa Kainuun prikaatin joukkoyksiköissä. Kranaatinheitinjoukkueen aliupseerit sekä tulenjohtoaliupseerit saavat koulutuksensa tykistön aliupseerikurssilla Kainuun tykistörykmentissä, jääkärikomppanian viestialiupseerit komennetaan Pohjois-Suomen viestipataljoonan aliupseerikurssille, huollon aliupseerit opiskelevat Kuopion huoltopataljoonan aliupseerikurssilla ja koulutetaan jääkärikompanialle pioneerialiupseerikin Pohjan pioneeripataljoonassa.

Kainuun jääkäripataljoonan 1. jääkärikomppaniassa koulutetaan sodan ajan komppanian iskevät osat eli jääkärijoukkueet sekä huoltojoukkue. 2. jääkärikomppania tuottaa jääkärikompanialle komentojoukkueen ja kevyen kranaatinheitinjoukkueen. Lisäksi 2. jääkärikomppaniassa koulutetaan panssarintorjuntaohjusjoukkueita taisteluosastoille sekä kranaatinheitinjoukkueita Rajavartiolaituksen tarpeisiin. Tiedustelukomppania vastaa sekä taisteluosaston että ylemmän johtoportaan tiedusteluosien kouluttamisesta. Saapumiserästä 215 alkaen tiedustelukomppaniassa aloitetaan lennokkitiedusteluryhmien kouluttaminen.

Kainuun tykistörykmentin kranaatinheitinkomppania kouluttaa taisteluosaston organisaatioon kuuluvat kranaatinheitinkompaniat. Pohjois-Suomen

”Vanha sotaratsu” telakuorma-auto on edelleen käyttökelpoinen työkalu Kainuun korpimetsissä.

viestipataljoonan esikuntakomppania kouluttaa ylemmän johtoportaan tarvitsemat sotilaspoliisit.

Kainuun prikaatin jalkaväki-

sotilaat ja -joukot koulutetaan Kainuun ja Pohjois-Suomen erityisolosuhteisiin. Käytännössä tämä tarkoittaa laajoja korpialueita, kylmiä runsaslumisia talvia

Viestivälineiden määrä ja laatu ovat parantuneet merkittävästi ”uudessa” jääkärikomppaniassa. Kuvassa ryhmänjohtaja kertoo tilannetietoja joukkueen johtajalle lähiradionsa välityksellä.

Uudet kuljetusvälineet mahdollistavat muun muassa huoltokuljetukset ja haavoittuneiden evakuoinnin huonokulkuisessakin maastossa.

ja valoisia kesiä. Joukkojen rajallisesta määrästä johtuen ovat toiminta-alueet varsin laajoja ja usein tiestöä on vähän. Tämän vuoksi joukkojen pääasialliset ajoneuvot ovat maastokelpoisia. Jääkärikomppanioiden pääasiallisina liikkumisvälineinä ovat

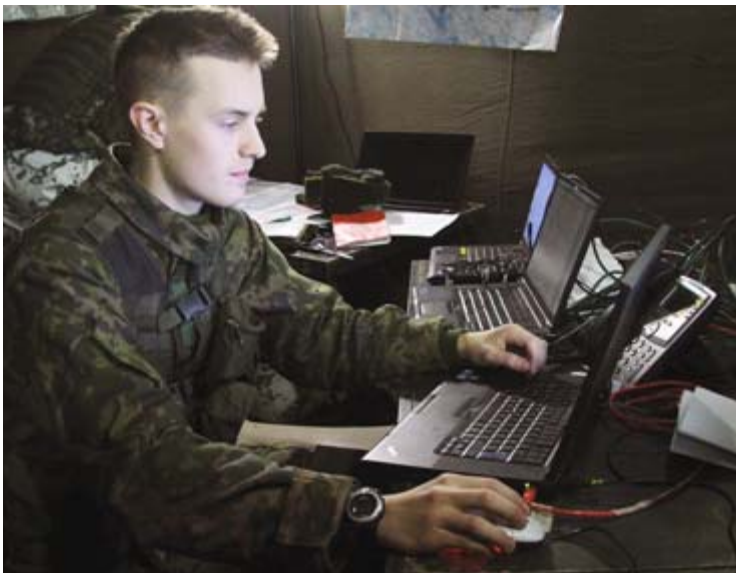
telakuorma-autot ja mönkijät. Taistelulähetit vievät viestinsä perille maastomoottoripyörillä ja talvisin moottorikelkoilla.

Joukkotuotantoyksiköiden koulutus toteutetaan siten, että perusteet opetellaan lähiharjoitusalueilla. Joukkokohtaiset har-

joitukset ja ampuharjoitukset järjestetään sotaharjoitusperusteisina esimerkiksi Vuosangan alueella. 165 vuorokautta palvelevat miehistötehtäviin koulutettavat ovat palvelusajastaan 35 vuorokautta sotaharjoituksissa. Aliupseerikurssin aikana sotaharjoitusperusteisia maastovuoro-kausia kertyy 25.

Maavoimien sodan ajan joukkojen vahvuuden pienentäminen 350 000:sta 230 000:een sotilaseen aiheutti tarpeen tarkastella maavoimien taistelutapaa ja joukkojen kokoonpanoja. Kokoonpanojen kehittämällä haluttiin saada entistä paremmin itsenäisiin sotatoimiin kykeneviä joukkoja. Muun muassa jääkärikomppanian iskukykyä kehitettiin lisäämällä kokoonpanoon yksi jääkärijoukkue. Jääkäriyhmänkin miehivahvuutta kasvatettiin. Samalla luovuttiin taistelujapariajattelusta ja siirryttiin toimimaan kolmen miehen partiokokonaisuuksissa. Jääkäriyhmä sisältää kolme kolmen sotilaan partiota. Sodan ajan jääkärikomppanian vahvuus on 298 sotilasta. Komppaniassa on edustettuna käytännössä kaikkien maavoimien aselajien osaaminen.

Vahvuuden kasvattamisen ohella jääkärikomppanian taistelukykyä parannettiin hankkimalla sille uutta ja modernia kalustoa. Muun muassa lähiradioiden, valonvahvistimien ja lämpökameroiden määrää lisättiin huomattavasti. Kainuun jääkäripataljoona sai ensimmäisenä jalkaväen joukkoyksikkönä käyttöönsä viestijärjestelmä M18:n. Järjestelmää

Johtamisjärjestelmien kehittymisen myötä on komppanian komentopaikalla entistä parempi tilannekuva. Kuvassa tilannealiupseeri tarkastelee tilannetta MATI2-järjestelmästä.

on testattu ja kehitetty useissa harjoituksissa. Viestijärjestelmän ja taistelunjohtojärjestelmän (mm. Mati-päätelaitteet) ansiosta jääkärikomppanian tilannekuva on entistä parempi.

Kainuun prikaati valittiin pilitottijoukko-osastoksi kun maavoimien uudistettua taistelutapaa (nyk. maavoimien taistelu 2015) ryhdyttiin testaamaan sotapelien jälkeen oikeilla joukoilla. Iskevän osan eli jääkärikomppanian taistelun toteuttamisen testaaminen annettiin Kainuun jääkäripataljoonan tehtäväksi. Toiminta aloitettiin jo vuonna 2011 jääkäriryhmän taistelutekniikan tutkimisella. Seuraavana vuonna siirryttiin ensin joukkueen ja jälkimmäisellä saapumiserällä komppanian taistelun testaamiseen ja tutkimiseen. Tähän mennessä testaamista on toteutettu lähinnä puolustustaistelussa. Kokemukset ovat rohkaisevia. Uusi taistelutapa on ollut uutta myös henkilökunnalle. Haasteesta on selvitty kuitenkin kiitettävästi! Tänä vuonna aloitetaan jääkärikomppanian hyökkäyksen testaaminen uudella kokoonpanolla ja uusien menetelmin. Uutta on myös minilennokkijärjestelmän kouluttamisen aloittaminen.

Kainuun jääkäripataljoona jatkaa sotakelpoisten joukkojen tuottamista Kainuun olosuhteisiin kolmen jääkärikomppanian ja tiedustelukomppanian voimin. □

Kirjoittaja, everstiluutnantti Rainer Mäkelä toimii Kainuun jääkäripataljoonan komentajana.

Kainuun jääkäripataljoonan perinteet

Kainuun jääkäripataljoona vaalii talvisodan Kainuun taisteluiden ja jatkosodan aikana Rukajärven suunnalla toimineen 14. Divisioonan perinteitä.

Jatkosodan aikana Rukajärven suunnalla kenraalimajuri, Mannerheim-ristin ritari Erkki Raappanan johdolla taistellut 14.D perustettiin kesäkuussa 1941. Divisioonan rungon muodostivat Kainuun ja Iisalmen alueiden miehet sekä Pohjois-Karjalaisen 10.Pr:n varusmiehet. Puuttuva henkilöstö divisioonaan täydennettiin Etelä-Pohjanmaalta Vaasan alueen miehistä. 14.D muodostui pitkälti samojen seutujen miehistä, jotka tänä päivänä palvelevat Kainuun prikaatissa.

14.D:n miesten tehtävänä oli halkaista Euroopan suurin erämaa ja samalla suojata Karjalan Armeijan vasenta ja Uhtuan suunnalla toimivien joukkojen

(III AK) oikeaa sivustaa. Divisioonaa eteni kesän ja syksyn 1941 hyökkäysvaiheen aikana rajalta noin 150 km:n päähän Rukajärvelle. Asemasotavaiheessa 1941 - 1944 divisioonaa vastasi noin 200 km:n levyisestä korpialueesta.

Kesän 1944 ankarissa torjuntataistelussa 14D piti syyskuussa 1941 saavuttamansa asemat sodan loppuun saakka. Rukajärven linja oli ainoa pitkän itärintaman osa Jäämereltä Mustallemerelle, joka ei ollut perääntynyt asemiaan. Vasta rauhan tultua 14.D siirtyi takaisin nykyiselle rajalle.

Kainuun jääkäripataljoonan perinnejoukko on vuonna 1788 muodostettu Kajaanin jääkäripataljoona ja perinnemarssi on Jean Sibeliuksen säveltämä Jääkärimarssi. Pataljoonan perinnepäivää vietetään 13. syyskuuta. Tuona päivänä vuonna 1941 järjestettiin paraati Rukajärven kylän valtaamisen kunniaksi.

Kainuun jääkäripataljoonan perinnelippu

Puolustusvoimain komentaja vahvisti Kainuun jääkäripataljoonan perinnelipun 16.5.2002.

Lippu on 95 cm leveä ja 80 cm korkea. Lipun vihreä väri ja kaksikielekkinen pohja symbolisoiivat jääkärijoukkoa. Lippukentässä on Kajaanin perustajan Pietari

Brahen sukuvaakunasta periytynyt kotkan siipipari, tangon puoleisessa yläkulmassa on 14.D:n rintamatunnus, kaikki keltaisia. Kotkan siipipari Pietari Brahen vaakunasta symbolisoi Kainuun maakuntaa ja Kainuun prikaatia.

Lipussa ja sen tangon päässä on Rukajärven suunnan rintamatunnus. Merkin ulkokehällä kiertää kahlerengas - Karjalan kahleet - jota Karjalan karhun käpälät kynsineen ovat murtamassa. Merkin keskellä oleva R-kirjain ja itään osoittava miekka kuvaavat 14.D:n joukkojen etenemistä kesän 1941 hyökkäystaistelussa reittiä Raja - Repola - Rukajärvi.

Karjalan prikaati

Kaakkois-Suomen puolustaja

Karjalan prikaati on Kaakkois-Suomen puolustaja. Prikaati tuottaa puolustusvoimille suorituskykyä kouluttamalla jääkäriprikaatin joukkoja, alueellisia joukkoja ja paikallisjoukkoja sekä pitää yllä käskettyä puolustusvalmiutta.

Prikaatissa on valta-

kunnallinen raivaamisen osaamiskeskus. Karjalan prikaati koordinoi alueellista viranomaisyhteistyötä ja toimintaa maanpuolustusjärjestöjen kanssa sekä vastaa asevelvollisuusasioista alueellaan.

Prikaatissa koulutetaan vuosittain noin 3600 varusmiestä. Prikaatis-

sa työskentelee noin 580 palkattuun henkilöstöön kuuluvaa. Heistä lähes kolmasosa toimii siviili-tehtävissä.

Yhteisenä arvona tunnustettu ”Kaarti päälle”-henki muodostuu lujasta tahdosta, kehittyvästä ammattitaidosta sekä tuloksellisesta yhteisvaikutuksesta.

Kymen jääkäripataljoona

Kymen jääkäripataljoona on jalkaväen koulutusyksikkö. Pataljoona kouluttaa Karjalan jääkäriprikaatin ja alueellisten joukkojen jalkaväikyksiköt sekä muut joukkotuo- tantotehtävien mukaiset joukot kiinteässä yhteistyössä Karjalan tykistörykmentin ja Karjalan huoltopataljoonan kanssa. Pataljoonan ylläpidettävä osaamisalue on mekanisoitujen joukkojen koulutus ja kehitettävät osaamisalueet ovat hajautetun taistelun mukainen toiminta sekä uusien käyttöön saatavien järjestelmien koulutusedellytysten luominen. Pataljoonan tehtävät tehdään kiinteässä yhteistoiminnassa Karjalan prikaatin muiden joukkoyksiköiden kanssa.

KYMEN JÄÄKÄRI-PATALJOONAN PERINTEET

Kymen jääkäripataljoonan perinnejoukko-osasto on Joensuussa vuonna 1920 perustettu

Polkupyöräpataljoona 3 (PPP 3), joka siirrettiin Mikkeliin vuonna 1921. Vuonna 1931 Polkupyöräpataljoonat nimettiin Jääkäripataljooniksi. PPP 3:sta tuli näin Jääkäripataljoona 3 (JP 3). Jääkäripataljoonille määrättiin vaalittavaksi Kuninkaallisen Preussilaisen Jääkäripataljoona 27:n perinteet.

Talvisodassa JP 3 taisteli Karjalan kannaksella osallistuen muun muassa suojajoukkojen viivytystaisteluihin, joulukuun vastahyökkäykseen Mannerheimlinjalla sekä puolustustaisteluihin muun jalkaväen tapaan.

Jatkosodassa JP 3 osallistui hyökkäystaisteluihin Itä-Karjalassa, jossa se hyökkäsi Korpiselästä Tuulosjoen läpimurtohyökkäyksen kautta Syvärille. Pataljoona osallistui myös Äänislinnan, Karhumäen ja Poventsan valtauksiin. Neuvostoliiton aloittaessa suurhyökkäyksen kesällä 1944, JP 3 osallistui Karjalan kannaksen torjuntataisteluihin

osana kenraalimajuri Laguksen Panssaridivisioonaa.

JP 3 osallistui myös Lapin so- taan saksalaisten karkottamiseksi maastamme. JP 3:n taistelujen tie kulki Ranuan – Rovaniemen itäpuolitse Kemijoen Suutarikorvan räjäytetyn sillan ”ylityksen” jälkeen jäämeren tietä pohjoiseen päättyen 13. marraskuuta taisteluosasto Hynnisen suorittamaan Inarin valtauksen. JP 3:n varuskuntapaikkakunnaksi oli jo syksyllä määrätty Lahti, mutta se joutui vielä lokakuuhun 1945 asti suorittamaan romun ja saksalaisten jättämän materiaalin keräystä mm. Rovaniemellä, ennen kuin matka Lahteen saattoi alkaa

Toukokuun 24. päivänä 1952 JP 3 lakkautettiin Lahdessa ja sen nimi, kunniamarssi, lippu, yksikköviirit ja perinteet siirrettiin Virolahden Ravijoella olevalle Jalkaväkirykmentti 9:n Jääkäripataljoonalle (JP/JR 9). Tasaval- lan presidentti vahvisti esittelyssä 27.11.1956 mm. JP/JR 9 nimen

muutettavaksi 1.1.1957 Kymen Jääkäripataljoonaksi, vuonna 1952 pataljoonalle annettujen perinteiden säilyessä pataljoonalla ennallaan.

Puolustusvoimissa vuoden 1990 alussa suoritetussa organisaatiomuutoksessa Kymen jääkäripataljoonan toiminta Haminassa päättyi 29.12.1989 pidettyyn lakkauttamisparaatiin. Pataljoonan nimi, lippu, kunniamarssi ja perinteet annettiin Karjalan prikaatin Jääkäripataljoonalle.

Pataljoonan perinnelippu on ratsuväkimallinen kieliekkoinen lippu. Pohjaväri on harmaa. Lipussa olevat nuolet kuvaavat jääkärijoukoille tunnusomaista tulta ja liikettä.

Lipussa on pataljoonan nu-

mero – 3, JP 3:n mukaan. Lipun kärkenä on 16.5.1938 myönnetty Vapaudenristi nauhoineen.

Pataljoonan perinnepäivä on 12.3. Jaakko de la Gardien Moskovan sotaretken päivä vuodelta 1610, ja perinnemarssina on Jean Sibeliuksen säveltämä Jääkärimarssi.

KOKOONPANO

Kymen jääkäripataljoonaan kuuluu kolme perusyksikköä ja esikunta. Pataljoonan perusyksiköt keskittyvät kukin oman erikoisalansa koulutukseen. Kaikki perusyksiköt antavat alokaskoulutusta peruskoulutuskaudella.

1.panssarijääkärikomppanian tärkeimpänä tehtävänä on antaa johtajakoulutusta pataljoonan alipseerioppilaille sekä kouluttaa panssarivaunumiehistöt joukko- tuotettaville joukoille.

2.panssarijääkärikomppania kouluttaa joukko- tuotettavat panssarijääkärikomppaniat ja jalkaväkikomppaniat mukaan lukien yksiköiden komento- ja tulenjohto-osat.

3.panssarijääkärikomppania kouluttaa Karjalan Jääkäriprikaatin ja panssarijääkäripatal-

joonien panssaritiedustelu- ja panssarintorjuntaohjusjoukkueet sekä taisteluosastojen sinko- ja tiedustelujoukkueet sekä niiden tulenjohto-osat.

Pataljoonan komentaja vaihtui kahdesti vuonna 2014. Komentajana toiminut everstiluutnantti Petri Olli siirtyi 1.1.2014 Maavoimien esikuntaan ja luovutti tehtävän sijaiselle, majuri Janne Penttilälle. Everstiluutnantti Vesa Vainio otti pataljoonan komentajan tehtävän vastaan 1.2.2014.

KOULUTUS

Kymen jääkäripataljoonan koulutuskäytössä on maavoimien uusinta kalustoa. Vaunukalustona on CV9030FIN -rynnäkkövaunut ja Leopard 2A4 -taistelupanssarivaunut sekä XA-180/185 -kuljetuspanssariajoneuvot. Rynnäkköpanssarivaunujen vaunujen pimeätoiminakyky ja pääaseen osumatarkkuus on maailman kärkiluokkaa. Jääkäreiden käytössä olevat PST-ohjus 2000, NLAW, RK95 erikoistähtäimillä, PKM, kevyet ja raskaat kertasingot, pimeänäkölaitteet ja MATI-taistelujohdajärjestelmä mah-

Hyökkävä CV9030

Tullittava konekivääri

dollistavat mielenkiintoisen ja laadukkaan koulutuksen antamisen. Koulutusta tuetaan useilla eri järjestelmien simulaattoreilla. Kaikki liikkuvat ryhmät on varustettu lähiradioidella johtamisen ja tulenkäytön nopeuttamiseksi. Panssarijääkärijoukoilla on hyvä pimeätoimintakyky valonvahvistimien ja lämpökameroiden ansiosta.

Kymen jääkäripataljoonan koulutus- ja harjoitusjärjestelmä on keskeinen osa Karjalan prikaatin koulutus- ja harjoitusjärjestelmää. Järjestelmälle on ominaista se, että siihen on nivotettu yhteen prikaatin kaikkien kuuden joukkoyksikön koulutus- ja harjoitusjärjestelmät. Tämä antaa erinomaiset mahdollisuudet kouluttaa ja harjoittaa aselajien välistä yhteistoimintaa, joka antaa joukon koulutukselle merkittävää

lisäarvoa.

Kymen jääkäripataljoonan koulutusjärjestelmä on rakennettu nousujohteiseksi ja haastavaksi kokonaisuudeksi, jonka tavoitteena on perustaistelumenetelmiin pohjautuva taisteluteknikka ja -taktiikka. Kymen jääkäripataljoonan joukkotuotantotehtävien muutos on vaikuttanut pataljoonan toimintaan viimeisten vuosien aikana. Pataljoonan koulutustehtävä on jakaantunut kahden erilaisen joukkoyksikkötyypin osien tuottamiseen. Tämä on ollut rutiinia prikaatimme muilla aselajijoukkoyksiköillä. Käytännössä on kuitenkin jo todettu, että jääkäreiden ja panssarijääkäreiden koulutustehtävät tukevat toinen toisiaan. Maavoimien taistelu 2015 näkyy voimakkaasti koulutuksessa ja erityisesti muutoksena eri koulutustapahtumissa.

Yhtenäisen peruskoulutus-

kauden jälkeen harjoittelu toteutetaan erikoiskoulutuskauden alusta lähtien joukkotuotantokoonpanossa. Koulutuksen alusta alkaen taistelijoiden koulutuksessa painotetaan henkilökohtaisen aseiden ja asejärjestelmän tehokasta käyttöä. Aseiden tai asejärjestelmän käytön hallitseminen luovaa pohjan joukon jatkokoulutukselle ja tulivoiman käytölle.

Harjoitusjärjestelmä muodostuu päiväharjoituksista ja niitä tukevista sotaharjoituksista. Pataljoonan koulutuksen rungon muodostavat taisteluampumaharjoitukset. Erikois- ja joukkokoulutuskauden taisteluampumaharjoituksissa taisteluammunnat ovat pitkäkestoisia, kranaatinheittimistö tukemia, useita eri vaiheita sisältäviä ammuntoja.

Prikaatin yhteistoimintaharjoituksissa koulutetaan perusteet yhteistoiminnasta taistelupans-

Vaunu ylittämässä siltaa

sarivaunujen, tulenjohto-osien ja pioneerien kanssa aina yksittäisestä taistelijasta komppania-kokonaisuuteen asti. Aselajiharjoitus/Mekanisoitu harjoitus ja sitä edeltävät harjoitukset luovat pohjan komppanian ja erillisjoukkueiden toimintaan osana panssarijääkäri- tai jalkaväkipataljoonaa eri aselajien tukemana. Saapumiserän päättävä yhteistointaharjoitus on varusmiesten viimeinen harjoitus, jossa joukko toimii omassa tehtävässään prikaatin tai taisteluosaston osana. □

Kirjoittaja, everstiluutnantti Vesa Vainio, toimii Kymen jääkäripataljoonan komentajana.

KYMJP:n tärkeän yhteistyökumppanin Kymen Jääkäripataljoonan Killan pj Markku Seppä luovutti perinnepäivänä saapumiserän 115 peruskoulutuskauden parhaalle taistelijalle, oppilas Miika Juvoselle perinteisenä killan lahjana Oiva-polkupyörän.

Tietonurkkaus:

Palkattua henkilökuntaa pataljoonassa on 62 henkilöä. Pataljoonaan astuu palvelukseen noin 520 varusmiestä saapumiserää kohti. Pataljoonan varusmiensaapumiserän tavoitevahvuus: 520 varusmiestä

Palkattu henkilöstö:

- * Upseerit: 23
- * Opistoupseerit: 20
- * Aliupseerit: 17

Porin prikaati

Suorituskykyä maanpuolustukseen ja sotilaalliseen kriisinhallintaan

Länsi-Suomen joukko-osasto Porin prikaati tuottaa iskukykyisiä joukkoja kotimaan puolustamiseen ja kansainväliseen kriisinhallintaan. Prikaati kouluttaa varusmiehiä kahdella paikkakunnalla Säkylässä ja Niinisalossa sekä kriisinhallintatehtäviin lähetettäviä joukkoja Säkylässä sijaitsevassa Kriisinhallintakeskuksessa.

Vuoden 2015 alusta Porin prikaati on ollut varusmiesmäärältään Suomen suurin joukko-osasto. Länsi-Suomen viiden maakunnan alueella toimivan prikaatin yhteensä viidestä joukkoyksiköstä jalkaväkikoulutusta antavat Satakunnan jääkäripataljoona Säkylässä ja Pohjanmaan jääkäripataljoona Niinisalossa. Tämän lisäksi prikaati kouluttaa jalkaväen epäsuoran tulen joukkoja Satakunnan tykistörykmentin kranaatinheitinkomppaniassa ja sotilaspoliiseja Satakunnan pioneeri- ja viestipataljoonan esikuntakomppaniassa. Huoltojoukkoja koulutetaan Niinisalossa ja Säkylässä toimivan Varsinais-Suomen huoltopataljoonan alaisuudessa.

KRIISINHALLINTA-KOULUTUS TUKEE KOTIMAAN TYÖTÄ

Vuoden 2015 alussa Maavoimien esikunta otti vastaan Porin prikaatilta Maavoimien kriisinhallinnan kansallisen johtamiseen sekä kriisinhallinnan tilannetietoisuuden muodostamiseen ja raportointiin liittyvät tehtävät. Samalla siirtyi Maavoimille kriisinhallinnan toiminnan ja resurs-

sien suunnittelun ja seurannan tehtävät.

Muutostenkin jälkeen Porin prikaatissa kansainvälisyys on kuitenkin edelleen näkyvästi esillä. Porin prikaati toimii edelleen maavoimien kriisinhallintaoperaatioiden henkilöstön kouluttajana, varustajana ja reserviläisten rekrytoijana. Vuosittain prikaati kouluttaa rotaatiokoulutuksissa n. 800-1000 henkilöä kriisinhallintatehtäviin maailmalle. Tästä koulutustehtävästä vastaa Porin prikaatin komentajan alaisuudessa toimiva Kriisinhallintakeskus. Rauhanturvaajia kouluttava kriisinhallintakeskus on Porin prikaatin komentajan alaisuudessa toimiva yksikkö, joka vastaa kansainvälisten kriisinhallintajoukkojen perustamisesta ja koulutuksesta. Kriisinhallintakeskus kouluttaa joukot Maavoimien uusiin kriisinhallintaoperaatioi-

hin sekä johtaa käynnissä olevien operaatioiden vaihtohenkilöstön koulutuksen ja ohjaa kriisinhallintajoukkojen operaatioalueella toimeenpantavaa kansallista koulutusta.

Viime vuosien operaatioista merkittävimpiä ovat vahvuudeltaan olleet UNIFIL -operaatio Libanonissa noin 350 suomalaisen kontribuutiolla sekä Afganistanin ISAF -operaation seuraajaoperaatio Resolute Support, jossa vielä vuonna 2015 palveli noin 80 suomalaista. Lisäksi viime vuosien trendi logistiikan kannalta haastaviin paikkoihin, kuten Maliin ja Keski-Afrikan tasavaltaan on pitänyt prikaatin kriisinhallinta-

Valmiusjoukkojen koulutustaso arvioidaan koulutuksen lopulla tehtävässä kansainvälisessä arvioinnissa.

osaamisen huipussaan. Uusimpana operaationa Porin prikaati on kouluttanut vuoden 2015 keväällä lähtiöitä Irakiin perustettavaan Operation Inherent Resolve -koulutusoperaatioon.

VALMIUSJOUKKOJEN KOULUTTAJA

Reservistä ja henkilökunnasta rekrytoitujen rauhanturvaajien lisäksi Porin prikaati kouluttaa valintakokeilla valituista varusmiehistä Suomen kansainvälistä valmiusjoukkoa, joka on jo varusmieskoulutuksen aikana kriisinhallinnan erikoiskoulutuksen saava joukko.

Vuonna 2015 jalkaväen tehtäviin liittyvää valmiusjoukkokoulutusta annetaan Satakunnan jääkäripataljoonan 1. jääkärikompaniassa ja Satakunnan tykistörykmentin kranaatinheitinkompaniassa. Vuoden 2016 aikana kansainvälisen valmiusjoukon joukkotuotantovuorossa ovat huolto- ja pioneerijoukot.

Erityisesti valmiusjoukot osallistuvat vuosittain kotimaan lisäksi kansainvälisiin harjoituksiin, joiden tavoitteena on kehittää erityisesti kriisinhallintaan liittyvää yhteistoimintaa kansainvälisten toimijoiden kanssa. Viime vuosina Porin prikaatin joukkoja on osallistunut vaativiin harjoituksiin mm. Liettuassa, Latviassa

ja Norjassa. Osallistumisen painopiste on ollut kansainvälisten valmiusjoukkojen kouluttamisessa kansainväliseen yhteistoimintaan.

Valmiusjoukkokoulutuksen kautta prikaatin yhtenä tehtävänä on kansainvälisesti arvioitujen ja yhteensopivien joukkojen tuottaminen kotimaahan ja kansainvälisiin kriisinhallintatehtäviin.

Porin prikaati käyttää koulutukseensa sekä Säskylän että Niinisalon erilaisia harjoitusmaastoja.

Satakunnan jääkäripataljoonan uusinta kalustoa on mm. AMX XA-360 -miehistönkuljetusvaunut.

SATAKUNNAN JÄÄKÄRI-PATALJOONAN JÄÄKÄRI ON NOPEA JA ISKUKYKYINEN

Satakunnan jääkäripataljoona kouluttaa varusmiehistä iskuportaan joukkoja Porin jääkäriprikaatin, alueellisten joukkojen ja Suomen kansainvälisten valmiusjoukkojen tarpeisiin. Satakunnan jääkäripataljoonassa koulutetaan varusmiehiä jääkäri-, tulenjohto-, tulasema-, tiedustelu, panssarintorjunta- ja kriisinhallintatehtäviin.

Satakunnan jääkäripataljoonan perusyksiköt ovat 1. ja 2. jääkärikomppania sekä tukikomppania. Koulutusta annetaan

Taistelukoulutuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan KASI -taistelusi-mulaattoria.

jääkärikoulutuksen lisäksi myös kaikkiin jääkärikomppanioiden erityistehtäviin kuten tarkka-ampujat, tiedustelijat, tulenjohto- ja tuliasematehtävät. Pataljoonassa koulutetaan myös panssarintorjuntamiehet, ajoneuvomiehistöt, taistelupelastajat ja muut huollon erityistehtävät.

Yksiköiden ajoneuvokalus-

to riippuu koulutettavasta joukosta pitäen sisällään XA-185, XA-202, XA-203 ja XA-360 kuljetuspanssariajoneuvot, maastomootoripyörät ja -skootterit, sekä kuorma-autot ja RG-32M partioajoneuvot.

Asejärjestelmistä koulutusta annetaan henkilökohtaisten aseiden lisäksi muun muassa sinko- ja

ohjusaseille, kranaattikonekiväärille, kevyelle kranaatinheittimelle, ilmatorjuntakonekiväärille ja erilaisille miinoille.

Satakunnan jääkäripataljoonan lipussa on keltaisessa lippukentässä pystyyn noussut, musta-punakruunuinen ja punavaruksinen sinistä lyömämiekkaa etukäpäliksään pitelevä karhu.

Pohjanmaan jääkäripataljoonaan sijoitettu lentotiedustelupatteri kouluttaa henkilöstöä lentotiedustelutehtäviin.

POHJANMAAN JÄÄKÄRI- PATALJOONA

”ETSI JA TUHOA!”

Niinisalossa varusmiehille jalkaväkikoulutusta antava Pohjanmaan jääkäripataljoona tuottaa jalkaväkijoukkoja maavoimien joukkotuotantosuunnitelman mukaisesti. Joukkoyksikkö kouluttaa henkilöstöä vaativiin jääkäri-, tiedustelu ja lentotiedustelutehtäviin sekä vastaa puolustusvoimien sota-koirakoulutuksesta.

Koulutuksen painopiste on maavoimien taistelu15 -periaatteiden mukaisessa taistelutavassa ja siinä painottuvat itsenäinen ja oma-aloitteinen toiminta kaikilla organisaatiotasoilla. Pohjanmaan jääkäripataljoonassa annettava koulutus on fyysisesti vaativaa ja se toteutetaan perinteisessä reippaassa jalkaväkihengessä.

Pohjanmaan jääkäripataljoonan kokoonpanoon kuuluvat toimiston lisäksi Tiedustelun-, valvonnan ja maalittamisen tuen osasto (TVMOS), joka tukee pääasiassa lentotiedustelupatterin operatiivista lentotoimintaa. Pataljoonan perusyksiköt ovat 3. jääkärikomppania, lentotiedustelupatteri ja tiedustelukomppania.

Yksiköiden ajoneuvokalusto on pyöräalustaista ja lisäksi kalustoon kuuluvat maastomoottori-pyörät ja -skootterit. Henkilökoh- taisten aseiden lisäksi annetaan

Niinisalossa koulutetaan nykyisin tykkimiesten ohella myös jääkäreitä.

koulutusta tarkkuuskivääreillä. Johtamisjärjestelmät sisältävät valikoiman nykyaikaisia kiinteitä yhteyksiä sekä radioverkkoja.

Uutena joukkoyksikkönä 1.1. 2015 perustetun Pohjanmaan jääkäripataljoonan perinteet ovat

vasta muotoutumassa. Pataljoonalla ei vielä toistaiseksi ole omaa lippua. □

Kirjoittaja, Markus Malila, toimii Porin prikaatin tiedottajana.

Panssariprikaati

Perinteet – yhteistyö – iskuvoima

Panssariprikaati on perinteistä rikas, ”neljän maakunnan joukko-osasto”, joka sijaitsee lähellä suomalaisia. Panssariprikaati vaalii vuonna 1942 perustetun Panssaridivisioonan perinteitä, josta osoituksena panssariprikaatin sotilaat kantavat asussaan, yhdessä sotaveteraanien kanssa, marsalkka Mannerheimin marraskuussa 1942 hyväksymää Panssaridivisioonan ”Laguksen nuolet” rintamatunnusta.

Panssariprikaatin arvot kiteytyvät jo vuosikymmeniä käytössä olleeseen tunnuslauseeseen: *perinteet - yhteistyö - iskuvoima*.

Panssariprikaatissa perinteet ovat näkyvillä joka päivä ja kaikkien aselajien joukko-osastossa yhteistyön merkitys on aina ymmärretty. Iskuvoiman perustana ovat maanpuolustustahtoiset ihmiset, jotka osaavat käyttää heille annettuja nykyaikaisia sotavaruksia.

Panssarijoukkojen toimintatapa on kaiverrettu runoilija Yrjö Jylhän sanoilla Parolannummella sijaitsevan Panssarimuistomerkin

taakse, missä se on kaikkien luettavissa.

HALLITTU UUDISTUS

Panssariprikaatin osalta puolustusvoimauudistuksen suunnittelua johti esikuntapäällikkö. Hänen johdolla asiat etenivät suunnitelmallisesti. Komentajan kolme keskeisintä linjausta olivat:

1. Panssariprikaatiin siirtyvät joukot säilyttävät omat perinteensä,
2. toimintatavoissa yhteistyökumppaneiden kanssa väletään suuria muutoksia,
3. kiistatilanteissa suuri voittaa pienen.

Halusimme pitää kiinni niistä perinteistä, jotka kullekin joukolle on annettava vaalittavaksi. Oman joukon lakkauttaminen on jokaiselle sotilalle suuri menetyks. Mikäli perinteetkin hukataan, menetys tuntuu vielä suuremmalta. Niinpä ”uusien tulokkaiden” eli rasmusien, sotilassoittajien sekä kuuntelutiedustelun perin-

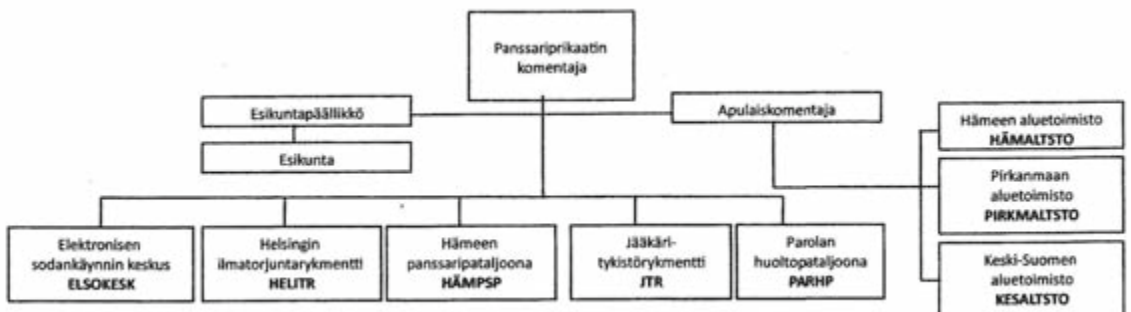

teet elävät voimakkaasti panssariprikaatissa. Periaattemme on - joukkoyksiköt ja perusyksiköt vaalivat omia perinteitään, mutta Laguksen (Panssaridivisioonan) perinteet yhdistävät kaikkia.

Toimintatavoissa yhteistyökumppaneiden kanssa ei ollut tarvetta suuriin muutoksiin. Alue-toimistot jatkoivat työtä maakunnissa kuten ennenkin. Sotilasläänin edustajan sijasta kokouksiin on kuluvana vuonna osallistunut panssariprikaatin edustaja - sotilas kun sotilas.

Suuria ristiriitoja ei uusien yksiköiden ja yksittäisten henkilöiden kanssa missään vaiheessa ilmennyt. Joissakin asioissa toimintatavat vanhoissa joukko-osastoissa olivat erilaisia. Tältä

Panssariprikaati 1.1.2015

osin noudatimme linjausta, että uudet yksiköt oppivat panssariprikaatin tavoille eikä päinvastoin.

TOIMINNAN PAINOPISTEET

Komentajan käskemät toiminnan painopisteet vuonna 2015 ovat:

1. koulutus,
2. uuden organisaation toimivuuden varmistaminen,
3. maanpuolustustyö kaikissa maakunnissa.

Koulutus on joukko-osaston painopiste ja tärkein tehtävä. Se ei varmasti suurempia perusteita tarvitse. Koulutuksen volyymi kasvoi uudistuksen myötä merkittävästi. Panssariprikaati kouluttaa vuonna 2015 noin 400 varusmiestä ja 2000 reserviläistä enemmän kuin aikaisempina vuosina. Henkilökunnan lukumäärä on säilynyt ennallaan. Työtä siis riittää ihan jokaiselle. Huolimatta työtaakan lisääntymisestä, tulokset ovat vuoden 2015 osalta olleet erinomaisia.

Vaikka uudistus suunniteltiin huolellisesti ja ”eteni kuin juna”, on niin kokoonpanoissa kuin toimintatavoissa oltava joustava, jotta uusi kone ei yskähdä tai peräti sammuu. Uudessa organisaatiossa oli varmistettava esimerkiksi Riihimäen varuskuntaosan huollon toimivuus, uusien yksiköiden ja henkilöiden kyky toimia uudessa ympäristössä sekä hallinnon sujuminen. Tässä vain muutama asia mainitakseni. Pitkin vuotta on siirretty yksittäisiä henkilöitä uusiin tehtäviin ja toimintatapoja on joissakin kohdin ”viilattu”. Kone ei ole sammunut, mutta ehkä pari kertaa yskäissyt.

Uudistuksen yhteydessä Panssarikoulu siirtyi Maasotakoulun johtoon. Panssarikoulu on kuitenkin aivan keskeinen osa Panssariprikaatin toimintaa ja niinpä tässä kohtaa johtolauseemme

on ”eletään kuten ennenkin” ja hyvin on mennyt. Samaan aikaan uudistuksen kanssa vuosikymmeniä ollut korjaamo siirtyi MilLog Oy:n johtoon. Tässäkin kohtaa totesimme, että organisaatiokaaviot muuttuvat, mutta työt jäävät. Molemmat osapuolet ovat osoittaneet suurta joustavuutta ja tahtoa hoitaa asiat kunnolla, niinpä kunnossapidossa ei ole ollut notkahduksia.

Maanpuolustustyön merkisyttä on tässä kirjoituksessa jo aiemmin käsitelty ja se näkyy myös toiminnan painopisteissä. Apulaiskomentajalla ja hänen johdossaan olevilla aluetoimistoilla on suuri rooli. Apulaiskomentaja on aktiivisesti vaikuttanut siihen, että maakunnalliset hyvät maanpuolustuskäytännöt on tunnistettu myös uudessa panssariprikaatissa.

VAATIMUKSET PANSSARIPRIKAATISSA PALVELEVILLE

Uudistuksen jälkeenkin panssariprikaatissa jatketaan ”vanhoilla” sotilaille tutuilla vaatimuksilla, jotka koskevat niin henkilökuntaa kuin varusmiehiä. Nämä ovat:

1. luja asenne,
2. johtajat pysyvät joukkojen mukana,
3. jokaisesta sotilaasta pidetään huolta.

Uudistuksen myötä vaatimukset henkilökunnalle ovat lisääntyneet. Jokaiselta edellytetään kykyä kouluttamaan myös sellaisia asioita joihin ei ehkä aiemmin ole tottunut. Kouluttajan kuin myös esikunnassa työskentelevän on kyettävä ”liikkumaan työn perässä”. Perinteisestä yksikkösidonnaisuudesta on kyettävä luopumaan, tekijöiden on liikuttava yksiköstä toiseen myös lyhytaikaisten tehtävien perässä.

Hieman vieraampiakin tehtäviä voi eteen tulla, mutta lujalla asenteella homma on jo puoliksi tehty.

Erittäin tärkeä asia on se, että johtajat pysyvät joukkojensa luona. Tämä koskee kaikkia johtajia ryhmänjohtajista komentajiin. Mikäli esimerkiksi joukkueenjohtaja ajaa maastoautolla joukkonsa perässä, ei hän ole joukkonsa mukana siten kuin ollessaan samassa panssarivaunussa sotilaidensa kanssa. Toki on tehtäviä, joissa maastohenkilöautoakin tarvitaan liikkumiseen ryhmästä toiseen.

Panssariprikaatissa korostetaan sitä, että jokaisesta ihmisestä pidetään huolta niin varusmiehistä kuin henkilökunnasta. Tämä näkyy mm. siinä, että panssariprikaatissa palveluksen keskeyttäneitä varusmiehiä on selvästi alle valtakunnallisen keskiarvon. Peruskoulutuskaudella on viime aikoina palveluksen keskeyttänyt noin 6% alokkaista.

JOUKKOTUOTANNON VAATIMUKSET

Panssariprikaatin joukkotuotanto ei kokenut mullistuksia uudistuksen myötä. Noin 60% joukkotuotannosta on panssarijoukkoja ja 25% ilmatorjuntajoukkoja. Loput ovat sotilassoittajia, elektronisen sodan käynnin ja johtamisjärjestelmien osaajia sekä logistiikan ammattilaisia.

Panssariprikaatissa koulutuksen johtajuus on, että kouluttaja hallitsee asiat ennen kuin alkaa kouluttamaan. Tämä on muuttuvassa koulutusympäristössä kasvava haaste, kun esimerkiksi koulutettava kalusto vaihtelee saapumiserien välillä.

Toinen johtava ajatus on se, että koulutuksessa huomioidaan keskeiset taktiset periaatteet, jotka panssariprikaatissa ovat:

1. yllätys,
2. nopeus,
3. joustavuus,
4. voiman suuntaaminen vastustajan haavoittuviin kohtiin.

Korostamme harjoituksissa ”taistelua panssarijoukkojen” tapaan edullisissa maastoissa ja edullisissa tilanteissa. Taisteluja metsissä on vähennetty ja toimintaa panssareille edullisilla alueilla on lisätty. Toki metsässäkin pitää osata taistella, mutta panssarijoukkoja kannattaa käyttää niille edullisissa maastoissa sekä tilanteissa - mikäli pyrimme voittoon.

Parolannummella kehittyneet harjoitusalueet luovat edellytykset hyökkäyksiin ”myös uusista suunnista”. Harjoitustilanteita kehitetään jatkuvasti, jotta vältetään vääränlainen rutinoituminen. Harjoituksissa keskitytään yhteistoimintaan sekä taistelutekniikkaan - periaatteella vaihe 1, vaihe 2, vaihe 3... Harjoitustilanteet rakennetaan siten, että peruskuviot harjoitellaan rauhassa.

Mekanisoitujen joukkojen pääharjoituksissa Niinialossa pyritään eroon pattitilanteisiin päätyvistä kohtaamistaisteluista, joissa kumpikin osapuoli kärsii suuria tappioita. Tähän pyritään korostamalla joukkojen liikkuvuutta, taktista yllätystä ja menestyksen hyväksikäyttöä. Harjoitukset on suunniteltava siten, että edellä mainittujen taktisten periaatteiden noudattaminen on mahdollista. Tämä on muuten helpommin sanottu kuin tehty!

AMMUNNOISTA SIMULAATORITAISTELUIHIN

Olemme perinteisesti ampu-neet paljon ja monet harjoitukset ovat rakentuneet ammuntojen varaan. Tätä perinnettä meidän on muutettava mm. seuraavista syistä.

1. ampumatarvikkeet ovat kalliita ja niitä on vähemmän kuin ennen,
2. simulaattorit ovat myös kalliita, mutta niiden määrä lisääntyy,
3. simulaattoriharjoituksissa vastustaja ampuu takaisin ja pakottaa meidät pohtimaan ratkaisujamme kriittisemmin,
4. hyvissä simulaattoriharjoituksissa johtajien toimeenpanokyky ja taktinen ajattelu kehittyy, koska vastustaja on arvaamaton.

Panssariprikaatissa on koke-musta simulaattoreiden käytöstä taistelukoulutuksessa jo 1980-luvulta alkaen. Joskus uskottiin, että simulaattoriharjoitukset ovat helppoja johtaa - ”annetaan joukkojen käydä toistensa kimppuun ja simulaattorit ratkaisevat”. Tällainen ajattelu johtaa helposti lännenelokuvien kaksitaisteluihin ilman taktista älyä. Simulaattorit jaetaan iskuportaan joukoille ja usutetaan heidät toistensa kimppuun, vaikka tappiot nousevatkin suuriksi. Mielestäni ei ole kovin älykäs hyökätä vihollisen vahvinta osaa vastaan, mikäli taistelun voi voittaa iskemällä esimerkiksi sen syvyydessä oleviin arvokkaisiin ”solmukohtiin”. Tällaisia asioita panssariprikaatissa pohdiskellaan erityisesti joukkokoulutuskaudella.

PANSSARIPRIKAATI VUONNA 2020

Joukko-osaston on vaikea tehdä vuosikymmenien päähän ulottuvia visioita tai ainakaan sellaisia visioita, jotka voisivat toteutua. Tämän uskoin viimeistään silloin, kun löysin kaapistani vuonna 1997 laaditun ”Panssariprikaati 2020” asiakirjan. Ennustaminen oli silloinkin vaikeaa. Olemme kuitenkin miettineet miten haluaisimme panssarip-

rikaatin kehittyvän seuraavien viiden vuoden aikana, kun tuo vuosi 2020 lopulta koittaa. Tässä on luettelo asioita, jotka olemme todenneet tärkeiksi.

1. Panssariprikaatin tunnuslause perinteet, yhteistyö ja iskuvoima tunnetaan ja niistä ollaan ylpeitä.
2. Panssariprikaati on neljän maakunnan prikaati, joka sijaitsee ”Suomen kasvukäytävässä” lähellä ihmisiä.
3. Yhteistyö maakunnissa toimii ja ”aluekiistoja” ei edelleenkaan ole (aluekiistoilla tarkoitetaan erityisesti harjoitusalueisiin liittyviä kiistoja, joita ei ole tänäkään päivänä).
4. Aselajien yhteistyö ja keskeiset taktiset periaatteet ovat koulutuksen ”punainen lanka”. Osa joukoista on korkeammassa valmiudessa.
5. Tehtyä työtä arvioidaan ja laatu parannetaan – yksinkertaisesti, mutta vaikuttavasti.
6. Resurssit suunnataan ydintoimintoihin, käytetään tehokkaasti ja ”ylimääräiset menot” on onnistuttu karsimaan.
7. Henkilöstörakenne on oikaistu ja perusyksiköissä on tarvittavat resurssit.
8. Panssariprikaati on haluttu paikka palvella, varusmieskoulutus elää ajassa ja saapumiserän vahvuutta on nostettu. □

ISKE JA MURRA!

Kirjoittaja on eversti Pekka Järvi, joka on toiminut Panssariprikaatin komentajana 1.1.2014 alkaen.

Hämeen panssaripataljoona

Kirjoitan tätä artikkelia Niinisalon Pohjankaan harjoitusalueella, jossa on käynnissä perinteinen, kahdesti vuodessa toteutettava Maavoimien mekanisoitujen joukkojen harjoitus. Päätin juuri harjoituksen yhteisammunnan, jossa olivat mukana käytännössä kaikki ampumavaiheen joukot. Jälleen on todettava se uskomaton kehitys, joka on nähtävissä jokaisessa taistelijassa verrattuna niihin alokkaisiin, jotka astuivat palvelukseen 4,5 kuukautta sitten. Se ei näy ainoastaan saavutetuissa tiedoissa ja taidoissa, vaan myös henkisenä kasvuna.

PERINTEET

Hämeen panssaripataljoona (HÄMPSP) on perinteiltään valtakunnallisesti poikkeuksellinen joukko. Pataljoona perustettiin vuonna 2003 yhdistämällä Panssarivaunupataljoona ja Hämeen Jääkäripataljoona. Yhdistymisen myötä myös näiden joukkojen perinteet siirtyivät Hämeen panssaripataljoonalle. Tästä johtuen pataljoona vaalii niin jääkärien kuin suomalaisten panssarivaunujoukkojen perinteitä.

Panssarivaunujoukkojen perinteet juontavat juurensa vuoteen 1919, jolloin perustettiin ensimmäinen panssarivaunujoukko, Hyökkäysvaunurykmentti. Tämä suomalaisten panssarivaunujoukkojen kantajoukko oli varustettu ranskalaisilla Renault F 17 -vaunuilla ja perustamispaikka oli Santahamina. Hämeen panssaripataljoonan perinnepäivää vietetään vuosittain 14.7., joka määrytyy Hyökkäysvaunurykmentin perustamispäivän mukaan.

Pataljoonan jääkäriperinteet pohjautuvat Jääkäri liikkeeseen, Suomen itsenäisyystaisteluun ja edelleen toisen maailmansodan valiojoukkoon Jääkäripataljoona 4:ään. Talvisodassa JP 4 saavutti legendaarisen maineen mottien tuhoajana. Pataljoonan komentajan oli tuolloin majuri ”Motti-Matti” Aarnio, jonka johdolla taisteluja käytiin, erityisesti Pukitsanmäen ja Lemetin alueella. Motteihin tunkeutuminen toteutettiin usein käyttäen niin kutsuttua hiipimistätkä, joka tarkoitti sitä, että miehet kaivoivat itselleen uran paksuun lumeen ja etenivät sitä pitkin vihollisen ryhtymykseen. Pataljoona sai tämän etenemistavan mukaisesti kutsunanimen ”Hiipijä”. Hämeen panssaripataljoonan lippuna on JP 4:n lippu.

Jatkosodassa luotiin perusteet panssarivaunujoukkojen ja jääkäreiden yhteiselle toiminnalle. Ensin Osasto Laguksessa vuonna 1941 ja vuodesta 1942 alkaen Panssaridivisioonassa, joka perustettiin tuolloin ylijohdon reserviksi. Tuo runsaan 9300 sotilaan vahvuisen divisioonan ytimen muodosti Jääkäriprikaati ja Panssariprikaati. Asemasotavaiheessa ”Marskin nyrkki” ei levännyt, vaan alkoi tiukka ja koko asemasodan ajan kestänyt koulutusvaihe, jossa harjoiteltiin eri aselajien yhteistoimintaa yhteistoimintaharjoituksissa ja taisteluammunnoissa. Tyypillisesti niin harjoituksessa kuin sitten myöhemmin taisteluja varten muodostettiin taisteluosastoja. Taisteluosaston muodosti aina yksi tai useampi jääkäripataljoona vahvennettuna panssarivaunuosastolla ja asela-

jijoukoilla. Näissä harjoituksissa hiottuja taitoja tarvittiin varsinkin pian, sillä Puna-armeija oli valmistelemaan suurhyökkäystä, jonka päämääränä oli ratkaista Suomen rintaman tilanne. Vuoden 1944 ratkaisutaisteluissa Panssaridivisioonan suorittamalla vastahyökkäyksillä oli merkittävä rooli torjuntavoiton saavuttamisessa. Näiden sodan ajan sankaritekojen kunnioittaminen ja saman hyökkäyshengen juurruttaminen tämän päivän asevelvollisiin muodostaa henkisen perustan Hämeen panssaripataljoonan nykykoulutukselle.

NYKYPÄIVÄ

Tänä päivänä Hämeen panssaripataljoona kouluttaa maavoimien iskukykyisimpiä ja tulivoimaisimpia joukkoja mekanisoituihin ja moottoroituihin taisteluosastoihin sekä erillisiä panssarivaunukomppanioita. Lisäksi pataljoona kouluttaa sotilaspoliisijoukkoja kohteiden suojaukseen ja varuskunnallisiin turvallisuusalan tehtäviin. Pataljoona on haluttu palveluspaikka, niin varusmiespalveluksen suorittamisessa kuin kantahenkilökunnan työpaikkana. Varusmiesten keskeytysprosentti joukosta on yksi pienimmistä puolustusvoimissa (p-kausi 214/ 4,3 %, 115/5,9%), joka kertoo omaa kieltään motivaation tasosta.

Vuonna 2015 Hämeen panssaripataljoonan kokoonpano muodostuu komentajasta, esikunnasta ja neljästä perusyksiköstä; panssarijääkärikomppaniasta, panssari-

vaunukomppaniasta, panssaripioneerikomppaniasta ja sotilaspolisikomppaniasta. Henkilökuntaa on 65 ja varusmiehiä koulutuskaudesta riippuen 500-550. Panssarivaunukalustoa on noin 70 kappaletta.

KOULUTUSPERIAATTEET

Hämeen panssaripataljoona kouluttaa joukkoja vanhoilla hyviksi todetuilla koulutusperiaatteilla tuettuna nykyaikaisella johtamiskoulutuksella ja simulaattorivälineistöillä.

Ensimmäinen koulutuksellinen periaate on laadukas toistokoulutus, joka toteutetaan opettamalla oikeat suoritukset ja sen jälkeen toistamalla suorituksia riittävän useasti erilaisissa tilan-

teissa ja maastoissa. Tämä koskettaa kaikkia koulutusvaiheita ja tasoja alkaen yksittäisestä taistelijaista ja päättyen taisteluosaston harjoittamiseen.

Toinen tärkeä periaate on se, että joukolla tulee olla omaan toimintaan sovitut perustaistelumenetelmiä, jolla se toteuttaa tehtäviä tai sen osia. Tämä tarkoittaa sitä, että yhdellä komennolla joukko toteuttaa sarjan toimenpiteitä automaattisesti siten, että johtajan ei tarvitse käskä kaikkea erikseen. Se voi olla panssarijääkäreillä esimerkiksi komento ”ISKU –ryhmity”, jolloin joukko levittäytyy avoriviin taisteluvalmiiseen muotoon. Panssaripioneerilla käskystä ”PUIKKO –toeuta” seuraa sarja toimenpiteitä, jonka lopputuloksena miinoitteen on raivattu aukko jalkavä-

elle. Vastaavasti taisteluosaston tasolla harjoitetaan yksikköparitoimintaa; hyökkäystä rinnan ja peräkkäin. Näin mahdollistetaan komppanioiden käyttö joustavasti ja nopeasti maaston vaatimalla tavalla. Näiden kaikkien perustaistelumenetelmien tarkoituksen on nopeuttaa joukon toimintaa ja säilyttää sen taisteluvalmius kaikissa tilanteissa sekä antaa johtajille tarvittava aika tehdä ratkaisuvia johtamistoimenpiteitä.

Kolmas aivan keskeinen asia on johtajien jatkuva koulutus ja kannustavan palautteen antaminen. Joukkokoulutuskauden alusta alkaen johtajien koulutukseen ja heidän johtamistoiminnan kehittämiseen panostetaan erityisesti. Käytännössä yksi keskeisimmistä palautejärjestelmistä on taisteluharjoitusten simulaat-

Taisteluosaston komentaja johtamassa yhteisammuntaa Niinisalossa keväällä 2014.

toripalautetilaisuudet, jossa johtajat näkevät omien johtamistoi-
menpiteidensä tuloksen, hyvät ja huonot suoritukset, ja joutuvat
sekä pääsevät arvioimaan omaa toimintaansa.

Neljäs koulutuksellinen merkittävä asia on nykyaikaisten simulaattorijärjestelmien hyödyntäminen kaikessa koulutuksessa, jossa se on mahdollista. Esimerkiksi vaunun ampujille ja johtajille se antaa mahdollisuuden harjoittaa ampumistekniikka useiden satojen laukausten kautta (Steel Beast). Tämä ei tietenkään poista oikeiden laukausten ampumistarvetta, mutta antaa erinomaisen pohjan kovapanosammuntoihin. Vastaavasti kaksipuoleista taistelijan simulaattorijärjestelmää (KASI) hyödynnetään jo peruskoulutuskaudesta alkaen ja käytetään kaikissa merkittävässä joukkokoulutuskauden harjoituksissa. Johtajien harjoittamiseen käytetään VBS –simulaattoria (Virtual Battle Space), jolla kyetään simuloimaan yksikkötason harjoitukset lähialueilla. Järjestelmä mahdollistaa johtajien toiminnan kehittämisen ja mahdollisten virheiden karsimisen jo ennen varsinaista kenttäharjoitusta.

HARJOITUKSET JA AMMUNNAT

Kaikki pataljoonan keskeiset harjoitukset joukkokoulutuskaudella toteutetaan taisteluosasto kehityksessä. Esimerkiksi iskuportaan joukot toteuttavat 25-30 täysimittaista hyökkäystä joko kaksipuolisena taisteluharjoituksena simulaattoreilla avustettuna tai taisteluammunnoissa kovin ampumatarvikkein. Nämä ovat tärkeitä sen takia, että vain niissä kyetään harjoittelemaan yhdessä niitä tehtäviä, joihin taisteluosasto on suunniteltu. Se on myös henkilökunnan taktiikan ja taistelu-

telutekniikan kouluttamisen kannalta tarpeellista.

Taisteluammuntojen johtaminen ja toteutus on yksi vaativimmista suoritteista kenelle tahansa sotilaille ja siksi kiinnitän niihin henkilökohtaisesti hyvin paljon huomiota. Ne ovat myös eräs ammattitaidon mittari. Yhteisammuntoja pidän tärkeimpänä yksittäisenä koulutustapahtumana pataljoonassa, sillä niissä kiteytyy johtaminen, yhteistoiminta sekä tuli ja liike. Siinä on myös maanpuolustuksellinen ulottuvuus. Voi olla sykähdyttävä kokemus panssarintorjuntamiehelle tai pioneerille olla samassa rintamassa taisteluvaunun kanssa, joka ampuu täyskaliiperilaukauksia tai että jokainen hyökkäykseen valmistautuva sotilas näkee panssarihauptsipatterin tai AMOS-komppanian toteuttaman täyden tuli-iskun. Tätä vaikutelmaa ei taisteluharjoituksissa kyetä saamaan aikaiseksi.

TULEVAISUUS

Puolustusvoimauudistuksessa panssarijoukkojen tulevaisuus on turvattu. Iskukykyisillä panssarijoukoilla on edelleen merkittävä rooli puolustusjärjestelmässämme. Vaikka maavoimien sodan ajan kokonaisvahvuus pienenee, ei panssarijoukkoihin ole kohdistunut samalla tavalla supistuksia. Myös materiaalin osalta tulevaisuus näyttää erittäin hyvältä. Leopard 2A6 -hankinnat ja BMP-2 -kaluston päivitys saattavat panssarijoukkojen taistelukyvyyn uudelle tasolle. Onhan LEO 2A6 yleisesti arvioitu yhdeksi maailman parhaaksi taisteluvau-
nuksi.

Vuonna 2016 HÄMPSP muuttaa joukkotuotantorytmiä siten, että tuotettavat panssarivaunukomppaniant, panssarijääkärikomppaniant ja taistelupioneer-

rikomppanian osat koulutetaan samassa koulutusrytmissä. Tämä mahdollistaa vielä nykyistä paremmin yksiköiden ja taisteluosaston toimintojen harjoittamisen joukkokoulutuskauden harjoituksissa.

Pidän tärkeänä, että toimintaa ja organisaatioita kehitetään pitkäjänteisesti mutta ennakkolulottomasti. Kaikessa kehittämisessä tulisi olla johtajatuksena joukon SA -tehtävien ja mahdollisen toiminta-alueen/alueiden asettamat suorituskyvyvaatimukset. Joukot tulisi organisoida ja kouluttaa siten, että niillä kyetään voittamaan todennäköisin ja vaarallisin vastustaja käyttäen hyväksi suomalaisia olosuhteita ja maastoa. Kun taisteluja voitetaan pinnassa, se antaa mahdollisuuden taktiseen ja operatiiviseen menestykseen.

Päätän kirjoitukseni kenraalimajuri Laguksen sanoihin panssarijoukkojen käyttöperiaatteista. ”Panssarijoukkoja ei koskaan tule käyttää vain siitä syystä, että ne ovat olemassa, mutta sen jälkeen kun käytöstä on päätetty, ne on suunnattava taisteluun keskitetysti, häikäilemättömästi ja tarkomokkaasti. Se mitä tehdään, on tehtävä kaikin voimin.”□

Kirjoittaja, everstiluutnantti Jarmo Keskinen, toimii Hämeen panssaripataljoonan komentajana.

Jääkäriprikaati

Puolustusvoimien pohjoisin joukko-osasto

”Jääkäriprikaatin nimen antaminen tälle joukolle on sekä kannustin että velvoite. Kehittyköön Jääkäriprikaatista todellinen valiojoukko, josta Puolustusvoimat sekä prikaatin oma henkilökunta ja jokainen siinä palveleva varusmies ja reserviläinen voivat aina olla ylpeitä.

Sodankylässä 30.9.1979

Puolustusvoimain komentaja, kenraali Lauri Sutela”

Pohjoiskalotin strategisessa tasapainoasetelmassa ja merkityksessä suurvaltojen välillä tapahtui muutoksia 1950-1970 luvuilla. Pohjoiskalotin merkitys lisääntyi. Puolustusneuvosto suositti elokuussa 1958 pitämässään kokouksessa Pohjanmaan Jääkäripataljoonan siirtämistä Lappiin. Perustelut olivat sotilaallisia ja sotilaspoliittisia. Pataljoonan sijoituspaikasta käytiin neuvotteluja ja lopulta sijoituspaikaksi valittiin Sodankylä. Vaasassa sijainnut Pohjanmaan jääkäripataljoona siirrettiin kesällä 1964 Sodankylään ja joukko-osaston nimi muutettiin vuonna 1966 Lapin jääkäripataljoonaksi. Jääkäriprikaati aloitti toimintansa 1.10.1979, kun Lapin jääkäripataljoonaan liitettiin Pohjanmaan tykistörykmentti Oulusta. Toisen parlamentaarisen puolustuskomitean suosituksen mukaan Lapin puolustusta tuli tehostaa perustamalla monipuolinen ja vahva maavoimien yhtymä Sodankylään. Tilanne ja Jääkäriprikaatin merkitys ei ole muuttunut.

ARVOKKAAT PERINTEET

Jääkäriprikaatin perinteet rakentuvat jääkäreiden perinteille. Jääkäriprikaati vaalii kaikkien jääkärijoukkojen tavoin suomalaisen Kuninkaallisen Preussi-

laisen Jääkäripataljoona 27:n perinteitä. Lisäksi Jääkäriprikaati vaalii nykyisten ja lakkautettujen joukkoyksiköidensä perinteitä.

Lapin jääkäripataljoona on Jääkäriprikaatin jalkaväkikoulutusta antava joukkoyksikkö. Pataljoonan perinteet pohjautuvat Polkupyöräpataljoona 1:een. Pataljoona perustettiin 20.4.1921, kun lakkautettavan Käkisalmen läänin Rykmentin I Pataljoonasta muodostettiin Polkupyöräpataljoona 1. Pataljoonaan kuului aluksi esikunta ja neljä komppania, joista myöhemmin neljäs lakkautettiin. Varuskuntapaikka-

na oli Kellomäki Karjalan kannaksella. Joukko-osaston nimi muutettiin 16.5.1936 Jääkäripataljoona 1:ksi ja se sai muiden jääkäripataljoonien kanssa vaalittavakseen Kuninkaallisen Preussin Jääkäripataljoona 27:n perinteet.

Sodissa Jääkäripataljoona 1 kunnostautui kevyenä iskukykyisenä joukkona. Talvisodassa ankarissa saarrostustaistelussa saavuttamistaan ansioista Jääkäripataljoona 1 sai juuri ennen jatkosodan syttymistä vastaanottaa ylipäällikkö Mannerheimilta kiitoksena kymmenen lahjako-

Jääkäriprikaatin joukko-osastolippu.

*Toimintaympäristöä
(Puolustusvoimat
Taina Pirinen)*

nepistoolia, jotka jaettiin joukko-osaston parhaiden taistelijoiden käyttöön. Talvisodan jälkeen pataljoona sijoitettiin Lappeenrantaan. Jatkosodassa se kuului Ratsumäkiprikaatin organisaatioon. Jatkosodan päätteeksi pataljoona sijoitettiin Tornioon. Sotatoimien päätyttyä pataljoona siirrettiin Vaasaan 27.4.1945 ja nimi muutui Pohjanmaan jääkäripataljoonaksi 1.1.1957. Pataljoonan siirto Sodankylään tapahtui 2.8.1964 ja nimi muuttui Lapin jääkäripataljoonaksi 1.7.1966. Pataljoona menetti asemansa itsenäisenä joukko-osastona, kun se liitettiin Jääkäriprikaatin joukkoyksiköksi 1.10.1979.

Myös Jääkäriprikaatiin kuuluvassa Rovaniemen ilmatorjuntapatteristossa annetaan jalkaväkikoulutusta 2.Jääkärikomppaniassa ja Tukikohtakomppaniassa. Rovaniemen ilmatorjuntapatteristo on ITO90M -järjestelmän valtakunnallinen koulutuspaikka.

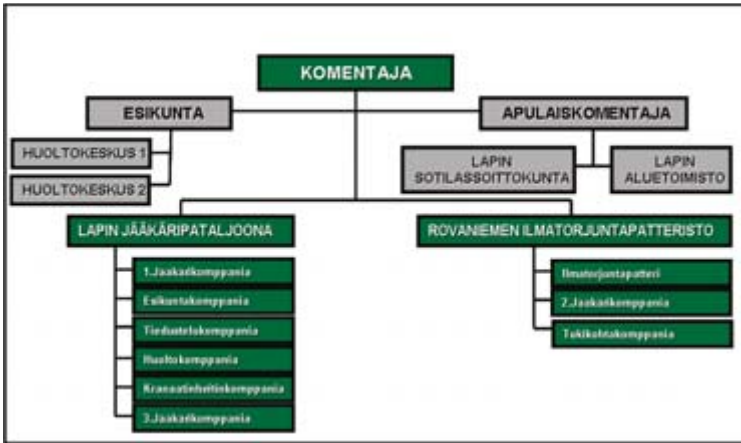
JÄÄKÄRIPRIKAATI TÄNÄÄN

Jääkäriprikaati on Keski-Lapissa Sodankylässä ja Rovaniemellä sijaitseva arktiseen koulutukseen ja talvisodankäyntiin erikoistunut Puolustusvoimien pohjoisin joukko-osasto. Jääkäriprikaatin toiminta-alueena on koko Lapin maakunnan alue. Maa-alueita maakunnassa on yhteensä 100 367 km² (30% Suomesta), mutta Suomen väestöstä (31.12.2013) maakunnan alueella asuu ainoastaan 182 514 henkeä. Jääkäriprikaatin ydintehtävinä on puolustus suunnittelu, asevelvollisten koulutus sekä virka-avun antaminen muille viranomaisille. Asevelvollisten koulutuksen osalta Jääkäriprikaati tuottaa maavoimien alueellisia joukkoja, valtakunnallisia ilmatorjuntajoukkoja sekä Ilmavoimien ja Rajavartiolaitoksen joukkoja. Erityisosaamisalueet ovat olleet arktisessa ympäristössä tapahtuva toiminta ja taistelu sekä ilmatorjuntaohjus 90M -järjestelmän valtakunnallinen koulutus.

Vuodesta 2015 lähtien Jääkäriprikaatin tehtävät ovat olleet laajemmat. Jääkäriprikaati vastaa alkaen alueellisena toimijana

Lapin maakunnan maa-alueella asevelvollisten koulutuksesta ja asevelvollisuusasioiden hoidosta, puolustusvalmisteluista ja virkaavusta, viranomaisyhteistoiminnasta sekä maanpuolustustyöstä. Toimintaa vahvistaa viranomaisten ja eri toimijoiden alueiden yhtenevyys ja vastuisten selkeys.

Jääkäriprikaati toimii kahdella paikkakunnalla, Sodankylässä ja Rovaniemellä, mikä aiheuttaa omat erityispiirteensä kaikelle toiminnalle. Toimintatapojen kehittäminen uudistukseen liittyen on vakiintumassa. Kokousten, palavereiden ja tiimityöskentelyn toteuttaminen eri sähköisten järjestelmien avustuksella on lisääntynyt merkittävästi. Jääkäriprikaatin komentajan ja apulauskomentajan virkapaikka on Sodankylässä, mutta prikaatin johdolle on työpisteet myös Rovaniemellä. Johto tulee työskentelemään Rovaniemellä säännöllisesti. Prikaatin tapahtumia järjestetään niin Sodankylässä kuin Rovaniemellä. Laajempine toiminta-alueineen ja vastuineen prikaati osallistuu yhteistoimintaan ja maanpuolustustyöhön koko Lapin maakunnan alueella.

JÄÄKÄRIPRIKAATIN ORGANISAATIO

Jääkäriprikaatin esikunta sijaitsee Sodankylässä, Lapin aluetoimisto ja Lapin sotilassoittokunta Rovaniemellä. Lapin jääkäripataljoona jatkaa Sodankylässä ja tuottaa sodan ajan joukkoja kuudessa perusyksikössä. Pohjan jääkäripataljoona lakkautetaan. Rovaniemen ilmatorjuntapatteristo Rovaniemellä tuottaa sodan ajan joukkoja kolmessa perusyksikössä. Lapin aluetoimisto Rovaniemellä vastaa asevelvollisuusasioiden toteuttamisesta koko Lapin maakunnan alueella. Lapin sotilassoittokunta Rovaniemellä vastaa soittotoiminnasta pääasiassa Lapin, Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun alueilla. Jääkäriprikaatin organisaatio on esitetty yllä olevassa kuvassa.

Jääkäriprikaatin esikunta toteuttaa paikallisena sotilas- ja hallintoviranomaisena sille kuuluvat sotilaalliset ja hallinnolliset tehtävät. Jääkäriprikaatin esikuntaan kuuluu operatiivinen-, koulutus-, henkilöstö-, ja huolto-osasto. Huolto-osaston päällikön suoranaisessa johdossa ovat Huoltokeskus 1 Sodankylässä ja Huoltokeskus 2 Rovaniemellä. Kumpaankin huoltokeskukseen kuuluu materiaalikeskus ja kuljetuskeskus.

Lapin jääkäripataljoona Sodankylässä kouluttaa varusmiehiä kuudessa perusyksikössä. Tavoitevahvuus on keskimäärin 700 varusmiestä saapumiserässä. 1. Jääkärikomppania antaa jalkaväkikoulutusta jääkärijoukkueen ja -komppanian rynnäkkökiväärin miehen, konekiväärin miehen, tarkka-ampujan, panssarintorjuntamiehen, taistelulähetin ja taistelujoneuvon kuljettajan tehtäviin. Esikuntakomppania antaa koulutusta panssarintorjunta- ja panssarintorjuntaohjushmiehille sekä sotilaspoliiseille. Tiedustelukomppania kouluttaa tiedustelijoita ja lennokkitiedustelijoita tiedustelujoukkoihin. Huoltokomppania kouluttaa varusmiehiä sotilaskuljettajan, lääkintämiehen, taistelupelastajan, sotilaskieittäjän, esikuntalähetin, taistelulähetin ja eri huollon alojen tehtäviin. Kranaatinheitinkomppania kouluttaa viestimiehet, heitinmiehet, tulenjohtomiehet, mitausmiehet ja taistelujoneuvon kuljettajia. 3. Jääkärikomppania toimii prikaatin aliupseerikouluna kouluttaen jalkaväen aliupseerit. Lisäksi Lapin jääkäripataljoonassa koulutetaan sissiradisteja, heitinmiehiä ja eri huollon toimialojen varusmiehiä Lapin rajavartiostolle.

Rovaniemen ilmatorjuntapatteristo Rovaniemellä kouluttaa

varusmiehiä kolmessa perusyksikössä. Tavoitevahvuus on 450-550 varusmiestä saapumiserässä. Ilmatorjuntapatteri kouluttaa henkilöstöä ilmatorjuntaohjuspatterin 90M eri tehtäviin sekä ilmatorjuntapatteriston johtoportaan (06). Patteri toteuttaa myös varusmiesten aliupseerikoulutuksen ilmatorjunta-aselajin osalta. 2. Jääkärikomppania antaa jalkaväkikoulutusta hajautetun taistelutavan jääkärijoukkueen ja -komppanian rynnäkkökiväärin miehen, konekiväärin miehen, tarkka-ampujan, panssarintorjuntamiehen, taistelulähetin ja taistelujoneuvon kuljettajan tehtäviin. Tukikohtakomppania kouluttaa varusmiehiä Ilmavoimien eri tehtäviin sekä sotilaspoliisit ml. koko prikaatin sotilaspoliisialiupseerit. Tämän lisäksi osa varusmiehistä on teknisten erikoisalojen kuten apumekaanikko- ja tutka-aliupseerikurssin käyneitä.

ARKTINEN JA TALVISODAN-KÄYNTI SEKÄ KANSAIN-VÄLINEN TOIMINTA

Jääkäriprikaatin visio on olla kansainvälisesti arvostettu Maavoimien talvisodankäynnin ja arktisen osaamisen keskus, joka on johtava toimija taktiikan, taistelutekniikan, toimintakyvyn ylläpidon ja selviytymistaitojen osaamisessa ja kouluttamisessa. Jääkäriprikaatin kansainvälinen toiminta perustuu Maavoimien toimintasuunnitelmaan. Jääkäriprikaatin kansainvälisen toiminnan tavoitteena on kehittää yhteistoi- mintakykyä, lisätä ja kehittää oman henkilöstön ammattitaitoa ja osaamista ja näin mahdollistaa

Jääkäriprikaatin suorituskyvyn kehittäminen kansallisen puolustuksen tehtäviin. Jääkäriprikaatin kansainvälinen toiminta koostuu Pohjoismaisella puolustusalan yhteistyön (NORDEFECO, Nordic Defence Cooperation) alle sijoituvasta toiminnasta, kahdenvälisestä yhteistyöstä, kansainvälisestä harjoitustoiminnasta, kansainvälisestä koulutuksesta ja vierailutoiminnasta.

Jääkäriprikaati on jo vuosia järjestänyt valtakunnallisen talvisodankäynninkurssin. Talvisodankäynnin peruskurssin päämääränä on lisätä koulutettavien ammattitaitoa talviolosuhteissa vaadittavissa selviytymistaidoissa, toimintakyvyn ylläpitämisessä ja taistelutekniikassa. Kurssin opetustavoitteina on, että osallistujat saavat perustiedot talviolosuhteiden selviytymistaitojen, toimintakyvyn ylläpitämisen ja taistelutekniikan kouluttamisesta, omaksuvat talviolosuhteissa tapahtuvaan sotilaalliseen toimintaan ja selviytymiseen liittyvät yleiset periaatteet sekä niiden soveltamisen eri tilanteissa sekä

saavat luottamuksen vaikeissa olosuhteissa toimimiseen. Edellä mainittujen tavoitteiden lisäksi Jääkäriprikaatin henkilökunta harjaantuu talvisodankäynnin aiheiden kouluttamisessa ja kansainvälisten harjoitusten järjestämisessä sekä kansainvälisessä koulutusyhteistyössä. Vuodesta 2015 alkaen kurssille voi osallistua myös muiden maiden sotilaita. Jääkäriprikaatissa palveluksensa aloittava sotilashenkilökuntaan kuuluva suorittaa peruskurssin ensimmäisenä palvelusvuotenaan. Talvisodankäynnin peruskurssin jatkeeksi on rakennettu selviytymiskurssi, joka jakautuu syksyn ja talven osioon. Selviytymiskurssi on järjestetty ensimmäisen vuonna 2014 havaintojen ja kehittämistarpeiden kartoittamiseksi omalle henkilökunnalle. Eri kurseja on järjestetty myös tarpeisiin perustuen. Tällainen tarpeeseen perustuva kurssi on ollut jo vuosien ajan Lääkintäreserviupseerikurssille järjestetty ”Fyysisen ja psyykkisen toimintakyvyn säilyttäminen poikkeusoloissa” opetustapahtuma.

Jääkäriprikaatilla on Maavoimien esikunnan käskemiä talvisodankäynnin taktiikan kehittämistehtäviä. Käskettyjä kehittämistehtäviä toteutetaan normaalin harjoitustoiminnan mukana. Kehittämistehtäviin liittyy usein uuden materiaalin ja kaluston testaus lähinnä talviolosuhteissa. Jääkäriprikaati on osallistunut useiden ohjesääntöjen laatimiseen esimerkkinä Talvikoulutusopas ja Taistelijan opas. Oman kehittämistoiminnan lisäksi Jääkäriprikaati on tukenut ja tukee muiden testaus- ja koelutoimintaa.

LOPUKSI

Kolmenkymmenenviiden vuoden ajan Jääkäriprikaati on vastannut omalta osaltaan ammattitaitoisen maavoimien reservin kouluttamisesta pohjoisen Suomen tarpeisiin. Monien vaiheiden jälkeen prikaati on vakiinnuttanut asemansa nykyaikaisena keskiuurena joukko-osastona. Prikaatin hyvät koulutustilat ja harjoitusmaastot sekä pohjoisen erityisolosuhteet luovat hyvät ja monipuoliset mahdollisuudet asevelvollisten koulutukselle. Tänä päivänä ja tulevaisuudessa Jääkäriprikaati vastaa hyvin sille asetettuja rauhan ja sodan ajan tarpeita maavoimien joukko-osastona. Jääkäriprikaati katsoo tulevaisuuteen luottavaisena. □

Kirjoittaja, everstiluutnantti Jari Osmonen, toimii Jääkäriprikaatin esikuntapäällikkönä.

Hiihtokoulutusta (Puolustusvoimat Taina Pirinen)

Uudenmaan prikaati

Uudenmaan prikaatin uusi rooli

Puolustusvoimauudistushan ei koskenut Uudenmaan prikaatia.” Lauseen kuulee usein kun keskustelu ohjautuu puolustusvoimauudistuksen vaikutuksiin merivoimissa. Jos mittakaavana pidetään sitä, että joukko jatkaa samannimisenä, samoilla perinteillä kuin aiemmin, niin lause pitää paikkansa. Muilla kriteereillä mitattuna lauseen esittäjä tosiasiallisesti vain paljastaa, ettei tunne merivoimissa läpivietyä organisaatiomuutosta. Seuraavassa artikkelissa tuodaan esille Uudenmaan prikaatin keskeinen asema uudistuneissa merivoimissa sekä esitellään prikaatin toimintaan vaikuttaneet muutokset.

Uudenmaan prikaatin rooli osana merivoimia muuttui merkittävästi puolustusvoimien rakennemuutoksen yhteydessä. Meripuolustusalueiden poistumisen ja Rannikkolaivaston syntymisen myötä Saaristomerelle syntyi rannikkojohtoportaan mentävä aukko. Tuon aukon täyttää Uudenmaan prikaati. Sodan ajan roolissa prikaati nousi korkeimmalle sarjatasolle ja samalla sen joukkojen määrä kasvoi merkittävästi. Suomen ulkomaan yhteyksien kannalta keskeinen alue ja siihen liittyvä aikaisempaa laajempi torjuntatehtävä, sekä sotilaallisten kohteiden hallinnointi Saaristomerellä asettavat prikaatin aivan uusien haasteiden eteen. Pääosin kokonaan uusitut sodan ajan yksiköiden kokoonpanot sekä niiden kouluttaminen uudistetun taistelutavan mukaisesti laittoivat koko joukkotuotannon perusteet uusiksi. Prikaatin rooli rannikkojoukkojen operatiivisen taisteluvoiman tuottajana nousi merivoimien taistelun kannalta ratkaisevaksi. Uusi vahvempi ja huomattavasti suorituskykyisempi rannikkojääkäritaisteluosasto on luonteva jatkumo rannikkojääkäripataljoonan kehityskaarelle. Uusille yksiköille merivoimien

rannikkojoukkojen kehittämishankkeen myötä kohdennettava kalusto vie prikaatin alayksiköiden johtamisen ja merellisen liikkeen uudelle vuosituhannelle. Prikaatin yksiköiden uudelleenorganisointi vastaamaan paremmin muuttunutta tilannetta on myös yksi keskeinen muutostekijä. Merelliset ja iskevät yksiköt keskitettiin Vaasan rannikkojääkäripataljoonaan sekä taistelua tukevat yksiköt taas Tammisaaren rannikkopataljoonaan. Vaikka pintapuolisesti katsottuna muutos ei ollut siis suuri, tosiasiallisesti kaikki prikaatin keskeiset toiminnan perusteet muuttuivat.

PRIKAATIN UUDET JA VANHAT YKSIKÖT

Uudenmaan prikaatin rauhan ajan organisaatio uudistettiin vuoden 2015 alusta. Vaasan rannikkojääkäripataljoona ja Tammisaaren rannikkopataljoona jatkavat prikaatin joukkoyksiköinä. Prikaatin esikunta siirtyi uuteen osastokokoonpanoon. Pataljoonien alaisista yksiköistä lakkautettiin 1. ja 2. Rannikkokomppania. Uusina yksiköinä perustettiin 2. Rannikkojääkärikomppania sekä Esikunta- ja

viestikomppania. Vanhoista yksiköistä Kranaatinheitinkomppania ja Pioneerikomppania siirtyivät Vaasan rannikkojääkäripataljoonasta Tammisaaren rannikkopataljoonaan. Kokonaan uutena yksikkönä Tammisaaren rannikkopataljoonaan perustettiin 2. Rannikkokomppanian pohjalta Esikunta- ja Viestikomppania. Vanhoista yksiköistä ainoastaan Rannikkojääkärikomppania jatkaa Vaasan rannikkojääkäripataljoonassa, nyt toki 1. Rannikkojääkärikomppanian nimellä. 1. Rannikkokomppania muutti nimensä 2. Rannikkojääkärikompaniaksi ja siirtyi rannikkojääkäripataljoonan johtoon. Kun vielä huomioidaan Aliupseerikoulun siirto rannikkojääkäripataljoonaan uudella nimellä vanhan Amfibiokoulun sijaan, ovat yhtä komppaniaa lukuun ottamatta kaikki yksiköt vaihtaneet pataljoonaa.

Yksiköistä suurimman muutoksen koki Esikunta- ja viestikomppania, joka saa nimensä mukaisten yksiköiden tuottamisen tehtäväkseen. Lisäksi yksikkö vastaa prikaatin huoltoyksiköiden tuottamisesta. Koulutukselle merkittävän haasteen asettaa uuden langattomaan runkoverkkoon perustuvan johtamisjärjestelmän käyttöönotto ja siihen liittyvä osaamisen kehittäminen. Merkittävän osuuden joukkotuotannosta muodostaa yksikköön siirretty sotilaspoliisikoulutus.

Kranaatinheitinkomppania ja Pioneerikomppania jatkavat nimensä mukaisten yksiköiden joukkotuotantoa eri joukkojen tarpeisiin. Molempien yksikköjen sodan ajan kokoonpanoissa tapahtui myös merkittäviä muutoksia. Heitinkomppanian osalta voidaan todeta koulutuksen olevan maavoimien heitinkoulutuksen kanssa vähintäänkin vertailukelpoista. Onhan yksikkö voittanut kahtena vuotena peräkkäin koulutustasomittauksen parhaana kranaatinheitinkomppaniana Maavoimien vaikuttamisharjoituksen yhteydessä. Pioneerikomppania sai uutena yksikkötyyppinä myös taistelupioneerikomppanian tuotettavakseen vanhojen lisäksi.

1. Rannikkojääkärikomppanian roolissa tapahtui vain vähäisiä muutoksia. Se tuottaa edelleen rannikkojääkärikomppanioita alueellisten ja operatiivisten joukkojen tarpeisiin. Kokoonpanomuutokset sekä uusi alusluokka JEHU asettavat uudistusvaatimuksia myös ”aidoimmalle” rannikkojääkärikoulutukselle. Sodan ajan komppanioiden suuri vahvuus on yksi merkittävimpiä haasteista, jotta koko komppania saadaan tuotettua kerralla.

2. Rannikkojääkärikomppania jatkaa pääosin samojen joukkotuotantotehtävien parissa kuin edeltäjänsä 1. Rannikkokomppania. Yksikkö vastaa edelleen veneenkuljettajien, rannikko-ohjusmiesten sekä prikaatissa annettavasta kansainvälisestä koulutuksesta. Uutena tehtävänä on rannikko-ohjuskoulutuksen kanssa vuorotteleva tiedustelukoulutus. Rannikko-ohjuskouluttajien siirtyminen saapumiserien välillä tiedustelukouluttajiksi ei aiheuta ongelmia, perustuhan molempien yksiköiden taistelu oman toiminnan salaamiseen. Veneenkuljettajien koulutus on yksi halutuimmista koulutushaaroista.

Koulutuksen hyväksytysti suorittanut varusmies pääsee JURMO miehistönkuljetusveneen vastuuliseksi päälliköksi. Tehtävän mukana tulee parhaimmillaan yli 30 solmun vauhti, matalat ja karikoiset saaristoalueemme, vaativat sääolosuhteet sekä jakamaton vastuu kuljettavista ja veneestä.

Aliupseerikoulu vastaa prikaatin joukkotuotantotehtävien mukaisen aliupseeritarpeen kouluttamisesta. Koulun vahvuus kurssin aikana on yli 200, joten ryhmänjohtajiksi koulutettavien osuus on prikaatissa keskimääräistä suurempi.

UUDISTETUN TAISTELUTAVAN HARJOITTELUA

Prikaati on merivoimien suurin sodan ajan joukkojen tuottaja. Liukuhinna, joka käynnistyy saapumiserän astuessa palvelukseen tuottaa 6 kuukauden päästä sodan ajan yksiköitä sekä niiden osia joko merivoimien tai maavoimien reserviin. Koulutustulokset ovat olleet vertailukelpoisia valtakunnan parhaiden yksiköiden kanssa, kaikilla mittareilla. Prikaatissa joukkojen koulutus toteutetaan maavoimien uudistetun taistelutavan periaatteilla saariston ja rannikon olosuhteet huomioiden. Rannikkojääkärien taistelussa on aina korostunut tehtävätaktiikka, pienten itsenäisten osastojen iskut ja hajautettu toiminta. Saaristossa ei synny rintamalinjoja. Rannikko-ohjusryhmien taistelu on malliesimerkki miten uudistetun taistelutavan periaatteet ovat olleet käytössä rannikkojoukoissa jo pitkään. Rannikko-ohjusryhmät liikkuvat saaristossa nopeasti ja suojassa tulivoimaisen asejärjestelmänsä kanssa. Ohjusammunta toteutetaan yllätyksellisesti, hajautetusta ryhmyksestä keskitettyyn vaikutukseen. Ohjusammunnan jälkeen ryhmät

väistyvät ja vaihtavat seuraaviin tuliaseisiin.

Kranaatinheitinyksiköiden osalta ammunnan hallinnan ja johtamisen järjestelmä (AHJO) mahdollistaa heittimittäin hajautetun toiminnan. Tätä on myös aktiivisesti harjoiteltu ampumaleireillä ja kehitetty osaamista hajautetussa toiminnassa. Rannikolla ja saaristossa hajautetun taistelutavan edellyttämien laajojen tuliase-alueiden löytäminen on kuitenkin haasteellista. Raskaan kranaatinheitimen kantama ei myöskään ole riittävä rannikon olosuhteissa. Poistuneiden vedettävien rannikkotykistö-patteristojen korvaamisen osalta on keskiössä tarve lisätä tulyksiköiden kantamaa ja erityisesti liikkuvuutta. Harvalukuiset rannikkopatterit soveltuvat vain rajoitetusti maa-ammuntaan ja niiden tulen teho aluemaaleissa on kovin rajallinen.

Uudenmaan prikaatin joukkotuotannon mukaiseen harjoitus-toimintaan muutokset vaikuttavat vain vähän. Prikaatin joukot koulutautuvat prikaatin omissa harjoituksissa, tai osana merivoimien harjoituksia sekä osallistuvat maavoimien eri harjoituksiin vakiintuneen tavan mukaisesti. Kranaatinheitinkomppanian osallistuminen maavoimien vaikuttamisharjoituksiin antaa yksikölle vertailukohdan oman ammattitaidon ja suorituskyvyn osalta. Pioneerikomppania on osallistunut alueellisiin taisteluharjoituksiin hyvin tuloksin. Kaartin jääkäriyrykmentin kanssa toteutetut yhteiset taisteluharjoitukset ovat palvelleet erinomaisesti Vaasan rannikkojääkäripataljoonan koulutuksellisia sekä operatiivisia tarpeita.

JEHU-luokan taisteluvene.

UUSILLA SUORITUSKYVYILLÄ

Merivoimien rannikkojoukkojen kehittämishanke on tuonut ja tuo tullessaan prikaatiin merkittäviä uusia suorituskykyjä. Keskeisempinä ovat uusi JEHU-luokan taisteluvene sekä langattomaan runkoverkkoon perustuva uusi johtamisjärjestelmä. Joukkojen operatiivista suorituskykyä nostetaan hankkimalla myös lisää muun muassa pimeätoimintavälineistöä sekä rannikko-ohjuksia.

Monikäyttöinen ja nopea Jehu-luokka edustaa merivoimien uusinta suorituskykyä. Vene soveltuu miehistön kuljetukseen, lääkintä- ja evakuoitintehäviin, maihinnousuun, merivalvonta- ja saattotehtäviin sekä taistelu- ja taistelun tukitehtäviin. Jehu soveltuu niin saaristo-, rannikko- kuin avomeriolosuhteisiin. Jehun kansainvälinen yhteensopivuus päästiin testaamaan heti luovutuksen jälkeen Baltops15-harjoituksessa Itämerellä. Uudenmaan prikaatille luovutettiin kesäkuussa kolme ensimmäistä Jehu-luokan venettä, joita on tilattu yhteensä 12 kappaletta Ma-

rine Alutech Oy Ab:lta.

Uudet suorituskyvyt vaativat henkilöstöltä jatkuvaa oppimista sekä aktiivista toimintatapojen kokeilutoimintaa. Prikaatissa ei ole erillistä tutkimus- ja kehittämisosastoa, vaan uusien veneiden ja järjestelmien käyttöön liittyvät taktiset ja taistelutekniset opit on itse löydettävä ennakkoluulottoman harjoitustoiminnan kautta.

KANSAINVÄLISYYS ON PRIKAATIN ARKIPÄIVÄÄ

Uudenmaan prikaatin kansainvälisiin valmiusjoukkoihin (Amphibious Task Unit, ATU) koulutetaan vapaaehtoisia varusmiehiä, jotka sitoutuvat koulutukseen ja joilla on varusmiespalveluksen jälkeen halu toimia kriisinhallintatehtävissä ulkomailla. Vuosittain valitaan hakeusten, kielikokeen sekä muiden soveltuvuuskokeiden perusteella noin 50 varusmiestä ATU-koulutukseen. ATU-joukot koulutetaan vaativiin sotilaallisiin kriisinhallintatehtäviin rannikko- ja saaristo-olosuhteissa. Koulutus kestää kaikkiaan 12 kuukautta, josta kansainvälinen osio on kuuden

kuukauden pituinen. Koulutuskieliä ovat ruotsi ja englanti. Ensimmäinen ATU-kurssi pidettiin vuonna 2005.

Prikaatin nykymuotoinen kansainvälinen toiminta juontaa juurensa ensimmäisistä yhteistointaharjoituksista ruotsalaisten kanssa 1990-luvun puolivälistä. Ennen vuotta 2015 prikaatin aikaisempi kansainvälisen toiminnan huippuhetki oli osallistuminen Euroopan Unionin taisteluosastojen valmiusvuoroon vuonna 2011 osana pohjoismaista taisteluosastoa (Nordic Battle Group, NBG).

Prikaatin tuottama kansainvälinen rannikkojääkärikomppania on asetettu osaksi NATO:n nopean toiminnan (NATO Response Force, NRF) joukkoja vuodeksi 2015. Suomi on osallistunut NRF-valmiuteen vuodesta 2010 alkaen ja ensimmäistä kertaa joukon kokoonpano perustuu näin vahvasti reserviläisten varaan. Koko joukon vahvuus on 290 sotilasta. Kantahenkilökuntaa yksikköön kuuluu alle 20. Joukon valmistautuminen alkoi vuonna 2013, jolloin toteutettiin ensimmäinen evaluointi. Vuonna 2014

BALTOPS-harjoitus viime kesäkuussa.

NOCO-harjoituksen yhteydessä joukko sai hyväksytyt NATO:n arvioinnin tasolle kaksi (NEL2), joka tarkoitti sitä että joukko on taisteluvalmis ja voidaan liittää osaksi NRF-joukkoja. Tason kaksi arvioinnin läpäisy on erittäin vaativa tehtävä NATO:n aktiivipalveluksessa oleville ammattilaisyksiköillekin, joten suomalaisen asevelvollisuusarmeijan tuottamalta reserviläisyksiköltä se on todellinen osoitus osaamisesta.

Kansainvälinen rannikkojääkärikomppania kykenee toimimaan sekä merellä että maalla. Sen suorituskyvyt on räätälöity hyökkäykselliseen tehtäviin ja se kykenee toimimaan mm. kriisinhallintajoukon kärkiyksikkönä (early entry force), vakauttamisoperaatioissa sekä ottamaan haltuun ja varmistamaan satamia evakuointioperaatioiden suojaamiseksi tai humanitäärisen avun

perille saattamiseksi.

Prikaatin toimintaa vuoden 2015 ensimmäisellä puoliskolla leimasi kansainvälisen rannikkojääkärikomppanian valmius osana NRF-joukkoja ja siihen liittyvä valmistautuminen kesäkuun BALTOPS-harjoitukseen Ruotsissa ja Puolassa. BALTOPS-harjoitukseen osallistuminen noin 250 rannikkojääriin voimin ja monikansallisen (FIN-USA-SWEGB) maihinnousutaisteluosaston johtaminen oli koko prikaatilta ja sen reserviläisiltä todellinen voimannäyttö. Harjoitus oli osoitus suomalaisen asevelvollisuusjärjestelmän ja sotilaskoulutuksen toimivuudesta. Meillä ei ole mitään hävettävää - päinvastoin. Samanaikaisesti on toteutettu normaali päätehtävämme mukainen joukkotuotannon mukainen laadukas varusmieskoulutus.

KOHTI TULEVAISUUTTA

Prikaatin toimintaedellytyksiä on puolustusvoimien säästövuosista huolimatta pystytty suunnitelmallisesti kehittämään. Syndalenin sataman laajennustyöt sekä kokonaan uuden satamarakennuksen rakentaminen ovat tästä hyvänä esimerkkinä. Keväällä 2015 alkanut kasarmi 1:n vuoden loppuun kestävä peruskunnostus tuo tullessaan 400 nykyaikaista vuodepaikkaa. Rakennustyömaa aiheuttaa prikaatissa tilapäistä tilanahtautta, jota helpottamaan on vuokrattu lisärakennuksia Raaseporin kaupungilta aivan varuskunta-alueen vierestä.

Lähiharjoitusalueet yhdessä Syndalenin ampumakenttäalueen kanssa luovat prikaatille edellytykset toteuttaa kaikki joukkotuotannon harjoitukset ”kotikentällä”. Syndalenin ampuma-alue

on myös muiden joukko-osaston erittäin aktiivisessa käytössä. Ampuma-alueen kehittäminen palvelee sekä meri- että maavoimien tarpeita. Hästö-Busön vanhan linnakesaaren siirtymisen prikaatin hallinnoitavaksi ja samalla osaksi Syndalenin ampumakenttäaluetta on luonnollinen seuraus alueen käyttötärpeen perusteella. Koko Hankoniemen alue yhdessä Russarön kanssa tarjoaa riittävän laajan alueen suuremmillekin rannikkotaisteluharjoituksille.

Uudenmaan prikaatin toiminnan perusteet ovat erinomaisessa kunnossa. Uudenmaan prikaatin asema tärkeänä ja tehokkaana osana merivoimia korostuu uudistuneissa puolustusvoimissa. Joukko-osaston uudistunut kalusto, sotasatamaksi peruskunnostettu Syndalenin satama, laaja-alaiset koko puolustusvoimia palvelevat joukkotuotantotehtävät, organisaatio sekä varuskunnan vastakunnostetut tai kunnostettavat kasarmit takaavat joukko-osaston toimintaedellytykset maanpuolustuksen kehittämiseksi sekä puolustusvalmiuden parantamiseksi.

UUDENMAAN PRIKAATI

Rannikkojoukkojen iskukykyä saaristossa ja rannikoilla - kotimaassa ja ulkomailla.

Prikaati tuottaa monipuolisesti rannikko- ja saaristotaisteluihin soveltuvia yksiköitä merivoimien operatiivisille sekä alueellisille rannikkojoukoille. Prikaatissa annetaan myös vapaaehtoisuuteen perustuvaa kansainvälisen valmiusjoukon koulutusta vuosittain noin 50 sotilaille. Prikaati ylläpitää jatkuvasti kykyä asettaa vahvuudeltaan 50–290 taistelijan rannikkojääkäriyksikön kansainvälisiin tehtäviin operaation tarpeiden mukaisesti. Joukkoja

tuotetaan myös maavoimien ja rajavartiolaitoksen tarpeisiin. Toiminnassa korostuu kyky toimia yhdessä sekä merivoimien että maavoimien yksiköiden kanssa. Prikaati kouluttaa mm. rannikkojääkäreitä, rannikko-ohjursmiehiä, kranaatinheitinmiehiä, pioneereja, viestimiehiä, sotilaspoliiseja, kuljettajia ja veneenkuljettajia sekä huollon eri toimialojen osaajia. Saapumiserän tavoitevahvuus on 650 (toteumat I/15 712 ja II/15 705).

Prikaatia johtaa prikaatin komentaja apunaan esikunta. Komentajan johdossa ovat Vaasan rannikkojääkäripataljoona, Tammisaaren rannikkopataljoona sekä Huoltokeskus.

Prikaati työllistää vajaa 200 sotilasta ja siviiliä. Lisäksi varuskunta-alueella Raaseporin Dragsvikissä toimii ja työskentelee kuutisenkymmentä henkilöä erilaisissa tukipalveluissa, joihin kuuluvat muun muassa terveydenhoito, ravitseminen sekä kiinteistöjen ja alueiden kunnossapito.

Uudenmaan prikaati edustaa Suomen vanhimpia joukko-osastoja. Sen perinteet ulottuvat Kustaa II Aadolfin aikaan vuoteen 1626. Valtakuntaan perustettiin tuolloin 8-12 komppaniasta koostuvat maakuntarykmentit. Suomalaisen jalkaväen osalta kuningas teki henkilökohtaisesti organisaatiosuunnitelman. Suunnitelma edellytti 8 rykmenttiä, jotka kaikki koostuisivat 8 komppaniasta. Yksi näistä rykmenteistä, Uudenmaan Rykmentti (Nylands Regimente), on Uudenmaan prikaatin ensimmäinen perinnejoukko.

VAASAN RANNIKKOJÄÄKÄRI-PATALJOONAN PERINTEET

Kunniatehtävä jääkäriperinteiden vaalimisessa Uudenmaan

prikaatissa on Vaasan rannikkojääkäripataljoonan vastuulla. Pataljoona järjestää jääkärien Suomeen paluun muistoksi vuosittain 25.2. Jääkäripäivän upseerikerholla. Pataljoonan perinnepäivää vietetään 5.7. ankarien Teikarin taistelujen muistoksi. Vuonna 2015 pataljoona juhlii 25-toimintavuottaan, koska joukkoyksikkö perustettiin 1.1.1990 rannikkojääkärikoulutuksen siirryttyä Upinniemestä Dragsvikiin. Silloinen Vaasan jääkäripataljoona muuttui Vaasan rannikkojääkäripataljoonaksi.

Pataljoonan lipun vihki ja luovutti 30.11.1962 rannikkojääkäripataljoonan käyttöön Tasavallan presidentti Urho Kekkonen. Lipun lahjoittivat Rannikkotyöstörykmentti 2:n ja Viipurin Lohkon sotaveteraanit, jotka osallistuivat Teikari-Melansaari taisteluihin vuosina 1940,-41 ja -44.

Lipun sininen pohjaväri periytyy Saaristolaivaston lipusta. Saaristolaivastoon kuuluivat myös rannikkojalkaväkiosastot. ”W” kunnioittaa sodissamme käytyä Viipurinlahden taisteluja ja erityisesti Teikarin taisteluita heinäkuussa 1944. Jääkärien keltaiset nuolet kertovat rannikkojalkaväen nopeudesta ja iskuvoimasta. Linnoitus korostaa tärkeätä yhteistoimintaa muiden rannikkojoukkojen kanssa saaristoa puolustaessa.

TAMMISAAREN RANNIKKO-PATALJOONAN PERINTEET

Pataljoona on perustettu vuonna 2005 ja vaalii 17. Divisioonan perinteitä. Pataljoonan lipun ovat lahjoittaneet 17. Divisioonan veteraanit 19.8.2006. Divisioonaa kutsutaan ”Tammidivisioona/Ekdivisioona” perustamisalueena toimineen Tammisaaren mukaan. 17. Divisioona muodostui pääosin ruotsinkielisistä rykmenteis-

tä JR13, JR55 ja JR61. JR61 kunnostautui Tienhaaran taisteluissa kesällä 1944 ja sen komentaja, eversti Alpo Marttinen nimettiin Mannerheimin ristin ritariksi numerolla 163. ”Tienhaara pitää!”.

Pataljoonan lipussa oleva neljästä tammenlehdestä ja tamenterhosta muodostuva risti tulee 17. Divisioonan tunnuksesta. Lipun muoto on sama kuin perinteisillä jääkärilipuilla. Atrain edustaa amfibiojoukkojen nopeutta ja tarkkuutta. Atrainen kärjet edustavat liikkuvuutta, tulivoimaa ja taitoa. Vihreä alaosa edustaa toimintaa mantereella sekä laineet merivoimia sekä toimintaa rannikolla. Lipun kärjessä on Uudenmaan maakunnan tunnukseksi vene. □

Kirjoittaja, komentaja Juha Torkkeli palvelee Uudenmaan prikaatissa Vaasan rannikkojääkäripataljoonan komentajana.

Vaasan rannikkojääkäripataljoonan lippu.

Uuteen tehtävään.

Utin jääkärirykmentti

Kansallisen puolustuksen terävimmässä kärjessä

Utin jääkärirykmentti on maavoimien komentajan alainen erikoisjoukko, joka kykenee vastaamaan kansallisen puolustuksen, muiden viranomaisten tukemisen ja kansainvälisen kriisinhallinnan jatkuvasti kasvaviin haasteisiin. Utin jääkärirykmentti on kansainvälisestikin tarkasteltuna ainutlaatuinen joukko, jossa maaja ilmakomponentit ovat samassa joukko-osastossa.

Utin jääkärirykmentin kokoonpanoon kuuluvat esikunnan lisäksi Erikoisjääkäripataljoona, Helikopteripataljoona ja Tukikomppania sekä esikunnan alainen Huoltokeskus. Rykmentin menestyksen takeina ovat motivoitunut ja ammattitaitoinen henkilökunta, nykyaikainen sotavarustus sekä laadukas varusmiesaines.

Joukko-osaston henkilöstövahvuus on noin 600 jakautuen siten, että palkattua henkilöstöä rykmentissä on vajaat 400 ja varusmiehiä reilut 200.

Utin jääkärirykmentti vaalii viime sodan aikaisten päämajan kaukopartioyksiköiden ja suomalaisen sotilashelikopteritoiminnan perinteitä.

ERIKOISJOUKKOJEN SUORITUSKYKY KEHITYY VASTAAMAAN MUUTTUVIA HAASTEITA

Utin jääkärirykmentti on tehnyt pitkäjänteistä ja määrätietoista työtä suomalaisen erikoisjoukkokyvyn kehittämiseksi. Pohjana kehitykselle ovat olleet laskuvarjojääkärikoulutuksen pitkä ja an-

siokkaat perinteet.

Maailma muuttuu jatkuvasti ja erikoisjoukkojen tulee kyetä vastaamaan uusiin vaatimuksiin pysymällä tiukasti kehityksen kärjessä. Joustavuus, innovatiivisuus ja jatkuva pyrkimys parempaan ovat leimaa antavia erikoisjoukoille. Liiallinen tyytyväisyys saavutettuun pysäyttää kehityksen ja johtaa taantumaa. Jatkuva pyrkimys parempaan onkin ollut kuvaavaa Utissa tehdylle erikoisjoukkojen kehitystyölle.

Uusia ja odottamattomia uhkia tulee esiin jatkuvasti. Erikoisjoukoilla on ollut ja tulee jatkossakin olemaan merkittävä rooli näihin uusiin uhiin vastaamisessa. Esimerkkeinä voidaan mainita viimeaikoina paljon esillä ollut hybridisodankäynti ja verkottuneiden radikaalien ääriliikkeiden aiheuttamat uhat. Molempiin edellä mainittuihin on vaikea vastata perinteisillä tavanomaisen sodankäynnin menetelmillä. Erikoisjoukot tarjoavat jouta-

vaa suorituskykyä, joka kykenee vastaamaan epätavanomaiseen uhkaan epätavanomaisilla keinoilla. Epäsymmetrinen sodankäynti menettää merkitystään, jos vastassa ovat tehokkaat epätavanomaisia keinoja hyödyntävät erikoisjoukot. Joustavalla erikoisoperaatiokyvyllä voidaan vastata myös tavanomaisiin uhiin.

Suomalainen erikoisjoukko-suorituskyky rakentuu kolmen peruspilarin varaan. Valittujen varusmiesten laskuvarjojääkärikoulutus Erikoisjääkäripataljoonan laskuvarjojääkärikompaniassa tuottaa erinomaista ainesta erikoisjoukkoreserviin ja mahdollistaa vahvan pohjan ammattimaisen erikoisjoukkotoi-

Erikoisjoukkoja käytetään myös kansainvälisen kriisinhallinnan tehtävissä.

minnan rekrytoinnille. Vuoden varusmieskoulutuksen jälkeen laskuvarjojääkäreistä muotoutuu omassa selustassa ja syvyydessä tiedustelu- ja taistelutehtäviin kykeneviä reserviläisiä, joista pääosa sijoitetaan rykmentin sodan ajan joukkoihin. Osa hakeutuu vaativampaan erikoisjoukkojen jatkokoulutukseen tai suuntaa upseerin uralle.

Jatkokoulutus vaativampiin erikoisjoukkotehtäviin toteutetaan vuoden kestäväällä Puolustusvoimien erikoisjoukkokursilla. Tätä kurssia voidaan pitää erikoisjoukkokoulutuksen peruskoulutuksen jatko-osana. Kurssin läpäiseminen avaa mahdollisuuden pyrkiä aktiivipalvelukseen aliupseerina erikoisjoukoissa. Osa erikoisjoukkokurssin käyneistä sijoitetaan reserviin, jossa he muodostavat merkittävän osan suorituskyvystä laskuvarjojääkärikoulutuksen saaneiden lisäksi.

Syvällisintä osaamista edustavat aktiivipalveluksessa olevat

erikoisjoukot. Joukko muodostuu upseereista, opistoupseereista ja aliupseereista. Kaikkia henkilöstöryhmiä tarvitaan. Koulutetun ja valitun henkilöstön lisäksi tarvitaan soveltuva materiaali sekä tukielementit, joiden kautta muodostuu todellinen erikoisoperaatiokyky.

Utin jääkärirykmentillä on tarjota erinomainen valttikortti erikoisoperaatiokyvyn kehittämiseksi. Vain erittäin harvalla länsimaalla on ilmakuljetuskyky osana samaa joukkoa, vaikka resurssit olisivat muuten suuremmat.

Helikopteripataljoonan ja Erikoisjääkäripataljoonan entisestään tiivistynyt yhteistyö kantaa erinomaista hedelmää. Molempien pataljoonien suorituskyky on parantunut merkittävästi. Erityisesti kehitystä on tapahtunut kyvyssä toimia yhdessä. Todellista erikoisoperaatiokykyä voidaan saavuttaa, kun tarvittava tuki operaatioille on olemassa. He-

likopteripataljoonan toteuttama jatkuva ja systemaattinen pyrkimys kehittää suorituskykyään yhdessä maaelementin kanssa on tästä tuesta erinomainen esimerkki.

Utin jääkärirykmentin kolmiportaiseen henkilöstön tuottamiseen perustuva järjestelmä tuottaa erikoisoperaatiokyvyn, joka kykenee täyttämään tehtävät kaikissa valmiustiloissa ja olosuhteissa. Erikoisjoukot ovat valmiita tukemaan kaikkia Puolustusvoimien päätehtäviä niin kotimaassa kuin ulkomaillakin. Erikoisjoukot ovat edelleen maa-voimien terävin keihäänkärki, joka näkee kauas ja tarvittaessa myös iskee tehokkaasti millä tahansa operaatioalueella.

HELIKOPTERIPATALJOONA OSANA ERIKOISOPERAATIOKYKYISTÄ RYKMENTTIÄ

Utti on ollut osa suomalais-ta sotilasilmailua jo lähes sata vuotta ja Helikopteripataljoona

Rynnäkkököysilaskeutuminen NH90-helikopterista alukselle.

M134D-ovikonekivääri NH90-helikopterin omasuoja-aseena.

NH90-helikopterit tukevat yhteiskuntaa pelastus- ja virka-aputehtävissä.

jatkaa tätä ketjua. Sijainti samassa rykmentissä ja ennen kaikkea samassa tukikohdassa Erikoisjääkäripataljoonan kanssa mahdollistaa yhteistoiminnan ja yhteisen harjoittelun tasolla, joka on kansainvälisestikin poikkeuksellista.

Helikopteripataljoona tukee puolustusvoimia ja muuta yhteiskuntaa kaikissa valmiustiloissa ja kaikissa tehtävissä, osana Utin jääkärirykmenttiä. Pataljoonan pääkalusto muodostuu kahdestakymmenestä NH90-kuljetushelikopterista. Helikoptereiden vastaanottoon liittyvät päivitykset jatkuvat vuoteen 2018 asti, mutta NH-kalusto on jo siirtynyt käyttöönottoavaiheesta operatiiviseksi työkaluksi.

Puolustusvoimien joukkoja tuetaan päivittäin lentosuorituksilla koulutukseen ja suorituskyvyn kehittämiseen liittyen. Ympäri vuorokautisella helikopteripäivystyksellä tuetaan muita viranomaisia pelastus- ja virka-aputehtävissä silloin, kun niiden

oma kalusto ei riitä. Suomalainen helikopterikalusto on myös ensimmäistä kertaa historiassaan osa kansainvälisen sotilaallisen kriisinhallinnan valmiusjoukkoa, kun Utin jääkärirykmentin tuotama lääkinällisen evakuoinnin NH90-yksikkö (MEDEVAC) on ollut alkuvuoden valmiudessa osana pohjoismaista EU-taisteluosastoa.

Helikoptereilla on merkittävä rooli yllätyksellisyyteen, nopeuteen ja joustavuuteen perustuvissa erikoisoperaatioissa. NH90-kuljetushelikopteri on varustettu modernilla pimeälentokyvyllä, monipuolisilla navigointijärjestelmillä sekä uskottavalla oma-suojalla, johon kuuluvat muiden muassa ballistinen suojaus ja 3000 laukausta minuutissa ampuva Dillon M134D -ovikonekivääri. Helikopteripataljoonan suorituskykyä täydentävät seitsemän MD500 -helikopteria, ammattitaitoinen henkilöstö sekä osana rykmentillistä kokonaisuutta toi-

miva liikkuva tukeutumisjärjestelmä. Utin jääkärirykmentin tavoite erikoisoperaatiokykyisestä joukko-osastosta on toteutumas- sa myös helikopterijärjestelmän osalta.

Helikopteripataljoona jatkaa henkilöstönsä, materiaalinsa ja toimintamenetelmiensä kehittämistä, jotta se pystyy yhä paremmin tukemaan puolustusvoimia ja muuta yhteiskuntaa kuljetus-, evakuointi- sekä muilla helikopteriopeaatioilla. Aikanaan tehdyt kalustovalinnat sekä Utin ilmailuperinteitä kunnioittava toiminta tukevat tätä päämäärää. □

Kirjoittajat:

Rykmentin komentaja 2013-2015, eversti Petri Mattila, Erikoisjääkäripataljoonan komentaja, everstiluutnantti Kimmo Kinnunen ja Helikopteripataljoonan komentaja, everstiluutnantti Jaro Kesänen.

Kaartin jääkärirykmentti

Kaartin jääkärirykmentti on jalkaväkijoukko-osasto, joka tuottaa etupäässä jalkaväkijoukkoja pääkaupunkiseudun ja Uudenmaan puolustamiseen. Tuotettavat joukot erikoistuvat taisteluun rakennetulla alueella.

Vuonna 1996 Kaartin pataljoona ja Uudenmaan jääkäripataljoona yhdistämällä perustettu Kaartin jääkärirykmentti kasvoi merkittävästi puolustusvoimauudistuksen seurauksena vuonna 2015, kun siihen liitettiin Etelä-Suomen huoltorykmentin huoltokeskus ja Puolustusvoimien Urheilukoulu. Lisäksi Kaartin jääkärirykmentti sai vastuulleen merkittävän osan lakkautetun Etelä-Suomen sotilaslänän tehtävistä.

Vuoden 2015 alusta Kaartin jääkärirykmenttiin kuuluu kolme jalkaväkijoukkoyksikköä: Kaartin pataljoona, Uudenmaan jääkäripataljoona ja Puolustusvoimien Urheilukoulu. Organisaatioon kuuluu lisäksi Kaartin jääkärirykmentin esikunta ja huoltokeskus sekä suoraan apulaiskomendantin alaisuudessa Uudenmaan alue-toimisto ja Kaartin soittokunta. Uudistukseen liittyen Kaartin jääkärirykmentin Aliupseerikoulu lakkautettiin 31.12.2013, ja aliupseerikoulutus siirrettiin toteutettavaksi perusyksiköiden aliupseerilinjoille. Kesällä 2015 varusmieskoulutusta antavien perusyksikköjen määrä nousi jälleen seitsemään, kun Uudenmaan jääkäripataljoonaan perustettiin Esikunta- ja viestikomppania 1.7.2015 alkaen.

Kaartin jääkärirykmentti on Puolustusvoimien rakennetun alueen taistelun kärkiosaaja ja

vastaa rakennetun alueen koulutuksen kehittämisestä. Rykmentti kouluttaa oman henkilöstönsä lisäksi maavoimien eri joukko-osastojen henkilöstöä rakennetun alueen taisteluun.

Rykmentin koulutuksen painopisteenä on sotilaspoliisien, kaupunkijääkäreiden, kuljettajien sekä tiedustelijoiden koulutus. Taistelu rakennetulla alueella on mukana kaikessa toiminnassa koulutushaarasta riippumatta. Erityisen hyvin se osoitetaan joukkokoulutuskauden suurimmissa harjoituksissa rykmentin varusmiesten ja henkilökunnan harjoittellessa toimialueellaan Uudellamaalla muun yhteiskunnan keskellä.

Toiminta siviiliväestön keskuudessa on arkipäivää myös tavanomaiseen päivittäiseen koulutukseen liittyen. Tällainen harjoitustoiminta palveleekin suoraan joukko-osaston tehtäviä sekä antaa samalla ympäröivälle siviiliyhteiskunnalle näyteikkunan rykmentin toimintaan. Kaartin jääkärirykmentin ja pääkaupunkiseudun sekä Uudenmaan alueen viranomaisten sekä yhteistyökumppanien säännöllisillä yhteisillä harjoituksilla varmistetaan kriisiajan toimintakyky ja samalla kehitetään virka-apuvalmiuksia. Kaartin jääkärirykmentin toiminnan nivoutuminen ympäröivään yhteiskuntaan sen

*Kaartin jääkärirykmentin lippu
120 x 120 cm*

toiminnallisena ja hyödyllisenä osana myös rauhan aikana onkin erityisen tärkeä osa joukko-osaston toimintaa.

Rykmentti sijaitsee valtakunnan keskeisellä alueella, joten rykmentin uudessa roolissa korostuu virka-apuvalmius Koulutuksessa haasteita tuo uuden kaluston, NLAW-panssarintorjuntaohjusten, MUAS-lennokkijärjestelmän ja M18-viestijärjestelmän käyttöönotto.

Sotilaspoliisien yhteistoimintaharjoitus poliisin kanssa pääkaupungin metrossa.

*Kaartin pataljoonan lippu
120 x 120 cm*

KAARTIN PATALJOONA

Kaartin pataljoona kouluttaa sotilaspoliisit sekä Kaartin jääkäriyrykmentissä joukkotuotettavien joukkojen kuljettajat kolmessa perusyksikössä. Pataljoonassa palvelee valtakunnallisella erikoishaualla haettavat erikoiskomennusmiehet. Pataljoonan lyhin palvelusaika on 255 vuorokautta.

Kaartin pataljoona on sotilaspoliisialan kärkiosaja. Sotilaspoliisikomppaniat koulutetaan pääkaupunkiseudun rakennetulle alueelle ja pääosa harjoituksista toteutetaan yhteistyössä eri viranomaisten kanssa. Esimerkiksi yhteistoimintaa poliisin kanssa harjoitellaan vähintään kuukausittain. Koulutuksessa korostuu toiminta ja hallittu voimankäyttö siviiliväestön seassa kohteiden suojauksessa ja erikoisjoukkojen torjunnassa sekä pääkaupungin ainutlaatuinen toimintaympäristö, johon kuuluu muun muassa tunneliverkostot, metroasemat ja suuret rakennuskompleksit. Pataljoonan johtamia perinteisiä sotilaspoliisiharjoituksia on viime aikoina kehitetty paikallispuolustusharjoituksiksi, jotka palvelevat paremmin uuden paikallispuolustuskonseptin kouluttamista ja kehittämistä.

Kaartin pataljoona toteuttaa lisäksi puolustusvoimien ylipäällikön, puolustusministerin, puolustusvoimien komentajan ja Helsingin varuskunnan sotilaa-

liset edustustehtävät sekä vastaa eri kohteiden vartioinnista, mukaan lukien presidentin linnan kunnivartio.

Pataljoonan perinnejoukkoina ovat Helsingin varuskuntapataljoona ja Entisen Henkivartioväen 3. Suomen Tarkk' ampujapataljoona. Lisäksi Kaartin pataljoona säilyttää, ylläpitää ja kunnioittaa seuraavien joukkojen perinteitä: Jalkaväkirykmentti 11 (Ässärykmentti), Jalkaväkirykmentti 26 (Ässärykmentti), Jalkaväkirykmentti 47 (Vallilan Rykmentti), Jalkaväkirykmentti 5:n III pataljoonan ja sen seuraajien sekä Suomen Valkoisen Kaartin Rykmentin, Valkoisen Kaartin Rykmentin ja Suomen Valkoisen Kaartin perinteitä.

Kaartin jääkäriyrykmentin joukkokoulutuskauden harjoitus päättyi Vuosaaren satamaan.

UUDENMAAN JÄÄKÄRIPATALJOONA

Uudenmaan jääkäripataljoona kouluttaa kaupunkijääkäreitä eri koulutushaaroissa, painopisteen ollessa hyökkäystaistelussa. Pataljoonassa annetaan koulutusta kolmessa perusyksikössä joukkotuotettavan kaupunkijääkäripataljoonan esikunta- ja viestikomppanian sekä kaupunkijääkärikomppanian eri tehtäviin. Näitä ovat perinteisten jalkaväen ja perusyksikkötasan huollon koulutushaarojen lisäksi esimerkiksi taistelupioneerit, tiedustelijat ja viestimiehet.

Kaikki taistelijat saavat koulutuksen taisteluun rakennetulla alueella, johon myös koulutushaarakoulutus painottuu. Pääosa aliupseerilinjoista toimeenpannaan omissa perusyksiköissä. Koulutuksessa korostuvat rakennetun alueen taistelulle ominaiset yksittäisen taistelijan ja johtajan taidot. Taistelut käydään hyvin lyhyillä etäisyyksillä, kolmi-

Uudenmaan jääkäripataljoonan lippu 80 x 95 cm. Tangon kärkenä on vapaudenristi nauhoineen.

ulotteisessa taistelutilassa, jossa tilanteet muuttuvat nopeasti, vaati erittäin nopeaa reagointikykyä ja joustavuutta. Taistelutilan rajallisen näkyvyyden takia yksittäisten taistelijoiden ja ryhmänjohtajien oma-aloitteellisuus ja aktiivisuus on tärkeää. Taistelu rakennetulla alueella asettaa myös suuria vaatimuksia taistelijoiden fyysiselle kunnolle. Pataljoonalla on käytössään nykyaikainen, rakennetun alueen

taisteluun sopiva koulutuskalusto. Raskaina aseina koulutetaan kevyttä kranaatinheitintä, lähipanssarintorjuntaohjusta (NLAW), raskasta kertasin-koa, 40 mm kranaattikonekivääriä ja 40 mm kranaattipistoolia. Henkilökohtaisina aseina käytetään 7,62 mm rynnäkkökivääriä 95, 7,62 mm konekivääriä PKM ja 8,6 mm tarkkuuskivääriä. Ajoneuvoina on käytössä XA-185 panssariajoneuvoja sekä erilaisia kevyitä ja erikoisajoneuvoja. Koulutuskäytössä on myös moderneinta tiedustelu- ja johtamisjärjestelmälän kalustoa.

Uudenmaan jääkäripataljoona vaalii Kuninkaallisen Preussin Jääkäripataljoona 27:n, v. 1921 perustetun Polkupyöräpataljoona 2:n sekä talvi-, jatko-, ja Lapin sodissa taistelleen Jääkäripataljoona 2:n perinteitä. Sotien jälkeen pataljoona sijoitettiin Santahaminaan ja sai vuonna 1957 nykyisen nimensä. Pataljoonan

Puolustusvoimien Urheilukoulu kouluttaa tiedustelijoita ja valmentaa urheilijoita.

aikana. Urheilukoulu kehittää toimintaansa tiiviissä yhteistyössä olympiakomitean huippu-urheiluyksikön (HUY), lajiliittojen sekä pääkaupunkiseudun urheiluakatemia (URHEA) että Vuokatti-Ruka Urheiluakatemia kanssa.

Puolustusvoimien Urheilukoulun varusmieskoulutuksen päämääränä on tuottaa reserviin suorituskykyisiä joukkoja ja erikoishenkilöstöä sekä varmistaa yksilön ja joukon tarvitsema osaaminen sekä toimintakyky poikkeusoloissa. Palvelusaika Urheilukoulussa on 165 tai 347 vuorokautta.

Sotilaskoulutuksen päämääränä on kouluttaa eri tiedusteluyksiköihin oma-aloitteisia, motivoituneita ja tehtävänsä hallitsevia tiedustelujoukkojen johtajia sekä miehistöä, jotka kykenevät toimimaan sekä metsämaastossa että asutuskeskuksissa. Sotilaskoulutuksen vaativien tilanteiden ja suoritusten myötä saavutetaan henkisten ominaisuuksien kehittämistä, jolla luodaan henkisiä edellytyksiä myös kilpailutilanteissa menestymiseen.

Urheilukoulun perinnepäivä on 24.8. Perinnepäivä pohjautuu urheilujoukkojen perustamiskäskyyn 24.8.1963. Urheilukoulun perinnemarssi on Usko Kempin säveltämä ”Urheilun juhlaa”. □

Kirjoittaja on prikaatikenraali Pekka Toveri, joka toimii Kaartin jääkärirykmentin komentajana.

perinnelippu on entinen JP 2:n lippu. Perinnepäivää vietetään 11.3. vuonna 1555 käydyin Joutselän taistelun muistoksi, jossa suomalaiset hiihtojoukot löivät Kivennavalla miesmäärältään ylivoimaisen vihollisen.

PUOLUSTUSVOIMIEN URHEILUKOULU

Puolustusvoimien Urheilukoulu on joukkotuotantotehtävänsä lisäksi Puolustusvoimien liikunta-alan osaamiskeskus ja toimialakoulu sekä sotilasurheilun valmennuskeskus. Koulutus annetaan Urheilukoulun tiedus-

Urheilukoulun lippu 80 x 95 cm. Hämeen ilves on otettu lakkautetun Hämeen rykmentin tunnuksesta.

nuskeskuksessa. Urheilukoulun varusmieskoulutus annetaan Kaartin jääkärirykmentissä pois lukien lumilajien (maastohiihto, ampumahiihto, hiihtosuunnistus, mäkihyppy, lumilautailu, yhdistetyn hiihto) urheilijat, jotka suorittavat varusmiespalveluksensa Kainuun prikaatissa. Urheilukoulun reserviupseerikurssin koulutus toteutetaan Kaartin jääkärirykmentissä. Valtakunnallista liikunta-alan koulutusta ja Puolustusvoimien urheilukoulutoimintaa ohjaa Pääesikunnan koulutusosasto. Seuraavan vuoden tehtävistä, tulostavoitteista sekä tarvittavista resursseista sovitaan vuosittain Pääesikunnan koulutusosaston, Maavoimien esikunnan, Kaartin jääkärirykmentin, Kainuun prikaatin ja Urheilukoulun monikantaneuvotteluissa.

Urheilukoulu on osa kansallista huippu-urheilun valmennusjärjestelmää ja tukee maamme edustusurheilua järjestämällä lahjakkaiden urheilijoiden valmentautumisen ja kilpailemisen varusmiespalveluksen aikana. Urheilukoulun valmennuksen päämääränä on, että varusmiehet jatkavat nousujohteista urheilijan uraa varusmiespalveluksen

Rajavartiolaitos

Rajajoukkojen tulevaisuuden näkymiä

Rajavartiolaitos on sisäministeriön alainen laitos, jonka päätehtävä johtavana rajavalvontaviranomaisena on rajaturvallisuuden ylläpitäminen osana valtakunnan sisäistä turvallisuutta. Yhtenä Rajavartiolaitoksen lakisääteisenä tehtävänä, Rajavartiolaitos osallistuu valtakunnan puolustamiseen ja antaa tässä tarkoituksessa henkilöstölleen ja rajavartiolaitoksen palvelukseen määrätuille asevelvollisille samoin kuin vapaaehtoisesti asepalvelusta suorittamaan otetuille naisille sotilaskoulutusta sekä ylläpitää ja kehittää puolustusvalmiutta yhteistoiminnassa puolustusvoimien kanssa (Rajavartiolaki 25§).

Rajavartiolaitoksen sotilaallisen maanpuolustuksen rooli nyt ja tulevaisuudessa rakentuu monitoimiviranomaisen suorituskykyjen joustavalle käytölle kaikissa valmius- ja uhkatilanteissa. Rajavartiolaitos on lainvalvontaviranomainen, joka Euroopan Unionin ulkorajalla vastaa rajaturvallisuuden ylläpitämisestä siitä annettujen säädösten mukaisesti ja samalla huolehtii aluevalvontatehtävässään valtakuntamme alueellisesta koskemattomuudesta, tarvittaessa jopa sotilaallisia voimakeinoja käyttäen. Normaalioiloissa tehtävät toteutetaan rajavartiomiesten voimin ja valmiutta kohottaessa rajajoukkoja muodostettaessa voidaan tarvittaessa kutsua reserviläisiä palvelukseen. Rajajoukoilla tarkoitetaan Rajavartiolaitoksen virkamiehiä

ja Rajavartiolaitoksessa asevelvollisuuslain nojalla palvelemaan määrättyjä tai vapaaehtoista asepalvelusta suorittavia henkilöitä (Rajavartiolaitoksen hallintolaki 2 §). Tässä kirjoituksessa rajajoukkojen tulevaisuuden näkymiä käsitellään eri valmiusasteiden johtosuhteiden, toimivaltuuksien sekä suorituskykyjen näkökulmista. Rajajoukot rajataan tässä kirjoituksessa tarkoittamaan rajavartiostoja ja rajavartiojoukkoja eli sitä osaa rajajoukoista, jotka puolustusvoimiin liitettäessä olisivat osa maavoimia.

Rajajoukkojen keskeinen ominaispiirre on vahva kaaderirunko, jonka normaalioilojen suorituskyvyn pohjalle rakennetaan joustavasti tarvetta vastaava poikkeusolojen organisaatio. Toimivallan näkökulmasta palkatun henkilöstön eli toimivaltaisten rajavartiomiesten suhteellisesti suuri osuus rajajoukoissa on välttämättömyys rajaturvallisuustehtävien hoitamiseksi. Silloin, kun ainoastaan normaalioilojen toimivaltuudet ovat voimassa, rajajoukkokoonpanossa rajaturvallisuuden ylläpitämisen ja aluevalvontaan liittyvien tehtävien hoitaminen on merkittävää julkisen vallan käyttämistä, joka on mahdollista ainoastaan toimivaltaiselle viranomaiselle. Puolustusvoimat vastaa rajajoukoille kohdennettavan materiaalin hankinnasta ja ylläpidosta maanpuolustustehtävän osalta. Suorituskyvyn rakentumisen kannalta oleellista on se, että rajajoukkojen materiaali, eten-

kin sotilaallisten voimakeinojen käytön materiaallisen valmiuden osalta, on riittävältä osin käytävissä jo normaalioilojen aikana. Rajajoukkoja perustettaessa niille kohdennettu materiaali voidaan ottaa käyttöön täysimääräisesti jo rajaturvallisuustehtävien hoitamisessa. Samalla luodaan edellytykset maanpuolustustehtävään valmistautumiselle. Huomioitavaa on se, että jos valtakunnan puolustusta tehostettaessa päätetään liittää rajajoukot tai niiden osia puolustusvoimiin (Rajavartiolaitoksen hallintolaki 2§), menetetään liitettyjen rajajoukkojen osalta myös rajavartiomiesten toimivaltuudet.

Rajavartiolaitos antaa henkilöstölleen ja palvelukseen määrätuille asevelvollisille, mukaan lukien vapaaehtoisesti asepalvelusta suorittaville naisille, sotilaskoulutusta. Periaatteena on, että Rajavartiolaitos kouluttaa omissa varusmiesyksiköissään Imatralla, Onttolassa ja Ivalossa rajajoukkoihin tarvittavan reservin. Rajavartiojoukot koulutetaan pääosin varusmiespalveluksesta asti Rajavartiolaitoksessa. Maanpuolustuskorkeakoulussa annetaan Rajavartiolaitoksen upseereille perus-, jatko- ja täydennyskoulutus, jota täydennetään Raja- ja merivartiokoulussa. Raja- ja merivartiokoulussa koulutetaan myös rajavartijan peruskurssilla rajavartiomiehiä hallintoyksiköihin (raja- ja merivartiostot). Koulutusjärjestelmällä kyetään tuottamaan kustannustehokkaasti

Rajavartiolaitokseen runkohenkilöstö, jolla on riittävä osaaminen sotilaallisen maanpuolustuksen tehtäviin ja kyky toimia lyhyelläkin varoitusaajalla.

Toimivaltuudet ja kyky nopeaan toimeenpanoon tai lyhytviiveeseen reagointiin korostuvat tilanteessa, jossa vastustaja ei ole tunnistettavissa perinteiseksi valtiolliseksi toimijaksi. Tilanteesta riippuen kyseessä voi olla vastustajan tarkoituksellinen toiminta, jolla koetetaan vaikeuttaa päätöksentekoprosessiamme tai sitten jopa terroristisessa tarkoituksessa tehty rikollinen toiminta. Rikollisen toiminnan keskeyttäminen ja siihen liittyvä yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen on poliisin toimivaltaan kuuluvaa toimintaa. Rajavartiolaitos voi yksittäistapauksessa poliisin pyynnöstä suorittaa sellaisia kiireellisiä yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi

tarpeellisia poliisin toimenpiteitä, joita poliisi ei voi viipymättä suorittaa (Rajavartiolaki 21 §). Tämän lisäksi rajajoukot antavat poliisille pyydettyä virka-apua, joko Rajavartiolaitoksen toimivaltuuksilla tai liitettynä puolustusvoimiin osana puolustusvoimien virka-apua poliisille. Kokonaisturvallisuuden kannalta keskeistä on se, että Rajavartiolaitoksen materiaallinen valmius, toimivaltuudet ja osaaminen muodostavat suorituskyvyn, jota voidaan käyttää joustavasti kaikissa valmiustiloissa.

Sodan ajan joukkona rajajoukot ovat osa puolustusvoimien alueellisia joukkoja, puolustusvoimien sodan ajan johtoportaiden alaisuudessa. Puolustusvoimauudistuksessa sodan ajan joukkojen vähentäminen noin 230 000 asevelvollisen kenttäarmeijaan, vaikutti myös rajajoukkojen kokonaismäärään vähen-

tävästi. Vaikka joukkorakenteen uudistuksessa joukkojen lukumäärä pieneni, rajajoukkojen sodan ajan tehtävien kehittäminen sekä suorituskykyjen saattaminen vastaamaan kehitettyjä tehtäviä korostavat rajajoukkojen merkitystä puolustusjärjestelmän tärkeänä osana. Uudistetussa joukkorakenteessa rajajoukkojen suorituskykyvaatimukset liittyvät keskeisesti tiedustelu-, taistelu- ja vastaerikoisjoukkotehtäviin.

Joukkorakenteen uudistuksesta huolimatta tietyt rajajoukkojen taistelun peruseriaatteet ovat ennallaan:

- puolustustaistelu aloitetaan valtakunnan rajalta
- vastustajaa kulutetaan ja hidastetaan koko taistelutilan ja vastualueen syvyyttä hyväksi käyttäen
- vastustajan toiminnan vapaus kiistetään ja taistelujärjestys rikotaan suluttamisella sekä ak-

Rajavartiolaitos

Tiedustelijoita.

tiivisellä tulenkäytöllä

– taistelunkestävyys rakentuu valmistelujen aikana toteutetulle materiaalille hajauttamiselle ja sätkemiselle

Joukkorakenteen uudistuksessa rajajoukkojen osalta korostuvat muutamat keskeiset elementit:

– rajavartioston suorituskyky on kokonaisuus kaikissa valmius-tiloissa riippumatta siitä, onko rajajoukkoja liitetty osaksi puolustusvoimia

– rajavartioston taistelu on keskeinen osa alueellisen johtoportaan taisteluaajatusta

– tiedustelu-, erikoisrajajääkäri- ja rajajääkärikomppanioiden suorituskyky on kehittynyt materiaalisesti vastaamaan tarkennettuja suorituskykyvaatimuksia

– rajajoukot ovat keskeinen elementti operaatiosuunnan tiedustelun, valvonnan ja maalittamisen kokonaisuutta

Rajajoukot ovat vahvasti riippuvaisia taistelutilan muokkauksen onnistumisesta, materiaalisesta ja taktisesta kehitymisestä huolimatta. Kevyenä jalkaväkenä rajajoukoilla ei ole mekanisoidun yhtymän kaltaista taistelunkestävyyttä eikä liikkuvuutta. Taistelunkestävyys syntyy valmistelluista taisteluasemista, materiaalin ja joukkojen hajauttamisesta sekä kyvystä väistää vastustajan tiedustelu ja asevaikutus. Rajajoukkojen taisteluvoima on kykyä projisoida vaikutus (suorituskyky) taistelutilassa haluttuun paikkaan halutulla ajanhetkellä. Tämän mahdollistaminen edellyttää tilannekuvalta ja -tietoisuu-

delta sekä johtamisjärjestelmältä huomattavasti enemmän kuin perinteinen sissitoiminta, jossa tiedonkulun viiveet perusyksikötasolta rajavartioston esikuntaan voitiin mitata vuorokausissa. Johtamis- ja paikantamisjärjestelmien kehittyminen mahdollistaa laajassa sensoriverkostossa myös lyhytviiveisen maalittamisen ja (kineettisen) vaikuttamisen käytössä olevilla suorituskyvyillä. Johtamisjärjestelmän kehittämisen myötä rajavartioston esikunnasta on joukkorakenteen uudistuksessa muodostunut yhtymätason esikunta, joka johtaa taisteluajaotuksen mukaisia yksiköitä kaikissa toiminnan vaiheissa rajaturvallisuustehtävistä sodan ajan taisteluihin. Samalla rajavartiosto on yksi maavoimien alueellisen johtoportaan alainen

Rajavartiolaitos

Erikoisrajajääkäreiden rantautuminen.

joukko, joka toteuttaa operatiivisuunnan taisteluaajatusta yhteistyössä laaditun suunnitelman mukaisesti.

Rajajoukkojen taistelukyvyyn ja etenkin kineettisen vaikuttamisen seuraava kehitysaskel on aktiivisen toiminnan mahdollistavan välineistön kehittämisessä ja sen integroinnissa tilannetietoisuuteen. Tämä tarkoittaa älykäsikäiden miinojen ja sensoreiden sekä nykyaikaisten yksittäisten miesten/partioiden panssarintorjunta-aseiden kaltaisten asejärjestelmien käyttöönottoa ja kykyä käyttää niitä kaikissa valaistusolosuhteissa, kaikkina vuodenaikoina. Tavoitetilassa yksittäisten taistelijoiden pimeätoimintakyky on integroitu henkilökohtaiseen aseeseen ja ryhmäkohtaiset aseet on varustettu valonvahvistin/lämpötähtäimillä. Kaukovaikutteiseen tulenkäyttöön kyetään sensori- ja paikantamisteknologian kehittymisen myötä yhä tarkemmin kaikissa valaistusolosuhteissa.

Taistelukyvyyn luomiseksi, ylläpitämiseksi ja sen palauttamiseksi logistisen järjestelmän suorituskyky on kriittinen menes-

tystekijä. Joukkojen perustaminen, materiaalin hajauttaminen ja sen täydentäminen vaatii ehyttä, selkeää ja häiriöitä sietävää logistista ketjua varastoista tai tuotantolaitoksista aina yksittäisen rajajoukkojen taistelijan tasalle saakka. Materiaalin kehittyminen ja teknistyminen haastaa huollon suorituskyvyyn laaja-alaisesti; yksittäisen soturin välineistön kirjossa mm. monipuolinen suojavaatetus, taistelu- ja optroniset välineet - ryhmä- ja joukkuetaso siirtymismenetelmävälineet (autot, moottorikelkat, maastoajoneuvot) sekä kehittyneet johtamisjärjestelmät vaativat logistiselta järjestelmältä resilienttiä suorituskykyä toimiakseen. Rajajoukot on kyettävä huoltamaan laajalle toiminta-alueella hajautettuna.

Kaiken teknisen kehittymisen huumassa tulee kuitenkin pitää huolta suorituskyvyyn keskeisimmästä elementistä - yksittäisestä jalkaväkitaistelijasta, ihmisestä. Laadukas koulutusjärjestelmä, jolla tuotetaan joukkoja reserviin ja riittävä kertausharjoitusrytmi, jolla joukkoja harjoitetaan suorituskyvyyn ylläpitämiseksi, ovat

avainasemassa. Rajajoukot tulevaisuudessaakin koostuvat fyysisesti hyväkuntoisista, osaavista ja motivoituneista reserviläisistä sekä rajavartiomiehistä, joille honkaisten pirttien henki ja rajamiesten vaistot ovat pyhät.

Rajavartioston taistelu käsittää tulevaisuudessa kaukovaikutteisen tulenkäytön ja rajajoukkojen perinteisen sulutteisiin sidonnaisen sissitoiminnan lisäksi myös elementtejä maavoimien uudistetusta taistelutavasta. Taktisesti liikkumiskykyiset, riittävällä sensori- ja viestijärjestelmillä varustetut pimeätoimintakykyiset pienet, tulivoimaiset osastot parveilevat tehtävätaktiikan hengessä koko vastualueen syvyydessä kuluttaen vastustajaa aktiivisen sissitoiminnan keinoin sekä tuottaen tilannekuvaa ja maalitiedustelutietoa. Rajavartioston taistelu on keskeinen osa maavoimien alueellisen johtoportaan taisteluajatusta ja vaikuttamisen kokonaisuutta.

Kirjoittaja, everstiluutnantti Jyrki Ojala, palvelee Rajavartiolaitoksen esikunnassa rajavalvonta- ja valmiusyksikössä.

Raja- ja merivartiokoulu

Monialaista turvallisuuskoulutusta jo vuodesta 1926

Raja- ja merivartiokoulu (RMVK) on Rajavartiolaitoksen (RVL) kansallisesti ja kansainvälisesti verkottunut rajaturvallisuuden ja meripelastusalan opetus- ja tutkimuslaitos. Lisäksi RMVK:lla on keskeinen rooli Rajavartiolaitoksen sotilaallisen maanpuolustuksen koulutuksen suunnittelussa ja kehittämisessä. Raja- ja merivartiokoulu antaa perus-, jatko- ja täydennyskoulutusta Rajavartiolaitoksen henkilökunnalle sekä täydennyskoulutusta yhteistointaviranomaisille. Koulutusta annetaan sekä suomen että ruotsin kielellä. Raja- ja merivartiokoulun erikoisrajajääkärikomppaniassa annetaan lisäksi koulutusta varusmiespalvelusta suorittaville asevelvollisille. Raja- ja merivartiokoulu vastaa RVL:n tutkimus- ja kehittämistoiminnasta sekä rajavartijoiden valtakunnallisesta rekrytoinnista. Raja- ja merivartiokoulu toimii Imatralla. Merellinen koulutus annetaan Porkkalan merivartioasemalla.

Raja- ja merivartiokoulun historia juontaa kahta eri polkua vuosiin 1926 ja 1947. Rajakoulu toimi itsenäisenä kouluna vuosina 1926 - 1996. Näiden vuosien aikana koulutusta annettiin Kajaanissa, Joensuussa, Lieksassa, Lohjalla ja Imatralla. Merivartiokoulu toimi niin ikään itsenäisenä kouluna vuosien 1947 - 1996 välisen ajan. Koulutuspaikkakuntina toimivat Helsingin alueella Suomenlinna, Katajanokka, Kruunuhaka ja Kaartinsalmi sekä Espoossa Otaniemi. Koulut yhdistettiin vuoden 1997 alussa

Raja- ja merivartiokouluksi, joka toimi vuoden 2013 loppuun saakka Imatralla ja Espoossa. Vuoden 2014 alusta Raja- ja merivartiokoulu keskitti toimintansa Imatralle. Imatralla RMVK:sta toimii esikunta, tutkimus- ja tietopalveluysikkö, rajaturvallisuuden opetusyksikkö, korkeakoulu- ja kurssiyksikkö sekä erikoisrajajääkärikomppania. Porkkalassa toimii merellistä koulutusta antava merivartiokoulun opetusyksikkö. Osa Raja- ja merivartiokoulua on myös Imatralla sijaitseva Rajamuseo.

RMVK:n tehtäviin kuuluu Rajavartiolaitoksen koulutusjärjestelmän ylläpito ja kehittäminen, jossa roolissa Raja- ja merivartiokoulu johtaa muun muassa Rajavartiolaitoksen vuosittaisen koulutusohjelman suunnittelun ja laadinnan. Koulu vastaa rajavartiolaitoksen upseereiden ja rajavartijoiden kouluttamisesta kaikilla kurssitasoilla. Upseerikoulutuksen osalta kaikilla kurssitasoilla tehdään tiivistä ja hyvää yhteistyötä Maanpuolustuskorkeakoulun kanssa. Rajavartijakoulutus toteutetaan yhteiseurooppalaisten rajavartijoiden kompetenssivaatimusten pohjalta, jota on täydennetty kansallisilla osaamisvaatimuksilla. Rajavartijan ammatti on haluttu ammatti ja esimerkiksi tammi-kuussa 2016 aloittavan rajavartijan peruskurssin 60 aloituspaikkaa haki 501 henkilöä. Heille jokaiselle on varma työpaikka haastavissa tehtävissä maalla, merellä ja ilmassa.

Raja- ja merivartiokoulu vas-

taa lisäksi muun muassa Rajavartiolaitoksen asevelvollisten (ml. RVL:n henkilökunta) sotilaallisen maanpuolustuksen koulutuksen suunnittelusta ja kehittämisestä sekä varusmieskoulutuksesta erikoisrajajääkärikomppaniassa. Muita RMVK:n tehtäviä ovat muun muassa vastata Rajavartiolaitoksen koiratoiminnan kehittämisestä, kansallisesta ja kansainvälisestä tutkimustoiminnasta, kansainvälisestä koulutusyhteistyöstä sekä valtakunnallisesta PTR (poliisi, tullit, rajavartiolaitos)-koulutuksesta. RMVK toimii myös Euroopan rajaturvallisuusviraston FRONTEx:n kumppanuusoppilaitoksen (Partnership Academy).

Raja- ja merivartiokoulussa annetaan opetusta rajaturvallisuuden, merivartiokoulun, sotilaallisen maanpuolustuksen sekä kriisinhallinnan sekä johtamisen ja hallinnon oppiaineissa. Lisäksi opetusta annetaan liikunnassa ja kielissä. RMVK:n kokonaisvahvuus on 84 henkilöä. Koulutuksen antamiseen osallistuu myös muiden hallintoyksiköiden henkilöstöä, jolloin työelämäyhteys voidaan varmistaa kaikessa koulutuksessa. Myös eri kursien opetussuunnitelmatyötä tehdään tiiviissä yhteistyössä kaikkien muiden RVL:n hallintoyksiköiden kanssa. Vuositasolla RMVK:lla järjestetään noin 100 täydennyskoulutustilaisuutta suomen sekä ruotsin kielellä. Upseerikoulutuksen eri kurssitasoilla järjestetään opetusta myös englanniksi ja kursseille osallistuu ulkomaalaisia opiskelijoita.

”Simulaattorit ovat osa nykyaikaista koulutusta.”

KOULUTUS JA SEN TULEVAISUUS ON VAHVASSA MURROKSESSA

Koulutuksessa tulee vähenevillä voimavaroilla saada vähintäänkin nykyisen tasoisia lopputuloksia. Kehitys etenee enenevässä määrin verkostoavusteisen opiskelun suuntaan. Tähän liittyen Raja- ja merivartiokoulu johtaa RVL:n verkko- ja virtuaalioppimisympäristön kehittämishanketta, jonka tavoitteena on lisätä ja tehostaa verkko- ja simulaatio-opetusteknologian käyttöä Rajavartiolaitoksen koulutuksessa. Tavoitetilana tulee vastata nykyajan ja lähitulevaisuuden opiskelijan odotuksia ja oppimistapumuksia. Myös sotilaallisen maanpuolustuksen tieto- ja johtamisjärjestelmien koulutusta kehitetään edelleen tiiviissä yhteistyössä Puolustusvoimien kanssa.

ERIKOISRAJAJÄÄKÄRI-KOMPPANIA

Erikoisrajajääkärikomppania on osa Raja- ja merivartiokoulua. Komppania sijaitsee Immolan perinteikkäällä alueella Imatralla. Erikoisrajajääkärikomppania on kouluttanut erikoisrajajääkäreitä

vuodesta 2007 alkaen Rajavartiolaitoksen vaativimpiin sodanajan tiedustelu- ja taistelutehtäviin. Koulutukseen hakeudutaan vapaaehtoisesti. Varusmiespalvelustaan suorittaa nyt (syksyllä 2015) yhdeksäs erikoisrajajääkärikurssi.

VALINTAKOE

Erikoisrajajääkärikomppaniassa asevelvollinen voi suorittaa haastavan ja elämyksiä tarjoavan varusmiespalveluksen. Erikoisrajajääkäreiksi halukkaat valitaan vuosittain järjestettävillä valintakokeilla. Hakijoita on vuosittain noin 300 henkilöä, joista sopivimmat kutsutaan kolme päivää kestäviin valintakokeisiin.

Valintakoe testaa hakijan fyysistä ja psyykkistä valmiutta suorittaa erikoisrajajääkäriin vaativan koulutuksen. Fyysisyyttä testataan lihas- ja koordinaatiotesteillä, uinti- ja hiihtotesteillä sekä yhteensä viiden kilometrin mittaisella lisäpainon (noin 10 kg) kanssa juostavalla kestävyystestillä. Fyysisten testien hyväksytyt suorittaminen oikeuttaa valintakokelaan seuraavaan testivaiheeseen - psyykkisiin testeihin. So-

veltuvuutta testataan erilaisilla kirjallisilla kokeilla sekä ryhmäkeskustelulla ja haastattelulla. Valintakokeiden perusteella erikoisrajajääkärikomppaniaan valitaan vuosittain 60 – 80 alokasta.

KOULUTUS

Erikoisrajajääkärikomppanian alokkaat astuvat palvelukseen kesän saapumiserässä ja kaikki palvelevat 347 vuorokautta. Jokainen saa vähintään aliupseeritasoisen johtajakoulutuksen ja noin neljännes koulutetaan reservinupseereiksi Utin jääkärirykmentin laskuvarjojääkärikomppanian kanssa järjestettävällä reserviupseerikurssilla.

Erikoisrajajääkäriin koulutus sisältää muun muassa erikoisjoukkotehtävien taktiikkaa, ase- ja ampumakoulutusta, siirtymämenetelmäkoulutusta, rajaturvallisuuskoulutusta, erätaito- ja selviytymiskoulutusta sekä lähitaistelukoulutusta.

Koulutus jakautuu neljään aselajilinjaan, jotka ovat tukiase-, pioneeri-, lääkintä- ja viestilinja. Linjojen oppilaat valitaan halukkuuksien sekä soveltuvuuksien mukaan. Kyseiset linjat antavat

Taisteluammunnat mittaavat joukon taistelutasoa.

varusmiehelle valmiudet toimia omassa sodanajan tehtävässään.

Erikoisrajajääkärikomppania tuottaa joukkoja Rajavartiolaituksen vaativimpiin sodanajan tiedustelu- ja taistelutehtäviin. Koulutusta ja erikoisrajajääkäreiden edistymistä seurataan tasoa mittaavilla testeillä koko palveluksen ajan. Testit ovat nousujohteisia ja niillä testataan taistelijan motivaatiota ja tahtoa, kenttäkelpoisuutta, taistelukestävyyttä sekä oman aselajinsa osaamista. Yksi tärkeimmistä testeistä on erikoisrajajääkäriin testi. Testin hyväksytysti läpäisseet taistelijat saavat palkinnoksi erikoisrajajääkäriin näkyvimät tunnukset, ruskean baretin sekä erikoiskoulutusmerkin. Ruskea baretia sekä erikoiskoulutusmerkkiä jaetaan vain Erikoisrajajääkärikomppaniassa.

Kaikissa testeissä on kaksi yrittäjäkerta. Testit hyväksytysti suorittanut henkilö on oikeutettu jatkamaan palvelusta erikoisrajajääkärikomppaniassa. Koulutus-

keskeyttämisperusteet löytyvät erikoisrajajääkäreiden koulutussuunnitelmasta.

Yksikön koulutus on jaettu peruskoulutuskauten, aliupseerikurssiin, erikoiskoulutuskauten sekä joukkokoulutuskauten. Koska palvelusaika on kaikilla 347 vuorokautta, erikoisrajajääkärikomppaniassa ei ole palveluksen alkaessa vanhempaa saapumiserää. Tämä tuo erikoisrajajääkäriin arkeen omat haasteensa. Varusmiesjohtajien puuttuminen pakottaa alokkaat johtamaan vertaisiaan jo alkuvuikkojen aikana. Vanhemman saapumiserän puuttuessa kaiken koulutuksen antaa henkilökunta, mikä mahdollistaa laadukkaan koulutuksen ja yksittäisen erikoisrajajääkäriin tason seuraamisen.

Komppanian henkilökunnalta vaaditaan varusmiesten tavoin hyvää kuntoa ja erikoisjoukkotaitoja. Jokainen kouluttaja suorittaa palveluksensa alkuvaiheessa fyysiset testit sekä

osallistuu komppanian järjestämiin henkilökunnan tason mittauksiin. Riittävä fyysinen suorituskyky ja annetut kouluttamis- ja johtamistaidot oikeuttavat kantamaan erikoisrajajääkäriin erikoiskoulutusmerkkiä sekä ruskeaa baretia.

Immolan koulutusympäristöä on kehitetty voimakkaasti viime vuosina. Komppania on peruskorjattu ja lähiharjoitusalueella ovat ampumaratat, ampumatalo, näköisrakennelma-alue, laskeutumistorni, ur-

heilukenttä juoksuratoineen ja tekourmineen, kuntotalo, uimahalli sekä esterata. Käytössä on lisäksi hieman yli 40 kilometrin etäisyydellä sijaitseva Jukajärven harjoitusalue taisteluampumapaikkoineen.

Lisätietoja Raja- ja merivartiokoulusta: <http://www.raja.fi/rmvk>
Hakeutuminen rajavartioksi: http://www.raja.fi/rmvk/haku_oppilaitokseen

Lisätietoja raja- ja merivartiokoulujen historiasta: <http://rajanperinneyhdistys.fi/>

Kirjoittajat:

Everstiluutnantti Urpo Riissanen palvelee Raja- ja merivartiokoulussa koulutuspäällikön tehtävissä.

Kapteeni Jussi Asikainen palvelee Raja- ja merivartiokoulun Erikoisrajajääkärikomppanian varapäällikön tehtävässä.

Kaakkois-Suomen rajavartiosto

Portti itään

Kaakkois-Suomen rajavartiosto vastaa normaalioloissa useiden miljoonien rajanylittäjien maahanpääsyn ja maastalähdön edellytysten tarkastamisesta vuosittain sekä rajan valvonnasta teknisillä järjestelmillä ja partioidilla. Toisaalta vartiosto varautuu toimimaan poikkeusoloissa samalla toiminta-alueella. Vartioston uusimuotoisen taistelun kokonaisuuden hallinta ja sen kouluttaminen henkilökunnalle ja rajajoukkoihin sijoitetuille reserviläisille painottuu Kaakkois-Suomen rajavartioston lähivuosi-

en koulutustoiminnassa.

Kaakkois-Suomen rajavartiostoon kuuluvat esikunta Imatralla Immolassa, Vaalimaan, Vainikkalan, Nuijamaan ja Imatran rajatarkastusasemat sekä Vaalimaan, Nuijamaan, Pelkolan ja Kolmikannan rajavartioasemat. Valvottavana rajavartiostolla on EU-ulkorajaa Suomen ja Venäjän välisellä rajalla 200 km, josta teknisesti valvottua aluetta on 32 km. Henkilöstöä Kaakkois-Suomen rajavartiostossa (vuonna 2014) on 733, Rajakoiria 85 ja ajoneuvoja 130. Vuonna 2014 Kaakkois-Suomen rajavartioston

valvomilla rajanylityspaikoilla oli 8,9 milj rajanylitystä, joiden yhteydessä paljastettiin n. 2700 lainsäädännön rikkomusta. K-SR:n alueella vuonna 2014 oli 9 luvaton rajanylitystä, jotka rajavartiosto tutki alusta loppuun.

Kaakkois-Suomen rajavartioston historia nykyisellä toiminta-alueella alkaa jatkosodan jälkeen perustetusta Rajavartiosto 1:stä. Vuonna 1947 tapahtuneessa Rajavartiolaitoksen joukkojen uudelleen järjestelyissä perustettiin Kaakkois-Suomen rajavartiosto nykyiselle toiminta-alueelleen. Kaakkois-Suomen rajavartiosto-

Rajavartiolaitos

Kohteelle lähestyminen.

to vaalii luovutettujen alueiden Salmin ja Kannaksen rajavartiostojen perinteitä. Muun muassa nykyinen vartioston lippu on Kannaksen rajavartioston lippu.

Normaaliolojen ja rajaturvallisuuden häiriötilanteissa Kaakkois-Suomen rajavartiosto vastaa rajatarkastuksista rajanylityspaikoillaan sekä rajojen valvonnasta Kaakkois-Suomessa 200 km:n rajaosuudella Suomenlahden rannasta Parikkalan Pyhäjärvelle. Toiminnan painopiste on kansainvälisillä rajanylityspaikoilla ja niiden välittömässä läheisyydessä.

Vartiosto huolehtii noin kymmenen miljoonan rajanylittäjän rajanylityksistä vuosittain. Rajatarkastuksilla pyritään laittoman maahantulon ehkäisyyn. Kaikkien matkustajien maahantulo- ja maastalähtöedellytykset tarkastetaan. Maastorajaa valvotaan rajapartioin. Osa maastorajasta on teknisesti valvottua. Sulan maan aikana valvonta perustuu koirapartioiden käyttöön.

Poikkeusoloja varten perustettavan rajavartioston kokoonpano uudistui vuonna 2014. Joukkojen lukumäärä, kokoonpanot ja kalusto kävivät läpi muutostyön, jonka pohjalta Kaakkois-Suomen rajavartiostossa on uudistuneiden joukkojen sijoitetun henkilöstön ja reserviläisten koulutuksen toteuttaminen suunniteltu. Uudistuksessa rajajoukkojen taistelulle ominaiset asiat, kuten toiminta-alueen laajuus ja syvyys, tehtävien itsenäisyys ja taistelu pienryhmissä, säilyivät ennallaan.

Rajavartiosto voi kohottaa valmiuttaan rajajoukoilla joko rajaturvallisuustilanteen häiriöissä tai puolustusvalmiutta kohotettaessa. Tilanteessa, jossa rajaturvallisuuden ylläpitämisellä ei ole enää merkitystä, voidaan rajavartiostoa alistaa ylemmälle johtoportaalle. Tämä mahdollistaa vartioston

taistelun yhdistämisen osaksi ylemmän johtoportaata taistelua.

Vartioston komentaja johtaa vartioston rajajoukkoja kaikissa tilanteissa perustamisesta lähtien. Tämä mahdollistaa rajajoukkojen joustavan käytön eri tilanteissa. Esikunta tukee vartioston komentajaa luomalla hänen johtamistoiminnalleen riittävän tilannekuvan sekä suunnittelemalla ja johtamalla komentajan tahdon mukaisesti operaatiot. Esikunnan tulee pystyä johtamaan joukkoa niin rajaturvallisuusvaiheessa kuin poikkeusoloissa. Esikunnan kokoonpano on kehitetty vastamaan uudistuneiden joukkojen toimintatapojen vaatimuksia.

Johtamiskoulutukselle haastetta luo operatiivisen kenttäjohtamisen ja poikkeusolojen johtamisen hallitseminen samalla esikunnalla normaaliolojen ja poikkeusolojen kalustolla ja henkilöstöllä.

Vartioston joukkojen kalustoa uudistettiin niin hankkeilla kuin kohdentamalla uudelleen joukkojen materiaalia. Joka tapauksessa kaikkien vartiostojen kalustomäärä ja –laatu kasvoivat merkittävästi, aiheuttaen toisaalta huollollisia ja koulutuksellisia haasteita.

Yksiköiden taistelun tulee yhä enemmän tukea toisiaan. Vartioston johtamisjärjestelmä mahdollistaa tilannekuvan luomisen ja välittämisen.

Vartiosto tekee operatiivista suunnittelua FINGOP:n mukaisesti rinnakkaisessa järjestyksessä ylemmän johtoportaata ja yksiköiden kanssa. Työskentelyä ohjaa vartioston operatiivisen suunnittelun ohje.

Rajajoukkoihin tuotetaan reserviläisiä Rajavartiolaitoksen varusmiesyksiköissä Ivalossa, Kontiolahdella ja Imatralla. Vaikka Erikisrajajääkärikomppania sijaitseekin samalla historiallisel-

la Immolan varuskunta-alueella esikunnan kanssa, ei Kaakkois-Suomen rajavartiostolla ole omaa varusmieskoulutusta antavaa Rajajääkärikomppaniaa. Tämän johdosta suorituskykyisten reserviläisten kouluttamiseksi tehdään tiivistä yhteistoimintaa Raja- ja merivartiokoulun ja Pohjois-Karjalan rajavartioston kanssa.

Rajajoukkojen johtamisjärjestelmien, aseistuksen, ajoneuvokaluston määrän lisääntyminen ja laadun paraneminen asettaa koulutukselle uusia haasteita. Koulutuksen painopisteenä tulevina vuosina ovat esikunnan toiminta, uudet taistelu- ja johtamisvälineet sekä tulenjohtaminen. Johtuen vartioston henkilökunnan suuresta määrästä joudutaan koulutusvastuuta jakamaan alajohtoportaallekin. Koulutusta järjestetään henkilökunnalle aktiivisesti vartioston alajohtoportaissa sekä puolustusvoimien joukko-osastojen kanssa yhteistyössä. Tärkeimmät kumppanit koulutuksessa tulevat olemaan Karjalan prikaati ja Maasotakoulu.

Lähivuosina kertausharjoituksissa keskitytään esikunnan harjoittamiseen vartioston uusi-
muotoisen taistelun johtamiseen sekä yksiköiden yhteistoimintaan ja rajajääkärikomppanioiden taisteluun osana vartioston taistelua.

Kirjoittaja, majuri Juha Klemetti palvelee Kaakkois-Suomen rajavartioston esikunnassa valmiusupseerina sotilallisen maanpuolustuksen toimialajohtajan tehtävässä.

Pohjois-Karjalan rajavartiosto

Rajaturvallisuutta ja sotilaallista maanpuolustusta Itä-Suomessa

Pohjois-Karjalan rajavartioston toimialue käsittää Pohjois-Karjalan ja Pohjois-Savon maakunnat. Rajavartiostoon kuuluu Kontiolahden kunnassa, Onttolassa sijaitsevien esikunnan ja varusmieskoulutusta antavan Rajajääkärikomppanian lisäksi Lieksan, Ilomantsin ja Tohmajärven rajavartioasemat sekä Niiralan rajatarkastusasema. Valvottavaa maarajaa on 304 kilometriä ja kansainvälisiä rajanylityspaikkoja on kaksi: Niiralan kansainvälinen rajanylityspaikka, jossa rajanylityksiä vuonna 2014 oli 1,6 miljoonaa ja Joensuun lentoasema. Lisäksi Lieksan Inarissa sijaitsee tilapäinen rajanylityspaikka puutavaraliikenteelle,

jonka aukiolo perustuu rajapääläikköiden kahdenväliseen sopimukseen. Suomen ja Euroopan Unionin mantereen itäisin piste sijaitsee rajavartioston valvomalla alueella, Ilomantsin kunnan Virmajärven saarella.

Rajavartioston henkilövahvuus on 236 henkilöä (1.1.2015). Henkilövahvuus on vähentynyt merkittävästi viime vuosien aikana osana valtionhallinnon sopeuttamisohjelmia. Rajakoiria Pohjois-Karjalan rajavartiostossa on 46 ja ajoneuvoja 83. Tiedustelukoulutusta antavassa Rajajääkärikomppaniassa palvelee vuosittain yhteensä noin 300 varusmiestä kahdessa saapumiserässä.

ORGANISAATIO

Rajavartioston esikuntaa johtaa apulaiskomentaja. Esikuntaan kuuluvat henkilöstötoimisto, rajatoimisto sekä teknillinen toimisto. 1.1.2016 teknillinen toimisto lakkautetaan osana hallinnollista uudistusta ja toimialan hoito yhdistetään rajatoimistoon. Rajatoimisto vastaa operatiivisista asioista ja hoitaa lakisäätöihin tehtäviin - rajavalvontaan, rajatarkastuksiin, rikostorjuntaan, pelastustoimintaan ja sotilaalliseen maanpuolustukseen sekä kansainväliseen yhteistoimintaan liittyviä asioita. Henkilöstötoimisto vastaa toiminnoista, jotka

Pohjois-Karjalan rajavartiosto

Rajajääkärikomppania.

liittyvät henkilöstöä ja asevelvollisia koskeviin asioihin sekä tiedottamiseen. Teknillinen toimisto vastaa tukitoiminnoista, jotka liittyvät muun muassa talous-, materiaali-, kiinteistö- ja tietohallintoon sekä valvontajärjestelmiin.

VARUSMIESKOULUTUS

Pohjois-Karjalan rajavartiosto toteuttaa sotilaallisen maanpuolustuksen tehtävänsä mm. antamalla asevelvollisille sotilaallisen maanpuolustuksen koulutusta. Rajavartiosto järjestää kertausharjoituksia ja antaa varusmieskoulutusta. Tässä kirjoituksessa käsitellään erityisesti varusmieskoulutusta.

Pohjois-Karjalan rajavartioston rajajääkärikomppania Onttolassa kouluttaa varusmiehistä tiedustelijoita sodanajan ja poikkeusolojen tehtäviin rajavartiostojen reserviksi. Rajajääkärikomppaniassa on keskimäärin 15 henkilökuntaan kuuluvaa ja vuosittain yhteensä noin 300 varusmiestä. Kerrallaan palveluksessa on noin 190 varusmiestä (miehistösaapumiserä ja edellisen saapumiserän johtajakoulutuksessa olevat). Lyhimmillään palvelus kestää kuusi kuukautta (palvelusaika 165 vrk) miehistötehtävissä ja pisimmillään 12 kuukautta (palvelusaika 347 vuorokautta) johtajatehtävissä. Pohjois-Karjalan prikaatin lakkauttamisen jälkeen yhteistyötä asevelvollisuuteen liittyvien asioiden osalta tehdään erityisesti Kainuun Prikaatin ja siihen kuuluvan Pohjois-Karjalan aluetoimiston kanssa.

Rajajääkärikomppaniaan hakeudutaan yleisten kutsuntojen kautta. Pohjois-Karjalan rajavartioston rekrytointialueena on pääasiassa Pohjois-Karjalan, Pohjois-Savon, Etelä-Savon ja Kaakkois-Suomen aluetoimisto-

jen kutsunta-alueet, mutta myös muualta palvelukseen voi hakeutua. Palveluskelpoisuusluokan on oltava A. Koulutukseen sisältyy runsaasti maastossa oloa raskaissa olosuhteissa, joten hyvä fyysinen kunto on edellytys palveluksen menestyksekkäälle suorittamiselle. Lisäksi esimerkiksi vakavat allergiat ja ihottumat voivat muodostaa palvelukselle esteen. Rajajääkärikomppania kouluttaa myös vapaaehtoiseen asepalvelukseen hakeutuvia naisia. Heitä otetaan koulutettavaksi enintään 10 henkilöä saapumiserää kohden.

KOULUTUS

Kaikille palvelukseen tuleville alokkaille annetaan kahdeksan viikon peruskoulutuskaudella rajajääkäriin perustaidot. Yhdeksän viikon erikoiskoulutuskaudella rajajääkäreille opetetaan tiedustelijan perustiedot ja -taidot sekä annetaan rajavartiokoulutus poikkeusoloja varten. Annettava rajavartiokoulutus mahdollistaa varusmiesten ja reserviläisten käytön tarvittaessa rajaturvallisuustehtäviin rajavartioston kriisivalmiuden ja alueellisen koskemattomuuden valvonnan tehostamisessa. Viimeiset seitsemän viikkoa joukkokoulutuskaudella harjoitellaan tiedusteluryhmän kokoonpanossa. Tähän jaksoon sisältyy rannikmat tiedusteluharjoitukset ja vaativimmat taisteluammunnat ampumarjoituksessa. Kaikkiaan kuuden kuukauden (165 vrk) palvelusaikana varusmies viettää maastossa hieman yli 40 maastoharjoitusvuorokautta.

Johtajakoulutettavat valitaan peruskoulutuskauden lopussa. Koulutettavat suorittavat seitsemän viikon mittaisen aliupseerikurssin ensimmäisen jakson (AUK I) Onttolassa. Parhaiten

menestyneet komennetaan reserviupseerikurssille (RUK) Haminaan, jossa annetaan perusteet tiedusteluryhmän johtajan ja tiedustelutulenjohtajan tehtävistä. Lääkintäalikersantit koulutetaan (AUK II aikana) KAIPR:ssa. Loput koulutettavat jatkavat aliupseerikurssin toisella jaksolla (AUK II) Onttolassa, jolla syvennetään tiedustelualiupseerin taitoja.

Rajajääkärikomppanialla on käytettävissään kouluampumaradat Onttolassa sekä taisteluammuntoja varten Hiienvaaran ampumakenttäalue Ilomantsissa Koiterejärven läheisyydessä, noin 1,5 tunnin ajomatkan päässä Onttolassa. Maastoharjoituksia pidetään Onttolan lähialueella sekä Hiienvaaran alueella sekä tarvittaessa muuallakin.

Rajajääkärikomppaniaa tukevat Onttolassa olevat keskusvarasto-, autohalli- ja ruokalatoiminnot sekä Rajasotilaskotiyhdistyksen Rajasotilaskoti. Varusmiehille on lisäksi käytettävissään kunto- ja liikuntasalit.

VARUSMIESKOULUTUKSEN HISTORIA

Pohjois-Karjalan rajavartioston edeltäjänä toimi Joensuun rajavartiosto. Joensuun rajavartioston aloittaessa toimintansa vuonna 1919, luovutti sotaministeriö ensimmäiset alokat Asevelvolliskomppanian koulutettavaksi. Kenttävartioissa varusmiehet viettivät noin kaksi kolmasosaa palvelusajastaan. Varusmiehiä ei saanut sotaministeriön käskystä käyttää rajavartiointiin, mutta muuten komppanialla oli vapaus suunnitella koulutuksensa. Aluksi varusmiehet osallistuivat armeijan ja suojeluskunnan harjoituksiin ja 1930-luvulla aktivoituttiin myös omien leirien järjestämisessä. Varusmiehet

antoivat merkittävän panoksen Höytiäisen kasarmin (nykyinen Onttola) vanhan rakennuskannan uusimiseen 1920–1930-luvuilla.

Talvisotaa edeltävien ylimääräisten harjoitusten (YH) aikana komppania hajautettiin osaksi perustettuja rajajoukkoja. Väli- rauhan aikana sekä jatkosodan jälkeen vuoteen 1953 saakka varusmieskoulutus suoritettiin rajakomppanioiden komento- paikoilla ja rajapalvelu korostui koulutuksessa. Kun rajavartiostot perustettiin uudelleen vuonna 1944, ryhdyttiin rajavartioston varusmiehiä kutsumaan jääkäreiksi.

Vuonna 1953 varusmieskoulutus palautettiin Onttolaan ja koulutusosastosta tuli osa Esikuntajoukkuetta. Tuolloin otet-

tiin vastaan reilun 70 alokkaan saapumiseriä. Varusmieskoulutuksessa ryhdyttiin hakemaan yhdenmukaisuutta Puolustusvoimien kanssa ja painoalueeksi otettiin sissikoulutus, jonka erikoiskoulutuskauteen kuului edelleen partiointi rajalla. Muilla varusmiehillä teetettiin hieman enemmän rakennus- ja aputoita. 1950-luvun lopulta lähtien asepalvelussa korostuivat puolueettomuuskasvatus sekä alueellinen maanpuolustus. Yhteistoimintaa Puolustusvoimien kanssa kehitettiin edelleen 2000-luvun alussa muun muassa toiminnan ja resurssien osalta. Samalla koulutuksessa suuntauduttiin alueelliseen koskemattomuuteen sekä tiedustelutehtäviin. Hiienvaaran ampumarjoitusalue saatiin

käyttöön vuonna 1968.

Jääkärikomppania erotettiin Esikuntajoukkueesta omaksi kokonaisuudekseen vuonna 1958. Myöhemmin se nimettiin Sissikomppaniaksi ja vuodesta 1994 lähtien komppania on ollut nimensä mukaisesti Rajajääkärikomppania.

RAJAVARTIOSTON HISTORIA LYHYESTI

Rajalle perustettiin Rajavartioliiton perustamisen yhteydessä vuonna 1919 neljä rajavartiostoa, joista yksi oli Joensuun rajavartiosto Lapin, Kainuun sekä Salmen rajavartiostojen lisäksi. Joensuun rajavartioston rajaosuus käsitti Kuopion läänin, jonka alueella itärajaan rajautuivat Pielisjärven sekä Ilomantsin

Pohjois-Karjalan rajavartiosto

Seppeleenlasku RjP 4:n ja RjP 5:n muistomerille Rajavartioliiton vuosipäivänä.

pitäjät, sekä Viipurin läänin puolelta Suojärven Salmijärven kylän. Joensuun rajavartioston vahvuus oli tuolloin kaksi upseeria, yksi virkamies, neljä aliupseeria ja 157 miestä. Rajan valvonta suoritettiin noin kuukauden pituisilla komennuksilla kenttävartioille (kahdeksan). Vuonna 1921 perustettiin Lieksaan ja Ilo-mantsiin komppaniat. Onttolaan perustettiin lisäksi kolmas komppania vuonna 1922.

Yksi keskeisiä tuon ajan rajavartioston henkilöitä oli Erkki Johannes Raappana, joka siirtyi vuonna 1921 Joensuun rajavartioston komentajaksi ensimmäisen komentajan Ilo Emil Schroederin siirryttyä Kannakselle. Raappana kehitti toimintaa aktiivisesti. Yhtenä rajamiehen tärkeimmistä taidoista Raappana piti paikallistuntemusta. Miesten tuli hahmottaa maasto ja rajat sekä tuntea paikallinen väestö. Tämä taito osoittautui tärkeäksi Raappanan komentaessa Lieksan ja Kuhmon suunnalla talvisodassa Pohjois-Karjalan ryhmää sekä jatkosodassa 14. Divisioonaa. Sotien jälkeen Raappana toimi ensin Rajavartiostojen päällikön sijaisena ja myöhemmin päällikönä.

Rajavartioston nimi on muuttunut nykyiseksi nimeksi seuraavasti: Joensuun rajavartiosto (v. 1919) -> Rajavartiosto 4 (v. 1940) -> Rajavartiosto 3 (v. 1944) -> Rajavartiosto 2 (v.1945)-> Rajajääkäripataljoona 2 (v.1946) -> Pohjois-Karjalan rajavartiosto (v. 1947->)

PERINNETOIMINTA

Rajavartiolaitoksen vuosipäivän 21.3. yhteydessä lasketaan seppeleet Onttolassa, Rajajääkärikomppanian edessä sijaitsevin Rajajääkäripataljoonien 4 ja 5 sekä Rajamiesten muistomerkeil-

le. Rajajääkärikomppania osallistuu vuosittain mm. veteraanikeräyksiin.

Kiltatoiminta on Pohjois-Karjalassa aktiivista. Pohjois-Karjalan rajamieskilta on perustettu vuonna 1963. Rajamieskilta jakaantuu itsenäisiin Lieksan, Ilo-mantsin, Kiteen ja Onttolan rajakiltoihin. Rajamieskilta mm. osallistuu varusmiesten palkitsemisiin. Lieksan rajavartioaseman alueella toimivan Rajaperinnetalon esineistön kokoamisessa ja toiminnan ylläpitämisessä Lieksan rajakillan talkootyön osuus on ollut erittäin merkittävä. Rajaperinnetalon kokoelmassa on lähes 5000 esinettä, noin 3500 valokuvaa, yli 1000 kirjaa ja noin 600 karttaa. Kotisivu: www.pkra-jamieskilta.org

LÄHTEET:

Kirjoituksen lähteinä on käytetty Pohjois-Karjalan rajavartioston historiamateriaalia, joka pohjautuu seuraaviin alkuperäisiin lähteisiin:
Kirjavainen, Ilmari; Peltoniemi, Uuno; Säteri, Kai 1969. Rajavartiolaitos 1919–1969. Rajamme vartijat ry/ Länsi-Savon kirjapaino, Mikkeli.
Kosonen, Matti; Pohjonen, Juha 1994. Isänmaan portinvartijat. Suomen rajojen vartiointi 1918–1994. Otava, Helsinki.
Sissikomppanian perinnekirja 1919-1995. Pohjois-Karjalan rajamiesperinneaineisto.
Pohjois-Karjalan rajamiesperinnehaastattelut Keskitalo, Vilho 1970. Teoksessa E. J. Raappana. Muistojulkaisu. Pohjois-Karjalan Kirjapaino Oy, Joensuu.
Partanen, Jukka; Pohjonen, Juha; Tuunainen, Pasi 2007. E. J. Raappana. Rajan ja sodan kenraali. Otava, Helsinki.
P-KR:n vaiheet. Historiikki, P-KR:n arkisto.
Muita lähteitä: P-KR:n ja Pohjois-Karjalan rajamieskillan kotisivut.

Kirjoittaja, everstiluutnantti Marko Turunen, palvelee Pohjois-Karjalan rajavartiostossa apulaiskomentajan tehtävässä.

Kainuun rajavartiosto

Harvaan asutun raja-alueen monipuolinen turvallisuusviranomainen

Kainuun rajavartioston toiminta-alueena on Kainuu ja Koillismaa, joissa toiminta kohdentuu valtakunnan itärajaan rajoittuviin Kuhmoon, Suomussalmelle ja Kuusamoon. Toiminta-alueellaan rajavartiosto vastaa lakisäateisistä tehtävistään, joita ovat 406 kilometrin pituisen EU:n itärajan rajavalvonta (joka käsittää rajojen valvonnan ja rajatarkastukset), rikostorjunta, pelastus- ja avustustoiminta ja sotilaallisen maanpuolustuksen sekä alueellisen koskemattomuuden valvonnan tehtävät. Rajavartioston kokonaisvahvuus on keväällä 2015 209 henkilöä, joista 196 on rajavartiomiehiiä ja 13 siviilivirassa olevia. Rajavartiostossa on 35 rajakoiraa ja noin 100 kulkuneuvoa.

Kuhmon rajavartioasema sijaitsee Jämäksessä ja aseman henkilöstövahvuus on 24. Aseman vastuualueena itärajalta on Kuhmon kaupungin alue Lieksan rajalta lähes Vartiukseen asti. Vartiuksen rajavartioasema vastaa rajatarkastuksista Vartiuksen rajanylityspaikalla ja Kajaanin lentoasemalla sekä suppean alueen rajojen valvonnasta Vartiuksessa. Asemalla palvelee 64 rajavartiomiestä. Suomussalmen rajavartioasema sijaitsee Ämmänsaarella ja rajavartioasemalla palvelee 24 rajavartiomiestä. Suomussalmen rajavartioasema vastaa rajojen valvonnasta Suomussalmen kunnan alueella.

Kortesalmen rajavartioasema vastaa rajatarkastuksista Kuusamon rajanylityspaikalla sekä Kuusamon lentoasemalla ja sup-

pean alueen rajojen valvonnasta Kuusamon rajanylityspaikalla. Korttesalmen rajavartioasemalla työskentelee 33 rajavartiomiestä. Kuusamon rajavartioasema sijaitsee Kuusamon taajamassa ja rajavartioasema vastaa Kuusamon kaupungin alueella valtakunnan itärajan valvonnasta ja muista lakisäateisistä tehtävistä. Asemalla työskentelee 21 rajavartiomiestä.

Rajavartioston esikunnassa Kajaanissa palvelee 35 henkilöä, joista 28 on rajavartiomiehiä ja seitsemän siviiliviroissa olevaa. Rajavartioston esikunta muodostuu raja-, henkilöstö- ja teknillisestä toimistosta. Esikunnassa toimii rajavartioston Johtokeskus, josta rajavartioston operatiivista kenttätoimintaa johdetaan.

RAJOJEN VALVONTA

Rajojen valvonnan toimintamallia on kehitetty voimakkaasti viime vuosina, koska henkilöstöä ja partiointia on jouduttu vähentämään ja tätä kautta miettimään ratkaisuja toimintakyvyn ylläpitämiselle. Prosessissa on kehitetty neljää osa-aluetta; johtamista ja tilannekuvaa, teknistä valvontaa, partiointia ja rikostorjuntaa. Johtamisen ja tilannekuvan tavoitteena on kyetä suuntaamaan resurssit oikein, teknisen valvonnan tavoitteena on korvata vähenevää partiointia ja luoda kattava tilannekuva sekä ennen kaikkea paljastaa laitonta toimintaa, partioinnin tavoitteena on vaikuttaa havaittuihin poikkeamiin ja rikostorjunnan tavoitteena on tutkia paljastetut rikokset ja rik-

komukset sekä analysoida saatua tietoa.

Rajavartioston operatiivista kenttätoimintaa johdetaan Kajaanista Johtokeskuksesta, jossa on jatkuvasti työvuorossa kenttäjohtaja. Operatiivisessa kenttätoiminnassa olevan henkilöstön esimiehenä toimii yleisjohtaja, joka nimetään vuorollaan rajavartioston esikunnan upseereista. Kenttäjohtamisen toimintamallissa kenttäjohtaja johtaa päivittäistoimintaa varsin itsenäisesti suunnaten esimerkiksi resursseja teknisen valvonnan hälytysten tarkastamiseen. Tapahtumapaikalla tai -alueella toimintaa johtamaan nimetään yleensä erikseen tilannejohtaja, joita rajavartiostoon on koulutettu jokaiselle rajavartioasemalle.

Teknistä valvontaa on viime vuosina lisätty partioinnin vähentymisen myötä täydentämään valvontaverkkoa. Rajavartiostolla on käytössään kiinteitä, puoli-kiinteitä sekä siirreltäviä teknisen valvonnan järjestelmiä, joista uusimpina tulokkaina ovat lähettävät riistakamerat. Niillä kyetään luomaan varsin kattava teknisen valvonnan verkko, jota pystytään suuntaamaan ajallisesti ja alueellisesti.

Perinteinen partiointi valtakunnan rajalla on siis vähentynyt ja uusia toimintamalleja on kehitetty. Partioinnissa korostetaan nykyään liikkuvuutta, jota on kehitetty mm. ajoneuvo-, moottorikelkka- ja mönkijähankinnoin sekä partioinnin ajallista ja alueellista kohdentamista oikean ja reaaliaikaisen tilannekuvan

RAJATARKASTUKSET

perusteella, joka muodostetaan tilantenseurannan ja teknisen valvonnan välinein. Rajavartiolaituksen perinteistä vahvuutta eli kykyä toimia kaikissa olosuhteissa ylläpidetään ja kehitetään edelleen. Myös koiratoiminta on edelleen varsin keskeisessä roolissa rajojen valvonnan toimintamallissa.

Rajojen valvonnan, rajatarkastusten ja rikostorjunnan eräänä merkittävänä peruselementtinä on toimiva viranomaisyhteistyö Venäjän rajavartiopalvelun kanssa. Yhteistyö käsittää mm. tietojen ja kokemusten vaihdon, yhteiset ja yhteen sovitettavat valvontaiskut, yhteisen riskianalyysin laadinnan sekä yhteiset rajan ja rajamerkkien tarkastukset.

Rajavartiosto valvoo rajaliikennettä itärajalta Kuusamon ja Vartiuksen kansainvälisillä rajanylityspaikoilla. Rajaliikenne vähentyi vuoden 2014 aikana noin kuusi prosenttia vuoteen 2013 verrattuna venäläisten matkustajien vähennyttä. Kokonaisliikennemäärä itärajan rajanylityspaikoilla Vartiuksessa ja Kuusamossa oli yhteensä noin 516 000 matkustajaa, josta Vartiuksessa noin 460 000 matkustajaa ja Kuusamossa noin 57 000. Kuluva vuoden tammi-maaliskuussa rajaliikenne on vähentynyt noin 13 prosenttia verrattuna vuoteen 2014 ja vähentyminen johtuu yksinomaan venäläisten matkustajien määrän vähentymi-

sestä. Suomalaisten matkustajien määrä on sen sijaan kasvanut ja Kuusamossa tämä on nostanut myös kokonaisliikenteen kasvukäyrälle. Rajaliikenne on pääosin paikallista rajaliikennettä, jossa lähialueen venäläiset tekevät Suomeen lyhyitä ostosmatkoja, suomalaisten käydessä samoin Venäjällä muun muassa halvan polttoaineen takia.

RIKOSTORJUNTA

Rajavartiosto suorittaa pääsääntöisesti rajojen valvonnassa ja rajatarkastuksissa paljastamiensa rikosten esitutkinnat. Rikostorjunnan tehtäviä suoritetaan rajatarkastusten ja rajojen valvonnan toiminnan tuloksena niin rajanylityspaikoilla kuin maas-

Rajavartiolaitos

Partio liikkeellä.

tossakin. Esimerkiksi rajanylityspaikalla havaitun epäillyn rattijuopumuksen osalta todettakoon, että rajavartiolaitos hoitaa tapauksen esitutkinnan tarkkuusalkometrikoetta ja ajokieltoon määräämistä myöten itsenäisesti. Rajavartiolaiton varsinaisen nimetyn rikos- torjunta- ja tiedusteluhenkilöstön työpanos kohdennetaan vaativimpien ja vakavimpien rikosjuttujen hoitamiseen. Myös rikos- torjunnassa viranomaisyhteistyö on tiivistä etenkin poliisiin, Metsähallituksen ja Tullin kanssa. Poliisiin kanssa järjestetään yhteisiä valvontaiskuja esimerkiksi maastoliikenteen valvonnassa ja Metsähallituksen kanssa erävalvonnassa.

Rajavartiolaiton havaitsemat laittomuudet painottuvat rajaliikenteeseen, maastorajalla sekä rajojen valvonnan ohessa havaitaan rikoksia vähemmän ja ne painottuvat varsinkin sulan maan kaudella enemmän luonnonvararikollisuuteen.

HARVAAN ASUTUN ALUEEN TURVALLISUUSTEHTÄVÄT

Kainuun rajavartiolaitos tekee tiivistä yhteistyötä poliisiin, pelastusviranomaisten, ensihoidon toimijoiden sekä Metsähallituksen kanssa. Harvaan asutulla alueella toteutetaan niin sanottua lähimmän partion periaatetta, joka tarkoittaa sitä, että esimerkiksi liikenneonnettomuuden sattuesssa raja-alueella tehtävä tulee pelastusviranomaisten tietojärjestelmistä myös rajavartiolaiton Johtokeskukseen, jossa tehdään tilanteenarviointi ja päätös partion lähettämisestä tehtävään yhteistoiminnassa pelastusviranomaisen alueellisen pelastusjohtajan kanssa. Kohdatessaan tilanteen partio voi aloittaa toiminnan myös itsenäisesti. Hyvin usein rajavartiolaiton partio on esimerkik-

si Vartiuksen rajanylityspaikan lähialueella sattuvassa liikenneonnettomuudessa ensimmäinen paikalla tuleva viranomainen, joka joissain tapauksissa lyhentää merkittävästi viranomaisvasteen aikaa.

Tätä toimintaa varten rajavartiolaiton henkilöstön valmiuksia ja kalustoa on kehitetty siten, että tehtävät kyetään tehokkaasti ja turvallisesti suorittamaan. Lähimmän partion periaatteen lisäksi rajavartiolaitos osallistuu Vartiuksen rajanylityspaikan lähialueella myös ensivastetoimintaan, jolla tarkoitetaan kiireellistä ensihoitoa. Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän Ensihoitokeskuksen järjestämällä ensihoidon kursseilla toimintaan valittu henkilöstö on koulutettu ja ensivastetehtäviin osoitettu ajoneuvo varustettiin ensihoidon välineillä siten, että rajavartiolaiton ensivastepartio kykenee kiireellisiin ensihoitotoimenpiteisiin varsinaisen ensihoitoyksikön ohjauksessa. Toiminta aloitettiin vuoden 2013 alusta ja kokemukset sekä asiakaspalaute ovat olleet pelkästään positiivista.

Kokonaisuutena katsoen rajavartiolaitos on siis harvaan asutulla raja-alueella monipuolinen turvallisuusviranomainen, jonka toiminnan arvoja ovat luotettavuus, ammattitaito ja yhteistyökyky.

SOTILAALLINEN MAANPUOLUSTUS JA ALUEVALVONTA

Rajavartiolaitos valvoo Suomen alueellista koskemattomuutta, osallistuu valtakunnan puolustamiseen ja on osa Suomen puolustusjärjestelmää. Vaikka Kainuun rajavartiolaitos ei enää kouluta varusmiehiä ja tätä kautta tuota rajajoukkoja, sotilaallisen maanpuolustuksen tehtävä on yksi keskeisimmistä tehtävistä

tämme ja sotilaallisen maanpuolustuksen velvoitteista on aina huolehdittu ja huolehditaan myös tulevaisuudessa täysimääräisesti. Kainuun rajavartiolaiton maanpuolustukseen liittyvä suunnittelu ja valmistelut sekä rajajoukkojen kertausharjoitukset toteutetaan yhteistyössä Puolustusvoimien ja erityisesti Kainuun prikaatin kanssa. Henkilöstön ammattitaitoa ylläpidetään ja kehitetään vuosittain koulutussuunnitelmien mukaisissa kertausharjoituksissa ja opetustilaisuuksissa sekä osallistumalla Puolustusvoimien harjoituksiin ja koulutuksiin.

Vuoden 2015 joukkorakenteessa rajajoukot ovat entistä suorituskykyisemmät ja niitä voidaan käyttää joustavammin ja tehokkaammin vaihteleviin uhkisiin, esimerkiksi rajaturvallisuutta tehostettaessa sotatilaa alemman asteisissa uhkamalleissa. Rajajoukkojen tärkeimmät tehtävät sotatilanteessa ovat tiedustelu- ja erikoisjoukkotoiminta sekä hyökkääjän kuluttaminen ja hidadaminen aktiivisin taistelumenetelmin. Rajamiesten perinteiset vahvuudet, vaatava ja fyysinen koulutus, kyky liikkua ja selviytyä ankarissakin maasto- ja sääolosuhteissa, paikallistuntemus, itsekuri sekä rajamieshenki ovat edelleen joukkojemme suorituskyvyn kulmakivinä.

Kirjoittaja, kapteeni Mikko Kauppila, palvelee Kainuun rajavartiolaiton esikunnassa valmiusupseerina sotilaallinen maanpuolustuksen toimialajohtajan tehtävässä.

Lapin rajavartiosto

Turvana kaikissa oloissa

Lapin rajavartiosto on Lapin maakunnan alueella toimiva Rajavartiolaituksen pinta-alaltaan suurin ja pohjoisin hallintoyksikkö. Sen valvottavana on kaikkiaan 1 604 kilometriä valtakunnanrajaa (Venäjä 380 km, Norja 736 km ja Ruotsi 488 km). Lapin rajavartiosto vastaa rajaturvallisuuden ylläpidosta valvonta-alueellaan. Toiminnan painopiste on itärajalla, joka on Schengen ulkoraja. Ydintoimintoja ovat rajojen valvonta, rajatarkastukset, rikostorjunta ja kansainvälinen yhteistyö. Rajaturvallisuuden ylläpitämisen lisäksi Lapin rajavartiosto osallistuu sotilaalliseen maanpuolustukseen antamalla koulutusta asevelvollisille Ivalon rajajääkärikomppaniassa sekä ylläpitämällä puolustusvalmiutta yhteistoiminnassa Puolustusvoimien kanssa. Lapin rajavartioston organisaatioon kuuluu Rovaniemellä sijaitseva esikunta, neljä rajavartiostasemaa ja Rajajääkärikomppania.

LAPIN RAJAVARTIOSTON HISTORIAA

Sallan rykmentistä Lapin rajavartiostoksi.

Itärajan rajanvartiointinista Lapin alueella vastasi vapaussodan jälkeen kapteeni Kurt Martti Wallenius noin tuhannen asevelvollisen ja värvätyen miehistön voimin. Walleniuksen osastosta muodostettiin 1918 Sallan rykmentti, ja heinäkuussa se muutettiin Lapin I rajavartiopataljoonaksi. Pataljoona vastasi rajanvartiointinista Norjan rajalta Suomussalmen pohjoisrajaan saakka. Syyskuun

alussa 1918 rajavartiopataljoonat liitettiin armeijaan ja ylipäällikön alaisiksi. Vain Tornion rajavartiopataljoona jäi edelleen sisäasiaintoimituskunnan johtoon. Itärajalle muodostettiin kaksi ryhmää: Ryhmä Lappi ja Ryhmä Sortavala.

Itärajan rajanvartiointin uudelleenjärjestelyistä tehtiin päätös valtioneuvoston istunnossa 21.3.1919. Rajanvartiointi haluttiin hoitaa riittävän tehokkaasti sotilaallisena toimintana, eikä siihen katsottu riittävän esimerkiksi pelkkä tullivartiointi. Sisäasiainministeriö vahvisti 29.3.1919 päätöksellään Lapin Rajavartioston nimen käyttöön.

LAPIN RAJAVARTIOSTO SODASSA

Talvisodassa Pohjois-Suomessa käytäviä sotatoimia varten muodostettiin Pohjois-Suomen Ryhmä. Lapin rajavartiosto johti Lapin alueen joukkojen perustamisen. Rajavartioston komentajana toimi everstiluutnantti Oiva Willamo. Kun Kajaanissa olleen Pohjois-Suomen Ryhmän esikunnan mahdollisuudet johtaa Lapis-osa olevia joukkoja osoittautuivat sodan alettua vähäisiksi, irrotti joulukuussa 1939 Mannerheim Lapin Ryhmän itsenäiseksi yhtymäksi. Lapin ryhmän komentajaksi nimettiin Lapin rajavartioston komentaja.

Lapin ryhmään kuului Osasto Pennanen Petsamossa sekä Osasto Roininen Sallan suunnalla. Yhtymään oli jo 11.12. liitetty Erillinen Pataljoona 26 (Er.P 26). Lisäksi Päämaja alisti sille

Jalkaväkirykmentti 40:n (JR 40), Kenttätäydennysprikaati VII ja IX pataljoonan, yhden patterin ja aselajijoukkoja. Lapin Ryhmän tehtävä oli Oulun – Pudasjärven – Taivalkosken – Ohtajärven pohjoispuolisen alueen puolustaminen ja Sallan suunnasta hyökkäävien neuvostojoukkojen lyöminen.

Talvisodan alkua Lapis-osa voidaan pitää Lapin rajavartioston sotana. Lapin Ryhmän esikunta perustettiin rajavartioston henkilöstön pohjalta, samoin kuin joukot Sallan ja Petsamon suunnalla.

PETSAMON ERILLISOSASTO (ER. OS. PENNANEN) ”LUTON MIEHET” ON LAPIN RAJAVARTIOSTON PERINNEJOUKKO-OSASTO

Petsamon Erillisosasto perustettiin Ivalossa 1. toukokuuta 1941. Luton miehiin kuului edustajia melkein maamme kaikista suomenkielisistä kunnista. Petsamon Erillisosaston tehtävänä oli estää Luttajokivarren ääretömällä erämaa-alueella vihollisen eteneminen joen suunnassa Suomen rajan yli ja siten suojata Petsamon alueelta itään hyökkäävän Saksalaisen armeijakunnan eteläinen sivusta.

Tehtävän suorittamisen runkona olivat puolustukselliset tukikohdat hyvin valituissa maastonkohdissa. Tärkein taistelutapa oli kuitenkin jatkuva taistelupartiointi syvällä vihollisen alueella. Vain jatkuva aktiivinen tiedustelupartiointi ja sieltä saatujen tietojen perusteella tapahtuneet iskut vihollisen kimppuun mah-

dollistivat tehtävän suorittamisen ja yleensä hengissä selviytymisen. Passiivinen vetäytyminen tukikohtiin olisi merkinnyt aloitteen siirtymistä viholliselle, kuolemaa ja tappioita. Partioiden yllättävä kohtaaminen saattoi sattua milloin tahansa. Siitä johdetaan, että sissitoiminta on usein henkisesti paljon raskaampaa ja kuluttavampaa kuin asemasota. Ainainen epävarmuus ja pienen liikkeellä olevan joukon turvatomuus vaativat vahvoja miehiä. Pennasen joukosta sitä vahvuutta ja kestävyttä löytyi.

Luton miehet ovat erinomainen esimerkki henkisesti ryhdikkäästä, kurinalaisesta ja johtajaansa järkkymättä luottavasta joukosta.

LAPIN RAJAVARTIOSTO KOULUTTAA TIEDUSTELIJOITA LAPISSA

Lapin rajavartioston perinnejoukko-osaston historiaa kunniottaen Lapin rajavartioston varusmiesyksikkö, Rajajääkärikomppania, kouluttaa asevelvollisia tiedustelu- ja sissitoiminnan saloihin. Suoraan Lapin rajavartioston komentajan alaisuudessa toimiva Rajajääkärikomppania antaa tiedustelukoulutusta noin 200 varusmiehelle vuosittain. Palvelukseen astutaan normaalisti rytmissä kahdesti vuodessa, tammikuussa ja heinäkuussa. Saapumiserien vahvuus on noin 120 alokasta. Ivalossa rajajääkärikomppanian yhteydessä toimii myös oma aliupseerikurssi, johon valitaan saapumiserästä 40-45 oppilasta. Aliupseerikurssilla koulutetaan tiedusteluryhmien erityisosaajat. Reserviupseerikurssille Haminaan, tiedusteluryhmän- ja tiedustelutulenjohtajan tehtäviä opiskelemaan, valitaan aliupseerikurssin puolivälissä yleensä 18 oppilasta.

Rajajääkärikomppanian vastuulle kuuluu nykyisin myös Lapin rajavartioston kertausharjoitusten järjestäminen. Kertausharjoituksia järjestetään vuosittain yhdestä kahteen. Kertausharjoituksissa hiotaan vuosittain noin 300 Lapin rajavartioston reserviin kuuluvan reserviläisen sissitaitoja ja suorituskykyä.

RAJAJÄÄKÄRIKOMPPANIAN PALVELUKSEN JÄRJESTELYT

Rajajääkärikomppaniaan palvelukseen astuu vain kutsunnoissa Ivaloon halunneita alokkaita. Rekrytointialueena on koko valtakunnan alue, joskin painopisteenä ovat Etelä-Lapin suurimmat asutuskeskukset sekä Oulun alue. Kutsunnanalaisuudesta huolimatta alokkaat ovat jo palvelukseen astuessaan suorituskyvyllään hyvällä tasolla. Ivalolla on maakunnassa kovan koulutuspaikan maine ja tämä antaa motivaatiota oman fyysisen suorituskyvyn jalostamiseen jo ennen palvelukseen astumista.

Tiedustelijoita koulutetaan normaalien palvelusaikajärjestelyjen puitteissa. Nykyisen taistelukentän vaatimuksiin vastaaminen vajaan 6 kuukauden koulutuksen aikana vaatii tarkkaa suunnittelua ja seuranta. Koulutuksen ja harjoitusten suunnittelussa pyritään huomioimaan taistelijoiden tasoerot koko palvelusajan ajan siten, että tiedollista, taidollista sekä fyysisen kunnan kehittämistä voitaisiin jatkaa kunkin osalta nousujohteisesti. Taistelijoiden henkilökohtaisen materiaalin teknistyminen, radioiden sekä muun tekniikan osaamisvaatimukset, yhdessä tiedustelijan sodan ajan tehtävän vaativien suorituskyvyvaatimusten kanssa, vaativat taistelijoilta moninaista osaamista, lujaa fyysistä kuntoa sekä itseluottamusta.

TIEDUSTELIJAN KOULUTUS

Lapin rajavartioston Rajajääkärikomppania on kouluttanut tiedustelijoita yhtäjaksoisesti jo vuosikymmenen ajan. Erikoistuminen tiedustelukoulutukseen on edennyt merkittävästi niin taidollisesti kuin materiaalillisestikin. Henkilöstön osaaminen ja määrä ryhmäkeskeisen koulutuksen läpiviemiseksi on hyvällä tasolla. Tiedustelijoita koulutetaan toimimaan vihollisen selustassa tiedon hankintaan, tulenjohtamiseen sekä häirintä- ja tuhoamistehtäviin. Tehtävät ovat vaativia niin taistelijoiden henkilökohtaisten taitojen ja ominaisuuksien kuin organisaationkin näkökulmasta tarkasteltuna.

TIEDUSTELIJAN ERITYIS- OSAAMINEN

Peruskoulutuskaudella alokaille ja valan jälkeen rajajääkäreille koulutetaan perusteet yksittäisen miehen taistelukentän keskeisistä tiedoista ja taidoista. Peruskoulutuskauden koulutuspaketti on samanlainen kuin muissakin varusmieskoulutusta antavissa joukoissa. Keskeistä koulutuksessa on jalan liikkumisen taidon ja kestävyuden kehittäminen kohti erikois- ja joukkokoulutuskauden haasteita. Peruskoulutuskauden huipentuma on valamarssi, jossa joukon henki ja taistelijoiden sitkeys ensimmäistä kertaa todella punnitaan. Perinteinen Luton marssi koettelee tiedustelijoiksi aikovia parin päivän noin 80-90 km vaihtelevalla reitillään. Marssin läpikäyneiden itseluottamuksen kasvu on määränpäässä käsin kosketeltavissa. Maalissa lähes kaikki ovat laajentaneet merkittävästi mukavuusalueitaan, ylittäneet omat odotuksensa ja voittaneet väsymyksensä. Mars-

Siirtymismatkat ovat usein pitkiä.

si suoritetaan perinnejoukko-osaston maisemissa valtakunnan rajan tuntumassa.

Erikois- ja joukkokoulutuskaudella keskitytään tiedustelijan erikoisosaamisen kouluttamiseen. Erikoisosaamisessa keskeisinä osa-alueina fyysisen kunnan kehittämisen ohella ovat kalustokoulutus, tunnistaminen, tulenjohto sekä eri tiedustelutaktiikat ja toimintatavat.

Eräänä tiedustelijan tehtävässä menestymisen erityistaitona on havainnointikyky. Luonnon lukeminen sekä luontoon tai tilanteeseen kuulumattomien pienten yksityiskohtien havainnointi auttavat tehtävässä menestymistä. Tämän ominaisuuden kouluttaminen on vaikeaa, mikäli koulutettavalla ei ole aikaisempaa harrastuneisuutta luonnossa liikumisesta tai esimerkiksi metsästyksestä.

TIEDUSTELIJAT TEHDÄÄN MAASTOSSA

Tiedusteluryhmien toiminta on oma-aloitteista, itsenäistä, vaativaa ja vastuullista. Ryhmä on tehtävää suorittaessaan pitkälti yksin oman ammattiosaamisensa sekä kekseliäisyytensä varassa. Tehtävän haasteet ovat kovia, niihin pyritään vastaamaan kovalla koulutuksella. Rajajääkärikompaniassa palvelusviikko alkaa maanantaina ja päättyy perjantaina jo puolelta päivin linja-autojen lähtiessä kohti Jääkäriprikaatin lomakuljetuksia. Lyhyen palvelusviikon vuoksi palveluspäivät muodostuvat pitkiksi. Sotaharjoitusvuorokausia maastossa saapumiserälle kertyy 45 vuorokautta. Tämän lisäksi päiväharjoituksia lähimaastossa on noin 50 vuorokautta.

Kasarmilla ei juuri päiviä vietä, illaksi tullaan nukkumaan

ja aamulla lähdetään maastoon. Tiedustelijat tehdään maastossa, heidän tulee sopeutua elämään tiedustelijan karussa arjessa kaikissa olosuhteissa. Ivalo tarjoaa tässä suhteessa hyvän koulutusympäristön. Kaikki varusmiehet pääsevät palvelusaikanaan hiihtämään sekä toimimaan sulan maan olosuhteissa.

KOULUTUS ON KOVAA, MUTTEI TOTISTA JA SYNKKÄÄ

Ivalossa varusmiespalveluksessa tehdään pitkää päivää tiedustelun haasteisiin vastaamiseksi. Rajajääkärikomppanian tunnuslause; ”KOVAA, mutta KIVAA!” kuvaa sitä tapaa, jolla tiedustelumiehiä koulutetaan. Tiedustelijan arkityö on pitkiä marsseja, puuduttavaa tarkkailua, hermoja raastavaa kohteen tiedustelua ja näkymättömänä pysymistä. Tämä vaatii kovaa koulutusta, mutta pienen yksikön ammattiympäisyys, henki ja varusmiesten yksilöllinen kohtaaminen tekevät siitä palveluksessa oleville kohtuullisen siedettävää. Kovuudesta huolimatta harjoituksissa ja suoritteissa ei tarvitse aina olla totista tai synkkää. Niistä voidaan oikeilla järjestelyillä ja oikealla henkilökunnan suhtautumisella tehdä myös monipuolisia ja mieleenpainuvia tapahtumia. Sitä kautta koulutus on mielekästä ja välillä jopa KIVAA! Omaaloitteinen, hyvällä motivaatiolla ja maanpuolustusasenteella varustettu, liikuntakipinän saanut tiedustelun reserviläinen on tavoiteltavan arvoinen lopputuote.

Lähteet: Lapin rajavartioston perinnearkisto ja internet-sivut

Kirjoittaja, majuri Kaarlo Suoniemi, palvelee Lapin rajavartioston henkilöstötoimiston päällikkönä.

Pyhä Mauritius – jalkaväen suojeluspyhimys

Pyhimysten, pyhien miesten ja naisten kunnioittaminen kuuluu katolisten kirkkojen oppeihin. Vaikkakin luterilaisen kirkon piirissä katsotaan heidän palvomisensa olevan Raamatun hengen vastaista ovat eräät pyhimystarut meilläkin yleisesti tunnettuja. Suojeluspyhimyksiä – pyhimyksiä, joiden suojelukseen uskoudutaan – on yksittäisillä mailla, kaupungeilla, kirkoilla sekä ammattikunnilla, ja toisaalta määrättyjä sairauksia ja vaaroja vastaan.

Sotilaiden elämään kiinteästi liittyvistä suojeluspyhimyksistä mainittakoon ensimmäisenä Pyhä Yrjö (muistopäivä 23.4.), joka on sotilaiden suojeluspyhimys, mutta myös ratsu- ja ampujien ja aseseppien nimikkopyhimys. Muista sotilaiden suojeluspyhimyksistä ovat meillä tunnetuimpia myös kaikkien sotilaiden suojeluspyhimyksenä mainittu Pyhä Martti (11.11.), kristittyjen armeijoiden suojeluspyhimys Pyhä Mikael (29.9.) sekä tykistön Pyhä Barbara (4.12.).

Meillä tuntemattomampia lie-nevät autoilijoiden Pyhä Christophorus (25.7.) ja Franziska Romana (9.3.). Viimeksi mainittu on esitetty myös lentäjien suojeluspyhimyksenä Pyhän Eliaan lisäksi. Vähemmän tunnettujen pyhimysten joukkoon on luettava myös jalkaväen nimikkopyhimys Pyhä Mauritius (22.9.), joka on myös ampujien, aseseppien, kutojien ja värjärien sekä Savoijin ja Sardinian suojeluspyhimys.

Pyhän Mauritiusen legenda on syntynyt jo varhaisella keskiajalla, mutta tarun historiallisesta

paikkansapitävyydestä on kiistelty. Samoista syistä johtuen Pyhän Mauritiusen henkilökuvana on jäänyt jossakin määrin epäselväksi, eikä hänen elämänvaiheistaan ennen ratkaisevaa tapahtumaa tiedetä juuri mitään. Koska tässä tapauksessa ei kuitenkaan ole tarpeen perustella tapahtuman todenperäisyyttä, siirrykäämme Rooman valtakunnan viimeisille vuosisadoille keisari Diocletianuksen aikaan.

Jo hajoamisvaiheessa ollut Rooman valtakunta kykeni keisari Diocletianuksen aikaan (vv. 284-305) nousemaan vielä kerran lähelle entistä suuruuttaan. Voimakkaan keisarin rinnalla toimi augustuksena illyrialainen Maximianus (vv. 286-305), jonka hallintaan kuuluivat Gallia, Espanja ja Britannia. Diocletianus mainitaan historioissa syntyään barbaarina, julmana keisarina, mutta rohkeana sotilaana ja kelvollisena sotapäällikkönä. Diocletianuksen ja Maximianuksen aikaan ajoittuu myös vanhan ajan ankarin kristittyjen vaino.

Noin vuonna 287 nousivat Bagaudeiksi kutsutut gallialaiset talonpojat kapinaan Rooman ylivaltaa vastaan. Kukistaakseen kapinan marssitti Maximianus armeijansa nykyiseen Lounais-Sveitsiin. Yhtä tämän armeijan legioonista kutsutiin thebalaiseksi legioonaksi, sillä se oli muodostettu Ylä-Egyptissä Theban kaupungissa kristityistä sotilaisista. Mauritius oli yksi tämän 6000 miehen vahvuiseksi kohonneen legioonan johtajista. Legendan mukaan hän oli nuori kristitty maurilaispäällikkö. Pohjois-Af-

rikkalaisen syntyperänsä mukaisesti hänet on legendassa useimmiten kuvattu neekeriksi.

Maximianuksen saavuttua Rhone-joen laaksoon Genevejärven kaakkoispuolelle Octodurumiin – nykyiseen Matignyyn – hän antoi käskyn, että koko armeijan tuli osallistua pakanalliseen uhritoimitukseen. Tämän johdosta thebalainen legioona marssi erilleen muusta sotajoukosta ja leiriytyi Agaunumin luo kieltäytyen osallistumasta suunniteltuihin juhlamenoihin. Uudistettuaan käskynsä ja saatuaan siihen kieltävän vastauksen Maximianus määräsi kymmenesosan legioonasta teloitettavaksi. Teloituksen jälkeen legioonan kanta pysyi ennallaan ja toinen kymmenesosa määrättiin mestattavaksi. Legioonan johtajien Mauritiusen, Exuperiusen ja Candiduksen rohkaisemina kieltäytyivät nämäkin tekemästä mitään uskontoaan vastaan. Tämän jälkeen Maximianus ilmoitti, ettei loppujen kannattaisi luottaa edes suureen lukumääräänsä, sillä jos kieltäytyminen jatkuisi hän takaisi, ettei yksikään välttäisi kuolemaa. Legioonalaiset vastasivat kunnioittavasti keisarilleen, että vaikkakin he olivat keisarin sotilaita he olisivat myös oikean Jumalan palvelijoita. Samalla he ilmoittivat, etteivät tulisi tekemään vastarintaa tai nousemaan kapinaan keisariaan vastaa, vaikka heillä olikin aseet hallussaan.

Maximianuksen todettua, ettei legioona muuttaisi mieltänsä, hän määräsi muun armeijansa saartamaan kapinalliset ja lyömään nämä maahan. Thebalainen

El Greco: Pyhän Mauritiuksen ja thebalaisen legioonan marttyyrikuolema.

legioona ei tehnyt vastarintaa, vaan antoi surmata itsensä karitsojen lailla niin, että ruumiit peittivät tappopaikan ja veri valui vuolaina virtoina. Surmattujen omaisuus jaettiin muun armeijan kesken. Tätä verilöylyä seurasi joukko muita veritöitä, kun legioonastaan erillään olleita thabalaisia surmattiin eri puolilla Maximianuksen valtakuntaa. Pohjois-Eurooppalaisille tutuin näistä marttyyreistä lienee Kölnissä surmattu Pyhä Gereon, jonka nimikkokirkko on kaupungin toiseksi merkittävin kirkollinen rakennus.

Pyhän Mautotiuksen legendan merkitsi ensimmäisenä muistiin Lyonin piispa Eucherius, joka kuitenkin kertoo joukkoteloituksen johtuneen siitä, että thebalaisen legioonan sotilaat kieltäytyivät osallistumasta kristittyjen vainoamiseen ja surmaamiseen. Tästä johtuen hän ja eräät häntä lainanneet kirjoittajat ajoittavat tapahtuman Diocletianuksen vainoon, joka alkoi vuonna 303. Johtuen legendaan liittyvistä epätarkkuuksista on sen historiallisesta pohjasta kiistelty. Erityisesti tällöin on kiinnitetty huomiota surmattujen suureen määrään, jota lieneekin liioiteltu.

Pyhän Mauritiuksen kuolinpaikalle rakennettiin varhaisella keskiajalla basilika, jossa säilytettiin legioonaan liittyviä pyhänjäännöksiä. Myöhemmin kirkon ympärille kehittyi merkittävä luostari. Nimikkopyhimyksensä mukaan tämä Rhone-joen laakson paikkakunta on saanut nimensä Saint-Mauiced'Agaune.

Kirkkotaitteessa kuvataan

Mauritius usein legendan mukaisesti haarniskoiduksi ratsain liikkuvaksi neekeriritariksi. Hänen muuhun varustukseensa kuuluvat miekka, lippu ja kilpi, johon on kuvattuna risti. Nämä esineet ovat hänen tunnusmerkkinsä.

Kirjoitukseen liittyvässä *El Grecon maalauksessa* tämä Espanjan maalaustaiteen suuri mestari esittää pyhimyksen ajan käsityksen mukaan valkoihoisena, jalosukuisena ritarina. Mustaihoisen ritarin kuva on säilynyt kaupunkikulttuurissa ampumakiltojen taloissa. Koska Mauritius oli myös ampujien ja heidän kiltojensa suojelupyhimys, killat varustivat talonsa tämän kuvalla. Tästä johtuen ovat eräät mahtavat keskiaikaiset kiltatalot m. m. Baltiassa saaneet Pyhän Mauritiuksen mukaan nimensä "Mustapäveljesten talo".

Viettäessämme syyskuun 22. päivänä Maurin päivää kannattaa jalkaväkimiesten omistaa ajatuksensa Pyhälle Mauritiukselle, oman aselajimme suojeluspyhimykselle.

LÄHTEET:

Thurson, H ja Attwer, D:

Butler's Lives of the Saints, Volume III

Saartio, R:

Kristilliset vertauskuvat ja tunnukset

Der grosse Brockhaus hakusana:

Patron

Goldscheider, L:

El Grecos Paintings

Jalkaväen ansioristi